

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

ספר הזהר

שחבר התנא האלקי רבן שמעון בר יוחאי זיע"א

ובו: "ספר הזהר", "זהר חדש", "תקוני הזהר"

מנקד

- כרך לד -

ויקרא - צו

דף י"ז ע"ב - דף ל"ג ע"ב

מבאר בלשון הקדש עם פרוש קל ונחמד למען ירוץ הלומד בו

מחלק לשנה אחת ולשלוש שנים

מופץ ללא מטרות רווח כלל ועיקר
לקירוב הגאולה ברחמים

בדקות ספורות בלבד תזכה להיות בן עולם הבא

נסדר, נערך והוגה מחנך, בנקוד ופסוק מלא, עם מראה מקומות,
בחלוק קטעים לפי העניינים, באותיות גדולות ומאירות עינים

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"
בעיה"ק בית שמש תובב"א
כסלו תשע"א לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א
רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin
Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

כל הזכויות שמורות

ואין למכור או לסחור או לקבל רווח עבור הטקסט או חלקו
מותר ומצוה ללמוד ולזכות את הרבים **בחינם בלבד**

ניתן ל"מפעל הזוהר העולמי"

על ידי הרב הצדיק המקובל **הרב בניהו שמואלי** שליט"א
ראש ישיבת "נהר שלום" (רח' שילה 6 ירושלים)
לעילוי נשמת מורינו ורבינו הצדיק הקדוש
רבי **מרדכי** בן מרים **שרעב"י** זיע"א

תפלה קודם למוד הזהר (קבלה מהאריז"ל)

רבון העולמים ואדוני האדונים, אב הרחמים והסליחות. מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, בקדה ובהשתחויה, שקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש, ונתת לנו חלק בסודות תורתך הקדושה. מה אנו, מה חיינו, אשר עשית עמנו חסד גדול פנה. על פן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך, שתמחול, ותסלח, לכל חטאתינו ועוונותינו, ואל יהיו עוונותינו מבדילים בינינו לביניך.

ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתכונן לבבינו ליראתך ואהבתך, ותקשיב אזניך לדברינו אלה, ותפתח לבבינו הערל בסודות תורתך, ויהיה למודנו זה נחת רוח לפני כסא כבודך כריח ניחוח. ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינתינו, ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם. וזכותם, וזכות אבותם, וזכות תורתם, ותמימותם, וקדשם, יעמוד לנו לבל נפשל בדברים אלו. ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים. כמאמר נעים ומירות ישראל "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה:

תפלה לאחר למוד הזהר (יאמר בפנות הלב)

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו. שובה אלינו בהמון רחמיך בגלל אבות שעשו רצונך. בנה ביתך כבתחלה וכוונן מקדשך על מכונו. והראנו בבנינו ושמחנו בתקונו. והשב כהנים לעבודתם ולויים לדוכנם לשירים ולזמרים. והשב ישראל לנויהם. ומלאה הארץ דעה את ה' ליראה ולאהבה את שמך הגדול הגבור והנורא אמן פן יהי רצון.

כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לַעֲמֹד עִמָּם בְּגִלוֹת.
וְאִם לֹא, כְּבִיכּוֹל הִיא וְהֵם אֵין
יְכוּלִים לְהִתְקִים בְּעוֹלָם. וְאִם
נִמְצְאִים צְדִיקִים, הֵם נִתְפָּסִים
בְּרֵאשׁוֹנָה. וְאִם לֹא, אוֹתָם הַגְּדִיִּים
שֶׁהָעוֹלָם מִתְקִים בְּשִׁבְלָם
נִתְפָּסִים בְּרֵאשׁוֹנָה, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא מְסַלֵּק אוֹתָם מִן הָעוֹלָם, אִף
עַל גַּב שְׂאִין נִמְצָא בָהֶם חֲטָא.
וְלֹא זֶה בְּלַבָּד, אֲלֵא מְרַחֵק מִמֶּנּוּ
אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְגוֹלָה לְגִלוֹת.
זֶהוּ שְׂכֵתוֹב, אִם הִפְהֵן הַמְּשִׁיחַ
יְחֻטָּא לְאַשְׁמַת הָעָם. לְמָה יְחֻטָּא?

לְאַשְׁמַת הָעָם. מִשׁוּם חֲטָאֵי
הָעוֹלָם שֶׁגָּרְמוּ אֶת זֶה, לְאַשְׁמַת
הָעָם וְדָאֵי, וְלֹא לְאַשְׁמַתוֹ. יְחֻטָּא
- יִגְרַע טוֹבוֹ וְדִין דִּין בְּכָל, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (מַלְכִים-א א) וְהִיִּיתִי אֲנִי
וּבְנֵי שְׁלֵמָה חֲטָאִים. דְּבַר אַחַר
אִם הִפְהֵן הַמְּשִׁיחַ - זֶה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, כְּפִי שְׂאֵמְרָנּוּ. יְחֻטָּא
- יְחַסֵּר מִכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וּמִהָעוֹלָם,
שֶׁלֹּא נוֹתֵן לָהֶם סְפוּק הַבְּרָכוֹת.
לְמָה? זֶהוּ לְאַשְׁמַת הָעָם וְדָאֵי,
זֶה בְּשִׁבְלֵי הַחֲטָא שֶׁל הָעָם.

אִם הִפְהֵן הַמְּשִׁיחַ יְחֻטָּא. רַבֵּי
יִצְחָק פְּתַח, (שְׁמוֹת ל"ב) זָכַר
לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל
עַבְדֵּיךָ, הַפְּסוּק הַזֶּה קָשָׁה. כִּף
הִיָּה צְרִיף לְכַתֵּב: זָכַר לְאַבְרָהָם
וּלְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל. מַה זֶה
לְיִצְחָק? אֲלֵא כִּף שְׁנִינּוּ, בְּכָל
מְקוֹם הַשְּׂמָאל נִכְלָל בְּיָמִין, וְהוּא
בְּכָלֵל שֶׁל הַיָּמִין. שְׁהִיָּמִין הַזֶּה
מִתְקַן לְעוֹלָמִים לְהַכְלִיל בּוֹ אֶת
הַשְּׂמָאל, וְעַל כֵּן לֹא חָלַק, כְּדִי
לְהַכְלִיל אוֹתוֹ בְּאַבְרָהָם. וּמִשׁוּם
כִּף לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק (דוֹקָא) כָּלֵל
אַחַד. (אֲבָל) וּלְיִשְׂרָאֵל, שְׁהָרִי הוּא
אוֹחַז בְּכַפְּיוֹ (בְּכַתְּפוּי) אֶת שְׁנֵיהֶם,
וְהוּא שְׁלָם בְּכָל.

אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם כִּף. שְׁבוּעָה
נִשְׁבַּע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַבוֹת,
בְּאַבוֹת שְׁלֵמַעְלָה, זֶהוּ שְׂכֵתוֹב

עֲמָהוֹן בְּגִלוֹתָא. וְאִי לָאו, כְּבִיכּוֹל הִיא וְאֵינּוֹן
לֹא יְכַלִּי לְאַתְקִימָא בְּעֵלְמָא. וְאִי זְפִאִין
אֲשֶׁתְּכַחוּ, אֵינּוֹן אֲתַפְסֵן בְּקַדְמִיתָא. וְאִי לֹא,
אֵינּוֹן גְּדִיִּין דְּעֵלְמָא מִתְקִימָא בְּגִינִיהוֹן,
מִתְפָּסִין בְּקַדְמִיתָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא סְלִיק
לוֹן מְעֵלְמָא, אִף עַל גַּב דְּלֹא אֲשֶׁתְּכַח בְּהוּ
חוּבָה. וְלֹא דָא בְּלַחֲדוּדֵי, אֲלֵא רַחֵיק מִגְּיָה
לְכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְאַתְגְּלִיָּיא בְּגִלוֹתָא.

הָדָא הוּא דְכָתִיב אִם הִפְהֵן הַמְּשִׁיחַ יְחֻטָּא
לְאַשְׁמַת הָעָם. אֲמַאי יְחֻטָּא. לְאַשְׁמַת
הָעָם, בְּגִין חוּבֵי עֵלְמָא דְגָרְמוּ הֵאֵי, לְאַשְׁמַת
הָעָם וְדָאֵי, וְלֹא לְאַשְׁמַת דִּילֵיהּ. יְחֻטָּא: יִגְרַע
טוֹבִיָּה, וְדָאִין דִּינִיָּה בְּכָלֵא, כְּמָה דְאַתְּ
אָמַר (מַלְכִים א א) וְהִיִּיתִי אֲנִי וּבְנֵי שְׁלֵמָה חֲטָאִים.
דְּבַר אַחַר אִם הִפְהֵן הַמְּשִׁיחַ, דָּא קְדֻשָׁא בְּרִיף
הוּא כְּדָקְאֲמָרֵן. יְחֻטָּא, יִגְרַע מִן כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
וּמְעֵלְמָא, דְּלֹא יְהִיב לְהוֹן סְפוּק בְּרַכָּאֵן. אֲמַאי.
אִיהוּ לְאַשְׁמַת הָעָם וְדָאֵי, בְּגִין חוּבָה דְּעֵמָא
הִיא.

אִם הִפְהֵן הַמְּשִׁיחַ יְחֻטָּא. (ויקרא ד) רַבֵּי יִצְחָק
פְּתַח, (שְׁמוֹת ל"ב) זָכַר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק
וּלְיִשְׂרָאֵל עַבְדֵּיךָ, הֵאֵי קָרָא קְשִׁיא, הֵכִי מִיבְעֵי
לֵיהּ לְמַכְתָּב, זָכַר לְאַבְרָהָם וּלְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל,
מַאי לְיִצְחָק. אֲלֵא הֵכִי תְנִינּוּ, בְּכָל אֲתַר
שְׂמָאלָא אֲתַפְלִיל בְּיָמִינָא, וּבְכָלֵלָא דִימִינָא
הוּא. דְּהֵאֵי יָמִינָא, אֲתַתְקַנַּת לְעֵלְמִין, לְאַכְלֵלָא
בֵּיהּ שְׂמָאלָא. וְעַל דָּא לֹא פְּלִיג, בְּגִין לְאַכְלֵלָא
לֵיהּ בֵּיהּ בְּאַבְרָהָם. וּבְגִין כִּף לְאַבְרָהָם
לְיִצְחָק (דוֹקָא) כָּלֵלָא חַד. (אֲבָל) וּלְיִשְׂרָאֵל, דְּהֵא
בְּתַרוּוִיָּיהוּ אֲחִיד לוֹן בְּגַדְפּוּי (ס"א בְּכַתְּפוּי), וְהוּא
שְׁלָם בְּכָלֵא.

אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם כִּף. אוּמָאָה הוּא אוּמֵי קְדֻשָׁא
בְּרִיף הוּא לְאַבְהֵן, בְּאַבְהֵן דְּלְעִילָא הָדָא

אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ, בְּאֹתָם
שְׁלַמְעֵלָה בְּאֹתָם שְׁשׁוּרִים בְּךָ.
וּתְדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֵּה אֶת זְרַעְכֶם
וְגו'. אֲשֶׁר אָמַרְתִּי, אֲשֶׁר אָמַרְתָּ
הֲיֵה צְרִיף לְהִיטּוֹ! אֲלֵא הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא אָמַר כֶּךָ לְאֹבוֹת פַּעַם
וּפַעַמִּים. אֲשֶׁר אָמַרְתִּי - שְׂרָצִיתִי
בְּרִצּוֹן נִפְשֵׁי, שְׁהָרִי אָמִירָה זֶהוּ
רִצּוֹן. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (מַלְכִּים-א
(ח) אֲדַנִּי אָמַר לִשְׁכֵן בְּעַרְפֶּל. וְעוֹד
מֵה תֵאמַר נִפְשֶׁךָ וְאֶעֱשֶׂה לָּךְ.
וְנַחֲרֹו לְעֹלָם, מֵה זֶה לְעֹלָם?
הָעוֹלָם שְׁלַמְעֵלָה שְׁאֲחֻזָּה בּוֹ
אוֹתָה אֶרֶץ, וְנִזְוֹנִית מְאוֹתוֹ עוֹלָם.
וְאִם הָאֶרֶץ הַזֹּאת מִתְגַּרְשֶׁת, מֵמֵה
זֶה? לְאִשְׁמַת הָעָם הוּא נִהְיָה.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אִם הִכְהֵן
הַמְּשִׁיחַ יַחְטֵא - זֶה הִכְהֵן
שְׁלַמְטָה, שְׁנַתְּפִקֵן לְעִבוּדָה
וְנִמְצָא בּוֹ חֲטָא, זֶה וְדַאי קוֹרֵה
לְאִשְׁמַת הָעָם. אוֹי לְאוֹתָם
שְׁסוּמְכִים עֲלֵיו. כְּמוֹ כֵן שְׁלִיחַ
צְבוּר שְׁנִמְצָא בּוֹ חֲטָא, (מִשּׁוּם שֶׁהָעָם
לֹא נִמְצְאוּ צְדִיקִים לִפְנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא) אוֹי
לְאוֹתָם שְׁסוּמְכִים עֲלֵיו. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, וְכָל שִׁפְזֵי הַכֹּהֵן, שְׁפָל
יִשְׂרָאֵל, וְהַעֲלִינִים וְהַתְּחַתְּנִים,
כֻּלָּם מְאֻחָדִים (מִחֲכִים) וּמְצַפִּים
לְהַתְּבַרֵךְ עַל יְדוֹ.

שְׁהָרִי שְׁנִינוּ, בְּשַׁעַה שֶׁהִכְהֵן
מִתְחִיל לְכוֹן דְּבָרִים וְלִהְיָרִיב
קִרְבָּן עֲלֵיוֹן, הַכֹּל נִמְצְאִים בְּבִרְכָה
וּבְשִׁמְחָה. הַיָּמִין מִתְחִיל
לְהַתְּעוֹרֵר, הַשְּׂמָאל נִכְלָל לְיָמִין,
וְהַכֹּל נִקְשֵׁר וְנִאֲחָז זֶה עִם זֶה,
וְכֻלָּם מִתְּבָרְכִים כְּאֶחָד. נִמְצָא
שְׁעַל יְדֵי הַכֹּהֵן מִתְּבָרְכִים
הַעֲלִינִים וְהַתְּחַתְּנִים, וְהָרִי
פְרֻשׁוֹה. וּמִשּׁוּם כֶּךָ צְרִיף לְהִקְרִיב
קִרְבָּן עֲלֵיו, כְּדִי שִׁיִּתְּכַפֵּר חֲטָאוֹ.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָרִי שְׁנִינוּ שְׁעַל
יְדֵי הַכֹּהֵן מִתְּכַפֵּר חֲטָאוֹ שֶׁל אָדָם
כְּשִׁמְקָרִיב קִרְבָּן. עֲכָשׁוּ כְּשֶׁהוּא
חֲטָא, מִי מְקָרִיב עֲלָיו וּמִי יִכְפֹּר

הוּא דְכָתִיב אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ, בְּאִינוֹן
דְּלַעִילָא בְּאִינוֹן דִּשְׂרָאן בְּךָ. וְתַדְבֵּר אֲלֵיהֶם
אַרְבֵּה אֶת זְרַעְכֶם וְגו'. אֲשֶׁר אָמַרְתִּי, אֲשֶׁר
אָמַרְתָּ מִיִּבְעֵי לֵיהּ. אֲלֵא קִדְשָׁא בְרִיף הוּא אָמַר
כֶּךָ לְאַבְהֵן, זְמַנָּא וְתַרִין זְמַנִין. אֲשֶׁר אָמַרְתִּי:
דְּצִבִּיתִי בְרַעוּ נִפְשֵׁי, דְּהָא אָמִירָה רַעוּתָא הוּא,
הָדָא הוּא דְכָתִיב, (מַלְכִּים א ח) אֲדַנִּי אָמַר לְשִׁפְזוֹן
בְּעַרְפֶּל. וְעוֹד מֵה תֵאמַר נִפְשֶׁךָ וְאֶעֱשֶׂה לָּךְ.
וְנַחֲרֹו לְעוֹלָם, מְאִי לְעוֹלָם. עוֹלָם דְּלַעִילָא,
דְּאַחִידָא בֵּיהּ הֵיא אֶרֶץ, וְאַתְּזַנַּת
מֵהֵוּא עוֹלָם, וְאִי הֵיא אֶרֶץ אֲתִרְכַּת, כְּמֵאִי
הוּא. לְאִשְׁמַת הָעָם הוּא דְהוּי.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אִם הִכְהֵן הַמְּשִׁיחַ יַחְטֵא, דָּא
כֵהֵן דְלִתְתָא, דְאַתְּתִקֵן לְעִבוּדָה וְאַשְׁתַּכַּח
בֵּיהּ חֲטָאָה, לְאִשְׁמַת הָעָם הוּא דְהוּי וְדַאי. וְוִי
לְאִינוֹן דְּסַמִּיכִין עֲלֵיהּ, (דף י"ח ע"א) כְּגוֹוֹנָא דָּא,
שְׁלִיחָא דְצְבוּרָא דְאַשְׁתַּכַּח בֵּיהּ חֲטָאָה, (בְּיָז
דְעֵמָא לֹא אֲשַׁתְּבַחוּ וְכַאֲזִי כְּמִי קִדְשָׁא בְרִיף הוּא) וְוִי לְאִינוֹן
דְּסַמִּיכִין עֲלֵיהּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְכָל שִׁפְזֵי
כְּהֵנָּא, דְכָל יִשְׂרָאֵל, וְעֲלָאִין וְתַתְּאִין כְּלָהוּ
אַחִידָן (נ"א מִסְכָּאן) וּמְצַפָּאן לְאַתְּבָרְכָא עַל יְדוּי.

דְּהָא תְּנִינוּ, בְּשַׁעַתָּא דְכֵהֵנָּא שְׁאִרִי לְכוּוֹנָא
מְלִין, וְלִקְרָבָא קִרְבָּנָא עֲלָאָה, כְּלָא
אַשְׁתַּכַּחוּ בְּבִרְכָתָא וּבְחִדּוּתָא. יְמִינָא, שְׁאִרִי
לְאַתְּעָרָא. שְׂמָאלָא אֲתַפְּלִיל בִּימִינָא, וְכָלָא
אַתְּאַחִיד וְאַתְּקִשֵׁר דָּא בְדָא, וְאַתְּבָרְכוּן כְּלָהוּ
כְּחֵדָא. אֲשַׁתְּכַח, דְעַל יְדָא דְכֵהֵנָּא, מִתְּבָרְכָאן
עֲלָאִי וְתַתְּאִי, וְהָא אוּקְמוּהּ. וּבְגִין כֶּךָ בְּעֵי
לְקָרְבָא קִרְבָּנָא עֲלֵיהּ, בְּגִין דִּיתְכַפֵּר חוּבִיָּהּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָא תְּנִינוּ, דְעַל יְדָא דְכֵהֵנָּא
אַתְּכַפֵּר חוּבָא דְבֵר נָשׁ, כְּדִי קָרִיב קִרְבָּנָא.
הַשְׁתָּא דְאִיהוּ חֲטִי, מָאן מְקָרִיב עֲלֵיהּ, וּמָאן
יִכְפֹּר עֲלֵיהּ. אִי תִימָא דְאִיהוּ מְקָרִיב עַל

נפְּשִׁיָּה, הָא אִיהוּ אֲתַקְלָקְל, וְלָאוּ אִיהוּ כְּדָאֵי
 דִּיתְבָּרְכוּן עָלֶיהָ עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי. תַתָּאֵי לָא
 יִתְבָּרְכוּן עַל יְדִידָהּ, כָּל שְׁפָן עֲלָאֵי. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, וְלֹא. וְהָא כְּתִיב (ויקרא טו) וְכִפֹּר בְּעֵדוֹ
 וּבְעֵד בֵּיתוֹ, אָמַאי בַּעֲיָא לְכַפְּרָא עָלֶיהָ, בְּגִין
 דְּאִיהוּ חֵב יְכַפֵּר עַל גְּרָמִיָּה, דְּכְתִיב וְכִפֹּר בְּעֵדוֹ.
 אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, הָא יְדִיעַ בְּאֵן אַתְרַּא אֲתַקְשֵׁר
 כְּהֵנָּא רַבָּא. וּבְאֵן אַתְרַּא אֲתַקְשֵׁר כְּהֵנָּא
 אַחֲרָא, וְהֵוּא דְאַקְרִי סְגָן יְדִיעָא. בְּגִין כְּפִי,
 כְּהֵן אַחֲרָא קָא מְקַרִּיב קַרְבְּנִיָּה בְּקַדְמִיתָא,
 וְסָלִיק לִיהָ עַד הֵהוּא אַתְרַּא דְאַתְקְשֵׁר בֵּיהּ. בְּתַר
 דְּכֵהֵנָּא סָלִיק לְהֵהוּא אַתְרַּא, לָא מַעֲכָבִין לִיהָ
 לְסַלְקָא לְאַתְרֵיהָ, וְלֹא תַכְפֵּרָא חוּבִיָּהּ. וְעַל דָּא,
 אַחֲרָא קָא מְקַרִּיב עָלֶיהָ קַרְבְּנִיָּה. כִּיּוֹן דְּאַחֲרָא
 הוּא מְקַרִּיב, וְלֹא מְסַתְפָּקִין כָּל כְּפִי עַל יְדִידָהּ,
 לְבַתַּר אִיהוּ מְקַרִּיב, וְאֵינּוּן עֲלָאֵין, כְּלָהוּ
 מִתְחַבְּרִין לְכַפְּרָא חוּבִיָּהּ. וּמִלְכָּא קַדִּישָׁא
 אֲסַתְפֵּם עַל יְדִידָהּ. כְּגוֹנוּנָא דָּא, הַמְתַּפְּלִל
 וְטַעָה יַעֲמוּד אַחַר תַּחֲתִּיו.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא הוּוּ יִתְבִּי. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, חֲמִינָא לְאַבָּא בְּיוֹמֵי דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה
 וְיוֹם הַכַּפּוּרִים, דְּלֹא בְּעֵי לְמַשְׁמַע צְלוֹתָא מִכָּל
 בְּרַנְשׁ, אֶלָּא אֵי קָאִים עָלֶיהָ תְּלַתָּא יוֹמִין קוּדָם,
 לְדַכָּאָה לִיהָ. דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן הָוָה אָמַר הַכִּי,
 בְּצְלוֹתָא דְהָאֵי בְרַנְשׁ דְּאַנָּא מְדַכִּינָּא, אֲתַכְפֹּר
 עֲלֵמָא. וְכָל שְׁפָן בְּתַקִּיעָה דְשׁוּפָר, דְּלֹא מְקַבֵּל
 תַּקִּיעַתָּא דְבְרַנְשׁ דְּלָאוּ אִיהוּ חֲפִים לְמַתְקַע
 בְּרַזָּא דְתַקִּיעָה.

דְּתַנְיִין, רַבִּי יִיסָא סָבָא אָמַר, הֲנִי תַקִּיעַתָּא
 כְּסַדְרִין. קַדְמָאָה, כְּלִילָא מִכָּלֵא.
 תַנְיִנָּא, חָדָא כְּסַדְרָא וְחָדָא כְּסַדְרָא, גְּבוּרָה
 גְּדוּלָה בִּינִיָּהוּ. תְּלִיתָאָה, חָדָא חָכָא וְחָדָא חָכָא
 גְּדוּלָה בִּינִיָּהֶם. שְׁלִישִׁית - אַחַת כָּאן וְאַחַת כָּאן, וּגְבוּרָה בִּינִיָּהֶם. הַשְּׁבַר עוֹלָה, וְהַתְרוּעָה יוֹרְדָת.

עָלֵיו? אִם תֹּאמַר שֶׁהוּא מְקַרִּיב
 עַל נַפְשׁוֹ - הֲרִי הוּא הַתְקַלְקֵל,
 וְאֵינּוּ כְּדָאֵי שִׁיתְבָּרְכוּ עָלֵיו
 עָלִיוֹנִים וְתַחֲתוֹנִים. הַתַּחֲתוֹנִים
 לֹא יִתְבָּרְכוּ עַל יְדוֹ, כָּל שְׁפָן
 הָעֲלִיוֹנִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְלֹא?
 וְהֲרִי כְּתוּב (ויקרא טו) וְכִפֹּר בְּעֵדוֹ
 וּבְעֵד בֵּיתוֹ. לְמָה צְרִיף לְכַפֵּר
 עָלָיו? מִשּׁוּם שֶׁהוּא חֲטָא, יְכַפֵּר
 עַל עֲצָמוֹ, שְׁכַתּוּב וְכִפֹּר בְּעֵדוֹ.
 אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, הֲרִי יְדוּעַ בְּאַיְזָה
 מְקוּם נִקְשֵׁר הַכֶּהֵן הַגְּדוֹל וּבְאַיְזָה
 מְקוּם נִקְשֵׁר כֶּהֵן אַחֵר. וְאוֹתוֹ
 שְׁנִקְרָא סְגָן יְדוּעַ. מִשּׁוּם כִּי כֶּהֵן
 מְקַרִּיב אֶת קַרְבְּנוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה,
 וּמַעֲלָה אוֹתוֹ עַד אוֹתוֹ מְקוּם
 שְׁנִקְשֵׁר בּוֹ. וְאַחַר שֶׁהַכֶּהֵן עָלָה
 לְאוֹתוֹ מְקוּם, לֹא מַעֲכָבִים אוֹתוֹ
 לְעֲלוֹת לְמְקוֹמוֹ וְלְכַפֵּר עַל חֲטָאוֹ.
 וְלָכֵן אַחַר מְקַרִּיב עָלָיו אֶת קַרְבְּנוֹ.
 כִּיּוֹן שֶׁאַחַר הוּא הַמְקַרִּיב, וְלֹא
 מְסַתְפָּקִים כָּל כְּפִי עַל יְדוֹ, אַחַר
 כִּי הוּא מְקַרִּיב, וְאוֹתָם הָעֲלִיוֹנִים,
 כָּלֵם מִתְחַבְּרִים לְכַפֵּר אֶת חֲטָאוֹ,
 וְהַמְלִיף הַקְּדוֹשׁ מִסְכִּים עַל יָדָם.
 כִּמוֹ כֵּן הַמְתַּפְּלִל וְטַעָה, יַעֲמוּד
 אַחַר תַּחֲתִּיו.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא הִיוּ
 יוֹשְׁבִים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, רְאִיתִי
 אֶת אַבָּא בְּיוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם
 הַכַּפּוּרִים שְׁאֵינּוּ רוֹצֵה לְשַׁמַּע
 תְּפִלָּה מִכָּל אָדָם, אֶלָּא אִם עָמַד
 עָלָיו שְׁלֵשָׁה יָמִים קָדָם לְטַהַר
 אוֹתוֹ. שְׂרַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה אוֹמֵר
 כִּי: בְּתַפְּלַת הָאָדָם הַזֶּה שְׁאֵנִי
 מְטַהַר, מִתְכַּפֵּר הָעוֹלָם. וְכָל שְׁפָן
 בְּתַקִּיעַת הַשׁוּפָר שְׁאֵינּוּ מְקַבֵּל
 תַּקִּיעָה שֶׁל אָדָם שְׁאֵינּוּ חָכָם
 לְתַקַּע בְּסוּד הַתַּקִּיעָה.

שְׁשַׁנְיִין, רַבִּי יִיסָא סָבָא אוֹמֵר,
 הַתַּקִּיעוֹת הַלְלוּ כְּסַדְרִין.
 הֲרֵאשׁוֹנָה כְּלוּלָה מִכָּלֵא. הַשְּׁנִיָּה
 - אַחַת כְּסַדְרִין וְאַחַת כְּסַדְרִין, גְּבוּרָה
 גְּדוּלָה בִּינִיָּהֶם. שְׁלִישִׁית - אַחַת כָּאן וְאַחַת כָּאן, וְהַתְרוּעָה יוֹרְדָת.

אחת קשה ואחת רפה. והרי פרשוה. והן עשור. והן תשע. כלל אחד של הכל.

וביום הזה מתעטר יצחק, והוא הראש לאבות. ביום הזה כתוב, (ישעיה לג) פחדו בציון חטאים. ביום הזה יצחק נעקד, ועקר הכל, ושרה מדברת (מיללת), וקול שופר חזק מאד. אשרי חלקו של מי שעובר ביניהם ונצל מהם. אמר רבי אבא, משום כך קוראים פרשת יצחק ביום הזה, שביום הזה נעקד יצחק למטה ונקשר באותו שלמעלה. (באברהם) מתי נקשר? בשעה שכתוב (בראשית כב) ויעקד את יצחק בנו וגו'.

אמר רבי אלעזר, ביום הזה מעטר יצחק את אברהם, שכתוב והאלהים נסה את אברהם. מה זה נסה? כמו שנאמר (ישעיה מט) ואל עמים ארים נסי. (שמות יז) ויקרא שמו ה' נסי. מה בא להשמיענו? משום שהימין נתקן ונשלם. זהו שכתוב והאלהים נסה את אברהם. והאלהים בדיוק. וזהו (בראשית לא) ופחד יצחק.

רבי אבא אמר, כתוב (תהלים עה) כי אלהים שופט זה ישפיל וזה ירים. פי אלהים שופט, אלמלא שעבר הדין של יצחק במקום שיעקב שורה (ונרפא) והתפסה (ורחץ) והתבשם) שם, או לעולם שייפגש בדינו. וסוד הדבר - (ישעיה סו) כי באש ה' נשפט.

וזוהי התבשמות של העולם. וכיון שנכנס למקומו של יעקב, ויעקב אוחו בו, אזי האש שוככת והגחלים מצטננים. לאדם שהיה רוגז, וחגר ושם עליו כלי זין, ויצא מרגז להרג אנשים. חכם

גבורה בינייהו. פוסקא סלקא, קומטרא נחתא. חד תקיפא וחד רפיא. והא אוקמוה. ואינון עשרה. ואינון תשע. חד פללא דכלא.

ובהאי יומא מתעטרא יצחק, והוא רישא לאבהן. בהאי יומא כתיב, (ישעיה

לג) פחדו בציון חטאים. בהאי יומא יצחק אתעקד, ועקיד פלא, ושרה מלילת (ס"א מיללת) וקול שופרא תקיף לחדא. זפאה חולקיה, מאן דעבר בינייהו, ואשתזיב מנייהו. אמר רבי אבא, בגין כך קרינן פרשתא דיצחק בהאי יומא, דבהאי יומא אתעקד יצחק לתתא, ואתקשר בההוא דלעילא. (נ"א באברהם) אימתי אתקשר. בשעתא דכתיב, (בראשית כב) ויעקוד את יצחק בנו וגו'.

אמר רבי אלעזר, בהאי יומא אעטר יצחק לאברהם, דכתיב, (בראשית כב) והאלהים

נסה את אברהם. מאי נסה. כמה דאת אמר, (ישעיה מט) ואל עמים ארים נסי. (שמות

יז) ויקרא שמו יי' נסי. מאי קא משמע לן. בגין דאשתכליל ימינא ואשתלים. הדא הוא

דכתיב והאלהים נסה את אברהם. והאלהים דייקא, ודא הוא (בראשית לא) ופחד יצחק.

רבי אבא אמר, כתיב (תהלים עה) כי אלהים שופט זה ישפיל וזה ירים. פי אלהים שופט,

אלמלא דאעבר דינא דיצחק, באתר דיעקב שארי, (ס"א) ואתסי) ואתפסי (ס"א) ואתסחי) (ס"א

ואתקסם) תמן, ווי לעלמא דיערע בגיניה, ורזא דמלה, (ישעיה סו) כי באש יי' נשפט. ודא הוא

אתבסמותא דעלמא. וכיון דעאל באתרא דיעקב, ויעקב אחיד (דף

יח ע"ב) ביה, כדין שכיך אשא, ואצטננו גומריה. לפר נש, דההו רגזי, וחגר וזיין

גומריה, ונפק ברוגזיה לקטלא לבני נשא. חד חפימא קם על פתחא,

אחד עמד על הפתח ואחז בו. אמר: אלמלא לא החזיק בי ותפס אותי, הרי היה נמצא הרג של אנשים. בעוד שהחזיקו זה בזה ואחזו זה בזה, הצטנן רגזו על שיצא להרג. יצא להוכיח - מי סובל את הרגז וחזק הדין של אותו אדם? הנה אומר, זה שעמד על הפתח.

כך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: בני, אל תפחדו, הרי אני עומד על הפתח, אבל הזדרזו ביום הזה ותנו לי כח. במה? בשופר. שאם נמצא קול השופר פראוי ומכניס בו למטה, אותו הקול עולה, ובו מתעטרים האבות, ועומדים במשכנו של יעקב. ולכן צריך להזהר בשופר ולדעת את אותו הקול ולכונן בו. ואין לך קול בשופר שלא עולה רקיע אחד, וכל אותם האוכלוסים של אותו רקיע, נותנים מקום לאותו קול. ומה אומרים? (יואל ב) וה' נתן קולו לפני חילו וגו'. ועומד אותו הקול באותו הרקיע, עד שבא קול אחר, ונועדו (התעוררו) יחדו, ועולים בזווג לרקיע אחר. ועל זה שנינו, יש קול שמעלה קול, ומה הוא? אותו הקול של תקיעתם של ישראל שלמטה.

וכיון שמתחברים כל הקולות הללו שלמטה ועולים לאותו רקיע עליון שהמלך הקדוש שורה בו, מתעטרים (נועדים) כלם לפני המלך, ואז הכסאות עולים, וכסא אחר של יעקב עומד ומתתקן.

ועל זה מצאנו בספרו של רב המנונא סבא באתן תפלות של ראש השנה שהיה אומר, התפלה וקול השופר (שאותו קול) שמוציא אותו הצדיק, שנמצא מרוחו ונפשו באותו השופר של אותו הקול שעולה למעלה. ובאותו יום עומדים ונמצאים מקטרגים

ואחיד ביה, אמר אלמלא לא אחיד בי ואתתקף בי, הא קטולא בכני נשא אשתכח. בעוד דאתתקפו דא בדא, ואחיד דא בדא, אצטנן רוגזיה על דנפק לקטלא. נפק לאוכחא, מאן סביל רוגזא ותוקפא דדינא דההוא בר נש. הוי אימא, דא דקאים אפתחא.

כך אמר קדשא בריך הוא לישראל, בני, לא תדחלון, הא אנא קאים על פתחא, אבל אנדרזו בהאי יומא והבו לי חילא. ובמה. בשופר. דאי אשתכח קול שופר פדקא יאות, ומכווני ביה לתתא, ההוא קלא סליק, וביה מתעטרי אבהו, וקיימי במשפניה דיעקב. ועל דא בעי לאזדהרא בשופרא, ולמנדע בההוא קלא ולכוונא (ביה).

ולית לך קלא בשופרא, דלא סליק רקיעא חד. וכל אינון אוכלוסין דההוא רקיעא, יתבין אתר לההוא קלא, ומאי קא אמרי. (יואל ב) ויני נתן קולו לפני חילו וגו'. וקאים ההוא קלא בההוא רקיע, עד דאתי קלא אחרא, ואתעתדו (ס"א ואתערבו) פחדא, וסלקין בזווגא לרקיעא אחרא. ועל דא תנינו, אית קול דסליק קול, ומאי איהו. ההוא קלא דתקיעתא דישראל דתתא.

וכיון דמתחברין כל אינון קלין דלתתא, וסלקין לההוא רקיעא עלאה דמלפא קדישא שארי ביה, מתעטרין (ס"א מתעדרו) פלהו קמי מלפא, וכדין פורסוון רמיו וכורסייא אחרא דיעקב קאים ואתתקן.

על דא אשפחנא בספרא דרב המנונא סבא, באינון צלותי דראש השנה, דהיה אומר, צלותא וקל שופרא (דההוא קול) דאפיק ההוא זפאה, דאשתכח מרוחיה ומנפשיה בההוא ונפשו באותו השופר של אותו הקול שעולה למעלה.

למעלה. וכשעולה אותו קול השופר, כלם נדחים לפניו ולא יכולים לעמד. אשרי חלקם של הצדיקים שיודעים לכוון את הרצון לפני רבונו ויודעים לתקן עולם ביום הזה בקול שופר. ועל זה כתוב, (תהלים פט) אשרי העם יודעי תרועה. יודעי, ולא תוקעי. ביום הזה צריך העם להסתפל באדם שלם מכל, שיודע את דרכי המלך הקדוש, שיודע בכבוד המלך שיבקש עליהם בקשה ביום הזה, ולזמן קול שופר בכל העולמות, בכנות הלב, בחכמה, ברצון ובשלמות, כדי שישתלק הדין על ידו מן העולם. או לאותם שהשליח שלהם לא נמצא פראוי, שהרי חטאי העולם (העם) באים להזכר בגללו. זהו שכתוב, אם הפהן המשיח יחטא - שהוא שליחם של כל ישראל - לאשמת העם הוא, משום שהדין שורה עליהם.

ובשהשליח הוא צדיק פראוי, אשרי העם, שכל הדינים מסתלקים מהם על ידו, כל שפן הפהן שעליו מתברכים עליונים ותחתונים.

אמר רבי אלעזר, ועל זה, כהן ולוי טרם שיעלה לעבודה, בודקים אחריו, ויודעים דרכיו ומעשיו. ואם לא, אינו עולה לעבודה, וכן בסנהדרין כדי לדון דין.

ואם נמצא פראוי, נותנים עליו חמרות המקדש. ואם לא, אינו עולה לעבודה. זהו שכתוב, (דברים לג) וללוי אמר תמיד ואוריד לאיש חסידך. מפני מה זכה (אחרון) לאורים ולתמים ולעבד עבודה? הוי אומר, אשר נסיתו וגו'. האמר לאביו ולאמו

שופרא, דההוא קול סליק לעילא. ובההוא יומא קיימין ומשתכחי מקטרגין לעילא. וכד סליק ההוא קלא דשופרא, פלהו אתדחייין קמיה, ולא יכלין לקיימא. זפאה חולקיהון דצדיקייא, דידעין לכוונא רעותא לקמי מאריהון, וידעין לתקנא עלמא בהאי יומא, בקל שופרא. ועל דא כתיב, (תהלים פט) אשרי העם יודעי תרועה. יודעי, ולא תוקעי.

בהאי יומא, בעי עמא לאסתפלא בבר נש שלים מפלא, דידע ארחוי דמלפא קדישא, דידע ביקרא דמלפא, דיבעי עלייהו בעותא בהאי יומא. ולזמנא קל שופרא בכלהו עלמין, בכוונה דלפא, בחכמתא, ברעותא, בשלימו. בגין דיסתלק דינא על ידוי מן עלמא. ווי לאינון דשליחא דלהון לא אשתכח פדקא גאות, דהא חובי עלמא (עמא) אתיין לאדפרא בגיניה. הדא הוא דכתיב, אם הפהן המשיח יחטא, דהוא שליחא דכל ישראל, לאשמת העם הוא, בגין דדינא שריא עלייהו. וכד שליחא הוא זפאה כדקא גאות, זפאין אינון עמא, דכל דינין מסתלקין מנייהו על ידיה, כל שפן פהנא, דעליה מתברכאן עלאי ותפאי.

אמר רבי אלעזר, ועל דא, כהן ולוי עד לא יסלק לפולחנא, בדיקין אבתריה, וידעין ארחוי ועובדוי, ואי לא, לא סליק לפולחנא, וכן בסנהדרין למידן דינא.

ואי אשתכח פדקא גאות, יהבין עליה חומרא דמקדשא. ואי לא, לא סליק לפולחנא. הדא הוא דכתיב, (דברים לג) וללוי אמר תמיד ואוריד לאיש חסידך. מפני מה זכה (אחרון) לאורים ולתמים, ולמפלח פולחנא. הוי אומר (דברים לג) אשר נסיתו וגו'. האומר לאביו ולאמו וגו'.

לא ראייתו וגו'. וכיון שגמרא
בדרגות הללו, אז - יורו משפטיה
ליעקב וגו', ישימו קטורה וגו'.
לשפך את הרגז ולמן שלום.
וכליל על מזבחך, כדי שהכל
יתבשמו וימצאו ברכות בכל
העולמות, אז - ברוך ה' חילו וגו'.
ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם

וגו'. רבי שמעון פתח, (ישעיה
לב) נשים שאננות קמנה שמענה
קולי וגו'. כמה יש לו לאדם
להתבונן בכבוד רבנו, כדי
שימצא בריה שלמה לפני הקדוש
ברוך הוא. שפאשר ברא הקדוש
ברוך הוא את האדם, הוא ברא
אותו שלם, כמו שנאמר (קהלת ז)
אשר עשה האלהים את האדם
ישר וגו'. את האדם - זכר ונקבה.
ונקבה נכללת בזכר, ואז פתוב
ישר. אחר כך - והמה בקשו
חשבנות רבים.

בא ראה, מנקה תהום רבה
נמצאת רוח נקבה, רוח של כל
הרוחות, ובארנו ששמה לילית,
והיא נמצאה לראשונה אצל
אדם. ובשעה שנברא אדם ונשלם
גופו, הזדמנו על אותו הגוף אלה
רוחות מצד השמאל. זה רצה
להכנס בו, וזה רצה להכנס בו,
ולא היו יכולים. עד שגער בהם
הקדוש ברוך הוא, ואדם היה
שוכב גוף בלי רוח, ומראהו היה
ירק, וכל אותן רוחות סוככות
אותו.

באותה שעה ירד ענן אחד ודחה
(זריק) את כל אותן הרוחות,
ובשעה הזו פתוב, (בראשית
א) ויאמר אלהים תוצא הארץ
נפש חיה. והרי בארנו, שנקבה
מתעברת מן הזכר מן אותה נפש
של אדם, והיא מוציאה אותה
הרוח לנשב אותה באדם, כלולה

כליל מתרין סטרין בדקא

וכיון דאשתכחו באלין דרגין, פדין יורו
משפטיה ליעקב וגו', ישימו קטורה וגו'.
לשפך רוגזא, ולזמנא שלמא. וכליל על
מזבחך, בגין דיתבסמון כללא, וישתפחון
ברכאן בכלהו עלמין, פדין (דברים לג) ברוך יי'
חילו וגו'.

ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם וגו'. (ויקרא
ד) רבי שמעון פתח, (ישעיה לב) נשים
שאננות קמנה שמענה קולי וגו'. כמה אית
ליה לבר נש, לאסתכלא ביקרא דמאריה, בגין
דישתכח בריה שלים קמיה קדשא בריה הוא,
דכד ברא קדשא בריה הוא לבר נש (ד' יט
ו"א) ברא ליה שלים, כמה דאתמר, (קהלת
ז) אשר עשה האלהים את האדם ישר וגו'.
את האדם דכר ונקבא. ונוקבא אתפלילת
בדכורא, וכדין ישר פתיב. לבתר והמה בקשו
חשבנות רבים.

תא חזי, מנוקבא דתהומא רבא עלאה,
אשתכחת חד נוקבא רוחתא דכל רוחין,
והא אוקימנא לילית שמה. והיא אשתכחת
בקדמיתא לגבי אדם. ובשעתא דאתברי אדם,
ואשתלים גופיה, אזדמנו על ההוא גופא אלה
רוחין מסטרא דשמאלא. דא בעא לאעלא
ביה, ודא בעא לאעלא ביה, ולא הוו יכלי,
עד דגער בהו קדשא בריה הוא, ואדם הוה
שכיב גופא בלא רוחא, וחיזו דיליה ירוקא
הוה, וכל אינון רוחין סחרן עליה.

בהריא שעתא נחית עננא חד,
ודחה (זריק) לכל אינון רוחין.
ובשעתא דא כתיב, (בראשית א) ויאמר אלהים
תוצא הארץ נפש חיה והא אוקימנא, דנוקבא
אתעברת מן דכורא מן ההוא נפש דאדם,
והיא אפיקת ההוא רוחא, לנשבא ביה באדם,

חזי, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאָפִיו נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. לְנֶפֶשׁ חַיָּה מִמָּוֶשׁ. וּמֵאֵן דְּאִסְתַּפֵּק בְּהַאי, בְּגִין דְּלֹא יָדַע, אִי חַיָּה זֶה הִיא חַיָּה תַתָּא, אוֹ חַיָּה דְשָׁמַיָא יִשְׂרָאֵל, אוֹ מְדַכְוֵרָא אוֹ מְנוּקְבָא. אֲבָל לֹא כְתִיב לְנֶפֶשׁ הַחַיָּה, אֶלָּא לְנֶפֶשׁ חַיָּה סַתָּם, דְּמִשְׁמַע פְּלֵא.

וְכַד גַּם אָדָם, הוּוּת נִוְקְבַתְיָה תְּקוּעָה בְּסִטְרוּי. וְהֵיכִי נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא דְבִיָּה, הוּוּ אִסְגִּי לְהַאי סִטְרָא, וְלְהַאי סִטְרָא, וְסִגִּי לְהַאי וְלְהַאי, בְּגִין דְּהִכִּי אֲתַפְּלִילֵת. לְבַתֵּר נָסַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם, וְתַקִּין לְנוּקְבִיָּה, הָדָא הוּא דְכְתִיב (בראשית ב) וַיִּבְּן יי' אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע וְגו'. אֶת הַצֶּלַע הָאֵא אִוְקִימֵנָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שמות כ) וּלְצֶלַע הַמִּשְׁפָּן. וַיְבִיֵּאֶהָ אֶל הָאָדָם, בְּתַקּוּנָהָא כְּכֹלָה לְחוּפָּה.

בֵּינָן דְחֻמַּת לִילִית דָּא, עֲרַקַת, וְהִיא בְּכַרְכִּי נִמָּא, וְעַד פְּעֵן הִיא זְמִינָא לְאַבְאָשָׁא בְּנִי עֲלֵמָא. וְכַד זְמִין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחֻרְבָּא רוּמִי רְשִׁיעֵתָא, וְלִמְהוּי חוּרְבָן לְעֵלְמִין, יִסְלַק לְהַאי לִילִית, וַיִּשְׁרִי לָהּ לְהַאי חוּרְבָּא, בְּגִין דְּהִיא חוּרְבָנָא דְעֵלְמָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה לד) אַף שָׁם הִרְגִיעָה לִילִית וּמִצָּאָה לָהּ מְנוּחָ.

וּבְסִפְרֵי קְדָמָי אַמְרִי, דְּאִיְהִי עֲרַקַת מִן אָדָם מְקַדְמַת דְּנָא, וְאַנָּן לֹא תְנִינָן הַכִּי, בְּגִין דְּהִיא נִוְקְבָא דָּא אֲשַׁתְּכַחַת עֲמִיה, אֲבָל עַד לֹא קָמַת הַאי נֶפֶשׁ (ס"א דְהָא נִוְקְבָא דָּא לֹא אֲשַׁתְּכַחַת עֲמִיה אֲבָל עַד לֹא אֲתַתְּקַנַת נִוְקְבָא דָּא) עֲמִיה דְּאָדָם פְּדָקָא יְאוּת, הוּוּת מְזִדְוּוּגָא עֲמִיה וְכַד הַאי אֲתַתְּקַנַת עֲמִיה פְּדָקָא יְאוּת, עֲרַקַת הִיא לְנִמָּא, וְזְמִינָא לְאַבְאָשָׁא בְּנִי עֲלֵמָא.

אֲסוּוּתָא לְהַאי, בְּהֵיכִי שְׁעֵתָא דְאַזְדְּוּוּגָא בְּרִנָּה בְּתַתִּיָּה, יְכוּיָן לְבִיָּה בְּקַדְוִשָׁה

מִשְׁנֵי צְדָדִים כְּרָאוּי. זְהוּ שְׁכַתּוּב (שם ב) וַיִּפַּח בְּאָפִיו נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. לְנֶפֶשׁ חַיָּה מִמָּוֶשׁ. וּמִי שְׁמִסְתַּפֵּק בְּזֵה, כִּי אִינוּ יוֹדַע אִם הַחַיָּה הַזֶּה הִיא הַחַיָּה הַתַּתְּוֹנָה, אוֹ הַחַיָּה שְׁשָׁמַיָּה יִשְׂרָאֵל, אוֹ מְהַזְכֵּר אוֹ מְהַנְקֵבָה. אֲבָל לֹא כְתוּב לְנֶפֶשׁ הַחַיָּה, אֶלָּא לְנֶפֶשׁ חַיָּה סַתָּם, שְׁמִשְׁמַע הַכֹּל.

וּבְשִׁעְמִיד אָדָם, הֵיכִי נִקְבַּחוּ תְּקוּעָה בְּצִדּוֹ, וְאוּתָהּ הַנִּשְׁמָה הַקְּדוּשָׁה שְׁבוּ הֵיכִי מִתְּפַשְׁטָת לְצַד הַזֶּה וְלְצַד הַזֶּה, וְהֵיכִי מְסַפִּיקָה לְזֵה וְלְזֵה, מִשׁוּם שְׁכָף נְכַלְלָה. אַחַר כֵּךְ נָסַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם, וְתַקֵּן אֶת נִקְבָּתוֹ. זְהוּ שְׁכַתּוּב (שם) וַיִּבְּן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע וְגו'. אֶת הַצֶּלַע, הָרִי בְּאַרְנוֹ, כְּמוֹ שְׁנִימָא (ויקרא מד) וּלְצֶלַע הַמִּשְׁפָּן. וַיְבִיֵּאֶהָ אֶל הָאָדָם, בְּתַקּוּנָיָהּ כְּמוֹ פְלָה לְחַפָּה.

בֵּינָן שְׂרָאָתָה לִילִית כְּף, בְּרַחֲהּ, וְהִיא בְּכַרְכִּי הַיָּם, וְעַד עַכְשָׁו הִיא מְזַמְנַת לְהִרְעֵ לְבַנֵּי הָעוֹלָם. וּכְשִׁעְתִּיד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַחְרִיב אֶת רוּמִי הַרְשָׁעָה וּשְׁתַּחֲרַב לְעוֹלָמִים, הוּא יַעֲלֶה אֶת לִילִית הַזֶּה, וַיִּשִׁים אוּתָהּ בְּחֻרְבָן הַזֶּה, מִשׁוּם שֶׁהִיא חֻרְבָנוֹ שֶׁל הָעוֹלָם. זְהוּ שְׁכַתּוּב (ישעיה לד) אַף שָׁם הִרְגִיעָה לִילִית וּמִצָּאָה לָהּ מְנוּחָ.

וּבְסִפְרֵי הַרְאוּשׁוּנִים אַמְרוּ, שְׁהִיא בְּרַחֲהּ מִן הָאָדָם מְקַדְמָה לְכֹן, אֲבָל אֲנוּ לֹא שְׁנִינוּ כְּף, מִשׁוּם שֶׁהִרִי נִקְבָה זֶה נִמְצָאָה עִמּוֹ, אֲבָל טְרַם שְׁקָמָה הַנֶּפֶשׁ הַזֶּה (שְׁחִירֵי נִקְבָה זֶה לֹא נִמְצָאָה עִמּוֹ, אֲבָל טְרַם שְׁתַּקְנָה הַנִּקְבָה הַזֶּה) עִם אָדָם כְּרָאוּי, הֵיכִי מְזַדְוּוּגַת עִמּוֹ, וּכְשִׁדּוּ תַקְנָה עִמּוֹ כְּרָאוּי, הִיא בְּרַחֲהּ לַיָּם, וּמְזַמְנַת לְהַזִּיק לְבַנֵּי הָעוֹלָם.

הַרְפוּאָה לְזֵה - בְּאוּתָהּ שְׁעָה שְׂאָדָם מְזַדְוּוּגָא עִם אֲשֵׁתוֹ, כְּכֹן לְבוֹ

בקדשת רבוננו ויאמר כף: העטופה בסדין הזדמנה, מתרת מתרת, אל תכנסי ואל תצאי, לא שלך ולא בחלקך. שובי שובי, הים רועש, הגלים שלו קוראים לך, בחלק קדוש אני אחווה, ובקדשת המלך התעטפתי.

ורכסות את ראשו ואת אשתו עד שעה אחת, וכן בכל פעם, עד שלשה ימים לקליטה, שפל הרכבה שאין קולטת לשלשה ימים, שוב אין קולטת. ובספר שהניח אשמדאי לשלמה המלך, אומר שלשים יום. ואמר, שלאחר ששים את המעשה, ישפך מים צלולים סביב מטתו,

וזו שמירה של הכל. (אחר כך) מי שמניקה תינוק, לא תזדוג עם אדם אלא בשעה שהתינוק ישן. ואחר כך אל תניק אותו עד שעה אחת, כמו שני מילין, או מיל אחד, אם לא יכולה בשביל צער התינוק בזמן שהוא בוכה. וכזה לא יפחד ממנה לעולמים.

אשרי הצדיקים שהקדוש ברוך הוא מלמד אותם סודות צמקים שלמעלה ולמטה, והכל בשביל התורה, שהרי מי שמתעסק בתורה, מתעטר בעטרות של השם הקדוש, שהרי התורה היא שם קדוש, ומי שמתעסק בה נרשם ומתעטר בשם הקדוש, ואז יודע דרכים נסתרות וסודות צמקים שלמעלה ולמטה, ולא פוחד לעולמים.

בא ראה, באותו יום נצטוו על עץ אחד ועברו על מצות רבונם, ובגלל שהאשה חטאה בראשונה ובא עליה אותו הנחש, כתוב (בראשית א) והוא ימשל בך. מפאן והלאה, בכל הפעמים שאנשים נמצאים רשעים לפני הקדוש ברוך הוא, הרי בארנו עליהם, מצד הדין הקשה. זהו

דמארי, ולימא הכי, עטיפא בקטפא אזדמנת, שארי שארי, לא תעול ולא תנפוק, לא דיךך ולא בעדךך. טוב תוב, ימא אתרגישא, גלגלוי לין קראן, בחולקא קדישא אחידנא, בקדושה דמלפא אתעטפנא.

ולחפוי ליה לרישיה ולאנתיה עד שענתא חדא, וכן בכל זמנא, עד ג' יומין לקליטה, דכל הרפכה דלא קולטת לג' יומין, תוב ליתא קולטת. ובספרא דאנח אשמדאי לשלמה מלפא אמר, תלתין יומין. ואמר דלבתר דסיים עובדא, לישדי מיין צלילן סוחרניה לערסיה. ונטורא דכלא. (לבתר).

מאן דינקא לרבאי, לא תזדוג לבר נש, אלא בשענתא דרבאי נאים. ולבתר לא תניק ליה, עד שענתא חדא, פתרין מילין, או חד מיל, אי לא יכלא בגין צערא דרבאי, בזמנא דאיהו בכי. ובדא לא מסתפי מנה לעלמין.

זבאין אינון צדיקיא, דקודשא בריך הוא אוליה לון רזין עמיקין דלעילא ותתא, וכלא בגין אורייתא, דהא אורייתא, מאן דישתדל בה, מתעטר בעטרין דשמא קדישא, דהא אורייתא שמא קדישא הוא. ומאן דישתדל בה, אתרשים ואתעטר בשמא קדישא, וכדין ידע ארחין סתימין, ורזין עמיקין דלעילא ותתא, ולא מסתפי לעלמין.

הא חזי, (דף י"ט ע"ב) בההוא יומא אתפקדו על אילנא חד, ועברו על פקודא דמאריהון, ובגין דאתתא היא חבת בקדמיתא, ואתא עליה ההוא נחש, פתיב, (בראשית ג) והוא ימשול בך.

מפאן ולהלאה, בכל זמנין דגוברין אשתכחו חיביין קמי קדשא בריך הוא, הא אוקימנא דאינון נשים (דלעילא) מסטרא דדנא קשיא,

שאותן נשים (שלמעלה) שמצד הדין הקשה מזמנות לשלט

שְׁפָתוֹב (ישעיה א) עמי נגשיו מעולל ונשים משלו בו. נשים משלו בו ודאי.

ואלה נקראות להט חרב המתהפכת, לא שהם חרב המתהפכת, אלא להט מאותה חרב, שנקרא (ויקרא כו) חרב נקמת נקם ברית, (ישעיה לד) חרב לה' מלאה דם. ואותו להט החרב המתהפכת, לפעמים גברים ולפעמים נקבות, והרי בארנו.

אוי לעולם כשאותן נשים שולטות בעולם. כשראה הנביא שישאל מעקמים את דרכיהם והם נמצאים בחטאים לפני רבונם, אז אמר: נשים שאננות, איך אתן שאננות? איך אתן יושבות שלא להתעורר בעולם? ! קמנה. ובמקום אחר בארנו את הפסוק הזה, והרי פירושו החברים.

אבל לא נאמר, אלא כמו שמצאנו בדבורה, שכתוב (שופטים ה) היא שפטה את ישראל בעת ההיא. ועל פן שנינו, אוי לאדם שאשה מברכת לו בשלחנו. כף דבורה, היא שפטה את ישראל בעת ההיא - אוי לדור שלא נמצא בהם מי שיודון את העם אלא רק נקבה אחת.

בא ראה, שתי נשים הן שנמצאו בעולם ואומרות תשבחתו של הקדוש ברוך הוא, שכל הגברים שבעולם לא יאמרו כזו. ומי הן? דבורה ורחנה. חנה אמרה (שמואל א-ב) אין קדוש כה' כי אין בלתיך, וכל שאר הפסוקים. שהיא פתחה את פתח האמונה לעולם, כמו: מקים מעפר דל מאשפת ירים אביון, הרי הפתח של האמונה להושיבי עם נדיבים, הרי האמונה שלמעלה, במקום ששרויים האבות. מי הנדיבים? אלו האבות, ככתוב (תהלים מז) נדיבי עמים נאספו.

זמינין לשלטאה עליהון, מסטרא דדינא קשיא, קדא הוא דכתיב, (ישעיה ג) עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו, נשים משלו בו ודאי.

ואלין אקרוין להט החרב המתהפכת, לאו דאינון חרב המתהפכת, אלא להט מההוא חרב, דאקרי (ויקרא כו) חרב נוקמת נקם ברית, (ישעיה לד) חרב ליי' מלאה דם.

וההוא להט החרב מתהפכת, לזמנין גוברין ולזמנין נוקבין, והא אוקימנא.

ווי לעלמא, פד אינון נשין שלטן בעלמא, פד חמא נביאה, דישראל מעקמי ארחיהו, ואינון אשתכחו

בחובין קמי מאריהון, פדין אמר, נשים שאננות היך אתון שקיטאן, היך אתון יתבן דלא לאתערא בעלמא, קמנה. ובאתר אחרא אוקימנא להאי קרא. והא אוקמוה חברייא.

אבל לא אתמר, אלא כמה דאשפחן בדבורה. דכתיב (שופטים ה) היא

שופטה את ישראל בעת ההיא. ועל דא תנינן, ווי לבר נש דאתתא קא מברכא ליה לפתורא. כף דבורה, היא שופטה את ישראל בעת ההיא, ווי לדרא דלא אשתכח בהו מאן דדאין לעמא, אלא חד נוקבא.

הא חזי, תרין נשין אינון דאשתכחו בעלמא, ואמרי תושבחתא דקודשא בריך הוא, דכל גוברין דעלמא

לא יימרון הכי. ומאן אינון. דבורה. ורחנה. חנה אמרה, (שמואל א ב) אין קדוש פי' כי אין בלתיך וכלהו קראי. דהיא פתחת פתחא דמהימנותא לעלמא, כגון (שמואל א ב) מקים מעפר דל מאשפות ירים אביון, הא פתחא דמהימנותא. להושיבי עם נדיבים, הא מהימנותא דלעילא, באתר דאבהן שריין. מאן נדיבים. אלין אבהן, פדכתיב (תהלים מז) נדיבי עמים נאספו.

דָּבָר אַחַר לְהוֹשִׁיב עִם נְדִיבִים - נִבְּאָה עַל שְׁמוּאֵל, שֶׁהוּא עֲתִיד לְהִיּוֹת שְׁקוּל עִם מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, שְׁכָתוּב (שם צט) מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכַהֲנֵי וּשְׁמוּאֵל בְּקִרְאֵי שְׁמוֹ. וְכִסָּא כְבוֹד יִנְחָלֵם, מִי יִנְחָלֵם? זֶה שְׁמוּאֵל, שֶׁהוּרִישׁ כְּבוֹד הַמְּלָכוֹת לְשְׁנֵי מַלְכִים. דָּבָר אַחַר וְכִסָּא כְבוֹד יִנְחָלֵם - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּרִישׁ אֶת כְּסָאוֹ לְעַבְדָּיו. זֶהוּ שְׁכָתוּב וְכִסָּא כְבוֹד יִנְחָלֵם.

ה' יַחְתּוּ מְרִיבּוֹ, מְרִיבּוֹ חֶסֶד, מֵאֵי קָא מִיְיִרִי. אֲלֵא מְרִיבּוֹ תַנִּינּוּ, מְרִיב ו', וְזֶה הַמְּלַךְ הַקְּדוֹשׁ, וְסוּד הַחֲכֵמָה נֹאמֵר פֶּאן, בְּשַׁעָה שְׁהַדִּינִים מִתְעוֹרְרִים וְהַשְּׁלִיטִים שׁוֹלְטִים עַל הַרְחָמִים, וְהַרְחָמִים נִכְנָעִים, וּבְשַׁעָה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְבַּרֵךְ מִמַּעַן הַנַּחֲל, אֲזִי גוֹבְרִים הַרְחָמִים וְנִכְנָעִים הַדִּינִים. זֶהוּ שְׁכָתוּב, ה' יַחְתּוּ מְרִיבּוֹ, מְרִיב ו'.

עָלוּ בְּשָׁמַיִם יָרַעַם. עָלוּ, מֵאֵי עָלוּ? בְּשַׁעָה שֶׁהַטַּל שֶׁל הָעֵתִיק הַקְּדוֹשׁ שׁוֹרָה עָלָיו, וּמִמֶּלֶא אֶת רֵאשׁוֹ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא שָׁמַיִם, אֲזִי יָרַעַם, יִשְׁבֵּר אֶת פְּתָח וְתִקְפֵּם שֶׁל הַדִּינִים הַקְּשִׁים. וַיִּתֵּן עֵז לְמַלְכוֹ - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וַיִּרַם קֶרֶן מְשִׁיחוֹ - זֶה פְּנִסֵּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרָאת קֶרֶן הַיּוֹבֵל, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. מְשִׁיחוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֹּאמַר מְשִׁיחַ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב, מִשׁוּם כֶּף קֶרֶן מְשִׁיחוֹ, וְהָרִי נִתְבָּאָר.

דְּבוּרָה שְׁבָאָה לְשַׁבַּח אֶת שְׁבַח הַמְּלַךְ הַקְּדוֹשׁ: ה' בְּצִאתְךָ מִשְׁעֵיר בְּצַעֲדֶךָ מִשְׁדָּה אָדוּם. מְלֻמֵּד שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַזְּמִין אֶת כָּל שְׂאֵר הָעַמִּים לְקַבֵּל תּוֹרָה, וְלֹא רָצוּ. וְכִי לֹא הָיָה גְלוּי לְפָנָיו שְׁלֵא רוֹצִים? אֲלֵא שְׁלֵא יְהִיָּה לָהֶם פְּתַחוֹן פֶּה, דְּאֵלְמֵלֵא יְהִי גוֹתֵן לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת

דָּבָר אַחַר לְהוֹשִׁיב עִם נְדִיבִים, נִבְּאָה עַל שְׁמוּאֵל, דְּאִיהוּ זְמִין לְאַתְקַשָּׂא עִם מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, דְּכַתִּיב, (תהלים צט) מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכַהֲנֵי וּשְׁמוּאֵל בְּקִרְאֵי שְׁמוֹ. (שמואל א ב) וְכִסָּא כְבוֹד יִנְחָלֵם. מֵאֵן יִנְחָלֵם. דָּא שְׁמוּאֵל. דְּאֶחְסִין יִקְרָא דְּמַלְכוּתָא לְתַרִין מַלְכִין. דָּבָר אַחַר וְכִסָּא כְבוֹד יִנְחָלֵם, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּהוּא אֶחְסִין פּוֹרְסֵיָא דִּילִיָּה לְעַבְדוּהִי, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב וְכִסָּא כְבוֹד יִנְחָלֵם. (עור).

י' יַחְתּוּ מְרִיבּוֹ, (שמואל א ב) מְרִיבּוֹ חֶסֶד, מֵאֵי קָא מִיְיִרִי. אֲלֵא מְרִיבּוֹ תַנִּינּוּ, מְרִיב ו', וְזֶה הַמְּלַכָּא קְדִישָׁא וְרִזָּא דְּחֲכֵמָתָא אֲתַמַּר הַכָּא, בְּשַׁעָתָא דְּדִינִין מִתְעוֹרִין וְשְׁלִיטִין שְׁלִטִין עַל רַחְמֵי, וְרַחְמֵי אֲתַפְּפִין, וּבְשַׁעָתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַבְּרֵךְ מִמְּבוּעָא דְּנַחֲלָא, כְּדִין גְּבִרִין רַחְמֵי וְאֲתַפְּפִין דִּינֵי, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב י' יַחְתּוּ מְרִיבּוֹ מְרִיב ו'.

עָלוּ בְּשָׁמַיִם יָרַעַם. עָלוּ, מֵאֵי עָלוּ? בְּשַׁעָתָא דְּטַלָּא דְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא שְׂרִיא עָלֶיהָ, וּמִלְּאָ רִישִׁיָּה, בְּהֵוּא אֲתַר דְּאֶקְרִי שָׁמַיִם, כְּדִין יָרַעַם: יִתְבַּר חֵילִיהוֹן וְתוֹקְפִיהוֹן דְּדִינִין תִּקְיִפִין. וַיִּתֵּן עֵז לְמַלְכוֹ, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וַיִּרַם קֶרֶן מְשִׁיחוֹ, דָּא כְּנִסֵּת יִשְׂרָאֵל דְּאֶקְרִי קֶרֶן הַיּוֹבֵל (ס"א ל"ג חובל) כְּמָה דְּאוֹקִימָנָא. מְשִׁיחוֹ כְּמָה דְּאֶתְ אֲמַר (מלכים ב כג) מְשִׁיחַ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב, בְּגִין כֶּף קֶרֶן מְשִׁיחוֹ, וְהָא אֲתַמַּר.

דְּבוּרָה דְּאֶתְתַּת לְשַׁבַּחָא שְׁבַחָא דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, (שופטים ה) י' בְּצִאתְךָ מִשְׁעֵיר בְּצַעֲדֶךָ מִשְׁדָּה אָדוּם. מְלֻמֵּד, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזַמִּין לְכָל שְׂאֵר עַמִּין לְקַבֵּלָא לְאוֹרִיָּתָא, וְלֹא בָּעוּ. וְכִי לֹא הָוּה גְלוּי קְמִיָּה דְּלֹא בָּעָאן, אֲלֵא דְּלֹא יְהִי לוֹן פְּתַחוֹן פֶּה, דְּאֵלְמֵלֵא יְהִי לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרִיָּתָא הוּוּ נְטִירֵי לָהּ.

התורה, היו שומרים אותה. וכל אותם פסוקים שאמרה דבורה, הכל הם בסוד החכמה, עד אותה שעה ששבתה את עצמה, שנאמר עד שקמתי דבורה שקמתי אם בישראל, שהרי בארו שהסתלקה ממנה רוח הקדש. ומשום כך, עורי עורי דבורה עורי עורי דברי שיר.

וכך זה כשנמצאו הגברים בחטא, ואינם פדאים להשרות עליהם רוח הקדש ודאי.

ואם כל עדת ישראל ישגו וגו', כמו שבארנו בהוראה שטעו בה. אבל ואם כל עדת ישראל ישגו, ואם כל ישראל ישגו הנה צריך להיות! מה זה כל עדת ישראל? אלא אותם (בלם) שנמצאים בירושלים, שהרי משם יוצאת תורה לכל העם, ואם אותם שהיו שם טועים, אז כל ישראל טועים, ושנינו, שפיון ששם טועים, כל העם טועים, משום שכלם נמשכים אחריהם. ונעלם דבר מעיני הקהל - עיני הקהל אלו הסנהדרין, אלו הם שממנים על ישראל.

רעיא מהימנא

מצוה זו להביא קרבן על סנהדרין גדולה שטעו, תנאים ואמוראים שבעים סנהדרין גדולה היו, ומשה עליהם. ושבעים סנהדרין קטנה היו, ואהרן עליהם, ומשום כך אמרו בעלי המשנה, שפשה היה שושבין המלך וזו תפארת, משם סנהדרין גדולה. אהרן שושבין הגבירה, וזו מלכות, ה"א קטנה קוראים לה, כמו (בראשית כט) אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה. ועל שמה נקראת סנהדרין קטנה.

ומשם היו יודעים סנהדרין מצד של המלכות הרשעה וכו',

וכל אינון קראי דאמרה דבורה, פלהו ברזא דחכמתא, עד ההיא שעתא דשבתת גרמה, שנאמר עד שקמתי דבורה שקמתי אם בישראל, דהא אוקמוה דאסתלק מנה רוח נבואה, ובגין כך (שופטים ה) עורי עורי דבורה עורי עורי דברי שיר.

וכך דא, כד אשתכחו גוברין בחטאה, ולאן אינון פדאין למשרי עלייהו רוח קדשא ודאי. (דף כ' ע"א)

ואם כל עדת ישראל ישגו וגו', (ויקרא ד) כמה דאוקימנא בהוראה דטעו בה. אבל ואם כל עדת ישראל ישגו, ואם כל ישראל ישגו מיבעי ליה, מאי כל עדת ישראל. אלא אינון (פולחון) דאשתפחון בירושלם, דהא מתמן נפקא אורייתא לכל עמא, ואי אינון דהוה תמן טעאן, כל ישראל טעאן, ותנינן דכיון דתמן טעאן, כל עמא טעאן, בגין דכלהו משכי אבתרייהו. ונעלם דבר מעיני הקהל, עיני הקהל אליו סנהדרין, אליו אינון דממנן על ישראל.

רעיא מהימנא

פקודא דא להביא קרבן על סנהדרין גדולה שטעו, תנאין ואמוראין ע' סנהדרין גדולה היו, ומשה עליהו. וע' סנהדרין קטנה הו, ואהרן עליהו. ובגין דא אמרו מארי מתניתין, משה שושביןא דמלכא הוה, ודא תפארת, מתמן סנהדרין גדולה. אהרן שושביןא דמטרוניתא, ודא מלכות, ה"א זעירא קרינן ליה, כגון (בראשית כט) אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה. ועל שמה אתקרי סנהדרין קטנה.

ובמתמן הו ידעין סנהדרין שבעין לשון, דאינון שבעים פנים לתורה, דאית שבעים לשון מסטרא

שבעים לשון, שהן שבעים פנים לתורה, שיש שבעים לשון

הכל בפרוד. זהו שכתוב מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם ללשונותם ללשונתם. כל שבעים הלשון בפרוד זה מזה.

אבל בתורה, שבעים פנים לתורה בלשון אחת. וזה יסוד. ו' הלכה אחת, חכמה קטנה - מלכות, שבה שבעים לשון כחשבון סוד, מן יסוד. ויסוד הוא לשון הקדש, סוד המרפכה, בשבעים קתדראות, עליהם נאמר, כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו, קורעים לו גזר דינו של שבעים שנה. לשון אחד, היא שבעים לשון על מדה קטנה של חכמה קטנה, שהיא י' על מדה קטנה. על חכמה קטנה שהיא י', על מדה קטנה של חכמה ב', שתי שפתיים שבהן דעת ותבונה, בהן נשלמו שבעים ושפתיים. (ע"כ רעיא מהימנא).

רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים בדרך. עד שהיו הולכים, אמר רבי יוסי לרבי חייא, נשתדל בדברי תורה, בדברי עתיק הימים. פתח רבי חייא ואמר, (תהלים לב) חטאתי אודיעך וגו', מפאן למדנו, שכל אדם שמכסה את חטאיו ואינו מפרש אותם לפני הקדוש ברוך הוא ויבקש עליהם רחמים, לא נותנים לו לפתח פתח של תשובה, משום שהוא מתבייש (מכסה) ממנו. ואם הוא מפרש אותם לפני הקדוש ברוך הוא, הקדוש ברוך הוא חס עליו, ויתגברו הרחמים על הדין. וכל שפן אם הוא בוכה, שהרי כל הפתחים הסתומים הוא פותח, ותפלתו מתקבלת. ועל זה פרישת חטאיו, כבוד הוא למלך להגביר רחמים על דין. ועל זה כתוב, זבח תודה יכבדנני. מה זה אחד בעולם הזה ואחד בעולם הבא.

דמלכות הרשעה וכו', כלא בפרודא. הדא הוא דכתיב, (בראשית י') מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם ללשונותם בלהו שבעין לשון בפרודא דא מן דא.

אבל באורייתא, ע' פנים לתורה בלשון חד. ודא יסוד. ו' הלכה חדא, חכמה זעירא מלכות, דבה שבעין לשון, כחושבון סוד, מן יסוד. ויסוד איהו לשון הקדש, סוד המרפכה, בשבעים קתדראין, עליהו אתמר כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו, קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה. לשון חד, איהו שבעים לשון, על מדה זעירא דחכמה זעירא, דאיהי י' על מדה זעירא. על חכמה זעירא דאיהי י', על מדה זעירא דחכמה ב', תרין שפון, דבהון דעת ותבונה, בהון אשתלימו שבעין ותריין. (ע"כ רעיא מהימנא).

רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי באורחא, עד דהוו אזלי. אמר רבי יוסי לרבי חייא, נשתדל במלי דאורייתא, במלי דעתיק יומין. פתח רבי חייא ואמר, (תהלים לב) חטאתי אודיעך וגו', מפאן אוליפנא, דכל בר נש דמכסי חטאוי ולא מפרש לון קמי מלפא קדישא, ויתבע עליהו רחמי, לא יהבין ליה למפתח פתחא דתשובה, בגין דאיהו אכסיף (נ"א מכסי) מניה. ואי איהו פריש לון קמי קדשא בריך הוא, קדשא בריך הוא חייס עליה ויתגברון רחמי על דינא.

וכל שפן אי איהו בכי, דהא כל פתחין סתימין איהו פתח, ואתקבל צלותיה, ועל דא, פרישו דחטאוי, יקרא הוא דמלפא, לאגברא רחמי על דינא. ועל דא כתיב (תהלים ט) זובח תודה יכבדנני. מהו יכבדנני. תרין כבודין אינון, חד לעילא, וחד לתתא, חד בעלמא דין, וחד בעלמא דאתי.

יכבדנני? שני כבודים הם, אחד למעלה ואחד למטה. אחד בעולם הזה ואחד בעולם הבא.

הפסוק הזה קשה בכל, ברב דברים, שהרי באודה עלי פשעי מספיק, מה זה חטאתי אודיעך ועוני לא כסיתי, ואחר כך אודה עלי פשעי לה? ועוד, שהרי אודה עלי פשעי לה, לך היה צריך להיות!

אָמַר דוד, את כל דבריו הוא אמר ברוח הקדש, ואמר את זה למלכות השמים, משום שהוא שליח מהתחתונים אל העליונים, ומעליונים אל התחתונים, ומי שרוצה את המלך, הוא מודיע לה בראשונה. ועל כן חטאתי אודיעך, (למלכות השמים אמר) ועוני לא כסיתי, מצדיקו של עולם. אמרתי אודה עלי פשעי לה - זהו המלך הקדוש שכל השלום שלו, והשלום שצריך אדם להכניס לפניו - בהודאה. שהרי כך נקריבים שלמים בהודאה, שכתוב על זבח תודת שלמיו. ואתה נשאת עון חטאתי סלה. זה למעלה למעלה, המקום שהעתיק הקדוש שרוי. משום כך הפסוק הזה אווז בכל.

כמו זה מי שמבקש בקשתו למלך, צריך ליחד את השם הקדוש ברצונו, מטה למעלה וממעלה למטה, ולקשר הכל בקשר אחד, ובאותו קשר נמצאת בקשתו. אמר רבי יוסי, מי החכם לבקש בקשתו כמו דוד המלך, שהוא היה שומר את פתח המלך? אמר לו רבי חייא, ודאי כך הוא, ועל כן התורה למדה אותנו את דרכי המלך הקדוש כדי שנודע ללכת אחריו, כמו שנאמר (דברים יג) אחרי ה' אלהיכם תלכו וגו'.

רבי יוסי פתח ואמר, (ירמיה לא) כה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי כבי וגו'. פה אמר יי, וגו'. פה אמר ה', הרי פרושה, אמר ה' הנה, הקדוש ברוך הוא.

האי קרא קשיא בכלא, בסגיאנות מלין, דהא באודה עלי פשעי סגי. מהו חטאתי אודיעך ועוני לא כסיתי, ולבתר אודה עלי פשעי ליי, ועוד דהא אודה עלי פשעי ליי, לך מיבעי ליה.

אָמַר דוד, כל מלוי ברוח הקדש אמרן, ולמלכותא דשמיא אמר, בגין דאיהי שליחא מתתאי לעילאי, ומעילאי לתתאי, ומאן דבעי למלפא, לה אודע בקדמיתא. ועל דא חטאתי אודיעך, (ד"א למלכותא דשמיא קאמר) ועוני לא כסיתי, מצדיקו של עולם. אמרתי אודה עלי פשעי ליי, דא מלפא קדישא, דשלמא כלא דיליה, ושלמא דבעי בר נש לאעלאה קמיה בהודאה. דהא שלמים הכי מתקרבין בהודאה, דכתיב (ויקרא ז) על זבח תודת שלמיו. (תהלים לב) ואתה נשאת עון חטאתי סלה. דא לעילא לעילא, אתר דעתיקא קדישא שריא. בגין כך, האי קרא אחיד בכלא.

בגוונא דא, מאן דיתבע בעותיה למלפא, בעי ליחדא שמא קדישא בעותיה, מתתא לעילא ומעילא לתתא, ולקשרא כלא בחד קשרא, ובההוא קשרא אשתכח בעותיה. אמר רבי יוסי, מאן הוא חפימא, למתבע בעותיה כדוד מלפא, דהוא הוה נטיר פתחא דמלפא. אמר ליה רבי חייא ודאי הכי הוא. ועל דא אורייתא אוליה לן, ארחי (דף כ' ע"ב) דמלפא קדישא, בגין דננדע למיהף אבתריה, כמה דאת אמר (דברים יג) אחרי יי אלהיכם תלכו וגו'.

רבי יוסי פתח ואמר, (ירמיה לא) כה אמר יי קול ברמה נשמע נהי כבי וגו'. פה אמר יי, הא אוקמוה, בכל אתר דנביאה שרי למללא, בכל מקום שנביא מתחיל לדבר, היו דברים נודעים, וכאן כה

ומה אמר? קול ברמה נשמע. כך שנינו, שבאותו יום שנחבר בית המקדש למטה וישראל הלכו לגלות, רחיים על צואריהם וידיהם מהדקות לאחור, וכנסת ישראל גרשה מבית המלך ללכת אחריהם, בשעה שירדה אמרה: אלף בראשונה ואבכה על מדורי, ועל בני, ועל בעלי. כשירדה, ראתה את מקומה חרב, וכמה דם של חסידים שפוף בתוכו, וההיכל הקדוש והבית נשרף באש.

אז הרימה קול, ורעשו עליונים ותחתונים, והקול הגיע למעלה עד למקום שהמלך שרוי בו, ורצה המלך להחזיר את העולם לתהו ובהו, עד שירדו כמה אוכלוסים וכמה מחנות פנגדה, ולא קבלה תנחומים מהם. זהו שכתוב, קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה, שלא קבלה מהם תנחומים. פי איננו, משום שהמלך הקדוש היה עולה למעלה למעלה ולא נמצא בתוכה. זהו שכתוב פי איננו, ולא כתוב פי אינם.

אמר לו רבי חייא, מה זה רחל מבכה על בניה? אמר לו, למדנו שהיא כנסת ישראל, וזו אשתו של יעקב ודאי, שכתוב ויאָהב יַעֲקֹב אֶת רַחֵל. (בראשית כט) ורחל עקרה. וכתוב שם, (תהלים קיג) מוֹשִׁיבֵי עֲקֶרֶת הַבַּיִת אִם הַבָּנִים שְׂמַחָה.

דבר אחר פי איננו, כמו שנאמר, (בראשית ט) איננו גדול בבית וגו'. איננו - שהרי הסתלק למעלה והתרחק מהפל. איננו - בזווג עמה. איננו - שִׁמְצָא שְׂמוּ הַגְּדוֹל.

אמר רבי חייא, מאיזה מקום התחילה לגלות? אמר לו, מבית המקדש, ששם שרתה, ואחר כך סובבה בכל ארץ ישראל. אחר כך פשיצאה מן הארץ, עמדה על המדבר וישבה שם שלשה

היו מלוי אשתמודען, והכא האי כה אמר יי', קדשא בריך הוא. ומה אמר, קול ברמה נשמע. הכי תנינן, דבההוא יומא דאתחבר בי מקדשא לתפא, וישראל אזלו בגלותא, ריחיין על צאוריהון, וידיהון מהדקן לאחורא. וכנסת ישראל, אתתרכת מבית מלפא למיהן בתריהון. בשעתא דנחתת, אמרת איהן בקדמיתא ואבכה על מדוראי, ועל בני, ועל בעלי. פד נחתת, חמת אתרהא חריב, וכמה דמא דחסידי אתושד בגווה, והיכלא קדישא וביתא אתוקד באשא.

בדין ארימת קלא, ואתרגישו עלאי ותפאי, ומטא קלא לעילא, עד אתר דמלפא שרי ביה. ובקעא מלפא לאהדרא עלמא לתהו ובהו, עד דנחתו כמה אוכלוסין, וכמה משריין לקבלה, ולא קבלה תנחומין מנייהו. הדא הוא דכתיב קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה, דלא קבלה מנייהו תנחומים. פי איננו: בגין דמלפא קדישא הוה סליק לעילא לעילא, ולא אשתכח בגווה, הדא הוא דכתיב פי איננו, ולא כתיב פי אינם.

אמר ליה רבי חייא, מאי רחל מבכה על בניה. אמר ליה אוליפנא, דהיא כנסת ישראל. ודא אנתו דיעקב ודאי, דכתיב (בראשית כ"ט) ויאָהב יַעֲקֹב אֶת רַחֵל. וכתוב, (בראשית כט) ורחל עקרה. וכתוב, (תהלים קיג) מוֹשִׁיבֵי עֲקֶרֶת הַבַּיִת אִם הַבָּנִים שְׂמַחָה.

דבר אחר פי איננו, כמה דאתמר, (בראשית ט) איננו גדול בבית וגו', איננו: דהא אסתליק לעילא ואתרחיק מפלא. איננו:

ימים, הנהיגה את אוכלוסיה ומחנותיה (וישבותיה) ותושביה מבית המלך, וקראה עליה איכה ישבה בדרך וגו'. בכו רבי חייא ורבי יוסי.

אמר רבי יוסי, לא גלו ישראל מהארץ ולא נחרב בית המקדש עד שפל ישראל נמצאו חכים לפני המלך, ועד שמנהיגי העולם נמצאו חכים בראשונה. זהו שכתוב (ישעיה א) עמי מאשריך מתעים ודרך ארחתיך בלעו. שפיון שראשי העם הולכים ברשע, כל העם נמשכים אחריהם. רבי חייא אמר מפאן ואם כל עדת ישראל ישגו - במה זה היה? משום שנעלם דבר מעיני הקהל, שעניני העם הם ראשיהם, שפל העם נמשכים אחריהם.

הלכו. עד שהיו הולכים ראו מקום אחד מדשן בעשבים ונהר מים זורם בו. ישבו. עד שהיו יושבים, פרח עוף אחד ורחש לפניהם. אמר רבי חייא, נקום מפאן, שודאי חוצבי הרים (שודים) נמצאים פאן. קמו והלכו. עד שהחזירו ראשיהם, ראו אותם לסטים שרצים אחריהם. התרחש להם נס ומצאו לפניהם סלע אחד ובו מערה אחת. נכנסו לשם וישבו כל אותו יום וכל הלילה. פתח רבי חייא ואמר, (ירמיה ל) ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו', פי הנני מושיעך מרחוק. מרחוק?! מקרוב היה צריך להיות! והרי בארו את הפסוק הזה, מרחוק - כמו שנאמר וישבו מארץ מרחק. אבל מרחוק, פאותו שכתוב (שם לא) מרחוק ה'

בזווגא בה. איננו: לאשתפחא שמייה רבא. אמר רבי חייא, מאן אתר שריא לאתגלאה. אמר ליה, מבי מקדשא. דתמן שריא ולבתר אסחרת כל ארעא דישראל. לבתר כד נפקת מן ארעא, קמת על מדברא ותיבת תמן תלת יומין. דברת אוכלסהא ומשירייהא (ס"א ומתיבתהא) ויתבהא מבי מלפא, וקראת עליה (איכה א) איכה ישבה בדרך וגו'. בכו רבי חייא ורבי יוסי.

אמר רבי יוסי, לא גלו ישראל מארעא, ולא אתחרב בי מקדשא, עד דישראל פלהו אשתפחו בחיובא קמי מלפא, ועד דדברי עלמא אשתפחו בחיובא בקדמיתא. הדא הוא דכתיב, (ישעיה א) עמי מאשריך מתעים ודרך אורחותיך בלעו. דכיון דרישי עמא אזלין בחיובא, כל עמא אתמשכו אבתרייהו. רבי חייא אמר מהכא, ואם כל עדת ישראל ישגו, במאי הוי. בגין ונעלם דבר מעיני הקהל. דעיני עמא אינון רישייהו, דכל עמא אתמשכן אבתרייהו.

אזלו. עד דהוו אזלי חמו חד אתר מדשנא בעשבין, ונהר מיא דהוה נגיד ביה. יתבו. עד דהוו יתבי, פרח חד עופא ורחיש קמייהו. אמר רבי חייא, ניקום מהכא, דודאי נגרי טוריא הכא משתפחין, קמו ואזלו. עד דאהדרו רישייהו, חמו אינון לסטין דרהטין אבתרייהו, אתרחיש לון ניסא, ואשפחו קמייהו חד טינרא, וחד מערתא ביה, עאלו תמן יתבו כל ההוא יומא וכל ליליא.

פתח רבי חייא ואמר, (ירמיה ל) ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו', פי הנני מושיעך

מרחוק. מרחוק, מקרוב מיבעי ליה. והא אוקמוהו האי קרא, מרחוק, כמה דאת אמר וישבו מארץ מרחק. אבל מרחוק, פההוא דכתיב, (ירמיה לא)

נראה לי וכתוב (משלי לא) מִמְרָחֵק
תָּבִיא לַחֲמָה. ומי היא? עמק
הנחל, המקום שאותו נהר יוצא
וזורם. ושב יעקב, כיון שכתוב
אל תירא עבדי יעקב, מהו ושב
יעקב? אלא כמו ששנינו, הקדוש
ברוך הוא עלה למעלה למעלה,
כמו שכתוב (תהלים י) לָמָּה ה'
תַּעֲמֹד בְּרַחֹק, ומאותו מקום
רחוק - הנני מושיעך.

וְשָׁב יַעֲקֹב - לְמִקְוֵמוֹ (לכסאו),
להזדוּג עם פְּנֵת יִשְׂרָאֵל. ושקט
- זה יסוד. ושָׁאֲנָן - להשרות
דיורו בה. ואין מחריר - מיצחק.
כמו שְׁנֵאמַר (בראשית כז) וַיִּחַרְד
יִצְחָק חֲרָדָה גְדוֹלָה, ועל זה כתוב
(בראשית לא) וּפְחַד יִצְחָק.
וכשמתעורר אותו הפחד,
מסתלק היסוד למקום אחר. זהו
שכתוב (ישעיה לא) פָּחַדוּ בְּצִיּוֹן
חֲטָאִים. בציון דוקא. ועל זה ואין
מחריר. ועכשו הקדוש ברוך הוא
הציל אותנו מרחוק והסתיר
אותנו במקום הזה בהשקט
ובשלוה, ואין מחריר מהכל.
שכשהקדוש ברוך הוא עושה נס,
בכל הוא עושה.

רְבִי יוֹסִי פָתַח, (שופטים ד) וַיֹּאמֶר
אֵלֶיהָ בְּרַק אִם תִּלְכִּי עִמִּי וְהִלַּכְתִּי
וְגו', מה זה אומר? אלא אמר
ברק, הואיל ורוח הקדשה שורה
עליה, בזכותה אנצל ולא ישרה
עלי נזק. ומה ברק סמוך על אשה
להנצל בגללה - אנו, שהתורה
עמנו, שהיא שמו של המלך
הקדוש, על אחת כמה וכמה.

יָשְׁבוּ בְּתוֹךְ אוֹתָהּ הַמְּעַרָה כֵּל
אוֹתוֹ הַיּוֹם, וכשרד הלילה,
האירה הלכנה במערה. עברו שני
סוחרים וחקמוריהם טעונים מיין
וממאכל לעצמם, נחו על
מטענם, ואומרים זה לזה: גִּלּוֹן
כָּאֵן, נתן אכל ומשתה לחמורים,
ואנו נפנס למערה הזו. אמר לו

מִרְחֹק יִי' נִרְאָה לִי. וְכָתִיב (משלי לא) מִמְרָחֵק
תָּבִיא לַחֲמָה. ומאן היא. עֲמִיקָא דְנַחְלָא, אֲתֵר
דְּהֵוּא נְהַר נְגִיד וְנַפְיָא. וְשָׁב יַעֲקֹב, כִּיּוֹן
דְּכָתִיב אֵל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב, מַהוּ וְשָׁב יַעֲקֹב.
אֵלָא כְּמָה דְתַנִּינָן, קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא סְלִיק
לְעִילָא לְעִילָא, כְּמָה דְכָתִיב, (תהלים י) לָמָּה יִי'
תַּעֲמֹד בְּרַחֹק, וּמַהֵוּא אֲתֵר רַחֹק הַנְּנִי
מוֹשִׁיעֶךָ.

וְשָׁב יַעֲקֹב, לְאֲתֵרִיהָ (לבורסא), לְאֲזִדְוּוּגָא
בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. וְשָׁקֵט: דָּא יִסוּד.
וְשָׁאֲנָן, לְמִשְׁרֵי דִיּוּרִיהָ בְּהָ. וְאִין מְחַרִּיד,
מִיִּצְחָק. כְּמָה דְאֵתְ אֲמַר, (בראשית כז) וַיִּחַרְד
יִצְחָק חֲרָדָה גְדוֹלָה (דף כ"א ע"א) וְעַל דָּא (בראשית לא) וּפְחַד
יִצְחָק פָּתִיב. וְהֵוּא פְחַד כַּד אֲתַעֵר, אֲסִתְלַק
יִסוּד לְאֲתֵר אֲחֵרָא, הָדָא הוּא דְכָתִיב, (ישעיה לג)
פָּחַדוּ בְּצִיּוֹן חֲטָאִים. בְּצִיּוֹן דִּיּוּקָא, וְעַל דָּא
וְאִין מְחַרִּיד, וְהַשְׁתָּא קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׂזִיב
לָן מְרַחֵק, וְאֲסִתִּיר לָן בְּהַאי אֲתֵר, בְּהַשְׁקֵט
וּבְשִׁלוּהָ, וְאִין מְחַרִּיד מְכַלָּא. דְּכַד קִדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא עַבִּיד נִיסָא כִּכְלָא עַבִּיד.

רְבִי יוֹסִי פָתַח, (שופטים ד) וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ בְּרַק אִם
תִּלְכִּי עִמִּי וְהִלַּכְתִּי וְגו', מָאִי קָא מִיִּרִי.
אֵלָא אֲמַר בְּרַק הוּאִיל וְרוּחַ קִדְשָׁא שְׂרִיא
עָלֶיהָ, בְּזִכּוּתָהּ אֲשֶׁתִּזִּיב, וְלֹא לִישְׁרֵי עַלֵי נְזָקָא.
וּמַה בְּרַק סְמוּךְ עַל אֲתֵתָא לְאֲשֶׁתִּזְבָּא בְּגִינָה.
אֲנָן דְּאוּרִייתָא עֲמָנָא דְהִיא שְׁמִיהָ דְמִלְכָּא
קִדְשָׁא, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה.

וְתָבוּ גוּ הֵוּא מְעַרְתָּא כָּל הֵוּא יוֹמָא, כַּד
רַמַּשׁ לִילִיא, אֲתַנְהִיר סִיחָרָא בְּמְעַרְתָּא.
עֲבָרוּ תְרֵי טַיִיעֵי, וְחַמְרִיהוֹן טְעִינִין מִחַמְרָא
וּמִיכְלָא לְגַרְמִייהוּ שְׁאֲרֵי עַל מְטוּלָא. אֲמַרִי
הֵאִי לְהֵאִי, נְבִית הָכָא, נִיְהִב מִיכְלָא וּמִשְׁתִּייא
לְחַמְרֵי, וְאֲנָן נְעוּל לְמְעַרְתָּא דָּא. אֲמַר לִיה

חברו: טרם שנפנס, תאמר לי הפסוק הזה שאינו מישב.

אמר לו: מה הוא? אמר לו: דבר אחד, שכתוב (תהלים נב) אודף לעולם פי עשית וגו'. מהו פי עשית ולא כתוב מה? וכתוב פי טוב נגד חסידך, וכי לאחר אינו טוב? לא הנה כידו? אמר: אוי לסחורתנו שעזבנו את הקדוש ברוך הוא בגללה. רבי חייא ורבי יוסי שהיו יושבים במערה שמחו. אמר רבי חייא לרבי יוסי, ולא אמרתי לך שפשעושה הקדוש ברוך הוא נס, כפל הוא עושה? יצאו.

בשיצאו, הקדים רבי חייא ופתח, (ישעיה נב) שלום שלום לרחוק. שני שלומות כאן, אחד לרחוק ואחד לקרוב, והכל אחד. לרחוק - שנעשה קרוב. (ועוד לרחוק) זהו בעלי התשובה, שקדם היה רחוק, ועכשו הוא קרוב. ועוד רחוק - כשאדם מתרחק מהתורה, רחוק הוא מהקדוש ברוך הוא. ומי שקרוב לתורה, מקרב אותו הקדוש ברוך הוא עמו, ועכשו התחברו עמנו ותכנסו למערה. באו אותם סוחרים והשתתפו עמם. שחררו את המשא מחמוריהם ותקנו להם אכל, ויצאו כלם לפי המערה.

אמר אחד מהסוחרים: יאמרו לנו בעלי התורה את הפסוק הזה, אודף לעולם פי עשית ואקנה וגו'. פי עשית, מה זה פי עשית, ולא כתוב מה? וכתוב פי טוב נגד חסידך, וכי לגבי אחר אינו פי טוב?

אמר רבי חייא, פי עשית ודאי. ומה עשית? לעולם. שבגלל זה העולם שעשה הקדוש ברוך הוא והתקין אותו, מודה אדם כן זה ודאי, כנגד אותם צדיקים,

חבריה עד לא ניעול, תימא האי קרא דלא מתיישבא.

אמר ליה מאי הוא. אמר ליה מלה חד, דכתיב, (תהלים נב) אודף לעולם פי עשית וגו'. מהו פי עשית, ולא כתיב מה. וכתוב כי טוב נגד חסידך. וכי לגבי אתרא לאו איהו טוב, לא הנה בידיה. אמר ווי לטיוענא, דשבקנא לקודשא בריך הוא בגיניה. רבי חייא ורבי יוסי דהוו יתבי במערתא חדו, אמר רבי חייא לרבי יוסי, ולא אמרית לך דכד עביד קדשא בריך הוא ניסא, בכלא עביד. נפקו.

כד נפקו אקדים רבי חייא ופתח, (ישעיה נב) שלום שלום לרחוק. תרי שלמא הכא, חד לרחוק, וחד לקרוב, וכלא חד. לרחוק, דאתעביד קרוב. (תו לרחוק) דא הוא מאריה דתשובה, קודם הנה רחוק, והשתא איהו קרוב. תו רחוק, כד בר נש אתרחיק מאורייתא. רחיק הוא מקודשא בריך הוא. ומאן דקריב לאורייתא, קריב ליה קדשא בריך הוא בהדיה, והשתא אתחברו עמנא ועולו למערתא אתו אינון טייעין ואשתתפו עמהון. אשתנקלו לחמרייהו, ואתקנו למיכל, נפקו כלהו לפום מערתא.

אמר חד מן טייעין נימרו לן מארי דאורייתא, האי קרא אודף לעולם פי עשית ואקנה וגו'. פי עשית, מהו פי עשית, ולא כתיב מה. וכתוב פי טוב נגד חסידך, וכי לגבי אתרא לאו הוא טוב.

אמר רבי חייא, פי עשית ודאי, ומה עשית. לעולם. דבגין האי עולם, דעביד קדשא בריך הוא ואתקן ליה, אודי בר נש לקודשא בריך הוא בכל יומא. ואקנה שמך כי טוב נגד לקדוש-ברוך-הוא בכל יום. ואקנה שמך כי טוב נגד חסידך,

שמו של הקדוש ברוך הוא הוא טוב, ולא כנגד הרשעים שמבזים אותו בכל יום ואינם עוסקים בתורה. אמר לו, זה יפה, אבל שמעתי דבר מאחורי הכתל, ואני פוחד לגלות. אמרו לו רבי חייא ורבי יוסי, אמר דברך, שתורה אינה ירשה למקום אחד.

אמר להם, יום אחד הייתי הולך ללוד ונכנסתי לעיר, וסמכתי את עצמי אחר כתל אחד, ורבי שמעון בן יוחאי היה באותו הבית, ושמעתי מפיו את הפסוק הזה, אודך לעולם פי עשית. אודך, דוד המלך עליו השלום (לקדוש ברוך הוא) אמרו על אותו עולם אחרון, שהוא עשה שדוד המלך אחוז בו באותו עולם, ובו ירש את המלכות. ואקנה שמך כי טוב - זה הקדוש ברוך הוא ביחוד של העולם הזה שנקרא טוב. מתי נקרא טוב? נגד חסידים. מי הם חסידים?

אלא יש חסד ויש חסד, ואלו נקראו חסדי דוד הנאמנים. וכשחסדי דוד הללו מתמלאים מאותו טוב ששופע של העתיק הקדוש, אזי נקרא היסוד טוב, אזי נמצא להם טוב. שהרי כמו שנמצא שהוא בו, כך הוא מבשם את העולם האחרון הזה, והכל נמצא בכרכה, ועל בן דוד היה מחפה לדרךה הזו שמאירה לעולם הזה שהוא אחוז בה.

הדברים הללו, כך שמעתי אותם, אלא שלא ידעתי מה זה. באו רבי חייא ורבי יוסי ונשקו אותו בראשו. אמר רבי חייא, מי מכסה עיניך בעפר, רבי שמעון בן יוחאי, שאתה במקומך ואתה מרעיש ההרים העליונים, ואפילו צפרי השמים וכלם שמחים בדבוריך. אוי לעולם באותה שעה כשתסתלק ממנו.

חסידיך, הכי הוא ודאי, לקבל אינון זכאין, שמא דקודשא בריך הוא טוב. ולא לקבלי חייביא, דמבזין ליה בכל יומא ולא משתדלי באורייתא. אמר ליה, יאות הוא. אבל מלה שמענא מבתר פותלא, ומסתפינא לגלאה. אמרו ליה רבי חייא ורבי יוסי, אימא מילך, דאורייתא לאו איהו ירותא לאתר חד.

אמר לון, יומא חד הוינא אזיל ללוד, עאלנא למתא, ואסמכנא גרמאי בתר פותלא חד, ורבי שמעון בן יוחאי הוה בההוא ביתא, ושמענא מפומיה האי קרא, אודך לעולם פי עשית. אודך, דוד המלך עליו השלום (לקודשא ברוך הוא) אמרו, על ההוא עולם בתראה, דאיהו עבד דדוד מלכא אחיד ביה בההוא עולם, וביה גרית מלכותא. ואקנה שמך פי טוב, דא קדשא בריך הוא, ביחודא דהאי עלמא דאקרי טוב. אימתי אקרי טוב. נגד חסידים. מאן אינון חסידים.

אלא אית חסד ואית חסד, ואלין אקרוין חסדי דוד הנאמנים. וכד אלין חסדי דוד אתמליין מההוא טיבו דנגידו דעתיקא קדישא, פדין אקרי יסוד טוב. פדין אשתכח טוב לגבפיהו. דהא (ס"א בד אשתכח פמת דאיהו ביה) כמה דאשתכח דאיהו ביה, הכי איהו מבסם להאי עלמא בתראה. וכלא אשתכח בכרכה, ועל דא דוד הוה מחפה להאי דרגא, דנהיר להאי עולם דאיהו אחיד ביה.

מלין אלין הכי שמענא לון, אבל לא ידענא מאי הוא. אתו רבי חייא ורבי יוסי ונשקו ליה ברישיה. אמר רבי (דף כא ע"ב) חייא, מאן חפי עיניך בעפרא רבי שמעון בן יוחאי, דאנת באתרך ואנת מרעיש טוריאי עלאי, ואפילו צפורי שמיא וכלא חדאן במלולך ווי לעלמא בההיא שענתא כד תסתלק מניה.

הוּ פָּתַח וְאָמַר הֵהוּא גִבְרָא, הָא מְלָה אֶחְרָא
שְׁמַעְנָא מִנִּיה בְּהֵיא שְׁעַתָּא, בְּקָרָא
דְּכַתְיב, (דניאל ט) וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל תְּפִלַּת
עֲבָדֶיךָ וְאֶל תְּחִנּוֹתֵינוּ וְגו' לְמַעַן אֲדַנִּי. וְאָמַר
הֲכִי, אִי שְׂמָא דָא מְעַלְיָא (ג"א לעילא) מִכְּלָא,
שְׁפִיר הוּא, דְּהֲכִי אִמְרִין עֲבִיד בְּדִיל מִלְּפָא.
אָבֵל שְׂמָא דָא, הָא יְדִיעַ דְּהוּא אֶתְר בֵּי דִינָא,
דְּמִנִּיה נְפִיק דִּינָא לְעֵלְמָא. מָאן חָמָא דְּאִמְרִין
לְמִלְּפָא, עֲבִיד בְּגִין עֲבָדֶיךָ, אוּ בְּגִין מְלָה זְעִירָא
מִנְּךָ.

אֲרָא הֲכִי אֶצְטְרִיךְ, דְּשְׂמָא דָא אֶתְקִין בֵּיתָא
לְמִלְּפָא, וּבִי מְקַדְּשָׁא לְתַתָּא, וְדָא אַחִיד
בְּדָא, בְּגִין דְּאֶתְקַשְׁר דָּא בְּדָא. וְכַד מְקַדְּשָׁא
לְתַתָּא קָאִים בְּקִיּוּמִיה, הָאִי שְׂמָא לְעֵילָא קָאִים
בְּקִיּוּמִיה. וְדָא הוּא כְּמָאן דְּאָמַר לְמִלְּפָא בְּנִי
בֵּיתָא דָא, וְהֵיכְלָא דָא, בְּגִין דְּלָא יִשְׁתַּכַּחַת
מִטְרוּנִיתָא דִּיתְבָּא לְבַר מְהֵיכְלָה. אוּף הֲכָא,
(דניאל ט) וְהָאֵר פְּנִיךָ עַל מְקַדְּשֶׁךָ הַשָּׁמַיִם לְמַעַן
אֲדַנִּי. מָאִי טַעְמָא לְמַעַן אֲדַנִּי. דְּלָא יִשְׁתַּכַּח
לְבַר מִן דִּיּוּרִיָּה.

תְּוֹדוֹהוּ רַבִּי חֲזִיא וְרַבִּי יוֹסִי, וְחֵדוּ בְּהֵהוּא לִילְיָא.
בְּתַר דְּאָכְלוּ, פָּתַח חֲבֵרִיה טִייעָא וְאָמַר,
אִימָא קַמִּיכּוּ מְלָה חַד, דְּאֶשְׁתַּדְּלָנָא בֵּיה הָאִי
יוֹמָא, הָאִי קָרָא דְּכַתְיב, (תהלים ג) מִזְמוֹר לְדָוִד
בְּהֵיּוֹתוֹ בְּמַדְבַּר יְהוּדָה, דָּוִד אָמַר שִׁירָתָא, כַּד
הָוָה עָרִיק מִחַמּוּי, אָמַאי אָמַר (תהלים ג) אֱלֹהִים
אֵלֵי אֲתָה אֲשַׁחֲרֶךָ צִמְאָה לָךְ נַפְשִׁי וְגו'. אֱלֹהִים
אֵלֵי אֲתָה, דְּהָא בְּגִבּוּרָה אַחִידָא תְּדִירָא.
אֲשַׁחֲרֶךָ, וְכִי דָוִד הֵיךְ יָכִיל לְשַׁחֲרָא לִיה
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאַרְעָא רְחִיקָא, וְאֶתְתַּרְךָ
מְאַרְעָא דְּשְׁכִינְתָּא שְׂרִיא.

אֲרָא, אָף עַל גַּב דְּאֶתְתַּרְךָ מִתַּמָּן, לָא שְׂבִיק
דִּידִיָּה לְשַׁחֲרָא לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

עוּד פָּתַח וְאָמַר אוֹתוּ הָאִישׁ, הָרִי
שְׂדֵבֵר אַחַר שְׁמַעְתִּי מִמֶּנּוּ בְּאוֹתָהּ
שְׁעָה בְּפִסּוּק שְׁכָתוּב (דניאל ט)
וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל תְּפִלַּת
עֲבָדֶיךָ וְאֶל תְּחִנּוֹתֵינוּ וְגו' לְמַעַן
אֲדַנִּי. וְאָמַר כֶּף, אִם הַשֵּׁם הַזֶּה
מְעַלָּה (למעלה) מִהַפֵּל - יָפָה הוּא.
שְׂכָף אוֹמְרִים, עוֹשֶׂה לְמַעַן
הַמְּלָךְ. אָבֵל הַשֵּׁם הַזֶּה הָרִי יְדוּעַ
שֶׁהוּא מְקוּם שֶׁל בֵּית דִּין, שְׁמַמְנוּ
יּוֹצֵא דִין לְעוֹלָם. מִי רָאָה
שְׂאוּמְרִים לְמִלְּךָ עֲשֵׂה לְמַעַן
עֲבָדֶיךָ, אוּ בְּשִׁבִיל דְּבַר קָטָן מִמְּךָ?
אֲרָא כֶּף צָרִיךְ, שֶׁהַשֵּׁם הַזֶּה מִתְקַן
אֶת בֵּית הַמְּלָךְ וּבֵית הַמְּקַדָּשׁ
לְמַטָּה, וְזֶה אַחוּז בְּזֶה, מִשּׁוּם
שְׁנִקְשֵׁר זֶה בְּזֶה. וּכְשֶׁהַמְּקַדָּשׁ
לְמַטָּה עוֹמֵד בְּמְקוֹמוֹ, הַשֵּׁם הַזֶּה
לְמַעַלָּה עוֹמֵד בְּמְקוֹמוֹ, וְזֶהוּ כְּמִי
שְׂאוּמֵר לְמִלְּךָ: בְּנָה אֶת הַבַּיִת
הַזֶּה וְאֵת הַהֵיכָל הַזֶּה כְּדִי
שֶׁהַגְּבִירָה לֹא תִמְצָא יּוֹשְׁבַת
מִחוּץ לְהֵיכָלָה. אָף כָּאן - וְהָאֵר
פְּנִיךָ עַל מְקַדְּשֶׁךָ הַשָּׁמַיִם לְמַעַן
אֲדַנִּי. מָה הַטַּעַם לְמַעַן אֲדַנִּי?
שְׂלָא יִמְצָא מִחוּץ לְמַדּוּרֵי.

תְּמַהוּ רַבִּי חֲזִיא וְרַבִּי יוֹסִי,
וְשְׁמַחוּ בְּאוֹתוֹ לִילְיָה. אַחַר
שְׂאָכְלוּ, פָּתַח חֲבֵרוֹ הַסּוֹחֵר וְאָמַר,
אָמַר לְפָנֵיהֶם דְּבַר אֶחָד
שֶׁהֲתַעֲסַקְתִּי כּוּ הַיּוֹם הַזֶּה, הַפִּסּוּק
הַזֶּה שְׁכָתוּב (תהלים ג) מִזְמוֹר לְדָוִד
בְּהֵיּוֹתוֹ בְּמַדְבַּר יְהוּדָה. דָּוִד אָמַר
שִׁירָה כְּשֶׁהָיָה בּוֹרַח מִחַמּוּי, לָמָּה
אָמַר אֱלֹהִים אֵלֵי אֲתָה אֲשַׁחֲרֶךָ
צִמְאָה לָךְ נַפְשִׁי וְגו'? אֱלֹהִים אֵלֵי
אֲתָה, שְׁחֵרִי בְּגִבּוּרָה אַחוּזָה
תְּמִיד. אֲשַׁחֲרֶךָ, וְכִי אֵיךְ יָכִיל דָּוִד
לְשַׁחֲרָא אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּאַרְץ רְחוֹקָה, וְגַרְשׁ מִהָאַרְץ
שְׂפָה שְׂרוּיָה שְׁכִינָה?

אֲרָא, אָף עַל גַּב שְׁגֵרַשׁ מִשָּׁם,
לֹא עָזַב אֶת שְׁלוֹ לְשַׁחֲרָא אֶת
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאִנִּי שְׁמַעְתִּי,

וְאָנָא שְׂמַעְנָא, אֲשַׁחְרַךְ: כְּמָאן דְּאָמַר, אִיזִיל
 לְאַתְחַזְאָה קַמְךָ, בַּר דְּלֹא יְכִילְנָא. כִּן אֲשַׁחְרַךְ,
 בַּר דְּאָנָא לְבַר מְאָתַר דְּשְׂכִינְתָא שְׂרִיא. צְמָאָה
 לְךָ נַפְשִׁי, דְּהָא נַפְשָׁאִי וְגוֹפָא דִּילִי תְּאִיבִין
 לְגַבְךָ, לְאַתְחַזְאָה קַמְךָ, וְלֹא יְכִילְנָא, בְּגִין
 דְּאָנָא בְּאַרְץ צִיָּה וְעֵינְךָ בְּלִי מִים, דְּהָא אַרְץ
 צִיָּה וְעֵינְךָ אֶקְרִי לְבַר מְאָתַר דְּשְׂכִינְתָא שְׂרִיא.
 בְּגִין דְּמִים חַיִּים לֹא שְׂכִיחַ הֶכָּא. וּמָאן אֵינּוּן
 מִים חַיִּים. דָּא שְׂכִינְתָא, דְּכֶתִיב בָּהּ (בראשית כו)
 בְּאֵר מִים חַיִּים, וְעַל דָּא אַרְץ צִיָּה וְעֵינְךָ בְּלִי
 מִים כְּתִיב.

אָמְרוּ רַבֵּי חֲזִיא וְרַבֵּי יוֹסִי, וְדָא אֹרְחָא תְּקִינָא
 קַמְן, עָאלוּ לְמַעְרְתָא וְדַמְכוּ. בְּפִלְגוּ
 לִילֵיא, שְׂמַעוּ קַל חִיּוֹתָא בְּמַדְבְּרָא דְנִהְמִי.
 אַתְעֵרוּ. אָמַר רַבֵּי חֲזִיא, הָא עֵידֵן הוּא לְסִייעָא
 לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, דְּהִיא מְשַׁבַּחַת לְמַלְכָּא. אָמְרוּ,
 כַּל חַד וְחַד לִימָא מְלָה מְמַה דְּשָׁמַע וְיַדַּע
 בְּאוֹרֵייתָא, יְתַבּוּ כְּלָהּוּ.

פְּתַח רַבֵּי חֲזִיא וְאָמַר, (תהלים כב) לְמַנְצַח עַל אֵילַת
 הַשְּׁחַר מְזִמּוֹר לְדוֹד. מָאן אֵילַת הַשְּׁחַר.
 דָּא כְּנַסַת יִשְׂרָאֵל. דְּאֶקְרִי (משלי ה) אֵילַת אֲהָבִים
 וַיַּעַלַת חֵן. וְכִי אֵילַת הַשְּׁחַר, וְלֹא כָּל יוֹמָא.
 אֵלָא, אֵילַת: מַהֲהוּא אַתְרַ, דְּאֶקְרִי שְׁחַר כְּמַה
 דְּאַתְּ אָמַר (הושע ו') כְּשַׁחַר נִכּוֹן מוּצְאוּ, וְדוֹד
 מְלַכָּא עַל כְּנַסַת יִשְׂרָאֵל קְאָמַר דָּא, דְּהָא לֹא
 אָמְרָה כְּנַסַת יִשְׂרָאֵל דָּא (ס"א דְּאֶקְרִי אֵילַת אֲהָבִים וַיַּעַלַת
 חֵן וְהִיא אֲחִינֵיא מַהֲהוּא אַתְרַ דְּאֶקְרִי שְׁחַר כְּמַה דְּאַתְּ אָמַר כְּשַׁחַר נִכּוֹן מוּצְאוּ
 וְדוֹד מְלַכָּא עַל כְּנַסַת יִשְׂרָאֵל קְאָמַר דָּא) מְשַׁמַּע דְּכֶתִיב עַל
 אֵילַת הַשְּׁחַר.

הָא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּרַמְשׁ לִילֵיא, פְּתַחִין סְתִימִין
 דְּעֵלָאִי וְתַתָּאִי מְשַׁתְּפַחִי (ס"א מְשַׁתְּפַחִי). וְכָל
 אֵינּוּן רְחִיקִין, מַתְעֲרִין וְאִזְלִין וְשָׁטְאן כָּל
 עֵלְמָא, וּמַהֲדֵרִין עַל גּוֹפֵי בְּנֵי נֶשָׂא, וְסַחְרִי

אֲשַׁחְרַךְ - כְּמִי שְׂאוּמַר, אֵלְךָ
 לְהִרְאוֹת לְפָנֶיךָ, רַק שְׂלֵא יְכַלְתִּי.
 כִּן אֲשַׁחְרַךְ, רַק שְׂאֲנִי מַחוּץ
 לְמַקּוֹם שְׁשָׁם שׁוֹרָה שְׂכִינָה.
 צְמָאָה לְךָ נַפְשִׁי, שְׁהִרִי נַפְשִׁי
 וְגוֹפִי מִשְׁתּוֹקְקִים אֵלֶיךָ לְהִרְאוֹת
 לְפָנֶיךָ, וְלֹא יְכַלְתִּי, כִּי אֲנִי בְּאַרְץ
 צִיָּה וְעֵינְךָ בְּלִי מִים, שְׁהִרִי אַרְץ
 צִיָּה וְעֵינְךָ נִקְרָא מַחוּץ לְמַקּוֹם
 שְׁשׁוֹרָה שְׂכִינָה, מִשׁוּם שְׁמִים
 חַיִּים אֵין מְצוּיִים כְּאֵן. וּמִי הֵם
 הַמִּים הַחַיִּים? זֶה שְׂכִינָה, שְׁפַתּוֹב
 בָּהּ (בראשית כו) בְּאֵר מִים חַיִּים, וְעַל
 זֶה אַרְץ צִיָּה וְעֵינְךָ בְּלִי מִים כְּתוּב.
 אָמְרוּ רַבֵּי חֲזִיא וְרַבֵּי יוֹסִי, וְדָאִי
 שְׁהִדְרִךְ תְּקִינָה לְפָנֵינוּ. נִכְנְסוּ
 לְמַעְרָה וַיִּשְׁנּוּ. בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה
 שְׁמַעוּ אֶת קוֹל חִיּוֹת הַמַּדְבָּר
 שְׁנוֹהֶמּוֹת. הַתְעוֹרְרוּ. אָמַר רַבֵּי
 חֲזִיא, הִרִי יַת הִיא לְסִיעַ לְכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל שְׁמַשְׁבַּחַת אֶת הַמְּלֶכֶךְ.
 אָמְרוּ, כָּל אַחַד וְאַחַד יֹאמַר דְּבַר
 מַמַּה שְׁשָׁמַע וְיַדַּע בְּתוֹרָה. יִשְׁבוּ
 כָּלֵם.

פְּתַח רַבֵּי חֲזִיא וְאָמַר, (תהלים כב)
 לְמַנְצַח עַל אֵילַת הַשְּׁחַר מְזִמּוֹר
 לְדוֹד. מִי זֶה אֵילַת הַשְּׁחַר? זֶה
 כְּנַסַת יִשְׂרָאֵל שְׁנִקְרָאת (משלי ה)
 אֵילַת אֲהָבִים וַיַּעַלַת חֵן. וְכִי אֵילַת
 הַשְּׁחַר, וְלֹא בְּכָל הַיּוֹם? אֵלָא
 אֵילַת, מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְרָא
 שְׁחַר, כְּמוֹ שְׁנִקְרָא (הושע ו') כְּשַׁחַר
 נִכּוֹן מוּצְאוּ. וְדוֹד הַמְּלֶכֶךְ אָמַר אֶת
 זֶה עַל כְּנַסַת יִשְׂרָאֵל, שְׁהִרִי לֹא
 אָמְרָה כְּנַסַת יִשְׂרָאֵל אֶת זֶה (שְׁנִקְרָא
 אֵילַת אֲהָבִים וַיַּעַלַת חֵן, וְהִיא בָּאָה מֵאוֹתוֹ מְקוֹם
 שְׁנִקְרָא שְׁחַר, כְּמוֹ שְׁנִקְרָא (הושע ו') כְּשַׁחַר נִכּוֹן
 מוּצְאוּ, וְדוֹד הַמְּלֶכֶךְ אָמַר אֶת זֶה עַל כְּנַסַת
 יִשְׂרָאֵל), מְשַׁמַּע שְׁפַתּוֹב עַל אֵילַת
 הַשְּׁחַר.

בֹּא רְאֵה, בְּשַׁעָה שְׁיֹרֵד הַלַּיְלָה,
 פְּתַחִים הַסְּתוּמִים שֶׁל עֲלִינִים
 וְתַתְּחוּנִים נְמַצְאִים (שׁוֹכְכִים), וְכָל
 אוֹתָם רְחוּקִים מִתְעוֹרְרִים

לְאַתְרֵיהֶוּ וּלְעַרְסֵיהֶוּ. וְחָמָאן דִּיּוֹקְנָא דְמַלְכָּא
קְדִישָׁא, וּמִסְתַּפִּי. דְּהָא אֲתַקְפוּ בְּעַרְסֵיהֶוּ
בְּמַלְי דְשָׂמָא קְדִישָׁא. וּבְנֵי נָשָׂא, נִשְׁמַתְהוּן
סְלָקִין כָּל חַד וְחַד כְּדַחְזֵי לֵיהּ, וְהָא אוּקְמוּהָ.
זַבְּאָה חוּלְקֵיהוּן דְּצַדִּיקֵי, דְּנִשְׁמַתְהוּן סְלָקִין
לְעִילָא, וְלֹא מִתְעַכְבִּי בְּאַתְר אַחְרָא דְלֹא
אַצְטְרִיף.

כד אתפלג ליליא, פרוזא קאים וכריז, ופתחין
פתיחו. פדין ריחא חד דסטר צפון אתער,
ואקיש (דף כ"ב ע"א) בכנור דדוד, ומנגן מאליו.
ושבחת למלכא, וקודשא בריה הוא משתעשע
בצדיקיא בגנתא דעדן.

זבאה חולקיה מאן דאתער בההוא זמנא
ואשתדל באורייתא, וכל מאן דקאים
בההוא זמנא ואשתדל באורייתא, אקרי
חבריה דקודשא בריה הוא וכנסת ישראל.
ולא עוד, אלא דאלין אקרין אחים ורעים ליה.
דכתיב, (תהלים קכב) למען אחי ורעי אדברה נא
שלום בך. ואקרין חברים בהדי מלאכין
עלאין, ומשריין עלאין, דכתיב, (שיר השירים ח)
חברים מקשיבים לקולך.

כד אתי יממא, פרוזא קאים וכריז, ופתחין
דסטר דרומא אתפתחו. ומתערין פכבים
ומזלות, ופתחין דרחמין אתפתחו. ומלכא
יתיב וקביל תשבחן. פדין כנסת ישראל נטלא
לאינון מלין וסלקא. וכל אינון חברים אחידן
בגדפהא, ומלייהו אתיין ושריין בחיקא
דמלכא. פדין פקיד מלכא, למכתב כל אינון
מלין.

ובספרא פתיבו כל אינון בני היכליה, וחוטא
דחסד אתמשך עלייהו, דמההוא

והולכים ושטים בכל העולם,
ומחזירים על גופות בני אדם
וסוכבים למקומותיהם
ולמטותיהם, ורואים את דיוקן
המלך הקדוש ופחדים, שהרי
התחזקו במטותיהם בדברי השם
הקדוש. ובני אדם, נשמותיהם
עולות כל אחת ואחת פראוי לה,
והרי פרשוה. אשרי חלקם של
הצדיקים שנשמותיהם עולות
למעלה ולא מתעכבות במקום
אחר שלא צריף.

בשנחלק הלילה, הפרוז עומד
ומכריז, ונפתחים הפתחים. אז
ריח אחת של צפון מתעוררת
ומקישה בכנור דוד, ומנגן
מאליו, ומשבחת את המלך,
והקדוש ברוך הוא משתעשע עם
הצדיקים בגן עדן.

אשרי חלקו של מי שמתעורר
באותו זמן ועוסק בתורה, וכל מי
שעומד באותו זמן ועוסק
בתורה, נקרא חברו של הקדוש
ברוך הוא וכנסת ישראל, ולא
עוד, אלא שאלו נקראים אחים
ורעים שלו, שכתוב (תהלים קכב)
למען אחי ורעי אדברה נא שלום
בך. ונקראים חברים של
המלאכים העליונים והמחנות
העליונים, שכתוב (שיר ח) חברים
מקשיבים לקולך.

בשבא היום, הפרוז עומד
ומכריז, ופתחים של צד דרום
נפתחים, ומתעוררים כוכבים
ומזלות, ופתחי הרחמים
נפתחים, והמלך יושב ומקבל
תשבחות. אזי כנסת ישראל
נוטלת את אותם דברים ועולה,
וכל אותם חברים אחוזים
בכנפיה, ודבריהם באים ושורים
בחיק המלך. אז מצוה המלך
לכתב את כל אותם הדברים.

ובספר פתובים כל אותם בני היכלו, וחוט של חסד נמשך עליהם, שמאותו חוט מתעטר אדם

בַּעֲטֻרַת הַמֶּלֶךְ, וּמִמְנוּ פּוֹחֲדִים עֲלֵינוּנִים וְתַחְתּוֹנִים. הוּא נִכְנָס לְכָל שַׁעֲרֵי הַמֶּלֶךְ, וְאֵין מִי שְׂיִמְחָה בִּידּוֹ. וְאֶפְלוּ בְּזִמְן שְׂבַעֲלֵי הַדִּין עוֹמְדִים לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם, אֵין דְּנִים עֲלֵיו דִּין, מִשּׁוּם שֶׁהָרִי גִרְשָׁם בְּרִשָׁם שֶׁל הַמֶּלֶךְ, שְׂנוֹדַע שֶׁהוּא מֵהֵיכַל הַמֶּלֶךְ, וְלִכֵּן לֹא דְנִים עֲלֵיו דִּין. אֲשֶׁרִי חִלְקָם שֶׁל הַצְּדִיקִים שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה, וְכָל שָׂפָן בְּזִמְן שֶׁהַמֶּלֶךְ תָּאֵב לְדַכְרֵי תּוֹרָה.

בֵּא וְרֵאָה סוּד הַדְּבָר, אֵין עוֹמְדַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ אֶלָּא בַּתּוֹרָה, וְכָל זִמְן שִׁישְׂרָאֵל בְּאַרְץ הַתְּעַסְקוֹ בַּתּוֹרָה, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל הֵיטָה שְׂרוּיָה עִמָּהֶם. כְּשֶׁהִתְבַּטְּלוּ מִדְּבַרֵי תּוֹרָה, לֹא יִכְלָה לַעֲמֹד עִמָּהֶם שְׁעָה אַחַת. מִשּׁוּם כֶּף, בְּשַׁעָה שְׂכַנְסַת יִשְׂרָאֵל מִתְעוֹרְרַת לְמֶלֶךְ בַּתּוֹרָה, מִתְחַזֵּק כְּחָה, וְהַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ שֶׁמִּחַ לְקַבֵּל אוֹתָהּ.

וְכִי זִמְן שְׂכַנְסַת יִשְׂרָאֵל בָּאָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְאֵין הַתּוֹרָה נִמְצְאָת עִמָּה, כְּבִיכּוֹל תִּשָּׁשׁ כְּחָה. אוֹי לְאוֹתָם שֶׁמִּחְלִישִׁים אֶת הַכַּח שֶׁלְמַעֲלָה. מִשּׁוּם כֶּף אֲשֶׁרִי אוֹתָם שְׂעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, וְכָל שָׂפָן בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שְׂצָרִיף לְהַשְׁתַּפֵּחַ עִם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. אֲזִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹרָא עֲלֵינוּ, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי

עֲבָדֵי אֶתְהָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאָר.

רְבִי יוֹסִי פִתַּח וְאָמַר, (שם כא) מִשָּׂא דוּמָה אֵלִי קָרָא מִשְׁעִיר שֶׁמֶר מַה מְלִילָה שֶׁמֶר מַה מְלִיל. אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה בְּאֵרוֹ הַחֲבָרִים בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת. אֲבָל מִשָּׂא דוּמָה, כָּל הַפְּעָמִים שִׁישְׂרָאֵל נִמְצְאוּ בְּגִלוֹת, נוֹדַע הַזִּמְן וְהַקֵּץ שֶׁלָּהֶם, וְזִמְן וְקֵץ שֶׁל אוֹתָהּ גְלוֹת. וְגִלוֹת אֲדוּם הוּא מִשָּׂא דוּמָה, שְׁלֹא הַתְּגִלָּה וְלֹא נוֹדַע כְּאוֹתָן הַאֲחֵרוֹת.

זָפְאִין אֵינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרֵייתָא, וְכָל שָׂפָן בְּהֵיָא שְׁעַתָּא דְּאַצְטְרִיף לְאַשְׁתַּתְּפָא בְּהַ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. כְּדִין קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא קְאָרִי עֲלֵיָה, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדֵי אֶתְהָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאָר.

רְבִי יוֹסִי פִתַּח וְאָמַר, (ישעיה כא) מִשָּׂא דוּמָה אֵלִי קוֹרָא מִשְׁעִיר שׁוֹמֵר מַה מְלִילָה שׁוֹמֵר מַה מְלִיל. הַאי קָרָא אוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא, בְּכַמָּה אֶתְר. אֲבָל מִשָּׂא דוּמָה, כָּל זִמְנִין דִּישְׂרָאֵל אֲשִׁתְּכַחוּ בְּגִלוּתָא, אֶתְיִידַע זִמְנָא וְקֵצָא דְלַהוֹן, וְזִמְנָא וְקֵצָא דְהֵהוּא גְלוּתָא. וְגִלוּתָא דְאֲדוּם, הוּא מִשָּׂא דוּמָה, דְלֹא אֶתְגַּלְיָא וְלֹא אֶתְיִידַע כְּאֵינוֹן אֲחֵרִינִין.

חוּטָא אֶתְעַטֵּר בְּרִישׁ בְּעַטְרָא דְּמִלְכָּא, וּמִנְיָה דְּחִלִּין עֲלֵאִין וְתַתְּאִין, הוּא עָאֵל בְּכָל תְּרַעֵי מִלְכָּא, וְלִית מָאן דִּימְחֵי בִידּוֹי. וְאַפִּילוּ בְּזִמְנָא דְּמֵאֲרִיהוּן דִּדִּינָא קְיִימִין לְמִידָן עֲלֵמָא, לֹא דִינִין עֲלֵיָה דִינָא. בְּגִין דְּהָא אֶתְרָשִׁים בְּרִשְׁמֵי דְּמִלְכָּא, דְּאַשְׁתַּמוּדַעָא דְּאִיהוּ מֵהֵיכְלָא דְּמִלְכָּא, וּבְגִין דָּא לֹא דִינִין עֲלֵיָה דִינָא. זָפְאָה חוֹלְקִיהוֹן דְּצְדִיקֵיָא דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרֵייתָא, וְכָל שָׂפָן בְּזִמְנָא דְּמִלְכָּא תָּאֵיב עַל מְלִי דְּאוֹרֵייתָא.

הָא חֲזִי, רְזָא דְּמִלָּה, לֹא קְיִימָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָמִי מִלְכָּא אֶלָּא בְּאוֹרֵייתָא. וְכָל זִמְנָא דִּישְׂרָאֵל בְּאַרְעָא אֲשִׁתַּדְּלוּ בְּאוֹרֵייתָא. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שְׂרָאֵת עִמָּהוֹן. כִּד אֶתְבַּטְּלוּ מִמְּלִי אוֹרֵייתָא, לֹא יִכְלָא לְקְיִימָא עִמָּהוֹן שְׁעַתָּא חֲדָא. בְּגִינֵי כֶּף, בְּשַׁעַתָּא דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֶתְעַרַת לְגַבֵּי מִלְכָּא בְּאוֹרֵייתָא, אֶתְתַּקִּיף חִילָהָא, וּמִלְכָּא קְדִישָׁא חֲדִי לְקַבְּלָא לָהּ.

וְכִי זִמְנָא דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֶתְתַּ לְקָמִי מִלְכָּא, וְאוֹרֵייתָא לֹא אֲשִׁתְּכַחַת עִמָּה, כְּבִיכּוֹל תִּשָּׁשׁ חִילָהָא. וְוִי לְאֵינוֹן דְּמִחְלִשִׁין חִילָא דְלַעֲיִלָּא, בְּגִינֵי כֶּף,

זָפְאִין אֵינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרֵייתָא, וְכָל שָׂפָן בְּהֵיָא שְׁעַתָּא דְּאַצְטְרִיף לְאַשְׁתַּתְּפָא בְּהַ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. כְּדִין קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא קְאָרִי עֲלֵיָה, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדֵי אֶתְהָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאָר.

רְבִי יוֹסִי פִתַּח וְאָמַר, (ישעיה כא) מִשָּׂא דוּמָה אֵלִי קוֹרָא מִשְׁעִיר שׁוֹמֵר מַה מְלִילָה שׁוֹמֵר מַה מְלִיל. הַאי קָרָא אוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא, בְּכַמָּה אֶתְר. אֲבָל מִשָּׂא דוּמָה, כָּל זִמְנִין דִּישְׂרָאֵל אֲשִׁתְּכַחוּ בְּגִלוּתָא, אֶתְיִידַע זִמְנָא וְקֵצָא דְלַהוֹן, וְזִמְנָא וְקֵצָא דְהֵהוּא גְלוּתָא. וְגִלוּתָא דְאֲדוּם, הוּא מִשָּׂא דוּמָה, דְלֹא אֶתְגַּלְיָא וְלֹא אֶתְיִידַע כְּאֵינוֹן אֲחֵרִינִין.

הקדוש ברוך הוא אומר, אלי קרא משעיר. קול שמעתי בגלות שעיר, אותם שדחוקים ביניהם, אותם ששוכבים בעפר. ומה הם אומרים? שמר מה מלילה שמר מה מליל. הם תובעים אותי על הגבירה, מה עשיתי מהגבירה שלי.

אזי הקדוש ברוך הוא מכניס את הפמליא שלו ואומר: ראו בני אהובי, שהם דחוקים בגלות ועוזבים את הצער שלהם ומבקשים ממני על הגבירה, ואומרים: שמר - אתה שנקרא שומר, איפה השמירה שלך? איפה השמירה של ביתך? מה מלילה - מה עשית מלילה, כף שמרת אותה?! מה מליל? שהרי לפעמים נקראת לילה ולפעמים נקראת ליל. זהו שפתיב (שמות יב) ליל שמרים הוא, וכתוב הוא הלילה הזה. אזי הקדוש ברוך הוא משיב להם: הרי שמירתי נמצאת, שהרי אני עתיד לקבל אותה ולהמצא עמה. זהו שפתיב אומר שמר, אותו ששומר את הבית, אתא בקר וגם לילה, שהרי בהתחלה הסתלק למעלה למעלה, והעלה את אותו מקום בקר שמזמן אצלו תמיד. עכשו אתא בקר, והרי הוא מזמן להתחבר עם הלילה. וגם לילה, הרי היא זמינה, אבל בגללכם מתעכבים.

ואם אתם רוצים את זה, על מה אתם מתעכבים? שבו. שוכבו בתשובה. אז אתיו, באו אלי, ונהיה כלנו במדור אחד, וכלנו נשוב למקומנו. זהו שפתיב, (דברים ל) ושב ה' אליהי

את שבותך, והשיב לא נאמר, אלא ושב ושב פתיב כא. אלא חד לכנסת ישראל, ואחד לקדוש-ברוך-הוא. זהו שפתיב ושב ה' אליהי את שבותך, ושב וקבצך מפל העמים.

קרא ברוך הוא אומר, אלי קורא משעיר, קלא שמענא בגלותא דשעיר, אינון דדחקי בינייהו, אינון דשכבי לעפרא. ומאי אמרי.

שומר מה מלילה שומר מה מליל אינון תבען לי על מטרוניתא, מה עבדית מן מטרוניתא דילי.

ברין קדשא ברוך הוא כניש לפמליא דיליה, ואמר, חמו בני רחימי, דאינון דחיקין בגלותא, ושבקין צערא דלהון, ותבעין לי על מטרוניתא. ואמרי, שומר: אנת דאקרי שומר,

אן הוא שמירה דילך אן הוא שמירה דביתך. מה מלילה: מה עבדת מלילה, הכי נטרת לה.

מה מליל. דהא לזמנין אתקרי לילה, ולזמנין אתקרי ליל, הדא הוא דכתיב, (שמות יב) ליל שמורים הוא. וכתוב הוא הלילה הזה.

ברין קדשא ברוך הוא אתיב לון, הא שמירה דידי אשתכח, דהא אנא זמין לקבלה, ולאשתפחא בהדה, הדא הוא דכתיב אומר שומר, ההוא דנטיר ביתא, אתא בקר וגם לילה.

דהא בקדמיתא אסתלק לעילא לעילא, וסליק לההוא (ס"א אתר) בקר דאזדמן ביה תדירא. השתא אתא בקר. הא זמין לאתחברא בלילה. וגם לילה, הא זמינא היא. אבל בגיניכון אתעכבו.

ואי אתון בעאן דא, על מה אתון מתעכבי, שוכבו. שוכבו בתשובה. פדין אתיו, אתו לגבאי, ונהוי כלא במדורא חדא, וכלנא נתוב לאתרנא. הדא הוא דכתיב, (דברים ל) ושב יי' אליהי את שבותך, והשיב לא נאמר, (דף כ"ב ע"א)

אלא ושב. תרין ושב ושב פתיב הכא. אלא, חד לכנסת ישראל. וחד לקודשא ברוך הוא. הדא הוא דכתיב ושב יי' אליהי את שבותך ושב וקבצך מפל העמים.

את שבותך, והשיב לא נאמר, אלא ושב ושב פתיב הכא. אלא, חד לכנסת ישראל. וחד לקודשא ברוך הוא. הדא הוא דכתיב ושב יי' אליהי את שבותך ושב וקבצך מפל העמים.

את שבותך, והשיב לא נאמר, אלא ושב ושב פתיב הכא. אלא, חד לכנסת ישראל. וחד לקודשא ברוך הוא. הדא הוא דכתיב ושב יי' אליהי את שבותך ושב וקבצך מפל העמים.

את שבותך, והשיב לא נאמר, אלא ושב ושב פתיב הכא. אלא, חד לכנסת ישראל. וחד לקודשא ברוך הוא. הדא הוא דכתיב ושב יי' אליהי את שבותך ושב וקבצך מפל העמים.

את שבותך, והשיב לא נאמר, אלא ושב ושב פתיב הכא. אלא, חד לכנסת ישראל. וחד לקודשא ברוך הוא. הדא הוא דכתיב ושב יי' אליהי את שבותך ושב וקבצך מפל העמים.

את שבותך, והשיב לא נאמר, אלא ושב ושב פתיב הכא. אלא, חד לכנסת ישראל. וחד לקודשא ברוך הוא. הדא הוא דכתיב ושב יי' אליהי את שבותך ושב וקבצך מפל העמים.

את שבותך, והשיב לא נאמר, אלא ושב ושב פתיב הכא. אלא, חד לכנסת ישראל. וחד לקודשא ברוך הוא. הדא הוא דכתיב ושב יי' אליהי את שבותך ושב וקבצך מפל העמים.

את שבותך, והשיב לא נאמר, אלא ושב ושב פתיב הכא. אלא, חד לכנסת ישראל. וחד לקודשא ברוך הוא. הדא הוא דכתיב ושב יי' אליהי את שבותך ושב וקבצך מפל העמים.

פְּתַח אוֹתוֹ סוֹחֵר וְאָמַר, (איוב לח) בְּרֵן יַחַד פְּכַבֵּי בְקָר וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. בֵּא רֵאָה, כְּשֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּא לְהִשְׁתַּעֲשֵׂעַ עִם הַצְּדִיקִים בְּגֵן עֵדֶן, כָּל דְּבָרֵי הָעוֹלָם הַתְּחַתּוֹן (הַעֲלִיוֹן), וְכָל הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחַתּוֹנִים מִתְּעוֹרְרִים כְּנִגְדוֹ, וְכָל הָאֵילָנוֹת שֶׁבְּגֵן עֵדֶן פּוֹתְחִים בְּשִׁבְחַ כְּנִגְדּוֹ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (דְּבָרֵי הַיָּמִים א טו) אֲזַ יִרְנְנוּ עֲצֵי הַיַּעַר מִלִּפְנֵי ה' כִּי בָּא. וְאֶפְלוּ עוֹפּוֹת הָאָרֶץ, כָּלֶם רוֹחֲשִׁים שִׁבַּח לִפְנֵי. אֲזִי יוֹצֵאת שְׁלֵהֶבֶת וּמִכָּה בְּכַנְפֵי הַתְּרַנְגוּל, וְהוּא קוֹרֵא וּמְשַׁבַּח אֶת הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, וְקוֹרֵא לְבָנָי אָדָם שֵׁיִשְׁתַּדְּלוּ בַתּוֹרָה וּבְשִׁבְחוֹ שֶׁל אָדוֹנָם וּבְעֻבּוֹדָתוֹ. אֲשֶׁרֵי חֲלָקֶם שֶׁל מִי שֶׁעוֹמְדִים מִמִּטּוֹתֵיהֶם לְהִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה.

בְּשִׁבְחַ הַבְּקָר, פְּתַחֵי הַדְּרוֹם וּנְפֹתִים, וְשַׁעֲרֵי רְפוּאָה יוֹצְאִים לְעוֹלָם, וְרוּחַ הַמְּזוּרַח מִתְּעוֹרְרֵת, וְנִמְצְאִים רַחֲמִים, וְכָל אוֹתָם כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת שֶׁמְּמַנִּים תַּחַת שְׁלֹטוֹנוֹ שֶׁל הַבְּקָר הַזֶּה, כָּלֶם פּוֹתְחִים בְּשִׁבְחַ וּמְשַׁבְּחִים לְמֶלֶךְ הָעֲלִיוֹן. זֶהוּ שְׁפָתוֹב בְּרֵן יַחַד פְּכַבֵּי בְקָר וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. מֵה עוֹשִׂים כָּאֵן בְּנֵי אֱלֹהִים, שֶׁהֵם מְזַמְּנִים תְּרוּעָה בַּבְּקָר הַזֶּה? וְהָרִי כָּל הַדֵּינִים הַעֲבָרוּ בְּזִמְן שַׁחֲסָד מִתְּעוֹרֵר בְּעוֹלָם? אֵלֶּא וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים, הָרִי נִשְׁבַּר תִּקְרַף הַדֵּינִים הַקָּשִׁים, נִשְׁבַּר כַּחַם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כד) רַעַה הַתְּרוּעָה הַאֲרָץ.

וְכֹל כֵּן, מִשׁוֹם שֶׁהַבְּקָר הַזֶּה הַתְּעוֹרֵר בְּעוֹלָם, וְאֶבְרָהֶם מִתְּעוֹרֵר וְכֹא לְנִטְעֵ אֲשֶׁל בְּבֵאָר שְׁבַע. אֶת הַדְּבָר הַזֶּה כֵּן שִׁמְעַתִּי, בְּבֵאָר שְׁבַע וְדָאִי, וְכַתּוּב וַיִּקְרָא שֵׁם בְּשֵׁם ה' אֵל עוֹלָם.

פְּתַח חֲבָרִיה טַיִיעָא וְאָמַר, (בראשית מד) הַבְּקָר אוֹר. וְהַאֲנָשִׁים שֶׁלְּחוּ וְגו', מֵאֵי הַבְּקָר אוֹר.

פְּתַח הַהוּא טַיִיעָא וְאָמַר, (איוב לח) בְּרֵן יַחַד פְּכַבֵּי בְקָר וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. תָּא חֲזִי, כַּד קָדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אָתִי לְאַשְׁתַּעֲשֵׂעַ עִם צְדִיקָיִיא בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, כָּל מְלִי דְעֵלְמָא תְּתַאָּה (כ"א עֲלָאָה), וְכָל עֲלָאִין וְתַתְּאִין מִתְּעַרְיִין לְקַבְּלִיהָ. וְכָל אֵילָנֵי דְבְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, פְּתַחֵי שְׁבַחָא לְקַבְּלִיהָ. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (דְּבָרֵי הַיָּמִים א טו) אֲזַ יִרְנְנוּ עֲצֵי הַיַּעַר מִלִּפְנֵי יי' כִּי בָּא. וְאֶפְלוּ עוֹפֵי דְאַרְעָא, כִּלְהוּ מְרַחְשֵׁי שְׁבַחָא קַמִּיהָ. כַּדִּין שְׁלֵהוּבָא נִפְקַ, וּבְטַשׁ בְּגַדְפוּי דְתְּרַנְגוּלָא, וְקָרִי וְשִׁבַּח לְמִלְכָּא קְדִישָׁא. וְקָרִי לְבָנֵי נִשָּׂא דִישְׁתַּדְּלוּן בְּאוֹרֵייתָא, וּבְשִׁבְחָא דְמֵאֲרִיהוּן, וּבְפּוֹלְחָנִיהָ. זַפְּאָה חוֹלְקִיהוּן דְמֵאֵן דְקִיִּימִין מְעַרְסִייהוּ, לְאַשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרֵייתָא.

כַּד אָתִי צַפְרָא, פְּתַחִין דְדְרוּמָא נְפֹתְחִין, וְתִרְעֵי דְאַסְוֹתָא נְפִקִין לְעֵלְמָא, וְרוּחָא דְמְזוּרַח אֲתַעַר, וְרַחֲמֵי אֲשִׁתְּפַחוּ, וְכָל אֵינוּן כְּכַבִּיא וּמְזֻלֵי דְמְמַנֵּן תַּחוֹת שׁוֹלְטָנִיהָ דְהָאִי בְקָר, כִּלְהוּ פְתַחִין שְׁבַחָא וְזַמְרִין לְמִלְכָּא עֲלָאָה. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, בְּרֵן יַחַד פְּכַבֵּי בְקָר וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים, מֵה בְּעָאן הָכָא בְּנֵי אֱלֹהִים, דְּאֵינוּן מְזַמְּנִין תְּרוּעָה בְּהָאִי בְקָר, וְהָא כָּל דֵּינִין אֲתַעְבְּרוּ בְּזַמְנָא דְחַסְדָּא אֲתַעַר בְּעֵלְמָא. אֵלֶּא וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים, הָא אֲתַבְּר תּוֹקְפָא דְדֵינִין קִשְׁיִין, אֲתַבְּר חִילָא דְלַהוּן, כְּמָה דָּאֵת אָמַר (ישעיה כד) רַעַה הַתְּרוּעָה אֲרָץ.

וְכֹל כֵּן, בְּגִין דְהָאִי בְקָר אֲתַעַר בְּעֵלְמָא, וְאֶבְרָהֶם אֲתַעַר וְאָתִי לְמִנְטַעֵ אֲשֶׁל בְּבֵאָר שְׁבַע. מְלָה דָּא הָכִי שִׁמְעֵנָא לָהּ, בְּבֵאָר שְׁבַע וְדָאִי, וְכַתִּיב (בראשית כא) וַיִּקְרָא שֵׁם בְּשֵׁם יי' אֵל עוֹלָם.

פְּתַח חֲבָרִיה טַיִיעָא וְאָמַר, (בראשית מד) הַבְּקָר אוֹר. וְהַאֲנָשִׁים שֶׁלְּחוּ וְגו', מֵאֵי הַבְּקָר אוֹר.

הבקר אור? כף למדנו, מה זה בקר? אלא בזמן שבא הבקר והדינים עוברים וחסד רוצה להתעורר, כל אותם שבאים מהצד הזה, מבקרים (פוקדים) את מקומותיהם לזמן ברכות לעולם. וזהו הבקר אור, שהרי הרחמים מתישבים לעולם, והחסד בא אחריו, אזי הוא בקר אור. וכתוב, וירא אלהים את האור כי טוב. בא ראה, הכל הוא בדרגות ידועות. הלילה - הרי ידוע. בקר אור - הרי ידוע, והוא דרגה עליונה שנמצאת בו תמיד. מתי? כשמאירה השמש. השמש ידוע, והיא דרגה עליונה שמבשמת את הכל ומאירה לכל, כמו שנאמר (תהלים פד) כי שמש ומגן ה' אלהים. והבקר אור הזה מאיר מהשמש, וזהו מאיר ללילה, ולכן הכל תלוי זה בזה. והבקר אור הזה, כשהוא מתעורר, כל בני העולם מתאחדים באחדות ובשמחה, והם נמצאים בעולם. וכעת הרי מאיר היום, עת רצון היא ללכת בדרך.

ברבו אותם רבי חייא ורבי יוסי, ונשקו להם בראשיהם ושלחו אותם. אמר רבי חייא לרבי יוסי, ברוך הרחמן שתקן דרבנו לפנינו, ודאי הקדוש ברוך הוא שלח אותם אלינו. אשרי אותם שמשפדלים בתורה ולא מרפים ממנה שעה אחת. יצאו רבי חייא ורבי יוסי והלכו לדרום. אמר רבי יוסי, ודאי אהבת לבי קשורה בסוחרים הללו. אמר רבי חייא, לא תמהתי על זה, שהרי בימי רבי שמעון אפלו צפרי השמים מרחשות חכמה, שהרי דבריו נודעים למעלה ולמטה.

פתח רבי חייא ואמר, (דברים לא) ויאמר ה' אל משה הנך שוכב עם אבותיך וגו'. תא

הכי אוליפנא, מהו בקר. אלא בזמנא דאתי צפרא, ודינין מתעברן, וחסד בעא לאתערא, כל אינון דאתיין מסטרא דא, מבקרי (ס"א מפקדי) לאתרייהו, לזמנא ברכאן לעלמא. ודא הוא הבקר אור, דהא רחמי מתישבי לעלמא, וחסד קאי באתריה, כדין הוא בקר אור. וכתוב (בראשית א) וירא אלהים את האור כי טוב.

תא חזי, פלא הוא בדרגין ידיען. ליליא, הא ידיעא. בקר אור, הא ידיעא, והוא דרגא עלאה דאשתכח ביה תדירא. אימתי. כד נהיר שמשא. שמשא ידיעא, והוא דרגא עלאה, דמבסם לכלא, ונהיר לכלא, כמה דאת אמר, (תהלים פד) כי שמש ומגן יי' אלהים. והאי בקר אור, נהיר משמשא, ודא נהיר לליליא. בגין כך, פלא תליא דא בדא. והאי בקר אור כד אתער, כל בני עלמא אתאחדן באחדותא באחדותא, ומשתכחי בעלמא, והשתא הא נהיר יממא, עידן רעותא הוא, למהך באורחא.

ברבו לון רבי חייא ורבי יוסי, ונשקו לון ברישייהו, ושדרו לון. אמר רבי חייא לרבי יוסי, בריך רחמנא, דתקין ארחנא קמן, ודאי קדשא בריך הוא שדר לון גבן. זכאין אינון דמשתדלי באורייתא, ולא ארפין מינה שעתא חדא. נפקו רבי חייא ורבי יוסי, ואזלו לארחייהו. אמר רבי יוסי, ודאי רחמותא דלבאי קשיר באלין טייעי. אמר רבי חייא, לא תוהנא על דא, דהא ביומוי דרבי שמעון, אפילו צפרי שמיא מרחשן חכמתא, דהא מלוי אשתמודען לעילא ותתא.

פתח רבי חייא ואמר, (דברים לא) ויאמר יי' אל משה הנך שוכב עם אבותיך וגו'. תא חזי, כל זמנא דהוה משה קיים בעלמא, הוה אבתיך וגו'. בא ראה, כל זמן שמשא היה קיים בעולם, היה מוחה בידי ישראל, כדי שלא ימצאו

בְּחֵטָא לְפָנֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
וּמְשׁוּם שְׁמִשָּׁה נִמְצָא בִּינֵיהֶם, לֹא
יָהִי כְמוֹ אוֹתוֹ הַדּוֹר עַד הַדּוֹר
שֵׁיבָא הַמְלִךְ הַמְּשִׁיחַ, שְׂיִרְאוּ אֶת
כְּבוֹד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹתֵם,
שֶׁהֵם נִדְבָקוּ מֵה שְׁלֵא נִדְבָקוּ
דוֹרוֹת אַחֲרֵיהֶם.

שְׁשֻׁנֵינוּ, רֵאתָה שְׁפָחָה עַל הַיָּם
מֵה שְׁלֵא רֵאתָה עֵינֵינוּ שֶׁל יַחְזֻקְאֵל
הַנְּבִיא. אִם הֵם כֹּל כֶּף נִדְבָקוּ,
נִשׁוֹת יִשְׂרָאֵל כֹּל שְׁפָן, בְּגֵיהֶם כֹּל
שְׁפָן, וְהַגְּבֵרִים כֹּל שְׁפָן,
הַסְּנֵהֲרִין כֹּל שְׁפָן, הַנְּשִׂאִים כֹּל
שְׁפָן, וְכֹל שְׁפָן הַנְּבִיא הַעֲלִיּוֹן
הַנְּאָמֵן מִשָּׁה, שֶׁהוּא עַל הַכֹּל.
וְעֵתָה אֵלּוּ סוּחְרֵי הַמְּדַבֵּר
רוֹחֲשִׁים כֹּל כֶּף הַרְבֵּה חֲכָמָה, כֹּל
שְׁפָן חֲכָמֵי הַדּוֹר, כֹּל שְׁפָן אֵלּוּ
שְׁעוּמָדִים לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן
וְלוּמָדִים מִמֶּנּוּ בְּכֹל יוֹם. כֹּל שְׁפָן,
וְכֹל שְׁפָן רַבִּי שְׁמַעוֹן, שֶׁהוּא
עֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל.

אַחַר שְׁמֵת מִשָּׁה, מֵה כְּתוּב? וְקָם
הָעָם הַזֶּה וְזָנָה וְגו'. כֶּף, אוֹי
לְעוֹלָם בְּשִׁסְתֵּלֶק מִמֶּנּוּ רַבִּי
שְׁמַעוֹן, שְׁמַעֲנֹת הַחֲכָמָה
יִסְתַּתְמוּ מִן הָעוֹלָם, וְיִרְצֶה אָדָם
דְּבֵר חֲכָמָה וְלֹא יִמְצָא מִי שְׂיֵאמֶר,
וְכֹל הָעוֹלָם טוֹעִים בַּתּוֹרָה, מְשׁוּם
שְׁלֵא יִמְצָא בִּינֵיהֶם מִי שְׁמַתְעוֹרֵר
בְּחֲכָמָה. עַל אוֹתוֹ זְמַן כְּתוּב, וְאִם
כֹּל עַדֵת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגוּ. וְאִם יִשְׁגוּ
בַתּוֹרָה וְלֹא יִדְעוּ אֶת דְּרָכֶיהָ, בְּמָה
זֶה? מְשׁוּם שְׁנַעֲלֵם דְּבַר מַעֲיִנֵי
הַקֶּהֶל, שְׁלֵא יִמְצָא מִן שִׁיּוּדַע
לְגִלוֹת עֲמֻקּוֹת הַתּוֹרָה וְדְרָכֶיהָ.
אוֹי לְאוֹתֵם הַדּוֹרוֹת שְׂיִמְצְאוּ אֹז
בְּעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, עֵתִיד הַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְגַלוֹת רְזִים עֲמֻקִּים שֶׁל
הַתּוֹרָה בְּזְמַן שְׂיֵבֵא מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ,
מְשׁוּם (יִשְׁעִיָּה יא) שְׁמִלְאָה הָאָרֶץ
דְּעָה אֶת ה' כְּפִימֵם לַיָּם מְכֻסִּים.
וְכַתוּב (יִרְמִיָּה לא) וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד

מִמַּחֲזֵי בִּידֵייהוּ דִּישְׂרָאֵל, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּפְּחוּן
בְּחִיּוּבָא קָמֵי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְגִין דְּמִשָּׁה
אֲשֶׁתְּכַח בִּינֵייהוּ לֹא יֵהֵא כְּהוּא דְרָא עַד דְרָא
דֵּייתֵי מִלְּפָא מְשִׁיחָא דִּיחֲמוּ יִקְרָא דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא כְּוֹתֵייהוּ דְאֵינוֹן אֲתִדְבָקוּ מֵה דְלֹא
אֲתִדְבָקוּ דְרִין אַחֲרֵינֵין.

דְּתַנְיֵין, חֲמָאת שְׁפָחָה חֲדָא עַל יַמָּא, מֵה דְלֹא
חֲמָאת עֵינָא דִּיחְזֻקְאֵל נְבִיאָה. אִי אֵינוֹן
אֲתִדְבָקוּ כֹּל כֶּף, נְשִׂיהוֹן דִּישְׂרָאֵל כֹּל שְׁפָן.
בְּנֵייהוּ כֹּל שְׁפָן. גּוֹבְרִין כֹּל שְׁפָן. סְנֵהֲרִין כֹּל
שְׁפָן. נְשִׂאִים כֹּל שְׁפָן, וְכֹל שְׁפָן נְבִיאָה עֲלֵאָה
מְהִימְנָא מִשָּׁה, דְאֵיהוּ עַל כֹּלָא. וְהִשְׁתָּא אֲלִין
טִייעֵי מְדַבְּרָא מְרַחֲשִׁין חֲכָמְתָא כֹּל כֶּף, כֹּל
שְׁפָן חֲפִימֵי דְרָא, כֹּל שְׁפָן אֵינוֹן דְקִימֵי קָמֵיהָ
דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאוֹלְפֵי מִיגִיָּה בְּכֹל (דף כ"ג ע"א)
יוֹמָא. כֹּל שְׁפָן וְכֹל שְׁפָן רַבִּי שְׁמַעוֹן דֵּהוּא
עֲלֵאָה עַל כֹּלָא.

בְּתַר דְּמִית מִשָּׁה, מֵה כְּתִיב, (דְּבָרִים לא) וְקָם הָעָם
הַזֶּה וְזָנָה וְגו'. כֶּף, וְוִי לְעֲלֵמָא כַּד יִסְתַּלֵּק
מִנִּיהָ רַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּמִבּוּעֵי דְחֲכָמְתָא יִסְתַּתְמוּ
מִעֲלֵמָא, וְיִבְעֵי בַר נֶשׁ מְלָה דְחֲכָמְתָא, וְלֹא
יִשְׁפַח מָאן דֵּיִימָא, וְטַעֲאן כֹּל עֲלֵמָא
בְּאוֹרֵייתָא, בְּגִין דְלֹא יִשְׁתַּפַּח בִּינֵייהוּ, מָאן
דְאֲתַעַר בְּחֲכָמְתָא. עַל הַהוּא זְמַנָּא כְּתִיב, וְאִם
כֹּל עַדֵת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגוּ. וְאִם יִשְׁגוּ בְּאוֹרֵייתָא,
וְלֹא יִנְדַעוֹן אוֹרְחָהָא, בְּמֵאֵי הוּא, בְּגִין וְנַעֲלֵם
דְּבַר מַעֲיִנֵי הַקֶּהֶל, דְלֹא יִשְׁתַּפַּח מָאן דִּידַע
לְגִלְאָה עֲמֻקְתָּא דְאוֹרֵייתָא וְאוֹרְחָהָא. וְוִי
לְאֵינוֹן דְרִין דְּמִשְׁתַּפְּחֵי כְדִין בְּעֲלֵמָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זְמִין קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַלְאָה
רְזִין עֲמֻקִּין דְאוֹרֵייתָא, בְּזְמַנָּא דְמִלְּפָא
מְשִׁיחָא, בְּגִין (יִשְׁעִיָּה יא) דְמִלְּאָה הָאָרֶץ דְעָה אֶת
יְי' כְּפִימֵם לַיָּם מְכֻסִּים. וְכַתִּיב, (יִרְמִיָּה לא) וְלֹא

איש את רעהו ואיש את אחיו
לאמר דעו את ה' פי כולם ידעו
אותי למקטנם ועד גדולם, אמן
כן יהי רצון.

אשר נשיא יחטא ועשה אחת וגו'
בשגגה ואשם. שנה רבי יצחק,
מה שונה שבכל מקום פתוב בהם
ואם, כמו שנאמר אם הפהן
המשיח יחטא, ואם כל עדת
ישראל ישגו, וכאן אשר נשיא
יחטא, ולא כתוב ואם נשיא
יחטא? מה זה אומר?

אלא, שהפניהם הללו אינם
נמצאים כף בחטא, שהרי הפהן
שומר את עצמו תמיד, משום
שמשאו של אדונו עליו בכל יום,
והמשא של כל ישראל, והמשא
של כל אחד ואחד, ולכן
התמיהה, הוא כשיחטא!
ומשום כף פתוב ואם. וכן ואם
כל עדת ישראל ישגו, תמיהה
היא שכלם ימצאו בחטא אחד,
שאם אלה יחטאו - אלו לא
יחטאו, ומשום כף פתוב ואם.
אבל כאן אשר נשיא יחטא, ודאי,
משום שלבו גס בו, והעם
הולכים אחריו והתמנו תחתיו.
ועל פן אשר נשיא יחטא. כגון
שהוא עבר על מצוות לא תעשה,
והוא עשה אחת מהן, ולכן לא
כתוב בו ואם, שהרי דבריו אינם
בספק.

רבי יהודה פתח, והנשוא הביאו את
את אבני השם ואת אבני
המלאים לאפוד ולחשן. מה
שונה שאת הדברים הללו
הקריבו הנשיאים ולא אדם
אחר? והרי פתוב, (שמות לה) כל
נדיב לבו יביאה את תרומת ה',
וכתוב ואבני שהם ואבני מלאים
לאפוד ולחשן.

אלא, אמר הקדוש ברוך הוא,
אף על גב שבכלם תלויה הנדבה
הזו, האבנים הללו עולות

למדו עוד איש את רעהו ואיש את אחיו
לאמר דעו את יי' פי כולם ידעו אותי למקטנם
ועד גדולם אמן כן יהי רצון.

אשר נשיא יחטא ועשה אחת וגו' בשגגה
ואשם. (ויקרא ד) תאני רבי יצחק, מאי שנא
בכל אתר דכתיב בהו ואם, כמה דאת אמר
אם הפהן המשיח יחטא. ואם כל עדת ישראל
ישגו, והכא אשר נשיא יחטא, ולא כתיב ואם
נשיא יחטא, מאי קא מיירי.

אלא, אלין פהניא לא משתפחי הכי בחטאה,
דהא כהן נטיר גרמיה תדירא, בגין
דמטולא דמאריה עליה בכל יומא, ומטולא
דישראל פלהו, ומטולא דכל חד וחד, ועל
דא תוהא איהו כד יחטא, ובגין כף ואם
פתיב. וכן ואם כל עדת ישראל ישגו, תוהא
הוא דכלהו ישתכחו בחובה חד, דאי אלין
יחטאון, אלין לא יחטאון, ובגיני כף ואם
פתיב. אבל הכא אשר נשיא יחטא, ודאי, בגין
דלביה גס ביה, ועמא אזלין אבתריה, ואתמנון
תחותוי. ועל דא אשר נשיא יחטא. כגון דעבר
על מצות לא תעשה, והוא עביד חד מנייהו,
ועל דא לא כתיב ביה ואם, דהא מלוי לא
בספקא הוו.

רבי יהודה פתח, (שמות לה) והנשוא הביאו את
אבני השם ואת אבני המלואים לאפוד
ולחשן. מאי שנא דמלין אלין אקריבו
נשיאים, ולא בר נש אחרא, והא כתיב (שמות
לה) כל נדיב לבו יביאה את תרומת יי', וכתיב
(שמות לה) ואבני שהם ואבני מלואים לאפוד
ולחשן.

אלא, אמר קדשא ברוך הוא, אף על גב
דבכלא תליא האי נדבה, סליקו אלין
אבנים לנשיאים. מאי טעמא, בגין דעל לבא

לנשיאים. מה הטעם? משום שהן נמצאות על לב הפהן. אמר הקדוש ברוך הוא, יבואו נשיאים שלכם גם בהם, ויביא את האבנים הללו שנמצאות על לבו של הפהן, ויתכפר עליהם מגפות לבם. וכתוב והיו על לב אהרן בבאו לפני ה', ועל זה - והנשיאים הביאו את אבני השם ואת אבני המלאים, לכפר עליהם.

ומשום כך, אשר נשיא יחטא, ודאי. ועשה אחת מפל מצות ה' אלהיו אשר לא תעשינה, כמו שבארנו, שעבר על מצות לא תעשה. או הודע אליו חטאתו. שמשום שלבו גם בו, לא משגיח בחטאיו, ואחר כך נודע לו ועשה מזה תשובה.

רבי יהודה ורבי יוסי היו יושבים לילה אחד ועוסקים בתורה. אמר רבי יהודה לרבי יוסי, ראיתי שצחות התורה בלילה יותר מאשר ביום. למה זה? אמר לו, משום שהצחות של תורה שבכתב היא תורה שבעל פה, ותורה שבעל פה שולטת בלילה, ומתעוררת יותר מאשר ביום, ובזמן שהיא שולטת, אז קצת הצחות של התורה.

פתח רבי יוסי ואמר, (איוב לה) ולא אמר איה אלוה עשי נתן זמירות בלילה. בא ראה, בשעה שמתעוררת רוח צפון ונחלק הלילה, הרי בארו ששלהבת אחת יוצאת ומכה תחת כנפי התרנגול ומקיש את כנפיו וקורא. ואותה שלהבת, בזמן שמגיעה אליו ומתעוררת פנגדו, הוא מסתפל בה ומזדעזע וקורא, ומסתפל ומשגיח בשביל כבוד רבונו פדי לעשות רצונו, וקורא לבני האדם.

ולכן נקרא שכוי, השגחה. ונקרא גבר, שמתעורר בשלהבת הגבורה הוא בא

דכהנא אשתכחו. אמר קדשא בריך הוא, ליתו נשיאים דלבייהו גס בהו, וייתון אלין אבנים דאינון משתפחי על לבא דכהנא, ויתכפר עלייהו מגפות לבייהו, וכתוב (שמות כח) והיו על לב אהרן בבאו לפני יי', ועל דא והנשיאים הביאו את אבני השם ואת אבני המלואים לכפרא עלייהו.

ובגין כך אשר נשיא יחטא ודאי. ועשה אחת מפל מצות יי' אלהיו אשר לא תעשינה, כמה דאוקמוה, דעבר על מצות לא תעשה. או הודע אליו חטאתו. דבגין דלביה גס ביה, לא אשגח בחטאיה, ולבתר אתיידע ליה, ועביד מניה תשובה.

רבי יהודה ורבי יוסי הוו יתבי חד ליליא, ולעאן באורייתא. אמר רבי יהודה לרבי יוסי, חמינא דצחותא דאורייתא בליליא, הוא יתיר מביממא, אמאי. אמר ליה, בגין דצחותא דתורה שבכתב, תורה שבעל פה הוא. ותורה שבעל פה, בליליא שלטא ואתערת יתיר מביממא, ובזמנא דאיהי שלטא, כדין איהו צחותא דאורייתא.

פתח רבי יוסי ואמר, (איוב לה) ולא אמר איה אלוה עושי נותן זמירות בלילה. תא חזי, בשעתא דאתער רוח צפון, ואתפלג ליליא, הא אוקמוה, דשלהובא חד נפיק, ובטש תחות גדפוי דתרנגולא, ואקיש גדפוי וקארי. וההוא שלהובא בזמנא דמטי גביה, ואתער לקבליה, אסתכי ביה, ואזדעזע וקארי, ואסתכי ואשגח בגין יקרא דמאריה, למעבד רעותיה, וקארי לון לבני נשא.

ועל דא אקרי שכוי, אשגחה. ואקרי גבר, בגין דאתער בשלהובא (דף כ"ג ע"ב) דגבורה,

ולכן נקרא שכוי, השגחה. ונקרא גבר, שמתעורר בשלהבת הגבורה הוא בא

לְעוֹרֵר אֶת הָעוֹלָם, וְאֵז אוֹתָם בְּנֵי
הָאָמוּנָה עוֹמְדִים וְנוֹתְנִים גְּבוּרָה
וְכַח לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, וְאֵז נִקְרָאת
רֵנַת הַתּוֹרָה. וְלִכְן דָּוֵד יָרַשׁ אֶת
הַמְּלָכוּת הוּא וּבְנָיו לְעוֹלָמִים
וּלְדוֹרֵי דוֹרוֹת.

וּבִשְׁהַתְּרַנְּגוֹר קוֹרָא וּבְנֵי אָדָם
יְשָׁנִים בְּמִטּוֹתֵיהֶם וְאִינָם
מִתְעוֹרְרִים, הַתְּרַנְּגוֹל קוֹרָא אַחַר
כֶּף, וְאוֹמֵר מַה שְּׂאוֹמֵר, וְהָרִי
פְּרִשׁוּהָ. אַחַר כֶּף מִכָּה בְּכַפּוֹ
וְאוֹמֵר: אוֹי לְפָלוֹנִי הַנּוֹזֵף שֶׁל
רְבוֹנוֹ, שְׁעֹזֵב אֶת רְבוֹנוֹ, וְלֹא עוֹרֵר
אֶת רוּחוֹ וְלֹא מִשְׁגִּיחַ עַל כְּבוֹד
רְבוֹנוֹ.

בְּשִׂמְאוֹר הַיּוֹם, הַפְּרוֹז קוֹרָא עֲלוֹי
וְאוֹמֵר: וְלֹא אָמַר אֵיךְ אֱלוֹהֵ עֲשִׂי
נִתְּן זְמֵרוֹת בְּלִילָה. לְסִיעַ לוֹ
בְּאוֹתָן הַתְּשַׁבְּחוֹת, וְשִׁיחֵיהָ הַכֹּל
בְּסִיוַע אַחַד. עֲשִׂי? ! עוֹשֵׁנִי הִיָּה
צְרִיף לְהִיּוֹת! מַה זֶה עֲשִׂי? אֵלֵא
בְּשַׁעֲהָ שְׂאָדָם קָם בְּחֻצוֹת הַלִּילָה
וּמִשְׁתַּדֵּל בְּרֵנַת הַתּוֹרָה, שְׂרֵנַת
הַתּוֹרָה לֹא נִקְרָאת אֵלֵא בְּלִילָה,
וּכְשֶׁהוּא נִמְצָא בַּתּוֹרָה כְּשִׂמְאִיר
הַיּוֹם, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּכְנִסֵּת
יִשְׂרָאֵל מִתְקַנְּנִים לוֹ חוּט אַחַד שֶׁל
חֶסֶד לְהַנְצִל מִן הַכֹּל, וְלִהְיֵאִיר לוֹ
בֵּין הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים.

רְבִי יְהוּדָה אָמַר, אֲנִי שְׂמַעְתִּי
שְׂאָמַר רְבִי אַבָּא אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה,
אֵיךְ אֱלוֹהֵ עֲשִׂי, עוֹשֶׂה לִי הִיָּה
צְרִיף לְהִיּוֹת! מַהוֹ עֲשִׂי? אֵלֵא
כְּמוֹ שְׂאָמַרְתָּ, בְּשַׁעֲהָ שְׂהוּא קָם
בְּלִילָה וּמִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה,
כְּשִׂמְאִיר הַיּוֹם מִתְעוֹרֵר אַבְרָהָם
בְּאוֹתוֹ חוּט שְׁלוֹ, שְׂפִתוֹב בּוֹ
(בְּרַאשִׁית יד) אִם מְחוּט וְעַד שְׂרוּף
נֶעַל וְגו'. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
וּכְנִסֵּת יִשְׂרָאֵל מִתְקַנְּנִים אוֹתוֹ,
וְעוֹשִׂים אוֹתוֹ בְּכֹל יוֹם בְּרִיָּה
חֲדָשָׁה. זֶהוּ שְׂפִתוֹב אֱלוֹהֵ עֲשִׂי.
וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ, א"ל ו"ה. א"ל -
זֶה אַבְרָהָם, שְׂפִתוֹב בּוֹ, הָאֵל

בְּסִטְרָא דְּגְבוּרָה קָא אֲתִיָּא לְאַתְעָרָא בְּעֵלְמָא.
פְּדִין אִינוּן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא קִימִין, וְיִהְבִּין
גְּבוּרָה וְחִילָא לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, וּכְדִין אִקְרִי רֵנָה
דְּאוֹרִייתָא. וְעַל דָּא, יְרִית דְּוֹד מְלָכוּתָא הוּא
וּבְנוֹי לְעֵלְמִין וּלְדָרֵי דְרִין.

וְכַד תְּרַנְּגוֹלָא קְאָרִי, וּבְנֵי נְשָׂא נְיִימֵי בְּעַרְסִייהוּ,
וְלֹא מִתְעָרִי. תְּרַנְּגוֹלָא קְאָרִי לְבַתֵּר, וְאָמַר
מַה דְּאָמַר, וְהָא אוּקְמוּהָ. לְבַתֵּר בְּטִשׁ בְּגַדְפוּי,
וְאָמַר, וְוִי לְפִלְנֵיָא נְזִיף דְּמְאָרִיָּה, שְׂבָקָא
דְּמְאָרִיָּה, דְּלֹא אֲתַעַר רוּחִיָּה, וְלֹא אֲשַׁגַּח
לִיקְרָא דְּמְאָרִיָּה.

כַּד נְהִיר יְמָמָא, פְּרוּזָא קְרִי עֲלֵיהָ וְאָמַר, וְלֹא
אָמַר אֵיךְ אֱלוֹהֵ עוֹשִׂי נוֹתֵן זְמִירוֹת בְּלִילָה,
לְסִיעֵיָא לִיָּה בְּאִינוּן תְּשַׁבְּחוּן, וְלִמְהֵוִי כֹלָא
בְּסִיוַעָא חֲדָא. עוֹשִׂי, עוֹשֵׁנִי מִיבְעֵי לִיָּה, מַהוֹ
עוֹשִׂי. אֵלֵא, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נֶשׁ קָם בְּפִלְגוֹת
לִילָיָא, וְאַשְׁתַּדֵּל בְּרֵנָה דְּאוֹרִייתָא, דְּרֵנָה
דְּאוֹרִייתָא לֹא אֲתַקְרִי, אֵלֵא בְּלִילָיָא. וְכַד אִיְהוּ
אַשְׁתַּכַּח בְּאוֹרִייתָא, כַּד נְהִיר יְמָמָא, קְדָשָׁא
בְּרִיף הוּא וּכְנִסֵּת יִשְׂרָאֵל מִתְקַנְּנֵי לִיָּה בְּחַד
חוּטָא דְּחֶסֶד לְאַשְׁתַּזְבָּא מִכֹּלָא וּלְנַהֲרָא לִיָּה
בֵּין עֲלֵאִין וְתַתָּאִין.

רְבִי יְהוּדָה אָמַר, אֲנָא שְׂמַעְנָא דְּאָמַר רְבִי אַבָּא
הָאִי קְרָא, אֵיךְ אֱלוֹהֵ עֲשִׂי, עוֹשֶׂה לִי
מִיבְעֵי לִיָּה, מַהוֹ עוֹשִׂי. אֵלֵא כְּמַה דְּאָמַרְתָּ,
בְּשַׁעֲתָא דְּאִיְהוּ קָם בְּפִלְגוֹת לִילָיָא, וְאַשְׁתַּדֵּל
בְּאוֹרִייתָא, כַּד נְהִיר יְמָמָא, אֲתַעַר אַבְרָהָם
כְּהוּא חוּטָא דִּילִיָּה, דְּכַתִּיב בֵּיהָ (בְּרַאשִׁית יד) אִם
מְחוּט וְעַד שְׂרוּף נֶעַל וְגו'. וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא
וּכְנִסֵּת יִשְׂרָאֵל מִתְקַנְּנֵי לִיָּה, וְעַבְדֵי לִיָּה בְּכֹל
יוֹמָא בְּרִיָּה חֲדָשָׁה, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב אֱלוֹהֵ
עוֹשִׂי.

וְהָא אוּקְמוּהָ, א"ל ו"ה. א"ל: דָּא אַבְרָהָם.

דְּכַתִּיב, בִּיּה, הָאֵל הַגָּדוֹל. וְ דָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא. ה' דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְדָא הוּא אֱלֹהֵי. וְאִינוּן עֲבָדִין לִיּה לְבַר נָשׁ, וּמְתַקְנִין לִיּה בְּכָל יוֹמָא, וּבְגִין כְּף כְּתִיב, עֲשִׂי, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים קמט) יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשָׁיו. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדָאֵי כְּף הוּא, וְכֻלָּא חַד מְלָה.

רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח וְאָמַר, אוֹ הוֹדַע אֱלִיּו חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא. הוֹדַע אֱלִיּו, מִסְטָרָא דְמָאן, אוֹ יָדַע (ב"א נודע) חֲטָאתוֹ מִיבְעֵי לִיּה, מֵהוּ הוֹדַע אֱלִיּו. אֲלֵא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא פְּקִיד לְכֶנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לְאוֹדַעָא לִיּה לְבַר נָשׁ, הֵהוּא חוֹבָא דְהוּא חָב, וּבְמָה מוֹדַע לִיּה, בְּדִינְהָא. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (איוב כ) יִגְלוּ שָׁמַיִם עֹנֹנוּ וְאָרְצַן מִתְקוּמְמָה לוֹ. הוֹדַע אֱלִיּו, כְּמָאן דְּפְקִיד לְאַחֲרָא.

דְּתַנִּינן בְּשַׁעֲתָא דְבַר נָשׁ חָב קָמֵי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְלֵא אֲשַׁגַּח בְּחֲטָאִיה לְאַהֲדָרָא בְּתִיבְתָא קָמֵי מְאָרִיָּה, וְאֲשַׁדֵּי לִיּה בְּתַר כְּתִפִּיָּה, נִשְׁמַתִּיָּה מִמֶּשׁ סְלֶקַת וְאַסְהִידַת קָמֵי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא. כְּדִין, פְּקִיד מְלָכָא לְכֶנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְאָמַר אוֹ הוֹדַע אֱלִיּו חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא, אוֹשִׁיט דִּינָא עֲלֵיהּ, וְאוֹדַע לִיּה חוֹבִיָּה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (יחזקאל טו) הוֹדַע אֶת יְרוּשָׁלַם אֶת תּוֹעֲבוֹתֶיהָ.

בְּתַר דְּמַטֵּי עֲלֵיהּ דִּינָא, פְּדִין אַתְעָר רוּחָא לְמַהֲדַר בְּתִיבְתָא קָמֵי מְאָרִיָּה, וְאַתְפְּנַע לְמַקְרַב קַרְבָּנָא, דְּהָא מָאן דְּלַבִּיָּה גַם בִּיּה, חָטִי, וְאַנְשֵׁי חֲטָאִיָּה, וְלֵא אֲשַׁגַּח עֲלֵיהּ, וְקוֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא זְמִין לְקַבְּלֵיהּ, וּפְקִיד לְאוֹדַעָא לִיּה לְהֵהוּא חוֹבָא, בְּגִין דְּלֵא יִתְנַשֵּׁי מְנִיָּה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָכִי הוּא וְדָאֵי (ס"א מְנַלְוֵי דְהָכִי) וְהָכִי

הַגָּדוֹל. ו' - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. ה' - זֶה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְזֶה הוּא אֱלֹהֵי. וְהֵם עוֹשִׂים אֶת הָאֲדָם וּמְתַקְנִים אוֹתוֹ בְּכָל יוֹם, וּמִשּׁוּם כְּף כְּתוּב עֲשִׂי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קמט) יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשָׁיו. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדָאֵי כְּף הוּא, וְהַכֵּל דְּבַר אַחַד.

רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח וְאָמַר, אוֹ הוֹדַע אֱלִיּו חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא. הוֹדַע אֱלִיּו, מִצַּד שֶׁל מִי? אוֹ יָדַע (נודע) חֲטָאתוֹ הִזְה צְרִיךְ לְהִיּוֹת! מַה זֶה הוֹדַע אֱלִיּו? אֲלֵא שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצַוֶּה אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְהוֹדִיעַ לְאָדָם אוֹתוֹ הַחֲטָא שֶׁהוּא חָטָא, וּבְמָה מוֹדִיעָה לוֹ? בְּדִינְהָ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב כ) יִגְלוּ שָׁמַיִם עֹנֹנוּ וְאָרְצַן מִתְקוּמְמָה לוֹ. הוֹדַע אֱלִיּו, כְּמִי שֶׁמְצַוֶּה לְאַחֲרָא.

שְׁשִׁנְנוּ, בְּשַׁעֲה שְׁאָדָם חוֹטָא לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלֵא מִשְׁגִּיחַ עַל חֲטָאוֹ לְחֹזַר בְּתִשּׁוּבָה לְפָנֵי רַבּוֹנוֹ, וְזוֹרֵק אוֹתוֹ אַחַר כְּתַפּוֹ, נִשְׁמַתוֹ מִמֶּשׁ עוֹלָה וּמְעִידָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאֵז מְצַוֶּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכֶנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְאוֹמַר: אוֹ הוֹדַע אֱלִיּו חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא, הוֹשִׁיטֵי אֶת הַדִּין עֲלֵיו וְהוֹדִיעֵי לוֹ אֶת חֲטָאוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל טו) הוֹדַע אֶת יְרוּשָׁלַם אֶת תּוֹעֲבוֹתֶיהָ. אַחַר שֶׁמְגִיעַ עֲלֵיו הַדִּין, אֵז מִתְעוֹרְרַת רוּחַ לְחֹזַר בְּתִשּׁוּבָה לְפָנֵי רַבּוֹנוֹ, וְנִכְנַע לְהַקְרִיב קַרְבָּן, שְׁהָרִי מִי שְׁלֻכּוֹ גַם בּוֹ, חוֹטָא, וְשׁוֹכַח חֲטָאוֹ וְלֵא מִשְׁגִּיחַ עֲלֵיו, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזַמֵּן כְּנֶגְדּוֹ, וּמְצַוֶּה לְהוֹדִיעַ לוֹ אֶת אוֹתוֹ הַחֲטָא, כְּדִי שְׁלֵא יִשְׁתַּכַּח מִמֶּנּוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּף זֶה וְדָאֵי (מִנְיָן שְׁבַר) וְכְף מְצַאנּוּ בְּדוֹד, שְׁפִינּוֹן שֶׁעָשָׂה אוֹתוֹ מְעַשָּׂה שֶׁל בֵּת שְׁבַע,

אֲשַׁפְּחָנָא בְּדוֹד, דְּכִינּוֹן דְּעַבַד הֵהוּא עוֹבְדָא דְבֵת שְׁבַע, לֵא אֲשַׁגַּח

לא השגיח בו. אמר לו הקדוש ברוך הוא: אתה שכחת אותו! אני אזכיר לך. מיד מה כתוב? (שמואל ב יב) אתה האיש כה אמר ה'. אתה האיש שלא זכרת אותו, אתה האיש ששכחת אותו. ובמה הודיע לו? בדין.

אך כאן, הקדוש ברוך הוא אומר, הודע אליו חטאתו אשר חטא, והדבר יפה, וכך הוא, שלא כתוב או נודע אליו, כמו שכתוב (שמות כא) או נודע פי שור נגח הוא, ומי שעומד בלילה לעסק בתורה, התורה מודיעה לו את חטאו, ולא בדרך של דין, אלא כמו אם שמודיעה לבנה בדרך רך, והוא אינו שוכח אותו, ושכח בתשובה לפני רבונו.

ואם תאמר, דוד, שהיה קם בחצות הלילה, למה התעוררו עליו בדין? אלא דוד שונה, שהוא עבר במה שנקשר, וצריך דין, ובמה שעבר הוא נדון. הוא חטא כנגד המלכות הקדושה ולירושלים הקדושה, ומשום כך גרש מירושלים, והמלכות הוסרה ממנו, עד שהתתקן כראוי (ובענין).

אמר רבי יהודה, מה זה שהקדוש ברוך הוא העניש את דוד על ידי בנו, שכתוב (שמואל ב יב) הנני מקים עליך רעה מביתך? אמר רבי יוסי, הרי בארנו, משום שאם יעמד עליו איש אחר, לא ירחם עליו. אמר לו, והרי אבשלום רצה להרג את אביו בכמה עצות רעות (חבל תחבולות) עליו יותר מאדם אחר? אמר לו, לא שמעתי.

אמר לו, אני שמעתי, דוד חטא בבת שבע סתם. אמר הקדוש ברוך הוא: יבא בן של בת אל תאר, מהקרב. מכאן למדנו, מי סורר ומורה. מה הטעם? משום

ביה. אמר ליה קדשא בריך הוא, את אנשית ליה, אנא אדפרנא לך. מיד מה כתיב, (שמואל ב יב) אתה האיש כה אמר ה', אתה האיש דלא דכרית ליה, אתה האיש דאנשית ליה, ובמה אודע ליה בדינא.

אוף הכא, קדשא בריך הוא קאמר, הודע אליו חטאתו אשר חטא ושפיר מלה, והכי הוא, דלא כתיב או נודע אליו, כמה דכתיב, (שמות כא) או נודע פי שור נגח הוא, ומאן דקאים בליליא למלעי באורייתא, אורייתא קא מודעא ליה חוביה, ולא באורח דינא אלא כאימא דאודעא לברה, במלה רכיה, והוא לא אנשי ליה, ותב בתיובתא קמי מאריה.

ואי תימא דוד, דהוה קם בפלגו ליליא, אמאי אתערו עליה בדינא, אלא שאני דוד, דאיהו עבר במה דאתקשר, ובצע דינא, ובמה דעבר אתדן. הוא חטא לקבליה דמלכותא קדישא ולגבי ירושלים קדישא, ובגין דא אתתרף מירושלים, ומלכותא אעדיו מניה, עד (דף כ"ד ע"א) דאתתקן כדקא יאות. (ואתעניש).

אמר רבי יהודה, מהו דקודשא בריך הוא אעניש ליה לדוד על ידא דבריה, דכתיב, (שמואל ב יב) הנני מקים עליך רעה מביתך. אמר רבי יוסי, הא אוקימנא, בגין דאי יקום עליה בר נש אחרא, לא ירחם עליה. אמר ליה, והא אבשלום בעא לקטלא לאביו בכמה עיטין בישיין (דבר) עליה, יתיר מבר נש אחרא. אמר ליה לא שמענא.

אמר ליה, אנא שמענא, דוד חטא בבת שבע סתם. אמר קדשא בריך הוא, לייתי ברא דבת אל נכר, וינקום נוקמתא, ומאן איהו. דא

נכר וינקם נקמה, ומיהו? זה אבשלום, שהיה בנה של יפת שלוקח האשה הזו בקרב וחומד אותה, לסוף יוצא ממנה בן

שָׁעַד עֲכָשׁוּ לֹא פִסְקָה מִמֶּנּוּ
זֶהְמָה, וְהָרִי פִרְשׁוּהָ.

רבי יוסי פתח ואמר, נשבע ה' בימינו ובזרוע עזו, הפסוק הזה פרושהו. אבל בא ראה, כל זמן שאדם חוטא לפני הקדוש ברוך הוא, יש דרָגָה אחת נודעת למעלה כנגד החטא הזה לדון את האדם, ומסתכלת (ומסכימה) עליו. אם שב בתשובה שלמה לפני רבונו, מעבר חטאו ואין הדין שולט עליו ולא מגיע עליו. ואם לא שב, נרשם אותו החטא לאותה הדרָגָה. אם הוסיף לחטא, הרי דרָגָה אחרת מזדמנת כנגדו ומסכימה עם הדרָגָה הראשונה, ואז צריך תשובה יתרה. (ואם לא שב) ואם מוסיף לחטא, מוסיף דרָגָה על דרָגָה, עד שמשלים לחמש דרָגות.

בין שהימין התפתקו כנגדו והסכים עליו, הרי השמאל מזמן להסכים עם הימין ולהפיל בו. בין שהשמאל מסכים עם הימין, אז כבר לא תלוי בתשובה, והרי פרושהו, ואז הפל מסכימים עליו בדין, והדין שורה עליו.

ובשהדין נשלם ושורה על האדם, אז מסתים ומתפתקות האצבעות חמש בתוף חמש, זמין בשמאל להראות שהרי הכל הסכימו עליו באותו דין, וידיו מתישרות להראות דבר בלי כונת האדם, ולא התפנו בו. ועל זה כתוב, (שמות טו) ימינך ה' נאדרתי בכח ימינך ה' תרעץ אויב, להפיל שמאל בימין, ונשלם הדין, ואז זוהי צמיחה של הפל. ולכן פשוטה הקדוש ברוך הוא לקיים הפל, כתוב (ישעיה סב) נשבע ה' בימינו ובזרוע עזו וגו'.

בימינא, ועל דא, פד בעא קדשא בריך הוא לקיימא כללא. נשבע יי' בימינו ובזרוע עזו וגו'.

אבשלום, דברה דיפת תואר הוה, מקרבא. מפאן אוליפנא, מאן דנטיל אתתא דא בקרבא, וחקיד בה, לסוף נפיק מנה בן סורר ומורה. מאי טעמא בגין דעד כעון, לא פסקא מנה זוהמא, והא אוקמוה.

רבי יוסי פתח ואמר, (ישעיה סב) נשבע יי' בימינו ובזרוע עזו, האי קרא אוקמוה. אבל תא חזי, כל זמנא דבר נש חטי קמי דקודשא בריך הוא, אית דרגא דאשתמודעא לעילא לקבלי האי חטאה, לדיינא ליה לבר נש, ואסתפל (ס"א ואסתבם) עליה, אי תב בתויבתא שלימתא קמי מאריה, אתעבר חוביה, ודינא לא שלטא עלוי, ולא מאטי עלוי. אי לא תב, אתרשים ההוא חטאה לגבי ההוא דרגא. אוסיף למחטי, הא דרגא אחרא אזדמן לקבליה, ואסתפם בדרגא קדמאה, פדין בעיא תשובה יתיר. (ואי לא תב) ואי אוסיף למחטי, אוסיף דרגא על דרגא, עד דאשלים לחמשה דרגין.

בין דאתתקן ימינא לקבליה, ואסתפם עליה. הא שמאלא זמינא, לאסכמא בימינא, ולא תפללא ביה. בין דשמאלא אסתפם בימינא, פדין לא תליא בתשובה, והא אוקמוה, וכדין פלא אסתכמו עליה בדינא, ודינא שריא עליה.

וכד דינא אשתלים ושריא עליה דבר נש, פדין אסתים ואתתקנו אצבעאן, חמש בגו חמש, ימינא בשמאלא, לאחזאה דהא כלא אסתכמו עליה בההוא דינא, וידי מתישרן, לאחזאה מלה בלא כוונה דבר נש, ולא יתפון ביה. ועל דא כתיב, (שמות טו) ימינך יי' נאדרתי בכח ימינך יי' תרעץ אויב. לאתפללא שמאלא

בימינא, ואשלים דינא, וכדין הוא קיימא דכלא. נשבע יי' לקיימא כללא, פתיב (ישעיה סב) נשבע יי' לקיימא כללא.

רבי יהודה פתח, פתח, פתח (ויקרא כג) פרי עץ הדר פתח תמרים. פרי עץ הדר מה הוא? זה אתרוג. וכי אתרוג מעץ הדר הוא? והרי כמה קוצים יש סביבו, מכאן ומכאן, ואתה אמרת פרי עץ הדר? אלא סוד הדבר, שפתוח ויבן ה' אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם. וכתוב עצם מעצמי ובשר מבשרי, וזהו פרי עץ הדר. מנין לנו שאדם נקרא עץ? שפתוח פי האדם עץ השדה.

כפת תמרים, שעולים לשבעים שנים, ובו נתקנו שבעים שנים עליונות. וזה כפות למעלה ולמטה, ולכן נקרא פתח, כמו שנאמר בפיתו, שעולה לכאן ולכאן. וזהו שפתוח פי כל בשמים ובארץ, דוקא.

רבי יוסי אמר, פרי עץ הדר - זה מזבח, שעושה פרות, ומעלה נצנים לכל הצדדים. מה הטעם? משום שכל שבעים השנים נותנים לה חלק, והיא מתברכת מכלם. מה זה אומר? משום שמי שחוטא אל המזבח, הוא חוטא בכל, שהרי כפות פתח פתחו אותו ששפות למעלה, ולכן נקשרו זה עם זה, פרי עץ הדר כפת תמרים, ולא כתוב וכפת תמרים.

כתוב (ויקרא ז) זאת משחת אהרן ומשחת בניו. מה זה אומר? אלא זאת - זה מזבח, שנמשח על יד אהרן, שכתוב ומשחת את מזבח העולה ואת כל פליו. ומשחת (משחת בניו) שהרי נמשח מכלם, ומתגדל ומתברך ומטהר.

בא ראה, פתח סוככים את המזבח פעם אחת בכל יום, ואחר כך שבע פעמים. מה זה אומר? אלא, למלך שהזמין אורחים

רבי יהודה פתח, פתח, פתח (ויקרא כג) פרי עץ הדר כפת תמרים. פרי עץ הדר, מאן הוא. דא אתרוג. וכי אתרוג מעץ הדר הוא, והא כמה קוצין אית סחרניה, מכאן ומכאן, ואת אמרת פרי עץ הדר. אלא רזא דמלה, דכתיב, (בראשית) ויבן יי' אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם. וכתיב (בראשית) עצם מעצמי ובשר מבשרי, ודא הוא פרי עץ הדר. מנלן דאדם עץ אקרי. דכתיב, (דברים) כי האדם עץ השדה.

כפת תמרים, דסליק לשבעין שנין, וביה אשתכללו שבעין שנין עלאין. ודא אכפת ואתקשר לעילא ותתא. ועל דא אקרי כפות, כמה דאת אמר בפיתו, דסליק להכא ולהכא. הדר הוא דכתיב פי כל בשמים ובארץ דייקא.

רבי יוסי אמר, פרי עץ הדר דא מזבח, דעביד פירין, וסליק אבין לכל סטרין. מאי טעמא. בגין דכל ע' שנין, יתבין לה חולקא, ואתברכא מפלהו. מאי קא מיירי. בגין דמאן דחטי לגבי מזבח, בכלא חטי, דהא כפית לקבלי ההוא דכפית לעילא, ועל דא אתקשר דא בדא, פרי עץ הדר כפת תמרים ולא כתיב וכפת תמרים.

כתיב (ויקרא ז) זאת משחת אהרן ומשחת בניו. מאי קא מיירי. אלא, זאת: דא מזבח, דאתמשח על ידא דאהרן, דכתיב, (שמות מ) ומשחת את מזבח העולה ואת כל פליו. ומשחת (מ"א זו משחת) בניו, דהא מפלהו אתמשח, ואתרבי, ואתברכא, ואתדכא.

תא חזי, פתח סוככים את המזבח זמנא חדא בכל יומא, ושבעה זמנין לבתר. מאי קא מיירי. אלא, למלכא דזמין אושפיזין, ואתעסק בהו, והוה ליה למלכא

מירי. אלא, למלכא דזמין אושפיזין, ואתעסק בהו, והוה ליה למלכא

והתעסק עמהם, והיתה למלך בת
יחידה. אמרה לו: אדוני המלך,
משום האורחים לא שמת לב
אלי? אמר לה: חייך בתי, מנה
אעלה לך בכל יום, (ששנה בכלם).

כך בכל יום ויום של החג
מקריבים ישראל כנגד אמות
העולם. אמר המזבח למלך
הקדוש: לכלם נמצאים מנות
וחלקים, ולי מה אתה נותן? אמר
לה: בכל יום ויום יסובכו אותך
שבעה ימים עליונים לברך אותך,
ונותנים לך שבעים חלקים (בכל
יום). רבי יוסי אמר, שבעים חלקים
בכל יום כנגד שבעים פרים
שנקרבים בחג.

רבי יהודה אמר, שבעה בכל יום,
משום שהרי מתברכת (ממקום)
מפלם, ולסוף שבעה הימים
מתברכת ממקום ששמן המשהה
נמצא. (ואחר כך) שבע פעמים, כנגד
כל אותם שבעה ימים פדי
להעמיד לה ברכות ממעין הנחל
שזורם תמיד ולא פוסק. נמצא
שמתברכת (תמיד) בכל יום ויום,
עד שבעה ימים שמתברכת
ממעין הנחל. וכן פעם אחרת
שבע פעמים כאחד, ומתקיימות
בה הברכות אחר כך מהמקום
העליון שהמעין יוצא ולא פוסק,
כפי שאמרנו.

בב"ר יום מכריזים עליה
ואומרים, (שמואל א-ב) עד עקרה
ילדה שבעה ורבת בנים אמללה.
עד עקרה ילדה שבעה - זו כנסת
ישראל, שמתברכת משבעה בכל
יום, ועולה לחשבון עליון. ורבת
בנים אמללה - אלו אמות עובדי
עבודה זרה שעולים ביום
הראשון לחשבון גדול, ואחר כך
מתמעטים והולכים בכל יום
ויום, ולכן המזבח מכפר על
חטאי ישראל, המזבח מטהר
אותם ומריק להם ברכות ממעלה
למטה.

בת יחידה, אמרה ליה, מארי מלכא, בגין
אושפיזין לא אשגחת עלי. אמר ליה, חייך
ברתי פרקטא חדא אסליק לך בכל יומא, (ד)
כ"ד ע"ב) (דשוו ככלהו).

בך, בכל יומא ויומא דחג, מקריבין ישראל
לקבל אומין דעלמא. אמר מזבח למלכא
קדישא, לכלהו משתפחי מאנין וחולקין, ולי
מה אנת יהיב. אמר לה, בכל יומא ויומא
יסובבון לך שבעה יומין עלאין, לברכא לך,
ויהבין לך שבעין חולקין (בכל יומא), רבי יוסי
אמר שבעין חולקין בכל יומא לקבל שבעין
פרים דמתקרבין בחג.

רבי יהודה אמר, שבעה בכל יומא, בגין דהא
אתברכא (מאתר) מפלהו, ולסוף, שבעה
יומין, מתברכא מאתר דמשח רבותא אשתכח.
(ולבתר) שבעה זמנין, לקבל כל אינון שבעה
יומין, בגין לקיימא לה ברכאן מן מבוועא
דנחלא, דנגיד תדיר ולא פסיק, אשתכח
דאתברכא (תדיר) בכל יומא ויומא, עד שבעה
יומין דאתברכא מבוועא דנחלא. וכן זמנא
אחרא שבעה זמנין פחדא ואתקיימו ברכאן
לבתר מאתר עלאה דמבוועא נפיק ולא פסיק,
כדקאמרן.

בב"ר יומא, מכריזין עלה ואמרין, (שמואל א ב) עד
עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אמללה.
עד עקרה ילדה שבעה: דא כנסת ישראל,
דאתברכא משבעה בכל יומא, וסליק לחושבון
עלאה. ורבת בנים אמללה, אלין אומין עובדי
עבודה זרה, דסלקין ביומא קדמא לחושבון
רב, ולבתר מתמעטין ואזלין בכל יומא ויומא.
ועל דא, מזבח מכפר על חוביהון דישראל
מזבח מדפי להון, ואריק להון ברכאן מעילא
לתתא.

וענף עץ עבת - זה המלך הקדוש, שאחוז לשני צדדים. ומשום כך הדם שלשה ענפים, שיעשה ענף עץ עבת שאחוז לכל צד. וערבי נחל - אלו שני עמודים, שמכאן יוצא לכפות תמרים. כפת תמרים, אחוז למעלה ואחוז למטה, והרי נתבאר. אחרוג יוצא מתוך הקוצים של האילן, וכך זה. גם כפת תמרים אחוז בהם ודאי. כל מה שיוצא לעולם - מכאן יוצא ומכאן באים (נז"ו).

רבי יוסי פתח, ואבואה אל מזבח אלהים. מי זה מזבח אלהים? זהו המזבח שלמעלה, מזבח אלהים ודאי. והינו באר של יצחק, ולפעמים מזבח ה', כמו שנאמר גם מלפני מזבח ה'. ועל זה יורשים העולמות מכאן דין ורחמים, משום שהיא יונקת בצד הזה ובצד הזה, והרי בארו את הדבר.

רעיא מהימנא

מצוה זו, המועל בהקדש צריך להביא קרן וחמש. זהו שכתוב ואת חמשתו יוסף עליו, קרן ו'. החמש שלו ה'. וזו קרן היובל. קרן שהיתה במצחו של אותו פר שהקריב אדם הראשון. זהו העקר של כל הקרבנות. הקרן קימת לו לעולם הבא, והפרות שלו בעולם הזה. וזה ה' ה'. (ע"ב מהימנא).

רעיא מהימנא

נפש כי תמעל מעל וגו'. רבי יצחק אמר, הרי פרשוה נפש ודאי. כתוב והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים את ה' אלהיך, וכתוב ואת נפש איביך יקלענה בתוך כף הקלע.

אשריהם הצדיקים שיש להם חלק עליון בקדוש-ברוך-הוא, בחלק הקדוש, בקדוש המלך, משום שהם מקדשים את עצמם בקדשות רבונם. וכל מי

וענף עץ עבות: דא מלפא קדישא, דאחיד לתרין סטרין. ובגין כך הדם תלת ענף, דיתעבד ענף עץ עבות, דאחיד לכל סטרא. וערבי נחל: אלין תרין קיימין, דמהכא נפיק, לכפות תמרים. כפות תמרים, אהיד לעילא ואחיד לתתא, והא אתמר. אחרוג נפקא מגו פובין דאילנא והכי הוא. כפות תמרים הכי נמי אחיד בהו ודאי, פל מה דנפיק לעלמא מהכא נפקא ומהכא אתיין. (ס"א אהנו).

רבי יוסי פתח, (תהלים מג) ואבואה אל מזבח אלהים. מאן מזבח אלהים. דא הוא מזבח דלעילא, מזבח אלהים ודאי. והיינו באר דיצחק. ולזמנין מזבח יי', כמה דאת אמר (מלכים א ח) קם מלפני מזבח יי', ועל דא ירתין עלמין מהכא דינא ורחמי, בגין דהיא נקא בהאי סטרא ובהאי סטרא, והא אוקמוה מלה.

רעיא מהימנא

פקודא דא, המועל בהקדש צריך להביא קרן וחמש. הדא הוא דכתיב, ואת חמשתו יוסף עליו קרן ו'. חומש דיליה ה'. ודא (יהושע ו) קרן היובל. קרן דהנה במצחיה דההוא פר דהקריב אדם הראשון. הא, איהו עקרא דכל קרבניא. הקרן קיימת לו לעולם הבא, ופירות דיליה בעלמא דין. ודא ה' ה'. (ע"ב רע"ב).

נפש כי תמעול מעל וגו', (ויקרא ה) רבי יצחק אמר, הא אוקמוה נפש ודאי. פתיב (שמואל א כה) והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את יי' אלהיך, וכתוב ואת נפש איביך יקלענה בתוך כף הקלע.

זכאין אינון צדיקניא דאית לון חולקא עלאה וקודשא ברין הוא, בחולקא קדישא, בקדושי מלפא, בגין דאינון מקדשי גרמייהו

בְּקִדּוּשֵׁי דְמֵאֲרִיהוּן. וְכָל מָאן דְּאִתְקַדַּשׁ,
 קִדְּשָׁא בְרִיךְ הוּא מְקַדַּשׁ לֵיהּ, דְּכִתִּיב (ויקרא כ)
 וְהִתְקַדַּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים. בַּר נֶשׁ מְקַדַּשׁ
 גְּרַמִּיה מְלָרַע, מְקַדַּשִּׁין לֵיהּ מְלַעֲלָא, וְכַד
 אִתְקַדַּשׁ בַּר נֶשׁ בְּקִדּוּשָׁה דְּמֵאֲרִיהּ,
 מְלַבִּישִׁין (ג"א ירמיו) לֵיהּ נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא, אַחְסַנָּא
 דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל, וְכַדִּין יִרִית
 פְּלָא. וְאַלִּין דְּאֶקְרוּן בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 כְּמָה דְּכִתִּיב, (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם,
 וְהָא אוּקְמוּהָ.

שְׁמַתְקַדַּשׁ, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מְקַדַּשׁ אוֹתוֹ, שְׁכָתוּב (ויקרא כ)
 וְהִתְקַדַּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים.
 אָדָם מְקַדַּשׁ עֲצָמוֹ מְלַמְטָה -
 מְקַדַּשִׁים אוֹתוֹ מְלַמְעֵלָה.
 וְכַשְׁמַתְקַדַּשׁ אָדָם בְּקִדְשָׁת רַבּוּנּוֹ,
 מְלַבִּישִׁים (מורישים) אוֹתוֹ נִשְׁמָה
 קְדוּשָׁה, יִרְשֵׁת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 וְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וְאַז יִוֹרֵשׁ אֶת הַכֹּל.
 וְאַלּוּ הֵם שְׁנַקְרָאִים בְּנִים לְקְדוּשׁ -
 בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (דברים יד)
 בָּנִים אַתֶּם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם, וְהָרִי
 פְּרִשׁוּהָ.

הָא חֲזִי כְּתִיב (בראשית א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה,
 וְאוּקְמוּהָ נֶפֶשׁ חַיָּה סִתָּם. וּמַה הוּא חוּלְקָא
 יִרִית דְּוֹד מְלַפָּא, וְאַתְקַשְׁר בְּקִשׁוּרָא עֲלָאָה,
 וְאַחְסִין מְלַכּוּתָא, כְּמָה דְּאַתְמַר. וּבְגִין כַּף
 וְהִיתָה נֶפֶשׁ אֲדוּנִי צְרוּרָה בְּצְרוּר הַחַיִּים. וְהָא
 אוּקְמוּהָ דְנֶפֶשׁ אִתְקַשְׁר (דף כ"ה ע"א) בְּרוּחַ, וְרוּחַ
 בְּנִשְׁמָה, וְנִשְׁמָה בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. זְכָאָה
 חוּלְקִיָּה מָאן דְּיִרִית יְרוּתָא דָּא עֲלָאָה.

בְּא רָאָה, כְּתוּב תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ
 חַיָּה, וּפְרִשׁוּהָ נֶפֶשׁ חַיָּה סִתָּם.
 וּמֵאוּתוֹ חֲלָק יִרֵשׁ דְּוֹד הַמְּלַךְ
 וְנִקְשֵׁר בְּקִשְׁר עֲלִיוֹן וְיִרֵשׁ מְלַכּוּת,
 כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר. וּמִשׁוּם כַּף וְהִיתָה
 נֶפֶשׁ אֲדוּנִי צְרוּרָה בְּצְרוּר הַחַיִּים.
 וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ שְׁנִפְשׁ נִקְשֵׁרַת
 בְּרוּחַ, וְרוּחַ עִם נִשְׁמָה, וְנִשְׁמָה
 עִם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. אֲשֵׁרִי
 חֲלָקוֹ שֶׁל מִי שִׁוֵּרֵשׁ הִירֵשָׁה
 הַעֲלִיוֹנָה הַזֹּו.

וְוִי לְאַיְנוּן רְשִׁיעֵיָא דְנֶפֶשָׁאן דִּלְהוּן לָא זְכָאָן
 בְּעֲלָמָא דִּין, כָּל שְׁכַן בְּעֲלָמָא דְאַתִּי. עֲלִיִּיהוּ
 כְּתִיב (שמואל א כה) וְאֵת נֶפֶשׁ אִיבִיךָ יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ
 כַּף הַקְּלַע. דְּאִזְלִן וְשִׁטְאן בְּעֲלָמָא, וְלָא אֲשַׁכְּחִין
 אֶתְר לְנִיִּיחָא, לְאַתְקַשְׁרָא בֵּיהּ, וְאַסְתַּאבְּן (ג"א
 ואשתאבן) בְּגוֹ סְטָרָא דְּמִסְאַבוּתָא, וְכַרוּזָא קְאֲרִי
 וְאַמַר, נֶפֶשׁ כִּי תִמְעוֹל מֵעַל בֵּינִי מְקַדַּשׁ יִי
 טְמָא. דְּהָא בְּקִדּוּשָׁה לָא עֵיִיל, וְלָא אִתְפְּלִיל.
 וְאַיְנוּן מְזִיקֵי עֲלָמָא, בְּגִין דְּמִתְדַבְּקִין בְּהוּ,
 וּמִסְתַּאבְּן.

אוֹי לְאוֹתָם הַרְשָׁעִים
 שְׁנִפְשׁוּתֵיהֶם אֵינָן זוֹכוֹת בְּעוֹלָם
 הַזֶּה, וְכָל שְׁכַן בְּעוֹלָם הַבָּא,
 עֲלֵיהֶם כְּתוּב וְאֵת נֶפֶשׁ אִיבִיךָ
 יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כַּף הַקְּלַע.
 שְׁהוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם וְלֹא
 מוֹצְאִים מְקוֹם לְמִנוּחָה לְהִתְקַשְׁר
 בוּ, וְנִטְמָאִים (ונשאבים) בְּתוֹךְ צַד
 הַטְּמָאָה, וְהַכְּרוּז קוּרָא וְאוֹמַר:
 נֶפֶשׁ כִּי תִמְעַל מֵעַל בְּה'. מְקַדַּשׁ
 ה' טְמָא. שְׁהָרִי לְקִדְשָׁה לֹא נִכְנַס,
 וְלֹא נִכְלָל. וְהֵם מְזִיקֵי הָעוֹלָם,
 מִשׁוּם שְׁנַדְבָקִים בְּהֶם וְנִטְמָאִים.
 רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הָרִי פְּרִשׁוּהָ
 נֶפֶשׁ, כְּשִׁמְתַעֲטַרַת כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל
 בְּמַלְךְ הַקְדוּשׁ מִתַעֲטַרַת וְנִקְרָאת
 צְרוּר הַחַיִּים, מִשׁוּם שְׁבָה הַכֹּל
 נִקְשֵׁר. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר,
 כְּשִׁשְׁכִינָה נוֹסַעַת, הִיא נוֹסַעַת עִם
 הָאֲבוֹת. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שמות יד) וַיִּסַּע

רַבִּי יִצְחָק, אָמַר הָא אוּקְמוּהָ, נֶפֶשׁ, כַּד
 מִתַעֲטַרָא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל בְּמַלְכָּא קְדִישָׁא,
 אִתַעֲטַר, וְאַקְרִי צְרוּרָא דְחַיִּי, בְּגִין דְּבָהּ
 אִתְקַשְׁר פְּלָא. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, שְׁכִינַתָּא כַּד
 נוֹטָא, בְּאַבְהָתָא נוֹטָא, הָדָא הוּא דְכִתִּיב, (שמות

(יד) וַיִּסַּע מִלֶּאֶךָ הָאֱלֹהִים הַהוֹלֵךְ וְגו' .
 רבי אבא אמר, כִּלְאֵ אַתְּעָבִיד חַד עֶטְרָא, בְּגִין
 דִּיתַעֲטֵר בְּחָדָא, וְשָׁמָא קְדִישָׁא אַתְחַזִּי
 בְּגוּוֹיִיהוּ (ס"א כגונוג). בַּהֵיא שְׁעַתָּא, אֶקְרִי (שיר
 השירים ב) כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן דוֹדֵי בֵּין הַבָּנִים.
 וְהוּוּ חֲמָאן יִשְׂרָאֵל זִיו יִקְרָא עֲלָאָה נְטִיל
 קְמִיִּיהוּ, וְדָא הוּא דְתַנִּינָן, (דברים ד) וַיֹּצִיאֲךָ בְּפָנָיו
 בְּכַחוֹ הַגָּדוֹל מִמְצָרִים. אֲלֵיךְ אֲבָהָתָא, וּבְגִין
 כֵּן, הָאִי שָׁמָא מִתְּבַר טוּרִין, וּמִתְּבַר טְנָרִין,
 וְאִית בֵּיהּ לְטַב וּלְבִישׁ. זַפְּאָה חוֹלְקִיהוֹן
 דִּישְׂרָאֵל.

מִלֶּאֶךָ הָאֱלֹהִים הַהוֹלֵךְ וְגו' .
 רבי אבא אמר, הַכֵּל נַעֲשֶׂה עֶטְרָה
 אַחַת, כְּדֵי שְׁיַתְעֲטֵר כְּאֶחָד, וְהַשֵּׁם
 הַקָּדוֹשׁ נִרְאֶה בְּתוֹכְכֶם (בצורותיו).
 בְּאוֹתָהּ שְׁעָה נִקְרָא (שיר ב) כְּתַפּוּחַ
 בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן דוֹדֵי בֵּין הַבָּנִים.
 וְהָיָה יִשְׂרָאֵל רוֹאִים אֶת זֵיו הַכְּבוֹד
 הָעֲלִיּוֹן נוֹסֵעַ לְפָנֵיהֶם. וְזֵהוּ
 שְׁשִׁנְיָנוּ, (דברים ד) וַיֹּצִיאֲךָ בְּפָנָיו
 בְּכַחוֹ הַגָּדוֹל מִמְצָרִים. אֵלֹו
 הָאֲבוֹת. וּמִשּׁוּם כֵּן הַשֵּׁם הַזֶּה
 מְשַׁבֵּר הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים, וַיֵּשׁ
 בּוֹ לְטוֹב וּלְרַע. אֲשֶׁרֵי חֲלָקֶם שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל.

בֵּא רְאָה, עַז לְקַרְבָּן לְמָה? וְהָרִי
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עַז - הַשֵּׁם שֶׁלּוֹ
 גוֹרֵם, לְלַמֵּד מִשְׁמוֹ, שְׁהָרִי צַד רַע,
 וּמִיָּן רַע הוּא. אֲלֵא כֵּן אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, אֶת זֶה צָרִיף לְהַקְרִיב,
 שְׁהָרִי אִם עוֹכֶרֶת עֲלָיו רֹיחַ טְמֵאָה
 אוֹ שֶׁהַתַּעֲסֵק בּוֹ, הָרִי עַז קַרְבָּנוֹ,
 בְּאוֹתוֹ גִּנּוּן שֶׁהוּא חֲטָא בּוֹ.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָרִי שְׁנִינּוּ, יֵשׁ
 מִי שְׂזוֹכָה בְּנִשְׁמָה, וַיֵּשׁ מִי שְׂזוֹכָה
 בַּהֲתַעוֹרְרוֹת הָרוּחַ, וַיֵּשׁ מִי שְׁאִינּוּ
 זוֹכָה אֲלֵא רַק בְּנִפְשׁ. זֶה מִי שֶׁלֹּא
 זוֹכָה אֲלֵא רַק בְּנִפְשׁ, וְלֹא עוֹלָה
 יוֹתֵר, זֶה נִדְבֵק בְּאוֹתוֹ צַד שֶׁל
 הַטְּמֵאָה, וּכְשֶׁהוּא יֹשֵׁן, אוֹתָם
 צִדְדִים רָעִים בָּאִים וְנִדְבָקִים בּוֹ
 וּמוֹדִיעִים לוֹ בְּחִלּוּם דְּבָרִים שֶׁל
 הָעוֹלָם, מֵהֶם כּוֹזְבִים, וּמֵהֶם
 אָמֵת. וְלִפְעָמִים שְׂצוֹחִקִים עִמּוֹ
 וּמְרָאִים לוֹ דְּבַרֵי שְׁקֵר, וּמִצְעָרִים
 אוֹתוֹ בְּחִלּוּמוֹ. וְעַל כֵּן אָמֹת
 עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, מֵהֶם שְׂרוֹאִים
 בְּחִלּוּם דְּבַרֵי אָמֵת, מִשּׁוּם אוֹתוֹ
 צַד שְׂנִדְבָקִים בּוֹ, וְכֵלֶם דְּבָרִים
 לְזִמְן קָרוֹב.

בֵּא רְאָה, בְּמִינֵים הָרָעִים הִלְלוּ
 יֵשׁ שְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת אֵלֹו עַל אֲלוֹ.
 הַדְּרָגָה הָעֲלִיּוֹנָה שְׁלֵקֶם הֵם אוֹתָם
 שְׁתַּלּוּיִים בְּאוּרֵי. הַדְּרָגָה הַיּוֹתֵר
 תַּחְתּוֹנָה שְׁלֵקֶם הֵם אוֹתָם

הָא חַזִּי, עַז לְקַרְבָּנָא, אָמַאי. וְהָא אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, עַז שְׁמָא דִּילְיָה גְרִים, לְאוּלִּיף
 מִן שְׁמִיָּה, דְּהָא סֵטְרָא בִישָׁא זִינָא בִישָׁא הוּא.
 אֲלֵא הָכִי אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, דָּא בַּעֲזֵי לְקַרְבָּא,
 דְּהָא אִי אַעְבַּר עֲלֵיהּ רוּחָא דְּמִסְאַבָּא, אוֹ
 אַתְּעַסֵּק בֵּיהּ, הָאִי עַז קַרְבְּנִיָּה, בַּהֵהוּא גְוֹנָא
 דְּאִיהוּ חֲטִי בִּיהּ.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא תַנִּינָן אִית מָאן דְּזָכָה
 בְּנִשְׁמָה, וְאִית מָאן דְּזָכָה בְּאַתְעָרוּתָא
 דְּרוּחַ, וְאִית מָאן דְּלֹא זָכִי אֲלֵא בְּנִפְשׁ. הָאִי
 מָאן דְּלֹא זָכִי אֲלֵא בְּנִפְשׁ, וְלֹא סָלִיק יַתִּיר,
 הָא אַתְדַּבֵּק בַּהֵהוּא סֵטְרָא מִסְאַבָּא, וְכַד אִיהוּ
 נָאִים, אֵינּוּן סֵטְרִין בִּישִׁין אַתִּיין וּמִתְדַבְּקֵן בֵּיהּ,
 וּמוֹדְעִין לִיהּ בְּחִלְמָא מְלִין דְּעֵלְמָא. מְנַהוֹן
 כְּדִיבִין, וּמְנַהוֹן קְשׁוּט. וְלִזְמַנִּין דְּחִיִּיכֵן בֵּיהּ,
 וְאַחֲזִיאֵו לִיהּ מְלִי שְׁקֵר, וְצַעֲרִין לִיהּ בְּחִלְמִיָּה.
 וְעַל דָּא אוּמִין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, מְנַהוֹן
 דְּחֲמָאן בְּחִלְמִיָּיהוּ מְלִי קְשׁוּט, בְּגִין הַהוּא
 סֵטְרָא דְּמִתְדַבְּקֵן בֵּיהּ. וְכִלְהוּ מְלִין לְזִמְן קָרִיב.
 הָא חַזִּי, בְּאֲלִין זִינִין בִּישִׁין, אִית תַּלַּת דְּרָגִין,
 אֲלִין עַל אֲלִין. דְּרָגָא עֲלָאָה דְּלַהוֹן הִנְהוּ
 דְּתַלְיָאן בְּאוּרֵיא. דְּרָגָא תַּתָּאָה דְּלַהוֹן אֵינּוּן

שצוחקים עם בני אדם ומצערים אותם בחלומותיהם, משום שכלם חצופים כמו כלבים. ויש דרנה עליונה עליהם, שהם מעליונים ומתחתונים, ואלו מודיעים לאדם דברים, מהם כוזבים ומהם אמתיים, ואלו הדברים האמתיים כלם לזמן הקרוב.

ואותה דרנה מאתם התלויים באויר, שהם יותר עליונים. אותו שלא זוכה יותר מאשר בנפש, ואותה נפש רוצה להתתקן ולקבל רוח, טרם שהרויחה אותה. יוצא מה שיוצא מאותה מאותה הנפש, ומתפשט בעולם, ורוצה לעלות ולא רוצה, עד שפוגשת באותם שבאויר, והם מודיעים לה דברים, מהם קרובים ומהם יותר רחוקים, ובאותה דרנה הוא הולך ונקשר בחלומו עד שקונה רוח.

בין שקונה רוח, אותה רוח יוצאת, משבר הרים וסלעים, עולה ומתפשט ונכנס בין מלאכים עליונים קדושים, ושם יודע מה שיודע, ולומד דברים, וחוזר למקומו. אז הוא קשר של בן אדם בקדושה, עד שזוכה בנשמה וקונה אותה.

בין שקונה נשמה, היא עולה למעלה למעלה, ושומרי הפתחים לא מעפכים אותה, והולכת ומתפשטת ונכנסת בין אותם הצדיקים שצוררים בצרור החיים, ושם רואה את ענג המלך ונהנית מן הזיו העליון.

ובשמה עוררת האילת הקדושה ברוח צפון, יורדת, ועומד אותו צדיק שקנה אותה, ומתגבר כמו אריה חזק בתורה, עד שבא הבקר והולך עם אותה האילת הקדושה

להראות לפני המלך, לקבל חוט אחד של חסד. ומיהו זה? חוט של אברהם, שהוא קנה אותו, שכתוב (בראשית יד) אם מחוט ועד שרוף נעל. הוא לא נהנה מאחר כלום, ואמר אם מחוט, זכה

דחייכן בבני נשא, וצערן להו בחלמייהו, בגין דכלהו חציפין ככלבי. ואית דרגא עלאה עלייהו, דאינון מעלאי ותפאי, ואלין מודעי ליה לבר נש מלין, מנהון פדיבין, ומנהון קשוט. ואינון מלי דקשוט פלהו לזמן קרוב.

וההוא דרגא מאינון דתליין באוירא, דאינון עלאין יתיר. ההוא דלא זכי יתיר אלא בנפש, וההוא נפש בעי לאתתקנא לקבלא רוחא, עד לא רוח ליה, נפקא מה דנפקא מההוא נפש, ואתפשט בעלמא, ובעא לסלקא, ולא בעי, עד דאערע פהו באינון דאוירא, ואינון מודעין ליה מלין, מנהון קריבין, ומנהון רחיקין יתיר, ובההוא דרגא אזיל ואתקשר בחלמיה, עד דקני רוח.

בין דקנה רוחא, ההוא רוחא נפיק, מתבר טורין וטנרין, סליק ואתפשט ואעיל בין מלאכי עלאי קדישי, ותמן ידע מה דידע, ואוליף מלין, ואתהדר לאתריה. כדין הוא קשורא דבר נש בקדושה, עד דזכי בנשמה וקני לה.

בין דקנה נשמה, היא סלקא לעילא לעילא, ונטורי פתחין לא מעפכי לה, ואזלא ומתפשטא ועיילא בין אינון צדיקיא דצורין בצרורא דחיי, ותמן חמי ענוגא דמלכא ומתהניא מן זיוא עלאה.

וכר אתער איילתא קדישא, ברוח צפון, נחתא, וקם ההוא זפאה דקני לה, ואתגבר פאריה תקיפא באורייתא, עד דאתי צפרא, ואזיל בה היא איילתא קדישא לאתחזאה קמי מלכא, לקבלא חד חוטא דחסד, ומאי (דף כ"ה ע"ב) איהו דא חוטא דאברהם, דהוא קני ליה, דכתיב,

להראות לפני המלך, לקבל חוט אחד של חסד. ומיהו זה? חוט של אברהם, שהוא קנה אותו, שכתוב (בראשית יד) אם מחוט ועד שרוף נעל. הוא לא נהנה מאחר כלום, ואמר אם מחוט, זכה

לחוט הזה, וזה נקרא החוט של אברהם.

ובשבא אותו צדיק עם האילה הזו, אזי מתעטר עמה לפני המלך, ודוד אמר (תהלים כב) למנצח על אילת השחר, זו פנסת ישראל. אילת השחר - השירה של פנסת ישראל שאומרים בגלות אלי אלי למה עזבתני וגו'.

אמר רבי שמעון, אשריהם בעלי הנשמה, בעלי התורה, בני עבודתו של המלך הקדוש. אוי לאותם הרשעים שאין זוכים להדבק ברבונם ולא זוכים בתורה, שכל מי שלא זוכה בתורה, לא זוכה לא ברוח ולא בנשמה, ומהדבקות שלהם באותו הצד של המינים הרעים. ולזה אין חלק במלך הקדוש, אין לו חלק של קדשה. אוי לו כשיצא מן העולם הזה, שהוא מוכר לאותם המינים הרעים, בעלי החצפה, עזים כמו כלב, שליחי אש הגיהנם, שאין מרחמים עליהם.

בא וראה מה בין ישראל לעמים עובדי עבודה זרה. ישראל, אף על גב שלא זוכה איש ישראל אלא בנפש, דרגה עליונה עומדת עליו, ואם הוא רוצה לקנות רוח ואם הוא רוצה לקנות נשמה, הוא קונה וזוכה בה. אבל עמים עובדי עבודה זרה לא קונים לעולמים, פרט לאם נמול, שאז קונה נפש (תחת נפש) ממקום אחר.

וישראל שעומדים בדרגה תחתונה בנפש, אם אינו רוצה לזכות יותר, ענשו רב. אוי לאותו רשע ששכח את מצוות התורה ולא השתדל בתורה, שכח את אדונו, עליו פתוב יתמו חטאים מן הארץ.

ובא ראה, יש בני אדם שנדבקים בצד הזה משום אותה (בזה) נפש

אם מחוט ועד שרוך נעל, הוא לא אתהני מאחרא כלום, ואמר אם מחוט, זכה להאי חוטא, ודא אקרי חוטא דאברהם.

זכר אתי ההוא זפאה בהאי איילתא, פדין אתעטר עמה קמי מלכא, ודוד קאמר, למנצח על אילת השחר, דא כנסת ישראל, אילת השחר שירתא דכנסת ישראל, דקאמרי בגלותא אלי אלי למה עזבתני וגו'.

אמר רבי שמעון, זפאין אינון מארי דנשמתא, מארי דאורייתא, בני פולחנא דמלכא קדישא. ווי לאינון חייביא, דלא זפאן לאתדבקא במאריהון, ולא זפאן באורייתא, דכל מאן דלא זכי באורייתא, לא זכי לא ברוח, ולא בנשמה. ואתדבקותא דלהון, בההוא סטרא דזינין בישין. והאי לית ליה חולקא במלכא קדישא, לית ליה חולקא דקדושה. ווי ליה פד יפוק מהאי עלמא, דהא אשתמודע הוא לגבי אינון זינין בישין, מארי חציפותא, תקיפי ככלבא, שלוחי דנורא דגיהנם, דלא מרחמי עליהו.

הא חזי, מה בין ישראל לעמין עובדי עבודה זרה. ישראל, אף על גב דלא זכי בר נש ישראל, אלא בנפש, דרגא עלאה קאים עליה, ואי איהו בעי למקני רוח, ואי איהו בעי למקני נשמה, קני וזכי בה. אבל עמין עובדי עבודה זרה, לא קניין לעלמין, בר אי אתגזר, דקני נפש (תחת נפש) מאתר אחרא.

וישראל דקיימי בדרגא תתאה בנפש, אי איהו לא בעי למזפי יתיר, עונשיה סגיא.

ווי ליההוא חייבא, דאנשי פקודי דאורייתא, ולא אשתדל באורייתא, אנשי למאריה, עליה פתיב (תהלים קד) יתמו חטאים מן הארץ.

ותא חזי אית בני נשא דאתדבקן בהאי סטרא,

שלא זכו יותר, וכשעוברת עליהם אותה רוח טמאה, שורה עליהם ונדבקים בה. אזי אותו החטא שחוטא האדם הוא מצד של אותה רוח טמאה, וקרננו הוא עז אחת, משום שהיא בהמה שפאה מאתו צד לכפר על חטאו.

אמר לו רבי אלעזר בנו, והרי כתוב (דברים כא) לא תלין נבלתו על העץ וגו', ולא תטמא את אדמתך. משום שהארץ היא קדושה, (ובמקום ששורה) ורוח טמאה לא תמצא מקום בארץ הקדושה לשרות עליו. אם כן, כיון שעל אותה בהמה שורה רוח טמאה, והיא באה מצדיה, למה מקריבים אותה לצד הקדשה? אמר לו, יפה שאלת.

אבר בא ראה, בני. כתוב (שם ד) פי ה' אלהיך אש אכלה הוא. יש אש אוכלת אש. האש של הקדוש ברוך הוא אוכלת אש אחרת. ובא ראה, יש מלאכים שאומרים שירה לפני הקדוש ברוך הוא, ומתבטלים כשהם מסימים את אותה השירה בניצוץ של אש אוכלת. למטה מזמין הקדוש ברוך הוא אש של המזבח, והאש הזו אוכלת ומשמדה את כל אותו הצד, ואותו הצד מתבטל באותה שלהבת של אש ולא משאירה ממנו בעולם. ואותו אדם שמקריב את קרבנו עומד עליו, ובאותו הריח של הקרבן שעולה, עובר ממנו הצד של רוח הטמאה ששורה עליו ומתפפר. משום כן הכל מתבטל ומשמד, ואין מי שעומד בפני אותה אש. רבי אחא היה הולך בדרך, ורבי חייא ורבי יוסי נפגשו כאחד. אמר רבי אחא, ודאי אנו שלשה עתידים לקבל פני שכינה. התחברו יחד והלכו. אמר רבי

בגין ההוא (נ"א בהאי) נפש דלא זכאן יתיר, וכד אעבר עליהו ההוא רוחא מסאבא, אשרי עליהו ואתדבקו ביה. כדין ההוא חטאה דחטי בר נש, הוא מסטרך דההוא רוח מסאבא, וקרבניה איהו חד עז, בגין דאיהו בעירא דאתי מההוא סטרך, לכפרא על חוביה.

אמר ליה רבי אלעזר בריה, והא כתיב (דברים כא) לא תלין נבלתו על העץ וגו', ולא תטמא את אדמתך. בגין דארעא היא קדישא, (ובאתרא דשאר) ורוח מסאבא לא ישתכח אתרא בארעא קדישא למשרי עלוי, אי הכי, כיון דההוא בעירא שארי עליה רוח מסאבא ואתי מסטרך, אמאי מקריבין ליה לסטר קדשא. אמר ליה יאות שאלת.

אבר תא חזי ברי, כתיב (דברים ד) פי יי' אלהיך אש אוכלה הוא, אית אשא אכיל אשא. אשתא דקודשא בריך הוא, אכיל אשא אתרא. ותא חזי אית מלאכין דאמרין שירתא קמי קדשא בריך הוא, ואינון מתבטלי כד מסיימי ההיא שירתא, בניצוצא דאשא אכלא. לתתא זמין קדשא בריך הוא אשא דמדבחא, והאי אשא אכלא ושצי לכל ההוא סטרך, ואתבטל ההוא סטרך, בההוא שלהובא דאשא, ולא אשאר מניה בעלמא. וההוא בר נש דמקרב קרבניה, קאים עליה, ובההוא ריחא דקרבנא דסליק, אתעבר מניה סטרך דרוח מסאבא דשריא עלוי, ויתפפר. בגיני כן כלא אתבטיל וישתצי, ולית מאן דקאים לגבי ההוא אשא. רבי אחא הוה אזיל באורחא, ורבי חייא ורבי יוסי אערעו כחדא. אמר רבי אחא, ודאי אנן תלת, זמינין לקבלא אנפי שכינתא, אתחברו כחדא ואזלו. אמר רבי אחא, כל חד

אָחא, כּל אָחד וְאָחד יאמר דָּבַר קָשׁוּר לַתּוֹרָה, וְגַלְף.

פָּתַח רַבִּי חֲזִיָּא וְאָמַר, (ישעיה מה) הֲרַעִיפוּ שָׁמַיִם מִמַּעַל וְגו' . הַפְּסוּק הַזֶּה הוּא סוּד שֶׁל חֻכְמָה שֶׁלְּמַדְנֵנוּ מִהֶמְנוּרָה הַקְּדוּשָׁה. הֲרַעִיפוּ שָׁמַיִם מִמַּעַל, מַה זֶה הֲרַעִיפוּ? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לב) יַעֲרֹף כַּמָּטֵר לַקַּחִי. וְעַל הַצַּד שֶׁל הַמָּטֵר שֶׁהוּא הַמְּזוּזָן שֶׁל הַכּל הוּא אָמַר. וְעַל כֵּן כָּל עֵינֵי הָעוֹלָם מִצְפִּים לַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לַמְּזוּזוֹת, מִשּׁוּם שֶׁהוּא נוֹתֵן מְזוּזָן לְכָל וְזֵן אֶת הַכּל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר עֵינֵי כָל אֱלֹיִךְ יִשְׁבְּרוּ וְגו' .

וְאִם תֵּאמַר שֶׁבְּמִקּוֹם הַזֶּה שֶׁנִּקְרָא שָׁמַיִם הַדָּבָר תְּלוּי - הֲרֵי שֶׁנִּגְנוּ, שֶׁלֹּא בְּזִכּוֹת הַדָּבָר תְּלוּי, וְזִכּוֹת הֲרֵי פְּרֻשָׁה זֹו צְדָקָה. וְתַרְגּוּם שֶׁל צְדָקָה - זְכוּת. וְזִכּוֹת וְשָׁמַיִם זֶה דָּבָר אָחַד, וְכֵאן הֲרַעִיפוּ שָׁמַיִם. (ואם תאמר בו תלוי) כְּתוּב מִמַּעַל, מִמַּעַל וְדַאי. מִהֶעֱתִיק הַקְּדוּשׁ זֶה בָּא, וְלֹא מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא שָׁמַיִם, וְנִקְרָא זְכוּת, אֲלֵא מִמַּעַל דְּנוֹקָא

וְשַׁחֲקִים יִזְלוּ צְדָק. שֶׁכְּשֶׁשָׁמַיִם נוֹטֵל אוֹתוֹ מִמַּעַל מֵאוֹתוֹ מְקוֹם עֲלוּיָן שֶׁשׁוֹרָה עָלָיו, אֲזַי שַׁחֲקִים יִזְלוּ צְדָק. מִי הַשַּׁחֲקִים? זֶה הַמְּקוֹם שֶׁטּוֹחֲנִים מִן לְצַדִּיקִים. וּמִי הֵם? נֹצַח וְהוּד, שֶׁהֵם וְדַאי טוֹחֲנִים מִן לְצַדִּיקִים. לְמִי? לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא צְדִיק, שֶׁהֲרֵי הֵם טוֹחֲנִים אֶת אוֹתוֹ הַמֵּן שֶׁבָּא מִלְּמַעְלָה, וְכָל אוֹתוֹ טוֹב מִתְּכַנְּס בְּתוֹכָם לְמַת אוֹתוֹ לְדַרְגָּה שֶׁל צְדִיק, כְּדֵי שִׁיתְּבָרְכוּ צְדָק מֵאוֹתָהּ נְזִילָה שֶׁלָּהֶם, וְעַל זֶה טוֹחֲנִים מִן לְצַדִּיקִים. מִי הֵם הַצַּדִּיקִים? זֶה צְדִיק וְצְדָק, יוֹסֵף וְרַחֵל, שֶׁכְּשֶׁמְזוּזָגִים כְּאָחַד נִקְרָאוּ צְדִיקִים.

וְאֵלֹו טוֹחֲנִים מִן לְצַדִּיקִים וְדַאי,

וְחַד לִימָא מְלָה דְקַטְוֵרָא דְאוּרִיָּתָא וְנִזְיֵל. פָּתַח רַבִּי חֲזִיָּא וְאָמַר, (ישעיה מה) הֲרַעִיפוּ שָׁמַיִם מִמַּעַל וְגו', הַאי קָרָא רָזָא הוּא דְחֻכְמָתָא, דְאוּלִּיפְנָא מִבוּצִינָא קְדִישָׁא. הֲרַעִיפוּ שָׁמַיִם מִמַּעַל. מָאִי הֲרַעִיפוּ. כְּמָה דְאֵתְ אָמַר (דברים לב) יַעֲרוֹף כַּמָּטֵר לַקַּחִי. וְעַל סְטָרָא דְמָטְרָא דְהוּא מְזוּזָא דְכֻלָּא קָאֵמַר. וְעַל דָּא, כָּל עֵינֵי עֲלָמָא מִצְפָּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמְזוּזָי, בְּגִין דְאִיהוּ יְהִיב מְזוּזָא לְכֻלָּא, וְזֵן כָּל, כְּמָה דְאֵתְ אָמַר, (תהלים קמה) עֵינֵי כָל אֱלֹיִךְ יִשְׁבְּרוּ וְגו' .

וְאִי תִימָא דְבִבְאֵתֵר דָּא דְאֶקְרִי שָׁמַיִם תְּלִיא מְלֵתָא. הָא תְּנִינָן, דְלָאוּ בְּזִכּוֹתָא תְּלִיא מְלֵתָא. וְזִכּוֹתָא, הָא אוּקְמוּהָ צְדָקָה. וְתַרְגּוּם צְדָקָה, זְכוּתָא. וְזִכּוֹתָא וְשָׁמַיִם חַד מְלָה הוּא, וְהָא הֲרַעִיפוּ שָׁמַיִם. (ואי תימא ביה תליא) כְּתוּב מִמַּעַל, מִמַּעַל וְדַאי, מִעֲתִיקָא קְדִישָׁא קָא (דף כ"ד ע"א) אֵתְיָא, וְלֹא מֵהוּא אֵתֵר דְאֶקְרִי שָׁמַיִם, וְאֶקְרִי זְכוּתָא, אֲלֵא מִמַּעַל דִּיִּיקָא.

וְשַׁחֲקִים יִזְלוּ צְדָק, דְכַד שָׁמַיִם נָטִיל לִיה מִמַּעַל, מֵהוּא אֵתֵר עֲלָאָה דְשָׁאֲרֵי עָלוּי, כְּדִין שַׁחֲקִים יִזְלוּ צְדָק. מֵאֵן שַׁחֲקִים. אֵתֵר דְטּוֹחֲנִין מְנָא לְצַדִּיקִיָּא. וּמֵאֵי נִינְהוּ. נֹצַח וְהוּד, דְאֵינּוּן וְדַאי טוֹחֲנִין מְנָא לְצַדִּיקִיָּא. לְמֵאֵן. לְהוּא אֵתֵר דְאֶקְרִי צְדִיק דְהָא אֵינּוּן טוֹחֲנִין לִיה לְהוּא מְנָא דְאֵתְיָא מְלֵעִילָא, וְכָל הוּא טִיבוּ מִתְּכַנְּשֵׁי בְּגוּוּיָהוּ, לְמִיָּהֵב לִיה לְדַרְגָּא דְצְדִיק, בְּגִין דִּיתְבָּרְכוּן צְדָק מֵהוּא נְזִילוּ דְלֵהוּן, וְעַל דָּא טוֹחֲנִין מְנָא לְצַדִּיקִיָּא. מֵאֵן צְדִיקִיָּא דָּא צְדִיק וְצְדָק, יוֹסֵף וְרַחֵל, דְכַד מְזוּזָגֵן כְּחַדָּא צְדִיקִים אֶקְרוּ.

וְאֵלֵין טוֹחֲנִין מְנָא לְצַדִּיקִיָּא וְדַאי, וְעַל דָּא וְשַׁחֲקִים יִזְלוּ צְדָק. כְּדִין תְּפַתַּח אֶרְץ

ועל כן - ושחקים יזלו צדק. אז תפתח ארץ - למטה. ויפרו ישע - בני העולם. וצדקה תצמיח יחד - כל הרחמים וכל הטוב של העולם מתרבים, ומזונותיהם של בני אדם מצויים בעולם, אז נוספת שמחה על שמחה, וכל העולמות מתברכים. אמר רבי אחא, אלמלא לא באתי אלא לשמע את זה - די לי.

פתח רבי יוסי ואמר, (שופטים ה) לפי לחוקקי ישראל המתנדבים בעם ברכו ה'. בא ראה, כל הרצון וכל הלב שצריך אדם להריק ברכות ממעלה למטה, ליחד את השם הקדוש, לבקש בתפלה לקדוש ברוך הוא ברצון ובכוננת הלב, להשפיע מאותו הנחל העמק, כמו שכתוב (תהלים קל) ממעמקים קראתי ה', ששם העמק של הכל, בעמקים העליונים, שהם הראשית העליונה שאב ואם מזדווגים. אף כאן לפי לחוקקי ישראל, מי הם חוקקי ישראל? לא כתוב חוקקי ישראל, אלא לחוקקי, אלו אבא ואמא שהם מחוקקים לישראל הקדוש שהוא שופע מביניהם.

המתנדבים בעם - אלו הם האבות שנקראים נדיבים, כמו שנאמר נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם. אז ברכו ה', להשפיע ממנו ברכות למטה, וימצאו ברכות בעולם כלם, שבשכפאן נמצאות ברכות מלמעלה, אז הכל בשמחה והכל בשלמות. אשרי חלקם של ישראל שהקדוש ברוך הוא מריק עליהם ברכות ומקשיב לתפלתם, ועליהם כתוב, פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם וגו'.

לתתא. ויפרו ישע, בני עלמא. וצדקה תצמיח יחד, כל רחמי, וכל טיבו דעלמא סגיא, ומזונותיהו דבני נשא משתכחי בעלמא, כדין חדוה על חדוה אתוסף, וכל עלמין מתברכאן. אמר רבי אחא, אלמלא לא אתינא אלא למשמע דא די.

פתח רבי יוסי ואמר, (שופטים ה) לפי לחוקקי ישראל המתנדבים בעם ברכו יי'. תא חזי, כל רעותא, וכל לבא, דבעי בר נש לארקא ברכאן מעילא לתתא, ליחדא שמא קדישא. לבעי בצלותא לקודשא בריך הוא ברעותא ובכונה דלבא, לנגדא מההוא נחלא עמיקא, כמה דכתיב, (תהלים קל) ממעמקים קראתי יי', דתמן עומקא דכלא, בעמיקי עלאי, דאינון שירותא עלאה, דאבא ואימא מזדווגין. אוף הכא לפי לחוקקי ישראל, מאן חוקקי ישראל. לא כתיב חוקקי ישראל, אלא לחוקקי. אלן אבא ואימא, דאינון מחוקקי לישראל קדישא, דאיהו נגיד מביניהו.

המתנדבים בעם, אלן אינון אבהן, דאקרוין נדיבים, כמה דאת אמר (תהלים מז) נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם. כדין ברכו יי', לנגדא מניה ברכאן לתתא, וישתכחון ברכאן בעלמא כלהו, דכד הכא משתכחין ברכאן מלעילא כלא הוא בחדוותא כלא הוא בשלימו. זכאה חולקיהו דישראל, דקודשא בריך הוא מריק עליהו ברכאן, וציית צלותהו, ועלייהו כתיב, (תהלים קב) פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם וגו'.

פְּרֻשַׁת צו

זאת תִּזְכֹּר הָעוֹלָה וְגו' (ויקרא ו)
פְּתַח וְאָמַר, (תהלים לו) צִדְקַתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל
מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה וְגו', הַי קָרָא אוֹקִימָנָא
לִיָּה וְאִתְמַר, תָּא חֲזִי, הַי עוֹלָה, סְלִיקוּ
וְקִשְׁרוּ דְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל לְעִילָא, וְדַבּוּקָא דִילָהּ
בְּגוּ עֲלָמָא דְאִתִּי, לְמַהוּי כְּלָא חַד, בְּקִשׁוּרָא
חֲדָא, בְּחִידוּ. וּבְגִין דְסִלְקָא לְעִילָא לְעִילָא,
כְּתִיב זֹאת תִּזְכֹּר, רְזָא דְכֹר וְנוֹקְבָא כְּחֲדָא,
תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, לְסִלְקָא
בְּחַבִּיבוּתָא.

בְּרֵאשִׁית סִטְרָא דְצִפּוֹן, כְּמָה דְאוֹקִימָנָא
דְכְּתִיב, (שַׁעַר הַשִּׁירִים ב) שְׁמֵאלוּ תַחַת לְרֵאשִׁי,
כְּדִין אִיהִי סִלְקָא בְּחַבִּיבוּתָא, וְאִתְעֻטְרָא
בִּימִינָא, וְאִתְחַבְּרָא בְּאִמְצָעִיתָא, וְאִתְנַהֵיר כְּלָא
מִרְזָא דְקִדְשׁ הַקִּדְשִׁים, וְדָא מְגוּ דְרְזָא דְאָדָם,
בְּרַעְוֵי דְכַהֲנָא, וּבְצִלּוֹתָא, וּבְשִׁירְתָא.

וְהָא אוֹקִימָנָא דְעוֹלָה קִדְשׁ קִדְשִׁים, בְּרְזָא
דְרוּחַ עֲלָאָה, בְּגִין דְתַלְתָּ רוּחִין קִשְׁרִין
בְּחֲדָא, רוּחַ תַּתְּאָה דְאִקְרִי רוּחַ הַקִּדְשׁ. רוּחַ
דְלָגוּ בְּאִמְצָעִיתָא, דְאִקְרִי רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה.
וְכֵן אִקְרִי רוּחַ תַּתְּאָה. אֲבָל הַי רוּחַ, דְנִפְיֵק
מְגוּ שׁוּפֵר, כְּלִילֵן בְּאִשָּׁא וּמִיָּא. רוּחַ עֲלָאָה
דְאִיהוּ סְתִים בְּחִשָּׁא, דְבִיָּה קִיִּימִין כָּל רוּחִין
קְדִישִׁין, וְכָל אֲנַפִּין נְהִירִין. וּבְגִין כֵּן אִתְחַדְרַת
עוֹלָה רוּחַ מְמֵשׁ.

וּלְבַתֵּר מִרְזָא דְבַהֲמָה, (דף כ"ו ע"ב) מְסַתְּפֵקִי
וְאִתְזַנּוּ, לְאִתְקַשְׂרָא רוּחָא אִתְרָא,
דְאִיהִי גוּ מְסֻבּוּ, מְאִינוּן תְּרַבִּין וְשְׁמִנוּנִין,
כְּמָה דְאִתְמַר. וּבְגִין כֵּן עוֹלָה קִדְשׁ קִדְשִׁים,
שְׁאֵר קְרַבְנִין לְמַעַבְד שְׁלָמָא בְּעֲלָמָא כְּלָהוּ,
מִכְּמָה סִטְרִין וּמְאִרִי דְדִינִין. לְאִתְעַבְרָא
וְלְאִתְנַהֲרָא מְגוּ רַעוּתָא לְאִתְבַּסְמָא, אִקְרוּן

פְּרֻשַׁת צו

זאת תִּזְכֹּר הָעוֹלָה וְגו'. רַבִּי
שְׁמַעוֹן פְּתַח וְאָמַר, צִדְקַתְךָ
כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה
וְגו'. הַפְּסוּק הַזֶּה פְּרֻשְׁנוּהוּ
וְנִתְבָּאֵר. בָּא רָאָה, הָעוֹלָה הַזֹּאת
מְעַלָּה וְקוֹשְׁרַת אֶת כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל
לְמַעְלָה, וְהַדְּבֻקָּה שְׁלָהּ בְּתוֹךְ
הָעוֹלָם הַבָּא לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד
בְּקִשְׁרָא אֶחָד, בְּשִׁמְחָה. וּמִשׁוּם
שְׁעוֹלָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה, כְּתוּב
זֹאת תִּזְכֹּר, סוּד שֶׁל יָכָר וְנִקְבָּה
יַחַד, תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבַעַל
פֶּה לְעִלּוֹת בְּחַבִּיבוּת.

כְּשִׁמְחָתְעוּרְרַת רוּחַ צִפּוֹן, כְּמוֹ
שְׁבַאֲרֵנוּהוּ שְׁכַתוּב שְׁמֵאלוּ תַחַת
לְרֵאשִׁי, אֲזִי הִיא עוֹלָה בְּחַבִּיבוּת,
וּמִתְעַטְרַת בְּיָמִין, וּמִתְחַבְּרַת עִם
הָאִמְצָעִי, וְהַכֹּל מְאִיר מִסוּד שֶׁל
קִדְשׁ הַקִּדְשִׁים, וְזֶה מִתּוֹךְ סוּד שֶׁל
אָדָם, בְּרְצוֹן הַכֵּהֵן וּבַתְּפִלָּה
וּבְשִׁירָה.

וְהַרְרֵי בְּאַרְנוֹ שְׁעוֹלָה קִדְשׁ קִדְשִׁים
בְּסוּד הַרוּחַ הָעֲלִיּוֹנָה, מִשׁוּם
שְׁשִׁלֵּשׁ רוּחוֹת קְשׁוּרוֹת כְּאַחַת:
הַרוּחַ הַתַּתְּוֹנָה שְׁנִקְרָאת רוּחַ
הַקִּדְשׁ, הַרוּחַ שְׁלִפְנַיִם בְּאִמְצָע,
שְׁנִקְרָאת רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה, וְכֵן
הַרוּחַ הַתַּתְּוֹנָה. אֲבָל הַרוּחַ הַזֶּה
שְׁיֻצָּאת מִתּוֹךְ שׁוּפֵר, כְּלֹלִים
בְּאֵשׁ וּמַיִם. הַרוּחַ הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁהִיא
סְתוּמָה בְּחִשָּׁא, שְׁבָה מִתְקִימִים
כָּל הַרוּחוֹת הַקִּדְוֹשׁוֹת וְכָל הַפְּנִים
מְאִירוֹת, וּמִשׁוּם כֵּן חוֹזְרַת
הָעוֹלָה רוּחַ מְמֵשׁ.

וְאַחַר כֵּן מִסוּד שֶׁל הַבְּהֵמָה
נִהְיִים וְנִזְוָנִים לְהִתְקַשֵּׁר לְרוּחַ
אֲחֵרַת, שֶׁהִיא בְּתוֹךְ הַשְּׂמָאָה
מְאוּתָם חֲלָבִים וְשִׁמְנִים, כְּמוֹ
שְׁנִתְבָּאֵר. וּמִשׁוּם כֵּן עוֹלָה קִדְשׁ
קִדְשִׁים, שְׁאֵר הַקְּרַבְנֹת כְּלָם כְּדִי
לְעִשׂוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם מִכְּמָה
צְדָדִים וּבְעֲלֵי דִינִים, לְהַעֲבִיר
וְלְהִיּוֹת נְאוּר מִתּוֹךְ הַרְצוֹן

להתבשם, ונקראים קדשים קלים, משום שלא מתעטרים למעלה למעלה בקדש הקדשים. ועל זה הם קדשים קלים ושחיטתם בכל מקום, כמו שבארנו. אבל העולה, שהיא סוד של קדש הקדשים, אינה כשאר קרבנות, שכל מעשיה קדש.

בא וראה מה פתוב, ולבש הפחן מדו בד, הלבושים הללו מיחדים לקדשה, בד יחיד, מיחד לקדשה. וכתוב בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם. מה הטעם זה קדש? אלא סוד הדבר, כמו שאמר שהיא קדש קדשים, שהכל עולה ומתעטר בקדש הקדשים בקשר אחד, ואחר כך מפנה ומעביר רוח טמאה, שמתמא הכל, שלא ישלט ולא יקרב לתוף המקדש, ומעבר מכל צדדי הקדשה, והכל נשאר קדש בקדשה יחידה.

ואמר רבי שמעון, הרי נתבאר, שפתוב (תהלים לד) אדם ובהמה תושיע ה'. וכך עולה סוד של אדם מצד של אדם. בהמה - מצד של בהמה. ומשום כך פתוב אדם פי יקריב מכם, אדם ודאי, שהרי קרבנו למעלה לקשר קשר, ואחר מן הבהמה. והכל הוא בפתוב - אדם ובהמה. וזהו סוד שצריך לקרבן - אדם ובהמה, כמו שאמר. בא ראה, כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, כך עשה - אדם ובהמה.

ואם תאמר, הרי פתוב עוף יעופף על הארץ, שהרי מהם מקריבים קרבן, ואפלו עולה, כמו שכתוב ואם מן העוף עלה קרבנו - בא ראה, מכל אותם עופות אין מקריבים אלא מן התורים או בני יונה, אלא סוד זה - מה שהכשר בזה, פסול בזה. זה ימין וזה שמאל, והכל אחד.

קדשים קלים, בגין דלא מתעטרי לעילא לעילא בקדש הקדשים. ועל דא אינון קדשים קלים, ונכיסו דלהון בכל אתר כמה דאוקמוה, אבל עולה דאיהי רזא דקדש הקדשים, לאו איהי כשאר קרבנין, דכל עובדהא קדש.

הא חזי, מה כתיב ולבש הפחן מדו בד, אלן לבושין מיחדין לקדושה. בד יחידאי, מיחדא לקדושה. וכתוב בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם. מאי טעמא דא קדש. אלא רזא דמלה, פדקאמר דאיהי קדש קדשים, דסלקא כלא ואתעטרא בקדש הקדשים, בקשורא חדא. ולבתר מפני ואעבר רוח מסאבא, דמסאב כלא, דלא שלטא, ולא יתקריב גו מקדשא, ואתעבר מפל סטרי דקודשא, ואשתאר פלא קדש בקדושה יחידאי.

ואמר רבי שמעון, הא אתמר, דכתיב, (תהלים לו) אדם ובהמה תושיע יי'. והכי סלקא רזא דאדם, מסטרא דאדם. בהמה, מסטרא דבהמה. ובגין כך פתיב אדם פי יקריב מכם. אדם ודאי, דהא קרבניה לעילא, לקשורא קשורא. ולבתר מן הבהמה. וכלא איהו בקרא, אדם ובהמה. ודא איהו רזא, דאצטריך לקרבנא אדם ובהמה, פדקאמר. תא חזי, פד ברא קדשא בריך הוא עלמא, הכי עבד אדם ובהמה.

ואי תימא והא כתיב (בראשית א) ועוף יעופף על הארץ, דהא מנייהו מקרבין קרבנא, ואפילו עולה, כמה דכתיב ואם מן העוף עולה קרבנו. תא חזי, מכל אינון עופין לא מקרבין אלא מן התורים או בני יונה. אלא רזא דא, מה דאתפשר בדא, פסיל בדא. דא ימינא, ודא שמאלא, וכלא חד.

עוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ, הָאֹקִימָנָא דְאִינוּן
רְזָא דִרְתִּיכָא. וּבְהוּ תַסְתַּלֵּק רוּחַ הַקֹּדֶשׁ,
לְסַלְקָא לְעֵילָא. דְאִינוּן תְּרִי, חַד לִימִינָא, וְחַד
לְשִׁמְאָלָא. עוֹף לִימִינָא, וְדָא מִיכָאֵל. יְעוֹפֵף
לְשִׁמְאָלָא, וְדָא גְבַרְיָאֵל. דָּא לִימִינָא, וְדָא
לְשִׁמְאָלָא.

וּבְגִין כְּפֵי מְקַרְבִּין תְּרִין אֲלִין, לְסַלְקָא רוּחַ
קֹדֶשׁ, וּשְׁמָאֵלָא מְעֵטֵר וְזִיין לְתַתָּא,
לְהֵוּא סֵטֵר שְׁמָאֵלָא. וִימִינָא לִימִינָא.
וְאִתְקַשְׁרַת אִתְתָּא בְּבַעֲלָהּ, לְמַהוּי חַד. וְכֻלָּא
מְסַתַּלֵּק וּמִתְקַשֵּׁר כְּחַדָּא, לְעֵילָא וְתַתָּא
וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אִסְתַּלֵּק בְּלַחֲוֹדוּי וְאִתְתַּקַּף.
וּבְסַפְרֵי קְדֻמָּאֵי, מְסַפְנָא לָא יְהִיב חוּלְקָא
לְאִתְזַנָּא, אֶלָּא לְעֵילָא לְאִתְקַשְׁרָא,
אֲבָל כֻּלָּא לְעֵילָא וְתַתָּא כָּל חַד מִתְקַשֵּׁר
לְסֵטֵרִיָּה כְּדָקָא יְאוּת, וְהָא אֹקִימָנָא.

רַבִּי אֶלְעָזָר שְׂאִיל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָבוּי וְאָמַר,
הָא קְשׁוּרָא דְכֻלָּא אִתְקַשֵּׁר בְּקֹדֶשׁ
הַקֹּדֶשִׁים לְאִתְנַהֲרָא, אִתְדַבְּקוּתָא דְרַעְוָא דְכַהֲנֵי
לְיוֹאֵי וְיִשְׂרָאֵל לְעֵילָא, עַד הֵיכָן אִיהוּ סַלְקָא.
אָמַר לִיהָ הָא אֹקִימָנָא, עַד אֵין סוּף,
דְּכָל קְשׁוּרָא וְיַחֲוּדָא וּשְׁלִימוֹ, לְאַצְנַעָא
בְּהֵוּא צְנִיעוֹ, דְלָא אִתְדַבֵּק, וְלָא אִתְיִידַע,
דְרַעְוָא דְכָל רַעְוִין בִּיהָ. אֵין סוּף לָא קִימָא
לְאוּדַעָא, וְלָא לְמַעַבְד סוּף, וְלָא לְמַעַבְד רֵאשׁ
דְאֵין. (נ"א רֵאשׁ בְּמַח דְאֵין) קְדֻמָּאָה, אִפִּיק רֵאשׁ וְסוּף,
מָאן רֵאשׁ. דָּא נְקוּדָה עֲלָאָה, דְאִיהִי רִישָׁא
דְכֻלָּא סְתִימָאָה, דְקִימָא גּוּ מַחֲשָׁבָה. וְעַבִּיד
סוּף, דְאִקְרִי סוּף דְבַר, אֲבָל לְהֵתֵם אֵין סוּף.
דְּאוּ רַעוּתִין, לָאוּ נְהוּרִין, לָאוּ בּוּצִינִין
בְּהֵוּא אֵין סוּף, כָּל אֲלִין נְהוּרִין
וּבוּצִינִין תְּלִיין לְאִתְקִימָא בְּהוּ, וְלָא קִימֵי
לְאִתְדַבְּקָא, מָאן דִּידַע וְלָא יְדַע, לָאוּ אִיהוּ אֶלָּא

עוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ, הָרִי בְּאֶרְנו
שְׁהֵם סוּד הַמְרַכְבָּה, וּבְהֵם
תַתְעַלָּה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ לְעֵלוֹת
לְמַעֲלָה, שְׁהֵם שְׁנַיִם, אֶחָד לְיַמִּין
וְאֶחָד לְשִׁמְאָל. הָעוֹף לְיַמִּין, וְזֶה
מִיכָאֵל. יְעוֹפֵף לְשִׁמְאָל, וְזֶה
גְבַרְיָאֵל. זֶה לְיַמִּין, וְזֶה לְשִׁמְאָל.
וּמִשּׁוּם כְּפֵי מְקַרְיָבִים שְׁנֵי אֵלָה,
כְּדֵי לְהַעֲלוֹת אֶת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ,
וְהַשְׁמָאֵל מְעֵטֵר וּמְזִין לְמַטָּה,
לְאוּתוֹ הַצַּד שֶׁל הַשְׁמָאֵל, וְיַמִּין
וְיַמִּין, וְאִשָּׁה נִקְשְׁרַת לְבַעֲלָהּ
לְהֵיוֹת אֶחָד, וְהַכֹּל מִתְעַלָּה
וּמִתְקַשֵּׁר כְּאֶחָד, לְמַעֲלָה וְלְמַטָּה,
וְהַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְעַלָּה לְבַדּוֹ
וּמִתְחַזֵּק.

וּבְסַפְרֵים הַקְּדוּמוֹנִים, הָעֵנִי לָא
נוֹתֵן חֵלֶק לְהַזִּין אֶלָּא לְהִתְקַשֵּׁר
לְמַעֲלָה, אֲבָל הַכֹּל - לְמַעֲלָה
וְלְמַטָּה - כָּל אֶחָד נִקְשֵׁר לְצַדּוֹ
כְּרַאוּי, וְהָרִי בְּאֶרְנו.

רַבִּי אֶלְעָזָר שְׂאִיל אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן
אָבוּי וְאָמַר, הָרִי הַקְּשֵׁר שֶׁל הַכֹּל
נִקְשֵׁר בְּקֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים כְּדֵי
לְהַאִיר, הַדְּבָקוֹת שֶׁל הַרְצוֹן שֶׁל
כַּהֲנָיִם לְוִיִּם וְיִשְׂרָאֵלִים לְמַעֲלָה,
עַד הֵיכָן הִיא עוֹלָה?

אָמַר לוֹ, הָרִי בְּאֶרְנו, עַד אֵין סוּף.
שְׁכַל קְשֵׁר וְיַחֲוּד וּשְׁלֵמוֹת,
לְהַצְנִיעַ בְּאוּתָהּ צְנִיעָה שְׂאִינָה
מְשֻׁגָּת וְלֹא נוֹדַעַת שְׁבָה רְצוֹן כָּל
הַרְצוֹנוֹת. אֵין סוּף אֵינוֹ עוֹמֵד
לְהוֹדַע, וְלֹא לַעֲשׂוֹת סוּף, וְלֹא
לַעֲשׂוֹת רֵאשׁ שֶׁל אֵין (רֵאשׁ כְּמוֹ שְׂאֵין).
הֵרֵאשׁוֹן הוֹצִיא רֵאשׁ וְסוּף, מִי
הֵרֵאשׁ? זֶה הַנְּקוּדָה הָעֲלִינָה,
שְׁהִיא רֵאשׁ שֶׁל הַכֹּל הַנְּסַתֵּר
שְׁעוֹמֵדָת בְּתוֹךְ הַמַּחֲשָׁבָה.
וְעוֹשֶׂה סוּף, שְׁנִקְרָא סוּף דְבַר,
אֲבָל לְשֵׁם אֵין סוּף.

אֵין רְצוֹנוֹת וְאֵין אוֹרוֹת וְאֵין נְרוֹת
בְּאוּתוֹ אֵין סוּף. כָּל הָאוֹרוֹת
וְהַמְאוֹרוֹת הֵלְלוּ תְלוּיִים לְהִתְקַיֵּם
בְּהֵם, וְלֹא עוֹמְדִים לְהַשְׁגָּה, מִי

שיודע ולא יודע, אינו אלא רצון
עליון נסתר של כל הנסתרים,
אין.

ובשהנקה העליונה והעולם
הבא התעלו, אינם יודעים פרט
לריח, כמי שהריח ריח והתבשם,
ואין זה נחת (ניחח), שהרי כתוב
ולא אריח בריח ניחחכם, שהרי
ריח ניחח הוא ריח של רצון, שכל
הרצונות הללו של תפלה, ורצון
של שירה, ורצון הכהנים, שכלם
סוד של אדם, אזי כלם נעשים
רצון אחד. והוא נקרא ניחח,
רצון פתגומו. אז הכל נקשר
ומאיר כאחד פראוי, כמו
שנתבאר.

ועל פן נתן הצד האחר ביד הכהן,
שכתוב צו את אהרן ואת בניו
לאמר. סוד פאן, שהרי בארנו,
אין צו אלא עבודה זרה. וכאן
נתן לו לשרף את אותה מחשבה
רעה ולהעבירה מתוך הקדש
ברצון הזה שעולה למעלה,
ובעשן הזה ובחלבים שנשפכים,
כדי שיעברו מן הקדש, והצו הזה
עומד ברשותם להפרידו מן
הקדש מתוך הקרבן הזה. ואם
תאמר, צו את בני ישראל - כף
גם שהרי ברשותם עומד (להפריש
אותה מן הקדשה) כל זמן שעושים
רצון רבונם, שלא יוכל לשלט
עליהם.

והפסוק הזה הפל בא להראות
סוד הדבר, לעטר את רוח הקדש
למעלה למעלה, ולהפריד את
רוח הטמאה ולהורידה למטה
למטה, וזה ברצון ובתפלה כפי
שאמרנו, וזה במעשה, הכל כמו
שראוי לו.

והכתוב הזה מוכיח עליהם,
שכתוב צו את אהרן ואת בניו
לאמר. צו - זו עבודה זרה, רוח
הטמאה. לאמר - זו האשה,
שנקראת יראת ה'. כתוב פאן

רעו עלאה סתימאה דכל סתימין, אין.
וכר נקודה עלאה, ועלמא דאתי, אסתלקו,
לא ידעין בר ריחא, פמאן דארח בריחא
ואתבסם, ולאן דא נייחא (כ"א ניחח), דהא כתיב
(ויקרא כו) ולא אריח בריח ניחחכם, דהא ריח
ניחח ריחא דרעותא, דכל הני רעותא דצלותא,
ורעותא דשירתא, ורעותא דכהני, דכלהו רזא
דאדם, פדין פלהו אתעבידו רעותא חדא,
והוא אקרי ניחח, רעותא: פתרגומו. פדין
פלא אתקשר ואתנהיר פחדא כדקא יאות,
כמה דאתמר.

ועל דא אתיהיבת האי סטרא אחרא בידא
דכהנא, דכתיב, (דף כ"ז ע"א) צו את אהרן
ואת בניו לאמר. רזא הכא, דהא אוקימנא,
לית צו אלא עבודה זרה. והכא אתיהיבת ליה
לאתוקדא ההוא מחשבה רעה, ולאעברא לה
מגו קדשא, בהאי רעותא דסלקא לעילא,
ובהאי תננא ותרבין דאתוקדן, בגין לאתעברא
מן קדשא, והאי צו ברשותיהו קיימא,
לאפרשא לה מן קדשא מגו האי קרבנא ואי
תימא צו את בני ישראל, הכי נמי דהא
ברשותיהו קיימא, (כ"א לאפרשא לה מן קדשא) פל
זמנא דעבדי רעותא דמאריהון, דלא יכלא
לשלטאה עלייהו.

והאי קרא כלא אתיא לאחזאה רזא דמלה,
לאעטרא להאי רוח קדשא לעילא
לעילא, ולאפרשא לה לדא רוח טומאה,
לנחמא לה לתתא לתתא. דא ברעותא
ובצלותא כדקאמרן, ודא בעובדא כלא
כדקחזי ליה.

והאי קרא מוכחא עלייהו, דכתיב צו את אהרן
ואת בניו לאמר. צו: דא עבודה זרה,
רוח מסאבא. לאמר: דא אתתא, דאקרי יראת

י'י. פְּתִיב הָכָא לְאָמֵר, וּכְתִיב הָתֵם (ירמיה ג) לְאָמֵר
הֵן יִשְׁלַח אִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ. וְהָא אֻקְמוּהָ. בְּגִין
כְּפָא כְּלָא אַתְמַר, וְכַהֲנָא קִיִּימָא לְאַתְתַּקְנָא כְּלָא
בְּרָזָא דְאָדָם וּבְהִמָּה.

וּבְאָה חוּלְקִיהוֹן דְּצַדִּיקִיָּא בְּעֻלְמָא דִּין
וּבְעֻלְמָא דְאַתִּי, דְּאִינוּן יַדְעֵי אֹרְחֵי
דְּאוּרִייתָא, וְאִזְלִי בְּהָ בְּאַרְחָ קְשׁוּט, עַלְיֵיהּ
כְּתִיב (ישעיה לח) יִי' עַלְיֵיהֶם יַחֲיוּ. מָאן עַלְיֵיהֶם.
אֲלִין אֹרְחֵי דְאוּרִייתָא. יַחֲיוּ: יַתְקִימוּן,
בְּעֻלְמָא דִּין וּבְעֻלְמָא דְאַתִּי.

הָא חֲזִי, פְּתִיב זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה, אָמֵר רַבִּי
חֲזִיָּא, הָאִי קָרָא אֻקְיָמָנָא לִיהָ בְּהָאִי
גְּוֹנָא, (זאת תורת, דא כנסת ישראל. העולה: דהיא סלקא, ומתעטרת
לעילא לעילא, לאתקשרא כדקא: אות, עד אתר דאקרי קדש קדשים).

(דבר אחר) זֹאת תּוֹרַת, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הָעוֹלָה:
דָּא מַחְשְׁבָה רְעָה, דְּאִיהִי סְלֵקָא עַל רְעוּתָא
דְּבַר נֶשׁ לְאַסְטָאָה לִיהָ מְאַרְחָ קְשׁוּט, הִיא
הָעוֹלָה, הִיא דְּסֵלְקָא וְאַסְטִיאַת לִיהָ לְבַר נֶשׁ,
וּבְעִי לְאוּקְדָא לָהּ בְּנוּרָא. בְּגִין דְּלֹא יַתִּיבֵיהּ
לָהּ דּוּכְתָא לְאַסְטָאָה.

וּבְגִין כְּפָ, עַל מוּקְדָה עַל הַמְזֻבַּח כַּל הַלִּילָה.
מָאן לִילָה. דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. דְּאִיהִי
זֹאת, בְּגִין דְּאַתִּי לְדַפְּאָה לְבַר נֶשׁ מֵהֵוּא
רְעוּתָא. עַל מוּקְדָה, בְּגִין דְּנִהַר דִּינּוּר אִיהוּ
אַתְרָ לְאוּקְדָא לְכָל אִינוּן דְּלֹא קִיִּימִי
בְּקִיּוּמֵיהוּ, דְּהָא עֲאֲלִין לוּן בְּהֵוּא נוּרָא
דְּדִלִיק, וּמְעַבְרִי שׁוּלְטָנִיְהוֹן מְעֻלְמָא, וּבְגִין
דְּלֹא יִשְׁלוּט, אַצְטְרִיךְ עַל מוּקְדָה עַל הַמְזֻבַּח
כַּל הַלִּילָה, וְאַתְכַּפִּיא וְלֹא שְׁלֻטָא.

וְעַל דָּא, כַּד אַתְכַּפִּיא הָאִי, סְלֵקָא כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי רוּחַ קְדָשָׁא, דְּסֵלְקָא
וְאַתְעַטְרָא לְעִילָא, דְּהָא סְלִיקוּ דִילָהּ, כַּד
אַתְכַּפִּיא הָאִי חִילָא אַחְרָא, וְאַתְפָּרַשׁ מִנָּהּ.

לְאָמֵר, וּכְתוּב שֵׁם (ירמיה ג) לְאָמֵר
הֵן יִשְׁלַח אִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ, וְהָרִי
פְּרִשׁוּהָ. מִשׁוּם כְּפָ הַכָּל נְאָמֵר,
וְהַכְּהֵן עוֹמֵד לְתַקְּן אֶת הַכָּל בְּסוּד
שְׁלֵ אָדָם וּבְהִמָּה.

אֲשֶׁרִי חֻלְקֵם שְׁל הַצַּדִּיקִים
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, שְׁהֵם
יּוֹדְעִים אֶת דְּרָכֵי הַתּוֹרָה וְהוֹלְכִים
בְּהָ בְּדֶרֶךְ אֱמֶת, עַלְיֵיהֶם פְּתוּב
(ישעיה לא) ה' עַלְיֵיהֶם יַחֲיוּ. מִי
עַלְיֵיהֶם? אֲלוֹ דְּרָכֵי הַתּוֹרָה. יַחֲיוּ
- יַתְקִימוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
הַבָּא.

כָּא רָאָה, כְּתוּב זֹאת תּוֹרַת הָעֵלָה.
אָמֵר רַבִּי חֲזִיָּא, הַפְּסוּק הַזֶּה
בְּאַרְנוּהוּ בְּצוּרָה הַזֹּאת: (זאת תורת - זו
כנסת ישראל. העלה - שהיא עולה ומתעשרת
למעלה למעלה להתקשר כראוי, עד המקום
שנקרא קדש קדשים).

(דבר אחר) זֹאת תּוֹרַת - זו כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל. הָעֵלָה - זו מַחְשְׁבָה רְעָה
שְׁהִיא עוֹלָה עַל רְצוֹנוֹ שְׁל הָאָדָם
לְהַסִּיט אוֹתוֹ מְדֶרֶךְ אֱמֶת. הִיא
הָעֵלָה - הִיא שְׁעוֹלָה וּמִשְׁטִינָה
עַל הָאָדָם, וְצִרִיף לְשַׂרְף אוֹתָהּ
בְּאֵשׁ כְּדִי לֹא לְתַת לָהּ מְקוּם
לְהַשְׁטִין.

וּמִשׁוּם כְּפָ, עַל מוּקְדָה עַל הַמְזֻבַּח
כַּל הַלִּילָה. מִי הַלִּילָה? זו כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל, שְׁהִיא זֹאת, מִשׁוּם שְׁבָאָה
לְטַהֵר אֶת הָאָדָם מֵאוֹתוֹ רְצוּן. עַל
מוּקְדָה, מִשׁוּם שְׁנֵהַר דִּינּוּר הוּא
מְקוּם לְשַׂרְף כַּל אֲלוֹ שְׁלֹא
עוֹמְדִים בְּקִיּוּמָם, שְׁהָרִי מְכַנְּסִים
אוֹתָם בְּאוֹתָהּ אֵשׁ בּוֹעֶרֶת
וּמְעַבְרִים אֶת שְׁלֻטוֹנָם מִן
הָעוֹלָם, וּכְדִי שְׁלֹא יִשְׁלַט, צִרִיף
עַל מוּקְדָה עַל הַמְזֻבַּח כַּל הַלִּילָה,
וּנְכַנְעַ וְלֹא שׁוּלְטָא.

וְכֵן, כְּשֶׁזֶה נְכַנְעַ, עוֹלָה כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל, שְׁהִיא רוּחַ הַקְּדָשׁ
שְׁעוֹלָה וּמִתְעַטְרָת לְמַעְלָה, שְׁהָרִי
עַלְיֵתָהּ זֶה כְּשֶׁנְּכַנְעַ הַכַּח הָאֲחֵר
הַזֶּה וְנִפְרַד מִמֶּנָּה, וְלִכֵּן צְרִיכִים

בסוד הקרבן, להפריד את הצד
הזה מרוח הקדש, ולתת לו חלק,
כדי שרוח הקדש תתעלה
למעלה.

רבי אחא פתח ואמר, והאש על
המזבח תוקד בו וגו'. והאש על
המזבח תוקד בו, למה? ובער
עליה הכהן עצים בבקר בבקר,
למה? וכהן למה? והרי שנינו
שאש בכל מקום היא דין, והכהן
בא מצד הימין, ורחוק הוא מן
הדין, שהרי אין פה מודמן לדין
לעולמים, וכאן הוא צריך לשרף
דין בעולם, שכתוב ובער עליה
הכהן?

אָלָא כָּךּ לְמַדְּנוּ, אָדָם שָׂבָא לְחַטָּא
לְפָנֵי רַבּוּנּוּ, הוּא שׁוֹרֵף אֶת עֲצָמוֹ
בְּשִׁלְהֶבֶת הַיֵּצֶר הָרַע, וַיֵּצֶר הָרַע
בָּא מִצַּד שֶׁל רוּחַ הַטְּמֵאָה, וְהָרִי
שׁוֹרֵף בּוֹ רוּחַ טְמֵאָה. וְלִפְעָמִים
נוֹדְעִים הַקְּרָבֹנוֹת שְׂבָאִים מֵהַצַּד
הַזֶּה, וְצָרִיף לְהַקְרִיב עַל הַמִּזְבֵּחַ
אֶת מַה שְׁדוּמָה לוֹ, וְלֹא מִתְּפִלָּה
וְלֹא מִתְּבַטְּלַת אוֹתָהּ רוּחַ הַטְּמֵאָה
בֵּין מֵהָאָדָם וּבֵין מֵאוֹתוֹ הַצַּד
שְׂבָא מִמֶּנּוּ, אֲלֵא רַק בָּאֵשׁ שֶׁל
הַמִּזְבֵּחַ, שְׂאוֹתָהּ הָאֵשׁ מִבְּעֵרַת
אֶת רוּחַ הַטְּמֵאָה וּמִיָּנִים רְעִים מִן
הָעוֹלָם. וְהַכֹּהֵן מִתְּכַוֵּן בְּזֶה לְתַקֵּן
אֵשׁ שְׂתַבְּעַר מִיָּנִים רְעִים מִן
הָעוֹלָם.

וְכֵן צָרִיף שְׂלֵא תִכְבֶּה לְעוֹלָמִים
וְלֹא יִחַלֵּשׁ הַפֶּחַ וְהַתְּקָף שְׁלֵהּ, כְּדִי
לְשַׁבֵּר הַפֶּחַ הָרַע הָאֲחֵר מִן
הָעוֹלָם, וְלִכֵּן לֹא תִכְבֶּה. וְהַכֹּהֵן
יִסְדֵּר עָלֶיהָ אֵשׁ בִּבְקָר בִּבְקָר,
בְּזִמְנָה שְׁשׁוּלֵט הַצַּד שְׁלוֹ וּמִתְעוֹרֵר
בְּעוֹלָם כְּדִי לְבַשֵּׁם אֶת הָעוֹלָם
(ולבסם הדיו), וְהַדִּינִים נִכְנָעִים וְלֹא
מִתְעוֹרְרִים בְּעוֹלָם. וְעַל זֶה שְׁנִינוּ,
יֵשׁ אֵשׁ אוֹכֵלֶת אֵשׁ. אֵשׁ שְׁלִמְעֵלָה
אוֹכֵלֶת אֵשׁ אַחֲרָת, אֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ
אוֹכֵלֶת אֵשׁ אַחֲרָת. וְעַל זֶה הָאֵשׁ
הַזֶּה לֹא תִכְבֶּה לְעוֹלָמִים, וְהַכֹּהֵן

וּבִגִּין כִּךְ בְּעֵינֵי בְרִזָּא דְקַרְבְּנָא, לְאַפְרָשָׁא לְהָאִי
סְטָרָא, מְרוּחַ קְדָשָׁא, וְלִמְיַהֵב לָהּ חוּלְקָא, בְּגִין
דְּרוּחַ קְדָשָׁא תִסְתַּלַּק לְעִילָא.

רַבִּי אַחָא פִּתַּח וְאָמַר, וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תּוֹקֵד
בוֹ וְגו', וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תּוֹקֵד בוֹ,
אֲמַאי. וּבְעֵר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן עֲצִים בִּבְקָר בִּבְקָר,
אֲמַאי. וְכִהְנָא אֲמַאי. וְהָא תְּנִינָן אֲשָׁא בְּכָל
אֲתֵר דִּינָא הוּא, וְכִהְנָא מְסֻטְרָא דִּימִינָא קָא
אֲתֵי, וְרַחֲיקָא הוּא מִן דִּינָא, דְּהָא כִּהְנָא לֹא
אֲזִדְּמָן בְּדִינָא לְעֵלְמִין, וְהִכָּא הוּא בְּעִי לְאוּקְרָא
דִּינָא בְּעֵלְמָא, דְּכִתִּיב וּבְעֵר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן.

אָלָא הִכִּי אוֹלִיפְנָא, בַּר נֶשׁ דְּאֲתֵי לְמַחְטֵי קָמִי
מֵאֲרִיָּה, הוּא אוּקִיד גְּרַמְיָה בְּשִׁלְהוּבִיתָא

דִּיֵּצֶר הָרַע. וַיֵּצֶר הָרַע מְסֻטְרָא דְרוּחַ (דף כ"ז ע"ב)
מְסֻאָבָא קָא אֲתֵינָא, וְהָא שְׂרִינָא בֵּיהּ רוּחַ
מְסֻאָבָא. וְלִזְמִינָן אֲשֶׁתְּמוּדְעָן קְרַבְנֵי דְאֲתֵינָן
מֵהָאִי סְטָרָא, וּבְעָא לְקַרְבָּא עַל מְדַבְּחָא כְּדָדְמִי
לִיָּה. וְלֹא אֲשֶׁתְּצִי, וְלֹא אֲתַבְּטֵל הֵהוּא רוּחַ
מְסֻאָבָא, בֵּין מִבַּר נֶשׁ, וּבֵין מֵהֵהוּא סְטָרָא
דְּאֲתֵי מִנִּיהּ, אֲלֵא בְּאֲשָׁא דְמְדַבְּחָא, דְּהֵהוּא
אֲשָׁא מִבְּעֵרָא רוּחַ מְסֻאָבָא, וְזִינִין בִּישִׁין
מְעֵלְמָא, וְכִהְנָא בְּדָא אֲתַכּוּוֹן, לְתַקְנָא אֲשָׁא
דִּיבְעֵר זִינִין בִּישִׁין מְעֵלְמָא.

וְעַל דָּא בְּעִי, דְּלֹא יִדְעִכוּן לִיָּה לְעֵלְמִין, וְלֹא
יִתְחַלֵּשׁ חִילָא וְתוֹקְפָא דִּילִיָּה, לְתַבְּרָא
חִילָא דְתוֹקְפָא אַחֲרָא בִישָׁא מְעֵלְמָא, וְעַל דָּא
לֹא תִכְבֶּה. וְכִהְנָא יִסְדֵּר עָלֶיהָ אֲשָׁא בִּבְקָר
בִּבְקָר, בְּזִמְנָא דְשִׁלְטָא סְטָרָא דִּילִיָּה וְאֲתַעֵר
בְּעֵלְמָא, בְּגִין לְבִסְמָא עֵלְמָא (ס"א וּלְבִסְמָא
דִּינָא), וְאֲתַכְּפִינָן דִּינִין, וְלֹא מִתְעִירִי בְּעֵלְמָא, וְעַל
דָּא תְּנִינָן, אִית אֲשָׁא אַכְּלָא אֲשָׁא. אֲשָׁא
דְלְעִילָא אַכְּלָא אֲשָׁא אַחֲרָא, אֲשָׁא דְמְדַבְּחָא
אַכְּלָא אֲשָׁא אַחֲרָא, וְעַל דָּא, אֲשָׁא דָּא לֹא

תְּכַבֵּה לְעֶלְמִין, וְכַהֲנָא מְסֻדְר לִיהּ בְּכָל יוֹמָא.

רעיא מהימנא

פְּקוּדָא לְעֵשׂוֹת הָעוֹלָה כְּמִשְׁפָּטָה, וְעֵלָה אֲתָמֵר זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה וְגו'. חֲמֵשׁ אֲשִׁים הֵווּ נְחֻתִין עַל קֶרְבְּנָא. אֵשׁ אוֹכַל וְאִינוּ שׁוֹתָה. אֵשׁ שׁוֹתָה וְאִינוּ אוֹכַל. אֵשׁ אוֹכַל וְשׁוֹתָה. אֵשׁ אוֹכַל לַחִים וַיִּבְשִׂים. אֵשׁ שְׂאִינוּ אוֹכַל וְאִינוּ שׁוֹתָה. לְקַבְּלֵיהוּ אֵינוּן, זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה, חֵד. הִיא הָעוֹלָה עַל מוֹקְדָה, ב'. עַל הַמְזַבֵּחַ, ג'. כָּל הַלֵּילָה, ד'. וְאֵשׁ הַמְזַבֵּחַ תּוֹקֵד בּוּ ה'.

וְאוֹקְמוּהָ מְאִירי מְתַנִּיתִין, עוֹלָה כּוֹלָה סִלְקָא לְגַבּוּתָהּ. וְדָא בִּינָה, ה', ה' מְרָאוֹת דִּילָהּ. י', בַּת יַחֲדָה, (שמות כד) וּמְרָאָה כְּבוֹד יְי' כְּאֵשׁ אוֹכֶלֶת. ו' אוֹר דְּבַת עֵינָא, וְהִיא אֵשׁ שׁוֹתָה כָּל מִיּוּן דְּאוֹרֵייתָא, וְאוֹכֶלֶת כָּל קֶרְבְּנִין דְּצִלוֹתָא. וְאוֹכֶלֶת לַחִין וַיִּבְשִׂין, אֵינוּן פְּשֻׁטֵי דְּאוֹרֵייתָא דְּאֵינוּן כְּעֵצִים וַיִּבְשִׂים. וְרַזִּי אוֹרֵייתָא אֵינוּן כְּעֵצִים לַחִים. וְהִיא אִיהוּ אֵשׁ אוֹכֶלֶת לַחִין וַיִּבְשִׂין.

וְעוֹד אוֹכֶלֶת לַחִין, כָּל קֶרְבְּנִין דִּהוּוּ קֶרְבִּין בְּצִלוֹתָא, עַל מְצוֹת עֲשֵׂה. וַיִּבְשִׂין, כָּל קֶרְבְּנִין דִּהוּוּ קֶרְבִּין בְּצִלוֹתָא, עַל מְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. וְהִיא אִיהוּ, סְקִילָה שְׂרִיפָה הֲרֵג וְחִנֵּק, עַל מְצוֹת עֲשֵׂה, וְעַל מְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, אֵלִין אֵינוּן קֶרְבְּנִיא דְּשִׁכְנִיתָא, צִלוֹתָא, דְּפְקוּדִין דְּעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה. וְלִקְבַל ה' מְרָאוֹת אֵלִין, תְּקִינוּ חֲמֵשׁ צִלוֹתֵי בְיוֹמָא דְּכַפּוּרִי. וְלִקְבַל בַּת עֵינָא, אֵינוּן עֲשֶׂרֶת יְמֵי הַתְּשׁוּבָה ה' לִקְבַל אוֹר דְּבַת עֵינָא. ה' עֲנוּיִין, לִקְבַל ה' בְּתֵרָאָה.

פְּקוּדָא בְּתֵר דָּא, לְעֵשׂוֹת הַחֲטָאת כְּמִשְׁפָּטָה. תְּנַאִים וְאַמּוֹרָאִים, אֲתוּן דְּמִסְטָרָא דְּמִדּוֹת דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתִיתוּ, דְּטַרְחַתוּן סְגִי לְנִקְאָה בְּרֵתָא דִּילִי דְּאִיהִי הַלְכָה, מֵאֵלִין קְלִיפִין, דְּעַרְב רַב, קוּשְׁטִין בִּישְׁטִין, דְּלִית לוֹן תִּירוּץ, וְלֹא פְרוּקָא, דְּעֵלְיָהוּ אֲתָמֵר, (קהלת א) מְעוֹת

מְסֻדְר אוֹתָהּ בְּכָל יוֹם. רְעִיא מְהִימְנָא
מְצוּהָ לְעֵשׂוֹת הָעוֹלָה כְּמִשְׁפָּטָה, וְעֵלָה נְאֻמֵר זֹאת תּוֹרַת הָעֵלָה וְגו'. חֲמֵשָׁה אֲשִׁים הֵיוּ יוֹרְדִים עַל הַקֶּרֶבֶן: אֵשׁ אוֹכַל וְאִינוּ שׁוֹתָה. אֵשׁ שׁוֹתָה וְאִינוּ אוֹכַל. אֵשׁ אוֹכַל לַחִים וַיִּבְשִׂים. אֵשׁ שְׂאִינוּ אוֹכַל וְאִינוּ שׁוֹתָה. כְּנֻגְדָם הֵם: זֹאת תּוֹרַת הָעֵלָה - אַחַת. הִיא הָעֵלָה עַל מוֹקְדָה - שְׁתַּיִם. עַל הַמְזַבֵּחַ - שְׁלֹשׁ. כָּל הַלֵּילָה - אַרְבַּע. וְאֵשׁ הַמְזַבֵּחַ תּוֹקֵד בּוּ - חֲמֵשׁ.

וּפְרֻשׁוּהָ בְּעֵלֵי הַמְּשֻׁנָה, הָעוֹלָה כְּלָה עוֹלָה לְגַבּוּתָהּ, וְזוּ בִּינָה, ה', ה' מְרָאוֹת שְׁלָה. י' בַּת יַחֲדָה, (שמות כג) וּמְרָאָה כְּבוֹד ה' כְּאֵשׁ אוֹכֶלֶת. ו' אוֹר שֶׁל בַּת עֵינַן, וְהִיא אֵשׁ שׁוֹתָה כָּל הַמַּיִם שֶׁל הַתּוֹרָה, וְאוֹכֶלֶת אֶת כָּל הַקֶּרְבָּנוֹת שֶׁל הַתְּפִלָּה. וְאוֹכֵלִים לַחִים וַיִּבְשִׂים, אוֹתָם פְּשֻׁטֵי הַתּוֹרָה שֶׁהֵם כְּמוֹ עֵצִים וַיִּבְשִׂים, וְסוּדוֹת הַתּוֹרָה הֵם כְּמוֹ עֵצִים לַחִים. וְזוֹהִי אֵשׁ הָאוֹכֶלֶת לַחִים וַיִּבְשִׂים.

וְעוֹד אוֹכֶלֶת לַחִים, כָּל הַקֶּרְבָּנוֹת שֶׁהֵיוּ קֶרְבִּים בְּתַפְלָה עַל מְצוֹת עֲשֵׂה. וַיִּבְשִׂים - כָּל הַקֶּרְבָּנוֹת שֶׁהֵיוּ קֶרְבִּים בְּתַפְלָה עַל מְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. וְזוֹהוּ סְקִילָה שְׂרִפָּה הֲרֵג וְחִנֵּק, עַל מְצוֹת עֲשֵׂה, וְעַל מְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. אֵלוּ הֵם הַקֶּרְבָּנוֹת שֶׁל הַשְּׂכִינָה, תַּפְלָה, שֶׁל מְצוֹת עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה. וְכַנְגֵּד חֲמֵשׁ הַמְּרָאוֹת הִלְלוּ תְּקִינוּ חֲמֵשׁ תַּפְלוֹת בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים. וְכַנְגֵּד בַּת עֵינַן אוֹתָם עֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה. חֲמֵשָׁה כְּנֻגְדֵי הָאוֹר שֶׁל בַּת עֵינַן. חֲמֵשָׁה עֲנוּיִים כְּנֻגְדֵי ה' אַחֲרוּנָה.

הַמְצוּהָ אַחַר זוּ, לְעֵשׂוֹת אֶת הַחֲטָאת כְּמִשְׁפָּטָה. תְּנַאִים וְאַמּוֹרָאִים, אֲתָם שְׂמַצְד מְדוּתֵיו שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאַתָּם, שְׂטַרְחַתָּם הֲרַבָּה לְנִקּוֹת אֶת הַבַּת שְׁלִי, שֶׁהִיא הַלְכָה, מֵאוֹתָן הַקְּלָפוֹת שֶׁל עַרְב רַב, שֶׁהֵן קְשׁוּיֹת רְעוֹת שְׂאִין לָהֶם תְּרוּץ וְלֹא פְרוּק, שְׁעֲלֵיהֶם נְאֻמֵר (קהלת א) מְעוֹת לֹא

יוכל לתקן וחסרון לא יוכל להמנות, אלא נאמר בהם תיקו. וכל תיקו של אסור - לחמרה. והוא תיקו חסר נ', שאין לו תקון. חסר נון, שהוא העולם הבא, שתיקו של העולם הבא שתיקה, כמו: שתק, כף עלה במחשבה. ויש קשיות שהן הלבושים של הלכה, שנאמר בהם משפצות זהב. זהו שפתוב (תהלים מה) כל כבודה בת מלך פנימה ממשפצות זהב לבושה. ואתם פוסקים אותם בכמה פסקים, ואחר כך מתקנים ומי'שבים אותם בכמה פרוקים.

ואם חסר פסק כלשהו מן המשנה, כמו שבארורה זה חסר מן המשנה, אתם מתקנים אותם, וזהו חסרון שיוכל להמנות. ואם יבא טפש ויוציא שם רע על אותו אמן שחותף לבושים, ויאמר: וכי התורה היא חסרה! והרי כתוב תורת ה' תמימה, תמימה בכל איברי הגוף, שהם רמ"ח מצוות, זהו שפתוב (שיר ד) כלף זפה רעיתי ומום אין כף, תמימה בלבושיה, ואיך חסר מן המשנה?

אתם תאמרו לו: דייק ותמצא חתיכה, ותמצא אותה מערכת עם שאר פסקים ומשניות. שדרך האמן לחתף לבושים לכמה חתיכות, והתלמיד שאינו בקי לקשר את ההלכה בחתיכות הללו, מתחלפות לו פסקות וקשיות ולא מוצא להם פרוק, עד שיבא האמן ומפרק אותם את כל הספקות הללו שלהם. באותו זמן, הלכה שהיא בת, עולה לפני המלך שלמה בכל, בגופה בלבושה ובתכשיטיה, ומתקנים

בה (בראשית ט) וראיתה לזכר ברית עולם. ולפעמים יש לאמן תלמיד בקי שישלח לו לתקן אותם. כמו כלם ואמרו, ודאי שאתה הוא האמן, רועה הנאמן, שבך נאמר משה קבל תורה מסיני, ומשם ואילך כל התלמידים הם שלך, מיהושע ועד סוף כל הדורות. זהו שאמר ומסרה ליהושע,

לא יוכל לתקון, וחסרון לא יוכל להמנות, אלא אתמר תיקו בהון. וכל תיקו דאסורא לחומרא, ואיהו תיקו חסר נ' דלית ליה תקון. חסר נון, דאיהי עלמא דאתי, דתיקו דעלמא דאתי, שתיקה. כגון שתוק כף עלה במחשבה. ואית קושין דאינון לבושין דהלכה, דאתמר בהון משפצות זהב. הדא הוא דכתיב, (תהלים מה) כל כבודה בת מלך פנימה ממשפצות זהב לבושה. ואתון, פסקין לון בכמה פסקות, ולבתר מתקנין ומפרקין לון בכמה פרוקין.

ואי חסר שום פסק ממתניתין, כמה דאוקמוהו זה חסר מן המשנה, אתון מתקנין לון, והאי הוא חסרון שיוכל להמנות. ואי ייתי טפש ויפיק שום ביש על ההוא אומנא דחתף לבושין, ויימא וכי אורייתא איהי חסר, והא כתיב (תהלים יט) תורת יי' תמימה, תמימה בכל אברין דגופא, דאינון רמ"ח פקודין. הדא הוא דכתיב, (שיר השירים ד) כלף זפה רעיתי ומום אין כף. תמימה בלבושהא, ואיך חסר מן המשנה.

אתון תימרון ליה, דוק ותשפח חתיכה, ותשפח לה מעורבת בשאר פסקות ומשניות. דאורח אומנא למחתף לבושין בכמה חתיכות, ותלמיד דלאו איהו בקי למקשר ההלכה באלין חתיכות, מתחלפי ליה פסקות וקושין, ולא אשפח לון פרוקא. עד דייתי אומנא, ופריק לון כל אלין ספקות דלהון. בההוא זמנא, הלכה דאיהי ברפא, סליקת קדם מלכא, שלימא בכלא, בגופא בלבושא ובתכשיטה, ואתקיים בה (בראשית ט) וראיתה לזכור ברית עולם. ולזמנין אית לאומנא תלמיד בקי, דישדר ליה לתקנא לון.

קמו פלהו ואמרו, ודאי אנתה הוא אומנא רעיא מהימנא. דאתמר כף משה קבל תורה מסיני, ומתמן ואילך

בה (בראשית ט) וראיתה לזכר ברית עולם. ולפעמים יש לאמן תלמיד בקי שישלח לו לתקן אותם. כמו כלם ואמרו, ודאי שאתה הוא האמן, רועה הנאמן, שבך נאמר משה קבל תורה מסיני, ומשם ואילך כל התלמידים הם שלך, מיהושע ועד סוף כל הדורות. זהו שאמר ומסרה ליהושע,

בְּלֵהוּ תִלְמִידִים אֵינוֹן דִּילָךְ, מִן יְהוֹשֻׁעַ עַד סוֹף כָּל דְּרִין.
הָדָא הוּא דְאָמַר וּמִסְרָה לְיְהוֹשֻׁעַ, וְיְהוֹשֻׁעַ לְזִקְנִים, וְזִקְנִים
לְנַבְיָאִים, עַד סוֹף בְּלֵהוּ. תִּלְמִיד בְּקִי דִילָךְ מָאן הוּא הָא
חֲזִינָא דְאָתְמַר, הַכֵּל יְהֵא מוּנַח עַד שְׂבִיבָא אֱלֵיהּוּ.

אָמַר לוֹן, וְדָאֵי הֵכִי הוּא, דְאֵיהוּ תִלְמִיד חֲבֵר, דְעָלִיה
אָתְמַר (במדבר כה) בְּן אֶהְרֵן הַכֹּהֵן. בְּגוּוֹנָא דְאָתְמַר
בְּאֶהְרֵן (שמות ד) הוּא יְהִיָה לָךְ לְפָה, (דף כ"ח ע"א) הֵכִי נָמִי
בְרִיה, יְהִיָה לִי לְפָה, דְאֵיהִי אֲוִרִיתָא דְבַעַל פֶּה. בְּגִין
דְהִיכִי דְהוּינָא בְקַדְמִיתָא כְבֹד פֶּה וְכַבֵּד לְשׁוֹן, וְהֵכִי יוֹקִים
לִי קַדְשָׁא בְרִין הוּא, כְּבֹד פֶּה בְּאֲוִרִיתָא דְבַעַל פֶּה, וְכַבֵּד
לְשׁוֹן בְּאֲוִרִיתָא שְׂבִכְתָּב, דְלֵא יִמְרוּן אֵלֶיךָ דְלֵא
אֲשַׁתְמוּדְעִין לִי, אֲחִירָא אֵיהוּ. וְאֱלֵהוּ הוּא יְהִיָה לִי לְפָה,
יִיתִי לְתַקְנָא כָּל אֵלֶיךָ סִפְקוֹת, וּלְפִרְקָא לוֹן.

בְּחֵהוּא זְמַנָּא, זֵאת תּוֹרַת הָעוֹלָה, בְּרַפָּא, דְהֵוֹת מְהִדְקָא
שְׂפָלָה בְּגֵלוֹתָא, סְלִיקַת עַל כָּל דְּרַגִּין דְלַעֲיָלָא,
הָדָא הוּא דְכְתִיב, (משלי לא) רַבּוֹת בְּנוֹת עֲשׂוּ חֵיל וְאֵתְ
עָלִית עַל בְּלָנָה, וּסְלִיקוּ דִילָה תְהֵא לְאָבָא דְאֵיהוּ לִימִנָא
חֶסֶד, דְבִיָה הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים, מִתְמַן חֲכָמָה, כ"ח
מ"ה.

אָמַר חַד תְּנָא, בּוּדָאֵי בְגִין דָּא אָתְמַר בְּךָ, מוּלִיךְ לִימִין
מִשָּׁה בְגִין בְּלָה דִילָךְ, דְלֵא יְהֵא לָךְ שְׂלִימוּ אֱלָא
בְּה. דְכַד אָנְתָּ תְהֵא שְׂלִימָא בְּה, אָתְמַר בְּךָ (במדבר יב) פֶּה
אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוּ וּמִרְאָה וְלֵא בְחִידוֹת. בְּמִרְאָה: בְּגוּוֹנָא
דְכָלָה דְאֲתַפְשֻׁטַת מְלַבּוּשָׁהָ, וּמִתְיַחֲדַת עִם בְּעָלָה
בְּקִירוּב בְּשׂוֹר, בְּרַמ"ח אַבְרָם דִּילָהּ, וְלֵא כְסִיאת אַבְרָ חַד
מְנָה. וְהֵאֵי אֵיהוּ בְּמִרְאָה רַמ"ח בְּחוּשְׁבֹן. (נ"א אֲתַחֲזִי לָהּ
דְאֲחִמַר בִּיה).

אָמַר בּוּצִינָא קְדִישָׁא, בְּקַדְמִיתָא אֲתַחֲזִי לָךְ הֵאֵי חִיזוּ,
דְאֲתְמַר בְּה בְּמִרְאָה, דְאֵיהוּ לָךְ הַמִּרְאָה הַגְּדוֹל
בְּסָנָה, דְאֲדַבֵּר בִּיה חֲמִשָּׁה זְמַנִּין הַסָּנָה. וְכַעַן אֲתַגְלִיא

וְיְהוֹשֻׁעַ לְזִקְנִים, וְזִקְנִים לְנַבְיָאִים,
עַד הַסּוֹף שֶׁל כָּלָם. הַתִּלְמִיד הַבְּקִי
שֶׁלָּךְ מִי הוּא? הֲרֵי רְאִינוּ שְׂנַאֲמַר,
הַכֵּל יְהֵא מְנַח עַד שְׂבִיבָא אֱלֵיהּוּ.
אָמַר לָהֶם, וְדָאֵי כָךְ זֶה, שֶׁהוּא
תִּלְמִיד חֲבֵר, שְׂעָלְיוּ נְאֻמַר (במדבר
כה) בְּן אֶהְרֵן הַכֹּהֵן, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר
בְּאֶהְרֵן, (שמות ד) הוּא יְהִיָה לָךְ לְפָה,
כָּךְ גַּם בְּנוֹ יְהִיָה לִי לְפָה, שֶׁהִיא
הַתּוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה. מִשׁוּם שְׂאִיף
שֶׁהִיטִי בְּרֵאשׁוֹנָה כְּבֹד פֶּה וְכַבֵּד
לְשׁוֹן, וְכָךְ יָקִים אוֹתִי הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא - כְּבֹר פֶּה בַּתּוֹרָה
שְׂבַעַל פֶּה, וְכַבֵּד לְשׁוֹן בַּתּוֹרָה
שְׂבִכְתָּב, שְׂלֵא יֵאמְרוּ אֵלַי שְׂלֵא
מִפְרִים אוֹתִי, זֶה מִיִּשְׁהוּ אַחֵר.
וְאֱלֵהוּ הוּא יְהִיָה לִי לְפָה, יְבֵא
לְתַקֵּן אֶת כָּל הַסִּפְקוֹת הַלְלוּ
וּלְיִשָּׁב אוֹתָם.

בְּאוֹתוֹ זְמַן - זֵאת תּוֹרַת הָעֵלָה,
הַבַּת, שֶׁהִיטִי לְחוּצָה שְׂפָלָה
בְּגֵלוֹת, עוֹלָה עַל כָּל הַדְּרָגוֹת
שְׂלַמְעֵלָה. זֶהוּ שְׂכָתוּב (משלי לא)
רַבּוֹת בְּנוֹת עֲשׂוּ חֵיל וְאֵתְ עָלִית
עַל בְּלָנָה, וְעָלִיתָה תְהִיָה לְאָבָא
שֶׁהוּא לִימִין שֶׁל חֶסֶד, שְׂבוּ
הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים, מִשֵּׁם
חֲכָמָה, כ"ח מ"ה.

אָמַר תְּנָא אַחַד, וְדָאֵי שְׂבַגְלָל כָּךְ
נְאֻמַר בְּךָ, מוּלִיךְ לִימִין מִשָּׁה,
מִשׁוּם הַכָּלָה שֶׁלָּךְ שְׂלֵא תְהִיָה לָךְ
שְׂלֵמוֹת אֱלָא עֲמָה. שְׂכַשְׂאֲתָה
תְהִיָה שְׁלָם עֲמָה, נְאֻמַר בְּךָ פֶּה
אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוּ וּמִרְאָה וְלֵא
בְחִידַת. בְּמִרְאָה, כְּמוֹ כָלָה
שְׂפוּשֻׁטַת מְלַבּוּשָׁיָה וּמִתְיַחֲדַת
עִם בְּעָלָה בְּקִירוּב בְּשׂוֹר, בְּרַמ"ח
אֵיבְרִים שְׂלָה, וְלֵא מְכַסָּה אֵיבְר
אַחַד מִמְנָה. וְזֶה בְּמִרְאָה, רַמ"ח
בְּחֻשְׁבוֹן (רְאִיוּ לָהּ שְׂנַאֲמַר בּוּ).

אָמַר הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה,
בְּרֵאשׁוֹנָה נְרָאָה לָךְ הַמִּרְאָה הַזֶּה,
חֲמֵשׁ פְּעָמִים הַסָּנָה. וְכַעַן הַתְּגָלָה

שְׂנַאֲמַר בּוּ בְּמִרְאָה, שֶׁהוּא לָךְ הַמִּרְאָה הַגְּדוֹל בְּסָנָה שְׂנַזְכֵּר בּוּ

לך המראה הזה ברמ"ח מצוות שהם בחמשה חמשי תורה. ולא בחירת, שאותם לבושים שלה, שבהם ראו כל הנביאים. שאין דרך שתגלה כלה בקרוב בשר אלא לחתן שלה.

באותו זמן יתקיים בהם, (בראשית א) ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו. כמו אדם ואשתו שפכר העבר הערוב הרע של ערב רב, קשיה רעה מן העולם, שהם העריות של הקדוש ברוך הוא ושכינתו, העריות של ישראל. כל שפן העריות שלך, רועה הנאמן. ומההלכה שלך, שבשבים צריך לכסות את סודות התורה, כמו שבארוה (משלי כה) כבוד אלהים הסתר דבר, עד שעוברים מן העולם. ואין מלכים אלא ישראל, כמו שבארוה, כל ישראל בני מלכים הם. באותו זמן, וכבוד מלכים חקר דבר. אמר הרועה הנאמן, ברוך אתה לעתיק הימים, שמשם אתה, כענף שמתפשט מן האילן, כף הנשמות ענף ממנו.

תנאים ואמוראים, הרי ודאי עולה וחטאת ואשם הן שלש מצוות, שלשה אבות. שלמים הגבירה. איבר שהיא תשלומים של כל איבר, כמו היום הראשון של חג. (מקום שהוא תשלומים של הכל בדגמת).

מי שלא חג ביום טוב ראשון, אין לו תשלומים לראשון, ושאר הימים תשלומין זה בזה, ובהם וחסרון לא יוכל להמנות של מי שלא חג ביום טוב ראשון של חג, עליו נאמר מעות לא יוכל לתקן וחסרון לא יוכל להמנות, וזוהי החטאת שמעפכת את העולה. (מה הטעם) החטא הוא זכר. החטאת נקבה. ולפעמים שהרי החטאת מתבשמת ונפרדת מעולה באותו שער, שנאמר (במדבר כח) ושעיר עזים אחד לחטאת. אשם תלוי אחוז בשניהם, כמי שאחוז לכאן ולכאן, והוא תלוי באמצע. כמו, הכל תלוי עד

לך חיוזו דא, ברמ"ח פקודין, דאינון בחמשה חומשי תורה. ולא בחידות, דאינון לבושין דילה, דבהון חזו כל נביאי. דלית ארץ לאתגלאה כלה בקרוב בשר, אלא לחתן דילה.

בהוא זמנא יתקיים בהו, (בראשית ב) ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו. כגון אדם ואשתו דכבר אתעבר ערובוביא בישא, ערב רב, קושיא בישא מעלמא, דאינון עריין דקודשא בריה הוא ושכינתיה, עריין דישראל. כל שפן עריין דילך רעיא מהימנא. ומהלכה דילך. דבגניניהו צריך לכסאה ריין דאורייתא, כמה דאוקמוה (משלי כה) כבוד אלהים הסתר דבר, עד דמתעברין מעלמא. ולית מלכים אלא ישראל, כמה דאוקמוה, כל ישראל בני מלכים הם, בהוא זמנא, וכבוד מלכים חקור דבר. אמר רעיא מהימנא, בריה אנת לעתיק יומין, דמתמן אנת, כענפא דאתפשט מאילנא, הכי נשמתין ענפא מניה.

תנאים ואמוראים, הא ודאי עולה וחטאת ואשם, תלת פקודין אינון, תלת אבהן. שלמים מטרוניתא. אבר, דאיהי תשלומין דכל אבר, כגוונא דיומא קדמא דחג. (ס"א אתר דאיהו תשלומים דכלא כגוונא).

מי שלא חג ביום טוב ראשון, אין תשלומים לראשון, ושאר יומין תשלומין זה בזה, ובהון וחסרון לא יוכל להמנות אכל מי שלא חג יום טוב הראשון של חג עליה אתמר (קהלת א) מעות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות. והאי איהו חטאת דמעכב לעולה. (פאי טעמא) חטא איהו דכר. חטאת, נוקבא. ולזמנין דהא אתבסם חטאת, ואתפרש מעולה. בהוא שער, דאתמר (במדבר טו) ושעיר עזים אחד לחטאת.

אשם תלוי אחיד בתרווייהו, כמאן דאחיד לכאן ולכאן, וזוהי החטאת שמעפכת את העולה. (מה הטעם) החטא הוא זכר. החטאת נקבה. ולפעמים שהרי החטאת מתבשמת ונפרדת מעולה באותו שער, שנאמר (במדבר כח) ושעיר עזים אחד לחטאת. אשם תלוי אחוז בשניהם, כמי שאחוז לכאן ולכאן, והוא תלוי באמצע. כמו, הכל תלוי עד

וְאִיהוּ תְלוּי בְּאִמְצָעֵיתָא. כְּגוֹן, הַכֹּל תְּלוּי עַד שְׂכִיבָא אֲלֵיהּ, וְיִפְרִישׁ לֵיהּ מִתַּמָּן. הֵכִי אֲשֶׁם תְּלוּי, אִיהוּ אֶחִיד בְּתַרְוֵייהּ, עַד דְּהִקְבִּין לֵיהּ מְזוּנָא דִּילֵיהּ, שׁוֹחַד דִּילֵיהּ, וְיִתְפָּרֵשׁ מִתַּמָּן, וּמִתְקַרְבִּין אֲבָרִין דְּכֻלָּהּ דָּא לְדָא. דְּהֵכִי אִיהוּ אֲשֶׁם וּחֲטָאָת, כְּסִרְכוּת דְּאֶחִידָן בְּרִיאָה, וְלָא מְנִיחִין לֵיהּ לְפָרְחָא לְסַלְקָא לְגַבֵּי עֵילָא, לְנִשְׁבָּא בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא.

שָׁה אִיהוּ לְעוּלָה, דְּכֶתִיב, (בראשית כב) וְאִיָּה הִשָּׂה לְעוּלָה. וְאִתְמַר בֵּיהּ (שמות יב) שָׁה תָמִים זָכַר, הֵדָא הוּא דְכֶתִיב אִישׁ תָּמִים. וְהָא צְרִיף לְמִשְׁאֵל, דְּהָא שָׁה אִיהוּ לִימִינָא, שְׁעִיר אִיהוּ לְשִׁמְאָלָא, דְּהֵינּוּ שְׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחֲטָאָת, וְאִית שְׁעִיר, וְאִית שְׁעִיר. שְׁעִיר אֶחָד לִינֵי, וְשְׁעִיר אֶחָד לְעֲזָאזֵל. וְהֵינּוּ דְכֶתִיב, (ויקרא טו) וְנָתַן אֶהְרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גּוּרְלוֹת גּוּרְלֵי אֶחָד לִינֵי וְגוּרְלֵי אֶחָד לְעֲזָאזֵל.

וּבְהַהוּא שְׁעִיר, אִתְמַר בְּעֵשׂוֹ, (בראשית כז) אִישׁ שְׁעִיר. וְדָא כְּבֵד. דְּנִטִּיל כָּל אֵינּוֹן שְׁמָרִים דְּדָם. (דְּמִתַּמָּן) שְׁחִין אֲבַעְבוּעוֹת פּוֹרְחוֹת, סִפְחוֹת, וְכָל מִינֵי צְרַעַת. וְהֵינּוּ דְכֶתִיב, (ויקרא טו) וְנִשָּׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֶם אֵל אֶרֶץ גְּזֵרָה. וְאֵינּוֹן עֲוֹנוֹת תָּם, דְּאִיהוּ לְבָא, וּכְדִין אִתְפָּרֵשׁ מִלְעֲרָבָא בְּלָבָא, וּכְדִין אִתְבָּסֵם, וְאִיהוּ כְּבֵד בְּאֵלִין חוּבִין, וְלֹא קָל לְסַלְקָא לְגַבֵּי יַעֲקֹב אִישׁ תָּם. חֲדוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין דְּמִתִּיבְתָאן, דְּקָא נְחִתֵי עִם תְּנַאִין וְאִמּוֹרָאִין.

קָם חֵד מְנִיְהוּ וְאִמְר, רַעֲיָא מְהֵימְנָא, הֵב לִי רִשׁוֹ לְמִשְׁאֵל, בְּתַר דְּזַכִּינָא לְמִשְׁמַע מְלִין יִקִּירִין אֵלִין מְפוּמָּה, דְּאוּרִייתָא דָּא דְנִפְקַת מְפוּמָּה (משלי ג) יִקְרָה הִיא מְפֻנִינִים וְכָל חִפְצֵיךָ לֹא יִשׁוּוּ בָהּ, וְעַל כָּל דָּא הִלְכָה הִיא וְלִלְמוּד אֲנִי צְרִיף. הָא שְׁעִיר דְּעֲזָאזֵל שְׁפִיר, אֲשֶׁם תְּלוּי בְּאֵן אֶתֶר אִיהוּ.

אָמַר לֵיהּ, בְּרִיף אֲנִתְ בְּרִי, שְׁפִיר קָא שְׂאֵלְתָּ. אָלָא, מַה

שְׂכִיבָא אֲלֵיהּ וְיִפְרִידוּ מִשָּׁם. כְּדָּ אֲשֶׁם תְּלוּי הוּא אַחוּז בְּשִׁנְיָהֶם עַד שְׁנוֹתָנִים לוֹ אֶת מְזוּנּוֹ, הַשְּׁחַד שְׁלוֹ, וְיִפְרֵד מִשָּׁם, וּמִתְקַרְבִּים הָאִיבְרִים שֶׁל הַכֻּלָּה זֶה לְזֶה. שְׂכָף הוּא אֲשֶׁם וּחֲטָאָת, כְּמוֹ סִרְכוּת שְׂאֲחוּזוֹת בְּרִאָה, וְלֹא מְנִיחִים אוֹתָם לְפָרַח לְעֵלוֹת כְּלָפֵי מְעֵלָה לְנִשְׁבַּח בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ.

הִשָּׂה הוּא לְעוּלָה, שְׂכָתוּב (בראשית כב) וְאִיָּה הִשָּׂה לְעוּלָה. וְנִאָמַר בּוֹ שָׁה תָמִים זָכַר. זֶהוּ שְׂכָתוּב אִישׁ תָּמִים. וְהָרִי צְרִיף לְשָׂאֵל, שְׁהָרִי שָׁה הוּא לִימִין, וְהַשְּׁעִיר הוּא לְשִׁמְאָל, שְׁהֵינּוּ שְׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחֲטָאָת. וְיִשׁ שְׁעִיר וְיִשׁ שְׁעִיר אֶחָד לְעֲזָאזֵל. וְהֵינּוּ שְׂכָתוּב (ויקרא טו) וְנָתַן אֶהְרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גּוּרְלוֹת גּוּרְלֵי אֶחָד לֵה' וְגוּרְלֵי אֶחָד לְעֲזָאזֵל.

וּבְאוֹתוֹ שְׁעִיר נִאָמַר בְּעֵשׂוֹ (בראשית כז) אִישׁ שְׁעִיר. וְזֶה הַכְּבֵד שְׁנוּטִיל אֶת כָּל אוֹתָם הַשְּׁמָרִים שֶׁל הַדָּם - (שְׁמִשָּׁם) שְׁחִין אֲבַעְבוּעוֹת פּוֹרְחוֹת, סִפְחוֹת, וְכָל מִינֵי צְרַעַת. וְהֵינּוּ שְׂכָתוּב (ויקרא טו) וְנִשָּׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֶם אֵל אֶרֶץ גְּזֵרָה. וְהֵם עֲוֹנוֹת תָּם, שֶׁהוּא הַלֵּב, וְאֵז נִפְרֵד מִלְּהֲתַעְרֵב בְּלֵב, וְאֵז מִתְבַּשֵּׂם, וְהוּא כְּבֵד בְּחֲטָאִים הִלְלוּ וְלֹא קָל לְעֵלוֹת אֵל יַעֲקֹב אִישׁ תָּם. שְׁמַחוּ בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה שֶׁל הַיְיִשׁוּבוֹת, שְׁיִרְדוּ עִם הַתְּנַאִים וְהָאִמּוֹרָאִים.

קָם אֶחָד מֵהֶם וְאִמְר, רוּעָה הִנְאָמְן, תַּן לִי רִשׁוֹת לְשָׂאֵל, אַחַר שְׁזַכִּיתִי לְשִׁמְעַ דְּבָרִים נְכַבְּדִים אֵלּוּ מִפִּיךָ, שֶׁהַתּוֹרָה הַזֹּאת שִׁיּוּצָאָת

מִפִּיךָ (משלי ג) יִקְרָה הִיא מְפֻנִינִים וְכָל חִפְצֵיךָ לֹא יִשׁוּוּ בָהּ, וְעִם כָּל זֶה הִלְכָה הִיא, וְלִלְמוּד אֲנִי צְרִיף. בְּשְׁעִיר הַזֶּה לְעֲזָאזֵל זֶה נִאָה, אִף אֲשֶׁם תְּלוּי בְּאִיזָה מְקוֹם הוּא? אָמַר לוֹ, בְּרוּף אִתְּהָ בְּנִי, יִפֵּה שְׂאֵלְתָּ. אָלָא מַה הַעֲמוּד הָאִמְצָעִי אַחוּזִים בּוֹ יְמִין וְשִׁמְאָל, שֶׁהֵם

חסד וגבורה, כמו גוף שאחוז בין שתי הזרועות של האדם. או כמו נשר, שאחוזים בו שתי כנפים לפרח בהן. וכמו יונה שאחוזים בה שתי כנפים, שנמשלה לתורה, וכנפיה למצוות עשה, ובהן היא העולה, ופורחת למעלה. כף מצוות לא תעשה הן המלכדת שלה, כמו צפרים הנאחזות בפת. וכל המלכודות שלה שמעכבות אותה מלפרח נקראות סרכות, כמו הסרכות הללו שמעכבות את כנפי הראה מלנשב.

כך אשם. שישראל אחוזים בכנפי השכינה, שהן חיות הפסא, שלא תהיה עולה בהם בזכות של ישראל לקדוש-ברוך-הוא, ומעכבים אותה, ומכבידים את כנפיה ח"ת ח"ת החטאות שלהם. ואשם, אמם של ערב רב, הסרכה האחוזה בכסא, ששם הגבירה, ולא מניחה אותה לעלות מן הגלות, והזכיות אחוזות בה להעלותה, ונשארת באויר כמו סרכה שתלויה באויר. וזהו העמוד האמצעי (שהוא אויר). כף אשם תלוי בצדיק, שהוא אחוז בין שמים וארץ.

החטאת היא יותרת הפכד, מכבידה עליה בחטאות של לכלוכים של חטאי ישראל, כמו שהפכד מכביד על השמרים, שהם דמים, על הערקים של הלב. כף החטאות הללו מכבידות על כנפי השכינה, שהן מצוות עשה, שדומות לכנפי יונה. ולא תעשה, כשהן מכבידות על עשה, שהן פשחטאי ישראל מרבים מן הזכיות, נאמר בתורה שהיא גוף, (דניאל ח) ותשלף אמת ארצה, והיא צונחת, (איכה א) נתנני ה' בידי לא אוכל קום, (עמוס ה) נפלה לא תוסיף קום.

וכשום זה תקנו תנאים ואמוראים תפלות במקום קרבנות, להעביר ממנה חטאות ואשמות,

עמודא דאמצעיתא, אחיד ביה ימינא ושמאלא, דאינון חסד וגבורה, כגופא דאחיד בין תרין דרועין דבר נש. או כנשר, דאחידן ביה תרין גדפין לפרחא בהון. וכיונה, דאחידת בה תרין גדפין, דאמתילת לאורייתא, וגדפין (ד) כ"ח ע"ב) דילה למצוות עשה, ובהון היא העולה, ופרחת לעילא. הכי פקודין דלא תעשה, אינון תפישו דילה, כגון צפרים הנאחזים בפת. וכל תפישין דילה, דמעפבין לה לפרחא, אתקריאו סרכות פאלין סרכות, דמעפבי לכנפי ריאה, לנשבא.

הכי אשם. דישראל אחיד בגדפוי דשכינתא, דאינון חיוון דכורסייא, דלא תהא עולה בהון בזכוון דישראל, לגבי קדשא בריך הוא, ומעפבין לה, ומכבידין גדפאה ח"ת ח"ת חטאות דלהון. ואשם אימא דערב רב, סרכא אחידא בכורסייא, דתמן מטרונייתא, ולא מנחת לה לסלקא מגלותא. וזכוון אחידן בה לסלקא, אשתארת באוירא, כגון סרכא תלוי באוירא. ודא עמודא דאמצעיתא. (דאיהו אוירא) הכי אשם תלוי בצדיק, דאיהו אחיד בין שמיא וארעא.

חטאת איהי יותרת הפכד, אכבידת עליה בחטאות, דלכלוכין דחובין דישראל, כגוונא דכבד מכביד שמרים, דאינון דמים, על ערקין דלבא. הכי אלין חטאות, מכבידין על גדפוי דשכינתא, דאינון פקודין דעשה, דדמין לכנפי יונה. לא תעשה פד אינון מכבידין על עשה, דאינון פד חובין דישראל מרובין מזכוון, אתמר באורייתא דאיהו גופא, (דניאל ח) ותשלף אמת ארצה, ואיהי צונחת (איכה א) נתנני יי' בידי לא אוכל קום (עמוס ה) נפלה לא תוסיף קום.

ובגין דא, תקינו תנאים ואמוראים צלותין באתר דקרבתין, לאעברא חטאות ואשמות מינה. ובגין

הזכיות, נאמר בתורה שהיא גוף, (דניאל ח) ותשלף אמת ארצה, והיא צונחת, (איכה א) נתנני ה' בידי לא אוכל קום, (עמוס ה) נפלה לא תוסיף קום.

ומשום כף תקנו תפלת שחרית כמו קרבן השחר, ותפלת מנחה כמו קרבן בין הערבים, ותפלת ערבית כמו אמורים ופדרים שהיו מתאכלים כל הלילה. ושלשת האבות שתקנו שלש תפלות, כנגד המרובה שהם קשורים בה, כמו שבארנו, האבות הן הן המרובה, שהם פני אריה אל הימין לארבעתם וגו'. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהו:

אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה. (ויקרא ו)

אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה. רבי חייא פתח, (בראשית כב) ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי ויאמר הנני בני וגו'. ויאמר ויאמר, שלש פעמים של יצחק, ויאמר אחד של אברהם. למה זה כף? אלא שלשה למעשה בראשית, שהם היו השלש של יצחק, ואחד של אברהם ברכיעי, שכתוב הנני בני, דחוק (דוקא) הנני. וכתוב (בראשית א) 'הי מארת ברקיע השמים, מארת חסר.

רבי חייא פתח, (בראשית כב) ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר הנני בני וגו', ויאמר ויאמר תלת זמנין דיצחק, ויאמר חד דאברהם, אמאי הכי. אלא, ג' למעשה בראשית, דאינון תלת דיצחק הוון. וחד דאברהם ברכיעי, דכתיב הנני בני דחיקא (ס"א ודוקא) הנני. וכתוב, (בראשית א) 'הי מארת ברקיע השמים מארת חסר.

ואם תאמר, ויאמר ויאמר הם יותר - אלא שהם היו נסתרים במחשבה, ואלו התגלו מתוך החשבה. ויאמר יצחק אל אברהם - וכתוב (בראשית א) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור. ויאמר אבי - וכתוב ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים. ויאמר הנה האש - ויאמר אלהים יקוו המים. ויאמר הנני, ויאמר הנני - ויאמר אלהים יהי מארת.

ואי תימא ויאמר ויאמר יתיר אינון. אלא, אינון סתימין הוון במחשבה. ואלין, אתגלויין מגו חשוכא. ויאמר יצחק אל אברהם, וכתוב (בראשית א) ויאמר אלהים יהי אור. ויהי אור. ויאמר אבי, וכתוב ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים. ויאמר הנה האש, ויאמר אלהים יקוו המים. ויאמר הנני, ויאמר אלהים יהי מאורות.

רעיא מהימנא

רעיא מהימנא (רועה נאמן) ועוד אש תמיד תוקד על המזבח וגו' - זו התורה, שנאמר בה (ירמיה ב) הלא כה דברי כאש נאם ה'. לא תכבה ודאי, שעברה אינה מכבה תורה. אבל עברה מכבה מצוה, ומי שעובר עברה שמכבה מצוה, שהיא נר, כף מכבה את נרו, שנאמר (משלי ב) נר ה' נשמת

ועוד אש תמיד תוקד על המזבח וגו'. דא אורייתא, דאתמר בה (ירמיה כג) הלא כה דברי כאש נאם יי'. לא תכבה ודאי, דעבירה אינה מכבה תורה. אבל עבירה מכבה מצוה, ומאן דעביד עבירה דמכבה מצוה דאיהי נר, הכי מכבה נר דיליה, דאתמר בה (משלי ב) נר יי' נשמת אדם מגופיה, והאי הוא כבוי, דאשתאר גופא בחשוכא. והכי מאן דסליק שכינתא מאתרהא, גרים (לכל

אדם, מגופו, וזהו כבוי, שנושא
הגוף בחשכה. וכך מי שמסלק
שכינה ממקומה, גורם (לכל העולם)
כבוי וחשכה לאותו מקום.
וחשכה היא עברה, (משלי ל)
ושפחה פי תירש גברתה.

ועלית המצוה של עם הארץ
מכבה להם את המצוה, לקיים
בהם ורשעים בחשך ידמו. אבל
לבעלי תורה אין לה כביה
עולמית בהם, שמאירים לה
בכמה סודות של התורה, שאור
נקרא ר"ז. ומצוות התורה
שמקיימים אותן חכמים, זו תורה
לגביהם, לילה ויומם לא תכבה
עליהם, משום שמקיימים בה
והגית בו יומם ולילה.

והעשן שעולה מפיהם בדברי
תורה, הוא עשן המערכה
שמסדרים אותה ועורכים אותה
לבעלה, כמו (במדבר ח) בהעלותך
את הנרת, שנאמר בהם להעלות
נר תמיד. ובעשן המערכה ובענן
הקטרת, שהתורה הוא העשן
שלה, יתעורר מהלב לחכמה,
שהוא כמו מת, כמו הענן.
שהתעוררות של הענן היא
מהלב. זהו שכתוב (בראשית ב) ואד
יעלה מן הארץ, ואחר כך -
והשקה את כל פני האדמה.

כך יתעורר עשן מבינה, שהיא
בלב, שבארוה אצלו, הלב מבין,
ועולה לחכמה שהיא (במה) כמו
מת. (ומה) ומי העשן? דעת זה
העמוד האמצעי, דעת, לב מבין
דעת.

אחר שיורד עשן, חכמה לבינה,
שהם זה לשמאל וזה לימין. הוא
יורד מלא מאבא ואמא, מלא
י"ה, לשרף עצים שהם תלמידי
חכמים, מצד של עץ החיים,
שהם איברים של הגוף, ששם ה'
העצים ודאי, לשרף אותם
בשלהבות התורה, שנאמר בה של
מזוה באהבה.

העולם) כבוי וחשוכא למהוא אתר. וחשוכא איה
עבירה, (משלי ל) ושפחה כי תירש גבירתה.

וסליקו דמצוה מסטרא דעמי הארץ, להון מכבה מצוה,
לקיים בהון, (שמואל א ב) ורשעים בחשך ידמו.
אבל לגבי מארי תורה, לית ליה כביה עולמית, בהון
דנהרין לה בכמה רזין דאורייתא, דאור ר"ז אתקרי.
ומצות דאורייתא דמקיימין לה רבנן, תורה איהו
לגביהו, לילה ויומם לא תכבה עליהו, בגין דמקיימין
בה (יהושע א) והגית בו יומם ולילה.

ועשן דסליק מפומיהו במלי דאורייתא, איהו עשן
המערכה, דמסדרין לה, ומעריכין לה לגבי בעלה,
כגון (במדבר ח) בהעלותך את הנרות, דאתמר בהון להעלות
נר תמיד. ובעשן המערכה וענן הקטרת, דאורייתא עשן
דילה, יתער מלפא, לגבי חכמתא, דאיהו כמוחא, כגוונא
דענא. דאתערותא דענא מלפא, הדא הוא דכתיב
(בראשית ב) ואד יעלה מן הארץ, ולבתר והשקה את כל
פני האדמה.

כבי יתער עשן, מבינה, דאיהו בלפא, דאוקמיה לגביה,
הלב מבין. וסליק לגבי חכמה, דאיהו (דף כ"ט
ע"א) (נ"א כמוחא) כמוחא. ומאי עשן. (דעת) דא,
עמודא דאמצעיתא, דעת, לב מבין דעת.

לבתר דנחית עשן, חכמה לגבי בינה, דאינון דא
לשמאלא, ודא לימינא. איהו נחית מלא מאבא
ואמא, מלא י"ה, לאוקדא עצים דאינון תלמידי חכמים,
מסטרא דעץ חיים, דאינון אברים דגופא, דתמן ה'
העצים ודאי, לאוקדא לון בשלהובין דאורייתא, דאתמר
ביה (ירמיה כג) הלא כה דברי כאש נאם יי'. בשלהובין
דנר מצוה ברחימו. ע"כ.

סקודא להקריב בכל יומא תמידין. ואבתריה להדליק
אש, הדא הוא דכתיב אש תמיד תוקד על
המזבח לא תכבה. ואבתריה, תרומת הדשן. ואבתריה,
בשלהבות התורה, שנאמר בה הלא כה דברי כאש נאם ה'.

קָרְבַּן נָדָר או נְדָבָה. תִּנְאִים וְאִמּוֹרָאִים, כָּל אֲלֵינ תְּמִידִין, אֵינּוֹן מִדּוֹת דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּצָרִיכֵי לְמַהוּי לֹוֹן נִיחָא. וְאִף עַל גַּב דְּכָל סְפִירָן בְּלָהוּ חַד, מִכָּל מְקוֹם, כָּל סְפִירָה וְסְפִירָה מְמַנָּא עַל שַׁבְּתוֹת וּזְמַנִּין וְיוֹמִין טְבִינ, וְהֵיא אֵל מְדָה דְשׁוֹלְטָנוּתָא דְהֵיא זְמַנָּא, כָּל סְפִירָן אֲתַפְּלִילוּ בָּהּ, וְאֲתַקְרִיאוּ כְּלָהוּ עַל שֵׁם הֵיא מְדָה, בְּחֻסְדָּא חֻסְדִּים, בְּגִבּוּרָה גְבוּרָת וְהֵכִי בְּכָל מְדָה.

וְאִית הַשְּׁבֵתת מְלָאכָה, כְּגוֹן שׁוּר, דְּאִית לִיה עוֹל. וְחִמּוֹר, דְּאִית לִיה מִשְׁאוּי. בֵּין עוֹל מְלָכוֹת שְׁמַיִם, כְּגוֹן תְּפִילִין. בֵּין עוֹל מְלָכוֹת עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, כְּפֻסִים עוֹבְדֵייהוּ, בְּאֵלִין יוֹמִין אִית לֹוֹן הַשְּׁבֵתת מְלָאכָה וְנִיחָא. מָאן דְּלָא אֲתַעְסַק בְּאוּרִייתָא וּבְפַקוּדִין, אִית לִיה עוֹל מְלָכוֹת עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת. וּמָאן דְּאֲתַעְסַק בְּאוּרִייתָא וּבְפַקוּדִין, אִית לֹוֹן עוֹל מְלָכוֹת שְׁמַיִם, דְּאִיהִי ה' בְּתַרְאָה, מְלָכוֹת שְׁמַיִם אֲתַקְרִיאַת.

עוֹל מְצוֹת אִיהִי וְדָאִי, בְּגִין דְּבָהּ אֲתַבְּרִיאוּ כָּל בְּרִיין דְשְׁמַיָּא וְאַרְעָא, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשְּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָם. בְּה' בְּרָאָם. וְכַד יִיתִי שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, נַחֲתַת בִּינָה דְאִיהוּ יְהוָה, עַל ה', דְּאִיהִי מְלָכוֹת שְׁמַיִם נְשָׁמָה יְתִירָה, וְאִיהוּ (שמות לב) חֲרוֹת עַל הַלּוּחוֹת. אֲנַכִּי בִיציָאת מִצְרַיִם, וּפְרִישַׁת גְּדַפְהָא עַל בְּרַתָּא, וְעַל מִשְׁרַיִין דִּילָהּ, וְאִית לֹוֹן נִיחָא. וְאֲתַמַּר בְּמִשְׁרַיִין דְּסַמְא"ל וְנַחֲשׁ, (דברים כח) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם יְיָ נִקְרָא עֲלֵיךְ וְיִרְאוּ מִמֶּךָ, אוֹת תְּפִלִּין וְאוֹת שַׁבָּת, וְאוֹת דְּיוֹמִין טְבִינ, וְאוֹת בְּרִית בְּלָהוּ שְׁקוּלִין.

וְאִית אוֹת דְשַׁד"י, דְּאִיהוּ מִטְטְרוּ"ן עֶבֶד, וְכַמְּה עֶבְדִין תְּלִיין מַגִּינָה, דְּמְמַנָּא עַל אֲלֵינ דְעֶבְדִין פַּקוּדִי עַל מְנַת לְקַבַּל פְּרַס. מִטְטְרוּ"ן וּמִשְׁרַיִין דִּילִיה מְמַנְן עַלְיֵיהוּ.

וְעַל הַמַּחְנוֹת שְׁלָהּ, וְיֵשׁ לָהֶם מְנוּחָה. וְנֶאֱמַר בְּמִרְכָּבוֹתָיו שָׁל סַמְא"ל וְנַחֲשׁ, (דברים כח) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךְ וְיִרְאוּ מִמֶּךָ. אוֹת תְּפִלִּין וְאוֹת שַׁבָּת וְאוֹת יָמִים טוֹבִים וְאוֹת בְּרִית - כָּלֶם שְׁקוּלִים.

וְיֵשׁ אוֹת שְׁל שַׁד"י, שְׁהוּא מִטְטְרוּ"ן עֶבֶד, וְכַמְּה עֶבְדִים תְּלוּיִים מְמַנּוּ, שְׁמַמְנָה עַל אֵלוּ שְׁעוּשִׁים מְצוֹת עַל מְנַת לְקַבַּל פְּרַס. מִטְטְרוּ"ן וְהַמַּחְנוֹת שְׁלוּ מְמַנִּים עֲלֵיהֶם. בְּשִׁבְלֵם נֶאֱמַר, לְמַעַן יְנוּחַ

וְעַל הַמַּחְנוֹת שְׁלָהּ, וְיֵשׁ לָהֶם מְנוּחָה. וְנֶאֱמַר בְּמִרְכָּבוֹתָיו שָׁל סַמְא"ל וְנַחֲשׁ, (דברים כח) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךְ וְיִרְאוּ מִמֶּךָ. אוֹת תְּפִלִּין וְאוֹת שַׁבָּת וְאוֹת יָמִים טוֹבִים וְאוֹת בְּרִית - כָּלֶם שְׁקוּלִים.

וְיֵשׁ אוֹת שְׁל שַׁד"י, שְׁהוּא מִטְטְרוּ"ן עֶבֶד, וְכַמְּה עֶבְדִים תְּלוּיִים מְמַנּוּ, שְׁמַמְנָה עַל אֵלוּ שְׁעוּשִׁים מְצוֹת עַל מְנַת לְקַבַּל פְּרַס. מִטְטְרוּ"ן וְהַמַּחְנוֹת שְׁלוּ מְמַנִּים עֲלֵיהֶם. בְּשִׁבְלֵם נֶאֱמַר, לְמַעַן יְנוּחַ

וְעַל הַמַּחְנוֹת שְׁלָהּ, וְיֵשׁ לָהֶם מְנוּחָה. וְנֶאֱמַר בְּמִרְכָּבוֹתָיו שָׁל סַמְא"ל וְנַחֲשׁ, (דברים כח) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךְ וְיִרְאוּ מִמֶּךָ. אוֹת תְּפִלִּין וְאוֹת שַׁבָּת וְאוֹת יָמִים טוֹבִים וְאוֹת בְּרִית - כָּלֶם שְׁקוּלִים.

וְיֵשׁ אוֹת שְׁל שַׁד"י, שְׁהוּא מִטְטְרוּ"ן עֶבֶד, וְכַמְּה עֶבְדִים תְּלוּיִים מְמַנּוּ, שְׁמַמְנָה עַל אֵלוּ שְׁעוּשִׁים מְצוֹת עַל מְנַת לְקַבַּל פְּרַס. מִטְטְרוּ"ן וְהַמַּחְנוֹת שְׁלוּ מְמַנִּים עֲלֵיהֶם. בְּשִׁבְלֵם נֶאֱמַר, לְמַעַן יְנוּחַ

שׁוֹרֵף וְחַמּוֹרֵף וְעַבְדֵּךְ וְאַמְתֵּךְ.
אָבֵל אוֹתָם שְׁעוֹשִׂים מִצְוֹת שְׁלֵא
עַל מִנַּת לִקְבֹּל פָּרֶס, הֵם בְּנֵי הַמֶּלֶךְ
וְהַגְּבִירָה, וְהֵם הַכֹּתְרִים וְהַתְּגִים
עַל הָרֹאשׁ הַעֲבָדִים בַּיָּמֹת הַחַל,
וּבִשְׁבִילָם נֶאֱמַר וּדְאִשְׁתַּמֵּשׁ
בַּתְּגָא חֲלָף, וְהַזֶּהר הַקָּרֵב אֲלֵיהֶם
יֹמֵת. שְׁנִקְרָאִים שְׁבָתוֹת אֶל
הַעֲבָדִים.

וּמְשׁוּם כֶּף, אִם כְּבָנִים אִם
כְּעֲבָדִים. אִם כְּבָנִים, שְׁנֶאֱמַר בְּהֵם
בָּנִים אֲתֵם לֵה' אֱלֹהֵיכֶם. אִם
כְּעֲבָדִים, כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל
עֲבָדִים, וְלֹא שְׂאֵר הָאֲמוֹת. אָבֵל
אוֹתָם הַרְשָׁעִים שְׂאִין מִשְׁתַּדְּלִים
בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹת וְאִין עֲלֵיהֶם עַל
תּוֹרָה וְעַל תְּפִלִּין וּשְׂאֵר מִצְוֹת,
הֵם עֲבָדִים לְאֲמוֹת הָעוֹלָם
וּמִשְׁתַּעֲבָדִים בְּהֵם, כְּמוֹ עֲבָדִים
הַיֵּינוּ לְפָרְעָה בַּמִּצְרַיִם.

וְאִם שׁוֹמְרִים שְׁבָתוֹת וְיָמִים
טוֹבִים, נֶאֱמַר בְּהֵם וַיִּצְיָאֵנוּ ה'
אֱלֹהֵינוּ. וַיִּתְקַּים בְּהֵם, לְמַעַן יָנוּחַ
שׁוֹרֵף וְחַמּוֹרֵף, חַמּוֹר בַּתּוֹרָה
וּבַמִּצְוֹת, וַיִּנְפֹּשׁ בֶּן אֲמִתֵּךְ
וּבְהַמְתֵּךְ, עִם הָאֶרֶץ נִקְרָא בְּהֵמָה.
וְאַחַר שְׂיִכְנִיס אֶת עֲצָמוֹ תַּחַת
אָדָם בַּתּוֹרָה, יִתְקַים בּוֹ אָדָם
וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ ה'. אִם הוּא כְּמוֹ
סוֹס שְׂרוּכָב עָלָיו אֲדוֹנוֹ, וְסוֹבֵל
אוֹתוֹ, וְלֹא בּוֹעֵט בְּאֲדוֹנוֹ.

וּמַהוּ הַסִּבֵּל שְׁעִם הָאֶרֶץ לְתַלְמִיד
חֶכֶם? מְשׁוּם שְׁתַּלְמִיד חֶכֶם כְּמוֹ
יוֹם הַשְּׁבָת הוּא צָרִיף, שְׂאִין לוֹ
מִשְׁלוֹ. וְאִם עִם הָאֶרֶץ סוֹבֵל אוֹתוֹ
בְּמִמוֹנוֹ וְנוֹהֵג בּוֹ כְּפִי רְצוֹנוֹ
לְשִׁמְשׁ אוֹתוֹ וְלַהֲתַנְהֵג בַּמִּצְוֹת
כְּפִי רְצוֹנוֹ, יִתְקַים בּוֹ - אָדָם
וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ ה'. יוֹשִׁיעַ אוֹתוֹ
מִשׁוֹד וּמִגְזֻלָּה, יוֹשִׁיעַ אוֹתוֹ
מִמְלֶאךָ הַמְּוֹת שְׁלֵא יִשְׁלַט עָלָיו
וַיִּשְׁחַט אוֹתוֹ בְּסַכְּנוֹת הַפְּגוּמָה.

וְכָל מִי שְׁנִשְׁחַט בְּסַכְּנוֹת פְּגוּמָה, הוּא נִבְלָה, שְׁנֶאֱמַר בּוֹ לְכָלֵּב תִּשְׁלַח אוֹתוֹ, שְׁהוּא סְמָ"ל.
וְהַנֶּפֶשׁ שֶׁל תַּלְמִיד חֶכֶם נִקְרָאת שְׁבָת הַמֶּלֶכָה, נֶפֶשׁ יִתְרָה שֶׁל שְׁבָת, וְהַעֲנָג שְׁלֵא נִשְׁמַת חַיִּים

בְּגִינְיָהוּ אֲתָמֵר, (שְׁמוֹת כג) לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרֵף וְחַמּוֹרֵף וְעַבְדֵּךְ
וְאַמְתֵּךְ. אָבֵל אֵינוֹן דְּעַבְדֵּין פְּקוּדִין שְׁלֵא עַל מִנַּת לִקְבֹּל
פָּרֶס, אֵינוֹן בְּנוֹי דְּמִלְכָא וּמִטְרוּנֵיתָא. וְאֵינוֹן כְּתָרִין וְתַגִּין
עַל רִישָׁא דְּעַבְדֵּין בְּיוֹמִין דְּחוּל. וּבְגִינְיָהוּ אֲתָמֵר
וּדְאִשְׁתַּמֵּשׁ בַּתְּגָא חֲלָף, וְהַזֶּהר הַקָּרֵב לְגִבְיָהוּ יוֹמֵת.
דְּשְׁבָתוֹת אֲתַקְרִיאוּ לְגִבְי עַבְדֵּין.

וּבְגִין דָּא, אִם כְּבָנִים אִם כְּעֲבָדִים. אִם כְּבָנִים, דְּאֲתָמֵר
בְּהוּן (דְּבָרִים יד) בָּנִים אֲתֵם לִי' אֱלֹהֵיכֶם. אִם
כְּעֲבָדִים, (וַיִּקְרָא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים וְלֹא שְׂאֵר
אוּמִין. אָבֵל אֵינוֹן חִיבְיָא דְלֹא מִשְׁתַּדְּלִין בְּאוּרֵיתָא
וּמִצְוֹת, וְלִית עֲלֵיהוּ עוֹל תּוֹרָה וְעוֹל תְּפִלִּין, וּשְׂאֵר
פְּקוּדִין, אֵינוֹן עַבְדֵּין לְאוּמִין דְּעִלְמָא, וּמִשְׁתַּעֲבָדִין בְּהוּ.
כְּגוֹן (דְּבָרִים ו) עֲבָדִים הַיֵּינוּ לְפָרְעָה בַּמִּצְרַיִם.

וְאִי נְטָרֵי שְׁבָתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, אֲתָמֵר בְּהוּ וַיִּצְיָאֵנוּ יי'
אֱלֹהֵינוּ. וַיִּתְקַיִּים בְּהוּ, (שְׁמוֹת כג) לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרֵף
וְחַמּוֹרֵף, חַמּוֹר בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹת, וַיִּנְפֹּשׁ בֶּן אֲמִתֵּךְ
וּבְהַמְתֵּךְ, עִם הָאֶרֶץ בְּהֵמָה אֶקְרִי. וְלִכְתָּר דְּיִיעוֹל גְּרַמֵּיה
תַּחַת אָדָם בַּתּוֹרָה, יִתְקַיִּים בֵּיה (תְּהִלִּים לו) אָדָם וּבְהֵמָה
תוֹשִׁיעַ יי'. אִם הוּא כְּסוֹס דְּרִכִּיב עֲלֵיהּ מְאָרִיָּה, וְסוֹבֵל
לֵיה, וְלֹא מְבַעֵט בְּמְאָרִיָּה.

וּמַאי סְבִילוֹ דְּעִם הָאֶרֶץ לְתַלְמִיד חֶכֶם. בְּגִין, דְּתַלְמִיד
חֶכֶם פְּיוֹם שְׁבָת צָרִיף אִיהוּ, דְּלִית לֵיה מְדִילֵיה,
וְאִי עִם הָאֶרֶץ סְבִיל לֵיה בְּמִמוֹנֵיה, וְאִתְנַהֵיג בֵּיה כְּפּוּם
רְעוּתֵיה לְשִׁמְשׂא לֵיה, וְלֹאֲתַנְהֵג בְּפְקוּדִין כְּפּוּם רְעוּתֵיה,
יִתְקַיִּים בֵּיה אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ יי'. יוֹשִׁיעַ לֵיה מִשׁוֹד
וּגְזֻלָּה, יוֹשִׁיעַ לֵיה מִמְלֶאךָ הַמְּוֹת, דְּלֹא שְׁלִיט עֲלֵיה,
וַיִּשְׁחַט לֵיה בְּסַכְּנוֹת פְּגוּם דִּילֵיה. וְכָל מָאן דְּשְׁחִיט בְּסַכְּנוֹת
פְּגוּם, נִבְלָה אִיהוּ, דְּאֲתָמֵר בֵּיה לְכָלֵּב תִּשְׁלַח אוֹתוֹ,
דְּאִיהוּ סְמָ"ל.

וְנֶפֶשׁ דְּתַלְמִיד חֶכֶם אֲתַקְרִיאת שְׁבָת מְלִכְתָּא, נֶפֶשׁ יִתְרָה

דשבת. וענג דיליה נשמת חיים, ורוח שכלי. ואינון
נשמה יתירה, רוח יתירה, על נשמה ורוחא ונפשא,
דאינון עבדון, דשלטין בגופא, דיומין דחול. נשמה
יתירה, נשמת כל חי, כתר בראש צדיק, דאיהו יום שבת.
ובהאי נשמה יתירה תהלל יה, דאינון אבא ואימא,
דעלה אתמר, (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך,
בגין דאיהו מרפכה לעלת העלות, דאיהו מכוסה ולא
שליט עליה עינא, ובגין דא עין לא ראתה.

רוחא יתירה, נהר דנפיק מעדן, מבין אבא ואימא.
ומהלכו חמש מאה שנין, ומטי לשתיתאה דאיהו
צדיק. להשקות את הגן, דאיהי נפש יתירה, מלכות.

נשמה דשלטא ביומין דחולא, על עבד יי, איהי
מפסא הכבוד. פמה דאוקמוה (דף כ"ט ע"ב) מארי
מתניתין, כל הנשמות גזורות מתחת פסא הכבוד. ורוח
דשלטא ביומי דחול, על עבד יי, איהי מעבדא דמלפא
מטטרוין, כליל שית סדרי משנה, ואיהי שש מעלות
לפסא. ונפש דשליט בחול, איהי מפסא דין, סנדלפון,
תכלת שבציצית, כמעשה לבנת הספיר. אבל ברתא
דמלפא. בפסח, איהי נפש השכלית, ליל שמורים, מצה
שמורה, ורוח שמור לקבליה איהי יום טוב, ואיהי יום
שבת, זכור ושמור. בגין דאיהי אצילות ממלכות.

והבי תלמידי חכמים, בנוי דמלפא ומטרוניתא, אתקריאו
שבתות וימים טובים, ולית לון מדלהון, דלאו
אינון בעלי מלאכה, פשאר עבדין בנוי דחולין. אגרא
דלהון בעלמא דין, ובצלמא דאתי, לענגא לון בכל מיני
מאכל ומשתה, ולאוקרא לון בלבושין שפירין, פגוונא
דשבת, דאתמר ביה, כפדהו בכסות נקיה. כל מה דעבד
בר נש לשבתות וימים טובים, אית למעבד לון.

ומאן דמחלל שבת חייב סקילה. והכי מאן
דאשתמש בתגא, חלף. והכי הוא המשתמש
במי ששונה הלכות, דמחלל תורתיה. ופל שפן
המבזה ליה, פאילו מבזה שבתות ומועדות. ואוקמוה מארי מתניתין, כל

ורוח שכלי. והם נשמה יתרה,
רוח יתרה, על נשמה ורוח ונפש,
שהם עבדים ששולטים בגוף של
ימות החל. נשמה יתרה, נשמת
כל חי, כתר הראש צדיק, שהוא
יום השבת. ובנשמה היתרה הזו
תהלל יה, שהם אבא ואמא,
שעליהם נאמר (ישעיה סד) עין לא
ראתה אלהים זולתך, משום
שהיא מרפכה לעלת העלות,
שהוא מכסה ולא שולטת עליו
העין, ומשום כך עין לא ראתה.
רוח יתרה, הנהר שיוצא מעדן
מבין אבא ואמא, ומהלכו חמש
מאות שנה, ומגיע לששי שהוא
צדיק להשקות את הגן, שהיא
נפש יתרה, מלכות.

הנשמה ששולטת בימות החל
על עבד ה' היא מפסא הכבוד,
כמו שבארוה בעלי המשנה, כל
הנשמות גזורות מתחת פסא
הכבוד. ורוח ששולטת בימות
החל על עבד ה', היא מעבד
המלך מטטרוין, כולל ששה
סדרי משנה, והיא שש מעלות
לפסא. והנפש ששולטת בימות
החל היא מפסא דין, סנדלפון,
תכלת שבציצית, כמעשה לבנת
הספיר. אבל בת המלך, בפסח,
היא נפש השכלית, ליל שמורים,
מצה שמורה, ורוח שמור פנגדה
היא יום טוב, והיא יום שבת,
זכור ושמור, משום שהיא
אצילות ממלכות.

וכך תלמידי חכמים, בני המלך
והמלכה, נקראו שבתות וימים
טובים, ואין להם משלהם,
שאנים בעלי מלאכה כמו שאר
העבדים בני החלין. שכרם
בעולם הזה ובעולם הבא לענג
אותם בכל מיני מאכל ומשתה,

המבזה ליה, פאילו מבזה שבתות ומועדות. ואוקמוה מארי מתניתין, כל

וּלְכַבֵּדֶם כְּמַלְכוּתֵי שָׁמַיִם יִפְעִיעֵימָנוּ
שְׁשַׁבֵּת, שְׁנֵאמַר בָּהּ, כְּפָדָהּ
בְּכִסּוֹת נִקְיָה. כָּל מִה שְׁעוֹשָׂה
אָדָם לְשַׁבְּתוֹת וַיְמִים טוֹבִים, יֵשׁ
לְעִשׂוֹת לָהֶם.

וְכִי שְׁמַחֲלֵל שַׁבֵּת חַיֵּב סְקִילָה.
וְכֵן מִי שְׁמַשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֶתֶר חוֹלֵף.
וְכֵף מִי שְׁמַשְׁתַּמֵּשׁ בְּמִי שְׁשׁוֹנָה
הַלְכוֹת, שְׁמַחֲלֵל אֶת תּוֹרָתוֹ. וְכָל
שֶׁפֶן הַמְּבֻזָּה אוֹתוֹ, כְּאֵלּוּ מְבֻזָּה
שַׁבְּתוֹת וּמוֹעֲדוֹת. וּפְרָשׁוּהָ בְּעֵלֵי
הַמַּשְׁנָה, כָּל הַמְּבֻזָּה אֶת
הַמוֹעֲדוֹת, כְּאֵלּוּ כּוֹפֵר בְּעֶקֶר.

וְכִמוֹ שֶׁפֶל פְּלֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
שְׁנִקְרָאוּ קֹדֶשׁ, כִּף כָּל אוֹתָם
שְׁמַשְׁמֵשִׁים תְּלַמְּיֵדֵי חֲכָמִים
נִקְרָאִים קֹדֶשׁ. וְתַלְמִיְדֵי רַב, שֶׁהֵם
כְּנִגְדֵי אֵיבָרֵי הַגּוֹף, נִקְרָאוּ קֹדֶשׁ
קֹדְשִׁים. וְסוֹד הַדְּבָר רְמוּז בָּהֶם,
(שְׁמַתוֹת כו) וְהַבְּדִילָה הַפְּרֻכָּת לָכֶם בֵּין
הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים.
וּמַטְטְרוּן, אֶתְּהָ וּמַחְנוֹתֶיךָ,
צְרִיכִים לְהַקְרִיבֶם קָרְבָּן לִפְנֵי ה'
בְּכָל לַיְלָה.

עֲשִׂיָּה, לְקַבֵּל עָלֵינוּ עַל מַלְכוּת
שָׁמַיִם, זֹו קְבֻלָּת יִסּוּרִים שֶׁל עֲנִיּוֹת
לְתַלְמִיד חֲכָמִים, שֶׁהוּא מוֹת לְגוֹף
הַבְּהֵמוֹת. שְׁמֻזוֹן הַתּוֹרָה הוּא
מֻזוֹן שֶׁל הַנְּשֻׁמָּה וְרוּחַ וְנַפְשׁ
הַשְּׁכָלִיִּים, שֶׁהֵם כֹּהֵן לִוֵּי וְיִשְׂרָאֵל.
הַכֹּהֵן בּוֹ י', חֲכָמָה וְדַאי. הַלִּוֵּי בּוֹ
ה', תְּבוּנָה. יִשְׂרָאֵל בּוֹ דַּעַת, וְזוֹ
ו'. נַפְשׁ יִתְרָה, ה' אַחְרוּנָה, רַמ"ח
מְצוּוֹת עֲשֵׂה וּשְׁס"ה לֹא תַעֲשֶׂה.
וְתוֹרָה זֹו אָדָם. זֶהוּ שְׁכָתוּב זֹאת
הַתּוֹרָה אָדָם. וְזֶה כּוֹלֵל אֶת הַשֵּׁם
הַמְּפָרֵשׁ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א.
זוֹהִי הַתּוֹרָה מֻזוֹן לְאָדָם בְּאַרְבַּע
הַפְּנִיִּים שְׁלוֹ. מֻזוֹן הַבְּהֵמוֹת לְחֵם
וְזִין וּבִשָּׁר וְכָל מִינֵי פְרוֹת, (קְהֵלֶת

ג) זֶה לְעֻמַּת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים.
וְצָרִיךְ אָדָם לְהַקְרִיב בְּכָל לַיְלָה
קָרְבָּן נַפְשׁ וְרוּחַ וְנַשְׁמָה שֶׁל
בְּמַחְשָׁבְתוֹ קָרְבָּן לִפְנֵי ה'. לְהוֹצִיא

הַמְּבֻזָּה אֶת הַמוֹעֲדוֹת, כְּאֵלּוּ
וּבְגוֹנוֹנָא דְכָל מְאֵנֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְאַתְקָרִיאוּ קֹדֶשׁ, הַכִּי
כָּל אֵינּוֹן דְּמַשְׁמֵשִׁי תְּלַמְּיֵדֵי חֲכָמִים, אַתְקָרִיאוּ
קֹדֶשׁ. וְתַלְמִיְדֵי דְרַב דְּאֵינּוֹן לְקַבֵּל אַבְרַיִם דְּגוֹפָא,
אַתְקָרִיאוּ קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים. וְרִזָּא דְמַלְּהָ קָא רְמִיז בְּהוֹן, (שְׁמוֹת
כו) וְהַבְּדִילָה הַפְּרֻכָּת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים.
וּמַטְטְרוּן, אֶת וּמַשְׁרִיזֵין דִּילָךְ, צְרִיכִין לְקָרְבָּא לִזְוֹן קָרְבָּנָא
קָדָם י"י בְּכָל לַיְלָה.

עֲשִׂיָּה לְקַבֵּל עָלֵיהָ עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, דָּא קְבֻלָּת יִסּוּרִין
דְּעֲנִיּוֹת לְתַלְמִיד חֲכָם אִיהוּ מוֹת לְגוֹפָא דְבַעֲרִין.
דְּמֻזוֹנָא דְאוּרִייתָא, אִיהוּ מֻזוֹנָא דְנַשְׁמָתָא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא
שְׁכָלִיִּים, דְּאֵינּוֹן כֹּהֵן לִוֵּי וְיִשְׂרָאֵל. כֹּהֵן בֵּיה י', חֲכָמָה
וְדַאי. לִוֵּי, בֵּיה ה', תְּבוּנָה. יִשְׂרָאֵל, בֵּיה דַּעַת, וְדַא ו'.
נַפְשׁ יִתְרָה, ה' בְּתַרְאָה, רַמ"ח מְצוּוֹת עֲשֵׂה וּשְׁס"ה לֹא
תַעֲשֶׂה. וְתוֹרָה דָּא אָדָם, הָדָא הוּא דְכָתִיב, (בְּמַדְבָּר יט) זֹאת
הַתּוֹרָה אָדָם. וְדָא כְּלִיל שְׁמָא מְפָרֵשׁ, יו"ד ה"א וְא"ו
ה"א. הַאי אִיהוּ אוּרִייתָא מֻזוֹנָא לְאָדָם, בְּד' אַנְפִּין דִּילֵיהָ.
מֻזוֹנָא דְבַעֲרִין, נְהַמָּא וְחַמְרָא וּבִשָּׁרָא, וְכָל מִינֵי פְרוֹת,
(קְהֵלֶת ט) זֶה לְעֻמַּת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים.

וְצָרִיךְ בְּרֵנֵשׁ, לְקָרְבָּא בְּכָל לַיְלָה, קָרְבָּן נַפְשָׁא וְרוּחָא
וְנַשְׁמָתָא דְבַעֲרִין, קָדָם י"י. וְיִתְוַדָּה בְּכַמְּהָ מִינֵי
וְדוּיִין, וְיִסְלַק לִזְוֹן בְּמַחְשָׁבְתֵיהָ, קָרְבָּנָא קָדָם י"י. לְאַפְקָא
לִזְוֹן בְּקָרִיאַת שְׁמַע, (כָּלֵב אַחֵד) לְקָמֵי קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְיַפִּיק רוּחֵיהָ דְדַפִּיק בְּעַרְקִין דְּלָבָא. נַפְשׁ, יְכוּיִן בְּשַׁרְפָּתָה,
וּבִשְׁחִיטָתָה, וּבְנַחֲרִתָהּ, דִּהוּוּ נַחֲרִיִּין כְּהַנְיָא, הָדָא הוּא
דְכָתִיב וּמַלְּק אֶת רֵאשׁוֹ מִמוֹל עַרְפוֹ וְלֹא יִבְדִּיל. וְהֵינְנוּ
חֲנֻק. וְתַלְתָּא מִיתוֹת אֵלֵינוּ, הוּוּ כְּמַרְהָ סוּמְקָא, יְרוּקָא,
אוּבְקָמָא. דְּאֵינּוֹן בְּכַבֵּד בְּמַרְהָ בְּטַחוּל, וְאֵינּוֹן כַּתְּלַת קְלִיפִין
דְּגַאגּוֹזָא.

וְקוֹרָם דָּא, יִתְקַן מִזְבַּח אַבְנִים, וּיְכוּיִן לְמַעְבְּדָה סְקִילָה,
מְמַרְהָ חַוּוּרָא, דְשִׁלְטַת בְּכַנְפֵי רִיאָה, בְּאֵינּוֹן
בְּהֵמוֹת לִפְנֵי ה', וְיִתְוַדָּה בְּכַמְּהָ מִינֵי וְדוּיִים, וְיַעֲלֶה אוֹתָם

אותם בקריאת שמע (בלב אהוד) לפני הקדוש ברוך הוא, ויוציא את רוחו שדופק בעורקי הלב. הנפש, יכון בשחיתותה ובנחירתה, שהיו הפהנים נזחרים, זהו שפתוב ומלק את ראשו ממול ערפו ולא יבדיל. והינו חנק. ושלש המיתות הללו היו כמו מרה אדמה, ירקה ושחרה, שהם בכבד, במרה ובטחול, והם כשלש קלפות האגוז.

וקדם לכן יתקן מזבח אבנים, ויכון לעשות סקילה ממרה הלבנה ששולטת בכנפי ראה באותן סרכות שאותן הבהמות תפוסות שם. ויורדת אש תכלת ומכלה אותם, ויהיו החיות והבהמות והעופות טהורים לקרב לה ולהשרות שמו עליהם. באותו זמן יתקיים בהם, (דברים ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים. ויהיו כמו סוס שאדונו רוכב עליו. זהו שפתוב (חבקוק א) פי תרכב על סוסך מרכבתיך ישועה. ובאותו זמן - אדם ובהמה תושיע ה'.

והתלמיד חכם שקול לכל בעלי התורה, וכף צריך לשקל עצמו מצדה של התורה, ומצד האיקרים של הגוף צריך לשקל לעצמו לכל עמי הארץ, כמו שבארוה בעלי המשנה, לעולם יראה אדם עצמו כאלו כל העולם פלו תלוי בו. ויכון בנפשו וברוחו ובנשמתו לעשות אותם קרפנות עם כל בני העולם. והקדוש ברוך הוא מצרף מחשבה טובה למעשה. ובזה, אדם ובהמה תושיע ה'. כמו כל התנאים והאמוראים אליו, ואמרו כלם בקול אחד: אפה הוא הרועה הנאמן שיש לך רשות לעשות את כל זה, שאתה שקול לכל ישראל, ומשום פך שלח אותך הקדוש ברוך הוא ביניהם. (ע"כ הרעיא מהימנא).

תוספתא

זאת תורה העלה. אמר רבי חייא, את הפסוק הזה בארנו בגון הזה: זאת תורת - זו כנסת ישראל. העלה - זו מחשבה רעה, שעולה על רצונו של אדם להסיטו מדרך האמת. היא העלה - היא היא שעולה להסטין על האדם, ורועה לשרף אותו באש, כדי שלא ינתן לו מקום להשטין.

סרכות דאלין בעירן תפוסין תמן. ונחיתת אשא תכלא, וישעי לון, ויהון חיוון ובעירן ועופין דכייז, לקרבה ליי, ולשריאי שמייה עלייהו. בההוא זמנא יתקיים בהו, (דברים ד) ואתם הדבקים ביי' אלהיכם חיים. ויהון כסוסיא דרכיב מאריה עלייהו, הדיא הוא דכתיב, (חבקוק א) פי תרכב על סוסך מרכבתיך ישועה, ובההוא זמנא (תהלים לו) אדם ובהמה תושיע יי'.

והתלמיד חכם איהו שקיל לכל מארי תורה, והכי צריך למהוי שקיל גרמיה מסטרא דאורייתא, ומסטרא דאברים דגופא, צריך למשקל גרמיה לכל עמי הארץ. כמה דאוקמוה מארי מתניתין, לעולם יראה אדם עצמו, כאלו כל העולם פלו תלוי בו. ויכוין בנפשיה וברוחיה ובנשמתיה, למעבד לון קרפנין, עם כל בני עלמא. וקודשא בריך הוא מצרף מחשבה טובה למעשה. ובדיא אדם ובהמה תושיע יי'. כמו כלהו תנאין ואמוראין לגביה, ואמרו כלהו בקלא חדיא, אנת הוא רעיא מהימנא, דאית לך רשו למעבד כל דא, דאנת שקיל לכל ישראל, ובגין דא שלח לך קדשא בריך הוא בינייהו. (ע"כ רעיא מהימנא).

תוספתא

(ויקרא ו) זאת תורת העולה. אמר רבי חייא, האי קרא אוקימנא ליה בהאי גוונא, זאת תורת: דא כנסת ישראל. העולה דא מחשבה רעה, דאיהי סלקא על רעותא דבר נש, לאסטא ליה מארחא דקשוט. היא העולה: היא היא דסלקא ואסטא ליה לבר נש, בעי לאוקדא ליה (דף ל' ע"א) בנורא. בגין דלא יתיהיב ליה

ולכן, על המזבח כל הלילה. מי הלילה? זו כנסת ישראל, שהיא זאת, לטהר את האדם מאותו רצון.

על מוקדה, בגין דנהר די נור איהו אתר לאוקדא, לכל אינון דלא קנימי בקיומיהו, דהא עאלין לון ביהוה נורא דדליק ומעפרי שולטניהון מעלמא. ובגין דלא תשלוט (ס"א אצמריה) על מוקדה כל הלילה, ואתפפייא ולא שלטא. (ע"כ תוספתא).

בתוב (מלכים א יט) והנה ה' עבר ורוח גדולה דאמרן, וכתוב לא ברוח ה'. ואחר הרוח רעש, שפתיב (יחזקאל א) ותשאני רוח ואשמע אחרי קול רעש גדול. הרי רעש אחר הרוח. ואחר הרעש אש, זהו שפתיב (דניאל ז) נהר די נור נגיד ונפק מן קדמוהי וגו'.

רבי יצחק אמר היינו דכתיב, (יחזקאל א) ודמות מראיהם פגחלי אש בערות פמראה הלפדים היא מתהלכת בין החיות ונגה לאש ומן האש יוצא ברק. ואחר האש קול דממה דקה, הקול הזה קול אחרון, שהוא דממה דקה, שאין לה דבר פרט משלה, אלא היא דוממת מעצמה. וכשמתכנסים עליה, היא נשמעת בכל העולמות, וכלם מזדעזעים ממנה. דממה דקה, למה היא דקה? משום (שהיא) (שפאה) הקטנה מכלן.

רבי חייא אמר, אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה - זה אש של יצחק, שפתיב (בראשית כב) הנה האש והעצים, והינו אש תמיד, שעומדת תמיד. והעצים - אלו העצים של אברהם, שפתיב ובער עליה הפהן עצים בבקר בבקר. שנינו, מהאש של יצחק שופע ומגיע למזבח הזה, ויוצאת גחלת אחת לצד מזרח, וגחלת אחת לצד

הדוכתא לאסטא, ובגין כך על המזבח כל הלילה. מאן לילה. דא כנסת ישראל, דאיהי זאת לאתדפאה בר נש מההוא רעותא.

על מוקדה, בגין דנהר די נור איהו אתר לאוקדא, לכל אינון דלא קנימי בקיומיהו, דהא עאלין לון ביהוה נורא דדליק ומעפרי שולטניהון מעלמא. ובגין דלא תשלוט (ס"א אצמריה) על מוקדה כל הלילה, ואתפפייא ולא שלטא. (ע"כ תוספתא).

בתוב (מלכים א יט) והנה ה' עבר ורוח גדולה ויחזק וגו'. רוח גדולה דאמרן, וכתוב לא ברוח ה'. ואחר הרוח רעש דכתיב, (יחזקאל א) ותשאני רוח ואשמע אחרי קול רעש גדול. הרי רעש אבתריה דרוח. ואחר הרעש אש, דא הוא דכתיב (דניאל ז) נהר די נור נגיד ונפק מן קדמוהי וגו'.

רבי יצחק אמר היינו דכתיב, (יחזקאל א) ודמות החיות מראיהן פגחלי אש בוערות פמראה הלפידים היא מתהלכת בין החיות ונגה לאש ומן האש יוצא ברק ואחר האש קול דממה דקה. קול דא, קול בתראה, דהיא דממה, דלית לה מלה פרטא, אלא היא דממה מגרמה. וכד מתפנשי עלה, היא אשתמע בכלהו עלמין, וכלהו מזדעזעי מנה. דממה דקה, אמאי היא דקה. בגין (ס"א דאיהי) (דאתיא) זעירא מכלא.

רבי חייא אמר, אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה, דא אשו דיצחק. דכתיב, (בראשית כב) הנה האש והעצים, והינו אש תמיד, דקיימא תדיר. והעצים, אליו עצים דאברהם, דכתיב ובער עליה הפהן עצים בבקר בבקר. התן, מאשא דיצחק נגיד ומטי להאי מזבח, ונפיק גומרא חד לסטר מזרח, וגומרא ומגיע למזבח הזה, ויוצאת גחלת אחת לצד מזרח, וגחלת אחת לצד

צפון, ונחלת אחת לצד דרום, לארבע קרנות המזבח, והפכה מסוכב אותה לארבע קרנות. **במזבח** (במזרח) יש כבש אחד בדרגות ידועות, והדרגה התחתונה מגיעה ויורדת לתהום העליון, מתוך שש אחת. ובשעה שאומן הגחלים מגיעות לארבע הקרנות, רוח אחת מתעוררת ויורדת לאותו התהום העליון. ובאותו מקום יש צבאות צבאות שאומרים קדוש בקול גדול עליון. ומצד אחר אומרים קדוש בקול נעימות עליונה. ומצד אחר צבאות אחרים שאומרים קדוש. וכן לארבע הקרנות. שש מאות אלף רכבות צבאות בכל קרן נמצאים, ועליהם מונה אחד, וכלם לבושים אפוד, ועומדים לסדר עבודת המזבח כנגד התחתונים.

במקום אחר נמצאים גלי הים שנוהמים ויורדים בדרגות ידועות, ושם צבאות שאומרים בקול נעימות, ברוך כבוד ה' ממקומו. וכלם משבחים בשירה ולא שוקטים ביום ובלילה, וכלם מסדרים שבח בקול נעימות. במקום אחר נמצאים צבאות צבאות, עומדים בפחד, בזיע, ברתת, כמו שנאמר (יחזקאל א) ונגה להם ויראה להם. (וגבה להם ויראה להם). וכלם מסתכלים אל אותו מזבח שלמעלה.

ובשעה שמגיעה האש של יצחק על גבי המזבח, כמה זיקים עולים ויורדים לכל עבר, ולוהטים מהם כמה תקיפים בעלי כח, גבורים של העולם. ואלמלא שהפכה עומד על המזבח ומסדר עצים, לא יכול העולם לעמד לפניהם. מאלה

חד לסטר מערב, וגומרא חד לסטר צפון, וגומרא חד לסטר דרום, לד' זוויין דמדבחה, וכהנא אסחר לה לד' זוויין.

במדבחה (ס"א במזרח) אית כבש חד, בדרגין ידיען. ודרגא תתאה, מטי ונחית לתהומא עלאה, מגו שית חד. ובשעתא דאינון גומרין מטו לד' זוויין, חד זיקא אתער ונחית לה הוא תהומא עלאה.

ובהוא אתר, אית חיילין חיילין דאמרי קדוש, בקל רב עלאה. ומסטרא אחרא אמרי קדוש, בקל נעימותא עלאה. ומסטרא אחרא, חיילין אחרנין דאמרי קדוש. וכן לד' זוויין. שית מאה אלף רבוון חיילין בכל זווייא אשתכח, ועלייהו חד ממנא, וכלהו מתלבשי אפודא, וקיימי לסדרא פולחנא דמדבחה לקבל תפאי.

באתר אחרא משתפחי גלגלי ימא דנהמין, ונחתין בדרגין ידיען, ותמן חיילין אמרין בקל נעימותא, (יחזקאל ג) ברוך כבוד יי' ממקומו. וכלהו משבחי בשירתא, ולא משתככי ביממא ובליליא, וכלהו מסדרי שבחה בקל נעימותא.

באתר אחרא, משתפחי חיילין חיילין, קיימין בדחילו בזיע ברתת, כמה דאת אמר (יחזקאל א) ונגה להם ויראה להם. (וגבה להם ויראה להם). וכלהו מסתכלי לגבי ההוא מדבחה דלעילא.

ובשעתא דמטי אשא דיצחק על גבי מדבחה, כמה זיקין סלקין ונחתין לכל עיבר, ומתלהטין מנייהו, כמה תקיפין מארי דחילא, גיברין דעלמא. ואלמלא דכהנא קאים על מדבחה, ומסדר אעין, לא יכול עלמא למיקם קמייהו. מאלין גומרין וזיקין דנפקין, מתלהטן גביהון דאינון חיוון,

הגחלים והזיקים שיצואים,
לוהטים גביהם של אותן חיות,
כמו שנאמר ודמות החיות
מראיהם כגחלי אש בערות
כמראה הלפדים.

מצד ימין של אותן החיות
מתעוררת רוח אחת מלמעלה,
נושבת ויושבת באותה האש,
ומתלהטת ומתבשמת, ולוהטת,
ושוככת בזיו יקר, ומאירה לכמה
צבאות שעומדים בצד ימין.
ומצד השמאל מתעוררת רוח
אחרת חזקה משברת סלעים
ונושבת (וישבת) באותה האש
ומתחזקת ומתגברת. ואז

מתלבשת ממנה אותה רוח
שמצד שמאל, ומאירה (ולוהטת)
לכמה צבאות שעומדים באותו
צד, וכן לארבעת הצדדים,
לארבע מחנות. וכלם מחבשמים
בשעה שהפחן עולה על המזבח.
אמר רבי אבא, שני מזבחות הם
למטה, ושנים למעלה, אחד
פנימי של הפל, שנקרבת בו
הקטרת הפנימית ודקה, קשר
האמונה, והפחן העליון מהפל
קושר (מקטיר) את הקטרת הזו
בקשר האמונה, וזה נקרא מזבח
הזהב. ומכאן נקטר ונקשר קשר
האמונה בקשר אחד. ומזבח אחד
אחר שנקרא מזבח הנחשת, וזהו
בחויץ, (גדול עליון) ומיכאל השר
הגדול מקריב עליו קרבן נוחח
לקדוש ברוך הוא. ולמטה -
מזבח הזהב ומזבח הנחשת, בזה
קטרת, ובזה חלבים ואמורים.

ועל זה כתוב, (משליכו) שמן וקטרת
ישמח לב. ולא כתוב שמן
וחלבים ואמורים ישמח, אף על
גב שהם התבשמות של הרגז
והדין. אבל שמן וקטרת הם
שמחת הפל, ולא מצד הרגז
והדין. והמזבח הזה שהוא פנימי
של קטרת (שהם פנימיות הקטרת) דקה,

כמה דאת אמר ודמות החיות מראיהם כגחלי
אש בוערות כמראה הלפידים.

מסטרא דימינא דאינון חיוון, אתער רוחא
חדא מלעילא, נשיב ויתיב בההוא
אשא, ומתלהטא ומתבסמא, ולהיט, ושכיף
בזיווא יקירא, ונהיר לכמה חיילין דקיימין
בסטרא דימינא. מסטרא דשמאלא, אתער
רוחא אחרא תקיפא, מתבר טנרין, ונשיב (ס"א
והיב) בההוא אשא, ואתתקף ואתגבר. פדין
אתלבש מגיה ההוא רוחא דמסטרא
דשמאלא, ונהיר (ס"א ולהיט) לכמה חיילין
דקיימין לההוא סטר. וכן לארבע סטרין, לד'
משריין. וכלהו מתבסמן בשעתא דכהנא סליק
על מדבחה.

אמר רבי אבא תרין מדבחאן אינון לתתא,
ותרין לעילא. חד פנימאה דכלא, (דף 2'
ע"ב) דמתקרב ביה קטרת פנימאה, ודקה.
קשורא דמהימנותא, וכהנא עלאה מפלא,
אתקשר (נ"א אקשר) קטורתא דא, בקשורא
דמהימנותא, ודא אתקרי מזבח הזהב, ומתכא
אתקטר ואתקשר קשורא דמהימנותא, בחד
קשורא. וחד מדבחה אחרא, ואקרי מזבח
הנחשת, ודא הוא לבר, (ברכא עלאה) ומיכאל
השר הגדול, מקריב עליה קרבנא נייחא
דקודשא בריך הוא. ולתתא, מזבח הזהב,
ומזבח הנחשת, בדא קטרת. ובדא חלבין
ואמורין.

ועל דא כתיב, (משליכו) שמן וקטרת ישמח לב.
ולא כתיב שמן וחלבין ואמורין ישמח,
אף על גב דאתבסמותא דרוגזא ודינא אינון.
אבל שמן וקטרת, חדוותא דכלא איהו, ולא
מסטרא דרוגזא ודינא. ודא מדבחה דאיהו
פנימאה דקטרת (ס"א דאינון פנימאה דקטרת) דקה,

בְּדִקּוֹתָא שֶׁל הַפֶּל, בְּקֶשֶׁר הָאֲמוּנָה,
נִקְרָא קוֹל דְּמָמָה דְקָה, וּבְגִין דְּאִיהוּ מְדַבְּחָא
שֶׁהוּא הַמְזַבֵּחַ הַפְּנִימִי שֶׁנִּקְשֶׁר
בְּקֶשֶׁר הָאֲמוּנָה.

מְזַבֵּחַ אַחַר נִקְרָא מְזַבֵּחַ הַחִיצוֹן,
וְהַפְּנִימִי נִקְרָא מְזַבֵּחַ ה'. הָאֲחֵר
נִקְרָא מְזַבֵּחַ הַנְּחֻשֶׁת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(מלכים א-ח) מְזַבֵּחַ הַנְּחֻשֶׁת אֲשֶׁר
לְפָנַי ה' קִטְן מֵהַכִּיל וְגו'. רַבִּי יוֹסִי
אָמַר מִפְּאֵן, (דברים לג) וְכָלִיל עַל
מְזַבְּחֶךָ, שְׁנַיִם. וְכַתוּב עַל
מְזַבְּחֹתַי לְרִצּוֹן.

רַבִּי אַבָּא (אָחָא) אָמַר, כְּתוּב (שמות
יז) וַיִּבֶן מֹשֶׁה מְזַבֵּחַ וְגו', פִּנְגֹּד
אוֹתוֹ פְּנִימִי בְּנָה אֶת זֶה, וְעַל זֶה
נִקְרָא ה' נְסִי. מַה זֶה נְסִי? שְׂרֵשֶׁם
אֶת הַרְשָׁם שֶׁל אוֹת הַבְּרִית
הַקְּדוּשׁ. שֶׁבִשְׂעָה שֶׁעֲמַלְק בָּא
לְהַעֲבִיר אֶת הַרְשָׁם הַקְּדוּשׁ הַזֶּה
מִיִּשְׂרָאֵל, הַמְזַבֵּחַ הַזֶּה עָמַד פִּנְגֹּדוֹ
לְנִקְם אוֹתָהּ נִקְמַת אוֹת הַבְּרִית,
וְלָכֵן נִקְרָא (ויקרא כו) חֶרֶב נִקְמַת
נִקְם בְּרִית. וְזוֹ הַתְּקִינָה לְיִשְׂרָאֵל
רֵשֶׁם קְדוּשׁ. וּמֹשֶׁה בְּנָה פִּנְגֹּדָה
מְזַבֵּחַ, וְנִקְרָא לוֹ ה' נְסִי, וְזֶהוּ
מְזַבֵּחַ הַפְּנִימִי, (מלכים א-יט) קוֹל
דְּמָמָה דְקָה.

וְעַל כֵּן, אֵשׁ תְּמִיד תּוֹקֵד עַל
הַמְזַבֵּחַ וְגו', אֵשׁ שֶׁנִּמְצְאָת תְּמִיד.
וּמִי הִיא? הָאֵשׁ שֶׁל יִצְחָק. וְאֵז
הַשֵּׁם הַזֶּה - אֲדוֹנָי. וְכַשִּׁיסְדֵּר
עָלָיו הִכְהֵן אוֹתָם עֲצִים, הוּא
מִתְבַּשֵּׂם בְּשֵׁם, וְקוֹרְאִים לוֹ בְּשֵׁם
הַרְחָמִים - יי, וְקוֹרְאִים לָהּ בְּשֵׁם
הַזֶּה. וְלִפְעָמִים עוֹמְדָת כְּמוֹ זֶה,
וְלִפְעָמִים עוֹמְדָת כְּמוֹ זֶה. רַבִּי
שְׁמַעוֹן אָמַר, שְׁנַיִם הֵיוּ, וְהַפְּנִימִי
עוֹמֵד עַל אוֹתוֹ אַחַד שֶׁבַּחוֹץ,
וּמִמֶּנּוּ נִזְוֵן, וְנִקְשְׂרִים זֶה עִם זֶה.
זֶה קָרְבַּן אֶהְרֹן. רַבִּי חִזְקִיָּה פֶּתַח,
(תהלים קמח) צַדִּיק ה' בְּכָל דְּרָכָיו
וְחֹסֵיד בְּכָל מַעֲשָׂיו. צַדִּיק ה' בְּכָל
דְּרָכָיו, הָרִי שְׁנִינוּ, כְּמָה יֵשׁ לְבָנִי
אָדָם לְהַתְּבוֹנֵן בְּכַבוֹד רְבוּנָם שְׁלֵא

בְּדִקּוֹתָא דְכֻלָּא, בְּקֶשֶׁר דְּמַהִימְנוּתָא, אִקְרִי
קוֹל דְּמָמָה דְקָה, וּבְגִין דְּאִיהוּ מְדַבְּחָא
פְּנִימָא, דְּאִתְקֶשֶׁר בְּקֶשֶׁר דְּמַהִימְנוּתָא.

מְדַבְּחָא אַחְרָא, אִקְרִי מְזַבֵּחַ הַחִיצוֹן. וּפְנִימָא
אִקְרִי מְזַבֵּחַ יי. אַחְרָא, אִקְרִי מְזַבֵּחַ
הַנְּחֻשֶׁת, כְּמָה דְּאִתְ אָמַר (מלכים א, ח) מְזַבֵּחַ הַנְּחֻשֶׁת
אֲשֶׁר לְפָנַי יי קִטְן מֵהַכִּיל וְגו'. רַבִּי יוֹסִי אָמַר
מִהָכָא, (דברים לג) וְכָלִיל עַל מְזַבְּחֶךָ, תְּרִי. וְכַתִּיב
עַל מְזַבְּחֹתַי לְרִצּוֹן.

רַבִּי אַבָּא (אָחָא) אָמַר, כְּתִיב (שמות יז) וַיִּבֶן מֹשֶׁה
מְזַבֵּחַ וְגו', לְקַבֵּל הֵהוּא פְּנִימָא בְּנָה
הַאי, וְעַל דָּא אִתְקֶרִי יי נְסִי. מַהוּ נְסִי. דְרִשִׁים
רְשִׁימָא דָּאָת קִימָא קְדִישָׁא. דְבִשְׂעָתָא דְעֲמַלְק
אִתָּא לְאֶעְבְּרָא הַאי רְשִׁימָא קְדִישָׁא מְנִייהו
דְיִשְׂרָאֵל, הַאי מְזַבֵּחַ קִימָא לְקַבְּלִיהּ לְנִקְמָא
הֵהוּא נִוְקְמָא דָּאָת קִימָא, וְעַל דָּא אִתְקֶרִי (ויקרא
כו) חֶרֶב נִוְקְמַת נִקְם בְּרִית. וְדָא אִתְקַנַּת לְהוּ
לְיִשְׂרָאֵל רְשִׁימָא קְדִישָׁא. וּמֹשֶׁה בְּנָה לְקַבֵּל
הַאי מְזַבֵּחַ, וְקֶרִי לִיהּ יי נְסִי. וְדָא הוּא מְזַבֵּחַ
פְּנִימִי, (מלכים א, יט) קוֹל דְּמָמָה דְקָה.

וְעַל דָּא אֵשׁ תְּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמְזַבֵּחַ וְגו', אֵשׁ
דְּאִשְׁתַּכַּח תְּדִירָא. וּמֵאִי אִיהוּ. אִשָּׁא
דְיִצְחָק. וּכְדִין, שְׁמָא דָּא, אֲדוֹנָי. וְכַד יִסְדֵּר
עָלָה כְּהֵנָּא אֵינוֹן אֶעִין, אִתְבַּסְמָא בְּשְׁמָא,
וְקִרִינָן לָהּ בְּשְׁמָא דְרַחֲמִי, יי, וְקִרִינָן לָהּ
בְּשְׁמָא דָּא. וְלִזְמִינִן קִימָא כְּגוּוֹנָא דָּא, וְלִזְמִינִן
קִימָא כְּגוּוֹנָא דָּא. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, תְּרִי הוּוּ,
וּפְנִימָא קִימָא עַל הֵהוּא דְלִבְר, וּמְנָה אִתְזָן,
וְאִתְקֶשֶׁר דָּא בְּדָא.

זֶה קָרְבַּן אֶהְרֹן. (ויקרא ו) רַבִּי חִזְקִיָּה פֶּתַח, (תהלים
קמח) צַדִּיק יי בְּכָל דְּרָכָיו וְחֹסֵיד בְּכָל
מַעֲשָׂיו. צַדִּיק יי בְּכָל דְּרָכָיו, הָא תְּנִינָן, כְּמָה
אִית לִוֵן לְבָנִי נְשָׂא לְאִסְתַּכְלָא בִּיקְרָא

יִסְטוּ מִדְרָכָם הַחוּצָה, שֶׁהָרִי בָּכָל יוֹם יוֹם הַדִּין תְּלוּי בְּעוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁהָעוֹלָם נִבְרָא וְעוֹמֵד עַל הַדִּין. וְכֵן צָרִיךְ אָדָם לִהְיוֹת מִחֻטְאֵינוּ, שְׂלֵא יָדַע אֶת הַזְמַן שֶׁהַדִּין שׁוֹרָה עָלָיו. יוֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ - הַדִּין שׁוֹרָה עָלָיו. יוֹצֵא מִבֵּיתוֹ הַחוּצָה - הַדִּין שׁוֹרָה עָלָיו, וְלֹא יָדַע אִם יֵשׁוּב לְבֵיתוֹ וְאִם לֹא. יוֹצֵא לְדָרוֹךְ - עַל אַחַת פְּמָה וְכַמְּהָ, שֶׁהָרִי הַדִּין יוֹצֵא כְּנֶגְדּוֹ. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שם פה) צָדֵק לְפָנָיו יְהִלֵּף. מִשּׁוּם כִּף צָרִיךְ לְהִקְדִּים וּלְבַקֵּשׁ רַחֲמִים מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ כְּדֵי שְׂיִנְצַל מִן הַדִּין בְּשַׁעַר שֶׁהוּא שׁוֹרָה בְּעוֹלָם, שֶׁהָרִי בָּכָל יוֹם יוֹם שׁוֹרָה הַדִּין בְּעוֹלָם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב וְאֵל זַעַם בְּכָל יוֹם.

עֲתָה יֵשׁ לֹמֵר, הָרִי שְׂנִינּוּ, וְהַתְּעוֹרְרוּ הַחֲבָרִים, אֵל בְּכָל מְקוֹם חֶסֶד הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים י) הָאֵל הַגָּדוֹל, וְזֶה אֹרֶךְ שֶׁל חֲכָמָה עֲלֵינוּ, וְאַתָּה אֲמַרְתָּ וְאֵל זַעַם בְּכָל יוֹם. עֲזוֹב הַפְּסוּק כֹּל אֵלּוּ הַשְּׂמוֹת וְאַחֲזוּ בְּזָה. אִם כֵּן, לֹא עוֹמְדִים הַדְּבָרִים. וְעוֹד, שְׂפָתוֹב (ישעיה ט) אֵל גְּבוּר, אוֹ שְׂנַעְמִיד אוֹתוֹ בְּדִין, אוֹ שְׂנַעְמִיד אוֹתוֹ בְּרַחֲמִים.

אֲרָא כִּף שְׂמַעְנוּ, הַרְשָׁעִים מְהַפְּכִים רַחֲמִים לְדִין. שְׂאִין לָךְ בְּכָל אֵלּוּ כְּתוּרִים עֲלֵינוּ, שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ שֶׁלֹּא כְּלוּלִים רַחֲמִים בְּדִין, וְדִין בְּרַחֲמִים. וְרַשָּׁעִים מְהַפְּכִים רַחֲמִים לְדִין. אֲמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, טוֹב בְּזָה שְׂפָתוֹב אֵל גְּבוּר, אֵל אֵל זַעַם בְּכָל יוֹם מִהוּ? שֶׁהָרִי בְּכָל יוֹם וְיוֹם עוֹמֵד בְּדִין, בֵּין שְׂבָנֵי הָעוֹלָם וְכַפָּאִים, בֵּין שֶׁלֹּא וְכַפָּאִים. לֹא הָיָה בְּיָדוֹ. בָּאוּ וְשָׁאֲלוּ לוֹ לְרַבִּי שְׂמַעוֹן. אֲמַר לָהֶם, וְדָאִי אֵל זַעַם בְּכָל יוֹם, וְהָרִי בְּאֵרוֹהַ הַחֲבָרִים,

דְּמֵאֲרִיהוֹן, וְלֹא יִסְטוּ מֵאֲרַחֲיֵיהוּ לְבַר. דְּהָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא דִּינָא תְּלִי בְּעֵלְמָא, בְּגִין דְּעֵלְמָא עַל דִּינָא אֲתַבְּרִי וְקִיִּמָּא.

וְעַרְ דָּא, בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַסְתְּמָרָא מְחוּבּוּי, דְּלֹא יָדַע זְמָנָא דְּדִינָא שְׂרִיא עֲלוּי. יְתִיב בְּבֵיתֵיהָ, דִּינָא שְׂרִיא עֲלוּי. נִפְקָ מִבֵּיתֵיהָ לְבַר, דִּינָא שְׂרִיא עֲלוּי. וְלֹא יָדַע אִי יְתוּב לְבֵיתֵיהָ אִי לָאוּ. נִפְיָק לְאַרְחָא, עַל אַחַת פְּמָה וְכַמְּהָ, דְּהָא כְּדִין דִּינָא נִפְקָא קַמֵּיהָ, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים פה) צָדֵק לְפָנָיו יְהִלֵּף. בְּגִין כִּף, בְּעֵי לְאַקְדָּמָא וּלְמַבְעֵי רַחֲמֵי קַמֵּי מִלְּפָא, בְּגִין דִּישְׂתַּזִּיב מִן דִּינָא, בְּשַׁעַתָּא דְּשְׂרִיא בְּעֵלְמָא. דְּהָא כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא שְׂרִיא דִּינָא בְּעֵלְמָא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים ט) וְאֵל זַעַם בְּכָל יוֹם.

הַשְּׂתָא אֵית לְמִימַר, הָא תְּנִינָן, וְאַתְעָרוּ חֲבָרִיא, אֵל בְּכָל אֲתַר חֶסֶד הוּא, פְּמָה דְּאַתָּ אֲמַר (דברים י) הָאֵל הַגָּדוֹל, וְדָא נְהִירוּ דְּחֲכָמָה עֲלָאָה, וְאַתָּ אֲמַרְתָּ וְאֵל זַעַם בְּכָל יוֹם, שְׂבִיָּק קָרָא כָּל אֲלִין שְׂמָהָן, וְאַחִיד בְּהָאִי, אִי הָכִי לֹא קִיִּימִין מִלֵּי. וְעוֹד, דְּכְתִיב, (ישעיה ט) אֵל גְּבוּר, אוֹ נוֹקִים לִיָּה דִּינָא, אוֹ נוֹקִים לִיָּה רַחֲמֵי.

אֲרָא הָכִי שְׂמַעְנָא, חֲתִיבָא מְהַפְּכֵי רַחֲמֵי לְדִינָא. דְּלִית לָךְ בְּכָל אֵינוֹן כְּתָרִין עֲלָאִין דְּמִלְּפָא קַדִּישָׁא, דְּלֹא פְּלִילָן רַחֲמֵי בְּדִינָא, וְדִינָא בְּרַחֲמֵי. וְחֲתִיבָא, מְהַפְּכֵי רַחֲמֵי לְדִינָא.

אֲמַר לִיָּה רַבִּי יְהוּדָה, שְׂפִיר בְּהוּא דְּכְתִיב אֵל גְּבוּר, אֵל אֵל זַעַם בְּכָל יוֹם מִהוּ, דְּהָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא קִיִּימָא בְּדִינָא, בֵּין דְּבַנֵּי עֲלָמָא וְכַפָּאִין, בֵּין דְּלֹא וְכַפָּאִין. לֹא הָוָה בִּידֵיהָ, אֲתוּ שְׂאִילוּ לִיָּה לְרַבִּי שְׂמַעוֹן. אֲמַר לוֹן, וְדָאִי אֵל זַעַם בְּכָל יוֹם, וְהָא אוֹקְמוּהָ חֲבָרִיא,

לְזַמְנִין הוּא דִּינָא, לְזַמְנִין

לעתים הוא דין ולעתים הוא רחמים. אם זוכים בני העולם, הרי אל עומד, והוא חסד. ואם לא זוכים, הרי אל עומד, ונקרא גבור, ועל זה עומד בכל יום.

אבל דבר נאה הוא, אל בכל מקום זהו אור (ב) החכמה העליונה, ועומד בקיומו בכל יום, שפתוב (תהלים נ) חסד אל כל היום. ואלמלא שאל הזה מתעורר בעולם, לא יכול העולם לעמד אפלו שעה אחת מלפני הדינים הקשים שמתעוררים בעולם בכל יום. זהו שפתוב (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, אל תקרי בהבראם אלא באברהם, בהתעוררות של אברהם עומדים, וכשמתעורר אברהם בעולם, כל אותם הדינים שנמצאים בכל יום ויום, הוא דוחה אותם החוצה ולא עומדים לפניו.

זהו שפתוב ואל זעם בכל יום. נזעם או זעום בכל יום לא כתוב, אלא זעם. בכל יום ויום שנמצא דין, דוחה אותם החוצה, והוא עומד ומבשם את העולם. זהו שפתוב (תהלים מב) יומם יצוה ה' חסדו. ואלמלא זה, לא יכול העולם לעמד אפלו רגע אחד. ולכן הפל עומד משום אברהם. וזה שפתוב אל גבור. לא שהוא גבור, אלא הפסוק הזה רמז הוא שרומז לאבות, ורמז הוא שרומז לאמונה העליונה הקדושה, שפתוב פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום. פלא - זו החכמה העליונה שמפלאה ומכסית מהפל, כמו שנאמר (דברים יז) כי יפלא ממה דבר. יועץ - זהו נהר עליון ששופע ויוצא ולא פוסק. וזה יועץ לכל ומשקה את הפל. א"ל - זה אברהם, כמו שבארנו האל הגדול. גבור - זה יצחק.

הוא (דף ל"א ע"א) רחמי. אי זכאין בני עלמא, הא אל קיימא, והוא חסד. ואי לא זכאין, הא אל קיימא, ואקרי גבור, ועל דא קיימא בכל יומא.

אבל מלה שפיר הוא, אל בכל אתר, נהירו (ב) דחכמתא עלאה הוא, וקיימא בקיומיה בכל יומא, דכתיב, (תהלים נב) חסד אל כל היום. ואלמלא דהאי אל אתער בעלמא, לא יכיל עלמא למיקם אפילו שעתא חדא, מקמי דינין תקיפין דמתערין בעלמא בכל יומא, הדא הוא דכתיב, (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, אל תקרי בהבראם, אלא באברהם, פאתערוותא דאברהם קיימי, וכד אתער אברהם בעלמא, פל אינון דינין דמשפתחי בכל יומא ויומא דחי להו לבר, ולא קיימין קמיה.

הדא הוא דכתיב, ואל זעם בכל יום, נזעם, או זעום בכל יום, לא כתיב, אלא זעם. בכל יומא ויומא דדינא אשתכח, דחי לון לבר, וקיימא הוא ומבסם עלמא, הדא הוא דכתיב, (תהלים מב) יומם יצוה יי' חסדו. ואלמלא האי, לא יכיל עלמא למיקם אפילו רגעא חדא. ועל דא כלא קיימו בגיניה דאברהם. והאי דכתיב אל גבור, לאו דאיהו גבור, אלא האי קרא רמז הוא דקא רמיז לאבהן, ורמיזא הוא דקא רמיז למהימנותא עלאה קדישא, דכתיב (ישעיה ט) פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום. פלא, דא חכמתא עלאה, דהיא פליאה ואתפסאי מפלא, פמה דאת אמר (דברים יז) כי יפלא ממה דבר. יועץ, דא הוא נהר עלאה דנגיד ונפיק, ולא פסקא, ודא יועץ לכלא, ואשקי לכלא.

אל דא אברהם, פמה דאוקימנא האל הגדול.

שכתוב הגבור. אבי עד - זה יעקב, שאוחז בצד הזה ובצד הזה ועומד בקיום שלם. שר שלום - זה צדיק, שהוא השלום של העולם, שלום הבית, שלום הגבירה.

באו רבי חזקיה ורבי יהודה ונשקו את ידו. בכו ואמרו: אשרי חלקנו ששאלנו את זה. אשרי הדור שאתה שרוי בתוכו.

אמר רבי שמעון, כתוב זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה. בא ראה, הרשעים של העולם גורמים לקדוש ברוך הוא להסתלק מכנסת ישראל. זהו שכתוב (משלי טו) איש תהפכות ישלח מדון ונרגן מפריד אלוף. מי האלוף? זה הקדוש ברוך הוא (שהוא אלוף של עולם), כמו שנאמר אלוף נעורי אתה. והם (הרשעים) מפרידים את זאת מזה, שהיא שלום הבית, והם זנוג אחד.

בא אהרן הקדוש ובניו, ועל ידיהם נקרכים שניהם ומזדווגים זה עם זאת. זהו שכתוב, בזאת יבא אהרן אל הקדש. זה קרבן אהרן ובניו. והם מזווגים את המלך הקדוש העליון בגבירה, ועל ידיהם מתברכים עליונים ותחתונים ונמצאות ברכות בכל העולמות, ונמצא הפל אחד בלי פרווד.

ואם תאמר, למה לא כתוב זאת קרבן, לקרב זאת למקומה? לא כן, שהרי הפה ממעלה שורה להביא את הזווג לכנסת ישראל, עד שמגיע לזה הזה לזוגו עם זאת ולקרבם פאחד, ולכן הפה משלים את הקרבן ומקרב את הזווג. אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא.

רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים מאושא לטבריה. אמר רבי חייא, כתוב (תהלים קלב) כי בחר ה' בציון

גבור, דא יצחק, דכתיב הגבור. אבי עד, דא יעקב, דאחיד להאי סטרא ולהאי סטרא, וקיימא בקיומא שלים. שר שלום, דא צדיק, דאיהו שלמא דעלמא, שלמא דביתא, שלמא דמטרוניתא.

אתו רבי חזקיה ורבי יהודה, ונשקו ידוי. בכו, ואמרו זכאה חולקנא, דשאלנא האי זכאה הוא דרא, דאת שארי בגווייהו.

אמר רבי שמעון, כתיב. זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו ליי'. תא חזי, חייבי עלמא גרמין ליה לקודשא בריה הוא, לאסתלקא מכנסת ישראל. הדא הוא דכתיב, (משלי טו) איש תהפכות ישלח מדון ונרגן מפריד אלוף. מאן הוא אלוף. דא קדשא בריה הוא (דאיהו אלוף של עולם), כמה דאת אמר, (ירמיה ג) אלוף נעורי אתה. ואינון (חייבי) מפרישין לזאת מזה, דאיהו שלמא דביתא, ואינון זנוגא חדא.

אתא אהרן קדישא ובניו, ועל ידיהו מתקרבין תרווייהו, ואזדווג זה בזאת. הדא הוא דכתיב, (ויקרא טו) בזאת יבא אהרן אל הקדש. זה קרבן אהרן ובניו. ואינון מזווגי למלכא קדישא עלאה במטרוניתא, ועל ידיהו מתברכאן עלאין ותתאין, ומשתכחין ברכאן בכלהו עלמין, ואשתכח כלא חד בלא פרוודא. ואי תימא, אמאי לא כתיב זאת קרבן, לקרבא זאת לאתריה. לאו הכי, דהא כהנא מעילא קא שרי לאיתאה זנוגא לה לכנסת ישראל, עד דמטי להאי זה, לאזדווגא בזאת ולקרבא לון פחדא. ובגין כן כהנא אשלים קרבנא וקריב זנוגא, זכאה חולקיהון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי מאושא לטבריה, אמר רבי חייא, כתיב (תהלים קלב) כי בחר ה' בציון

וְגו'. זאת מְנוּחָתִי וְגו'. לַפְעָמִים קוֹרְאִים אֶת זֶה כָּל הַחֲבָרִים זָכַר, מְשׁוּם שֶׁהוּא (שְׁצִיּוֹן הוּא) רַחֲמִים, וְכֵן הַפְתּוּב קוֹרֵא אוֹתוֹ נִקְבָּה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כִּדְ נִשְׁמַע לִי מֵהַמְנוּחָה הַקְדוּשָׁה, (אָבֵל) בְּשֶׁעָה שֶׁהוּוּג מְזוּוּג כְּאֶחָד לַהֲרֹאוֹת שֶׁהִנְקָבָה נִכְלָלָת בּוֹ בְּכָלֵל אֶחָד, הַנִּקְבָּה נִקְרָאת בְּשֵׁם (הַיְקָר), שֶׁהָרִי אֲז נִמְצְאוֹת הַבְּרָכוֹת שֶׁל הַגְּבִירָה וְאִין בָּהּ פְּרִישׁוֹת כָּלֵל, וְעַל כֵּן כְּתוּב לְמוֹשֶׁב לוֹ. וְכְתוּב כִּי בְּחַד ה' בְּצִיּוֹן, בְּצִיּוֹן בְּדִיּוּק, בְּאוֹתוֹ שֵׁשׁ כְּתוּבוֹ שְׁשׁוּרָה בּוֹ, וְלֹא כְּתוּב לְצִיּוֹן, וְהַכֵּל אֶחָד. בֵּין שְׁקוֹרָא לְזֶה בְּשֵׁם שֶׁל זָכַר, וּבֵין שְׁקוֹרָא לְזֶה בְּשֵׁם שֶׁל נִקְבָּה, הַכֵּל אֶחָד וְעוֹמְדִים בְּדַרְגָּה אַחַת.

(פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר) וְעַל זֶה כְּתוּב, (שֵׁם) וְלְצִיּוֹן יֹאמֵר אִישׁ וְאִישׁ יוֹלֵד בָּהּ. אֶחָד לְדִין, וְאֶחָד לְרַחֲמִים. כְּשֶׁמְזוּוּגִים כְּאֶחָד בְּזוּוּג אֶחָד, אֲז נִקְרָא צִיּוֹן, וְצִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם יְדוּעִים, וְנִמְצָא שְׁזֶה תְלוּי בְּזֶה.

פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, כְּתוּב (וַיִּקְרָא) וְהַתְקַדְּשִׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים. מִי שֶׁמְקַדֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ מִלְמַטָּה, מְקַדֵּשִׁים אוֹתוֹ מִלְמַעְלָה. וּמִי שֶׁמְטַמֵּא אֶת עַצְמוֹ מִלְמַטָּה, מְטַמֵּאִים אוֹתוֹ מִלְמַעְלָה. מְקַדֵּשִׁים אוֹתוֹ מִלְמַעְלָה - נֶאֱמַר, שְׁתֵּרִי קְדוּשַׁת רַבּוֹנוֹ וְשׁוּרָה עָלָיו, אָבֵל מְטַמֵּאִים אוֹתוֹ מֵאִיזָה מְקוֹם? וְאִם תֹּאמַר מִלְמַעְלָה, וְכִי טְמֵאָה שׁוּרָה מִלְמַעְלָה?

אָמַר רַבִּי חִיָּיא, זֶה שֶׁשְּׁנִינוּ, בְּמַעֲשֵׂה שְׁלֹמֹה מִתְעוֹרֵר מַעֲשֵׂה שְׁלֹמֹה. אִם הַמַּעֲשֵׂה שְׁלֹמֹה בְּקִדְשָׁה, מִתְעוֹרֵרֶת קְדוּשָׁה לְמַעְלָה, וּבָאָה וְשׁוּרָה עָלָיו וּמִתְקַדֵּשׁ בָּהּ. וְאִם הוּא מְטַמֵּא לְמַטָּה, מִתְעוֹרֵרֶת רוּחַ טְמֵאָה מִלְמַעְלָה, וּבָאָה וְשׁוּרָה עָלָיו וְנִטְמָא בָּהּ, שְׁתֵּרִי הַדְּבָר תְלוּי בְּמַעֲשֵׂה.

בְּצִיּוֹן וְגו'. זאת מְנוּחָתִי וְגו', לְזַמְנִין קְרָא לְהֵאִי חֲבָרִיָּיא כְּלָהּ דְכוּרָא, בְּגִין דְּאִיהוּ (ס"א) דְּצִיּוֹן אִיהוּ) רַחֲמִי. וְהָכָא קְרָא נּוֹקְבָא קְרָא לִיה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָכִי שְׁמִיעַ לִי מִבּוֹצִינָא קְדִישָׁא, (אָבֵל) בְּשֶׁעָתָא דְזוּוּגָא אֲזְדוּוּג כְּחָדָא, לְאַחְזָאָה דְהָא נּוֹקְבָא אֲתַפְלִילָת בִּיה בְּכָלֵלָא חָדָא, אֲתַקְרִי נּוֹקְבָא בְּשֵׁמָא (דְּדִכְרָא), דְהָא כְּדִין בְּרַכָּאן דְמִטְרוּנִיתָא אֲשַׁתְּכַחוּ, וְלֹא הָוִי בָּהּ פְּרִישׁוֹתָא כָּלֵל. וְעַל דָּא לְמוֹשֶׁב לוֹ כְּתִיב. וְכְתִיב כִּי בְּחַד יְי' בְּצִיּוֹן, בְּצִיּוֹן דִּיִּיקָא, בְּהָהוּא דְאִית בְּגוּיָה דְשְׁרָא בִּיה, וְלֹא כְּתִיב לְצִיּוֹן. וְכֵלָא חַד, בֵּין דְקְרָא לְהֵאִי בְשֵׁמָא דְדְכוּרָא, וּבֵין דְקְרָא לְהֵאִי בְשֵׁמָא דְנוֹקְבָא כְּלָא חַד וּבְדַרְגָּא חַד קִיִּימִין.

(פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר), וְעַל דָּא כְּתִיב, (תְּהִלִּים פ) וְלְצִיּוֹן יֹאמֵר אִישׁ וְאִישׁ יוֹלֵד בָּהּ. חַד לְדִינָא, וְחַד לְרַחֲמִי. כִּד מְזוּוּגִי כְּחָדָא בְזוּוּגָא חַד, כְּדִין צִיּוֹן אֲקָרִי, וְצִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם אֲשַׁתְּמוּדַע, וְאֲשַׁתְּכַח דְדָא בְדָא תְלוּיָא.

פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, כְּתִיב (וַיִּקְרָא) וְהַתְקַדְּשִׁתֶם (דף ל"א ע"ב) וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים. מֵאֵן דְמְקַדֵּשׁ גְּרַמְיָה מְלַרַע, מְקַדֵּשִׁין לִיה מִלְעֵילָא. מֵאֵן דְמְסַאִיב גְּרַמְיָה מְלַרַע, מְסַאִיבִין לִיה מִלְעֵילָא. מְקַדֵּשִׁין לִיה מִלְעֵילָא וְאוֹת, דְהָא קְדוּשָׁה דְמֵאֲרִיָּה שְׁרִיא עָלֵיה, אָבֵל מְסַאִיבִין לִיה מֵאֵן אַתְר. וְאִי תִימָא מִלְעֵילָא, וְכִי מְסַאִבוּתָא שְׁרִיא לְעֵילָא.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא, הֵיִינוּ דְתַנְיִנָן, בְּעוּבָדָא דְלְתַתָּא אַתְעַר עוּבָדָא לְעֵילָא. אִי עוּבָדָא דְלְתַתָּא הִיא בְּקְדוּשָׁה, אַתְעַר קְדוּשָׁה לְעֵילָא, וְאַתִּי וְשְׁרִיא עָלֵיה, וְאַתְקַדֵּשׁ בִּיה. וְאִי אִיהוּ אֲסַתָּאב לְתַתָּא, אַתְעַר רוּחַ מְסַאִבוּתָא לְעֵילָא, וְאַתִּי וְשְׁרִיא עָלֵיה, וְאַסַתָּאב בִּיה. דְהָא בְּעוּבָדָא תְלוּיָא מְלַתָּא.

שְׁהָרִי אֵין לָךְ טוֹב וְרַע, קִדְשָׁה וְטִמְאַה, שְׂאִין לָהֶם עֶקֶר וְשִׂרְשׁ לְמַעְלָה, וּבְמַעֲשֵׂה שְׁלֹמֶטָה מִתְעוֹרֵר מַעֲשֵׂה שְׁלֹמֶעְלָה. מַה שְׁתִּלּוּי בְּמַעֲשֵׂה, בְּמַעֲשֵׂה מִתְעוֹרֵר לְמַעְלָה וְנַעֲשֵׂה מַעֲשֵׂה. וּמַה שְׁתִּלּוּי בְּדְבָרִים, בְּדְבָרִים. כְּשֶׁנִּגְזֵר בְּדְבָר, מִתְעוֹרֵר כְּךָ לְמַעְלָה.

וְאִם תֹּאמְרוּ, מַה הַדְּבָר מְעוֹרֵר? אֲלֹא כְּךָ כְּתוּב, (ישעיה נח) וְדַבֵּר דְּבָר. אוֹתוֹ הַדְּבָר מְעוֹרֵר דְּבָר אֲחֵר לְמַעְלָה שְׁנִקְרָא דְּבָר. (הושע א) דְּבָר ה' אֲשֶׁר הָיָה. (שמואל א-א) וְדַבֵּר ה' הָיָה יָקָר. (תהלים א) בְּדְבַר ה' שְׁמַיִם נַעֲשׂוּ. שְׁהָרִי שְׁנִינּוּ, אוֹתוֹ הַדְּבָר עוֹלָה וּבוֹקֵעַ רְקִיעִים עַד שְׁעוֹלָה (שְׁמַתִּישׁ) בְּמִקוֹמוֹ וּמְעוֹרֵר אֶת מַה שְׁמְעוֹרֵר, אִם טוֹב - טוֹב, וְאִם רַע - רַע. וְעַל זֶה כְּתוּב, (דברים כג)

וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דְּבַר רַע. וְאַרְבָּעָה מִיָּנִים בְּלוֹלָב, וְהֵם שְׁבַעָה. וְאִם תֹּאמְרוּ שְׁשֶׁבַע מִיָּנִים הֵם - לֹא כְּךָ, אֲלֹא אַרְבָּעָה הֵם, וְהֵם נִפְרָדִים לְשִׁלְשָׁה אַחֲרִים, וּבְמַעֲשֵׂה שְׁלֵהֶם מִתְעוֹרְרִים שְׁבַעָה אַחֲרִים לְמַעְלָה לְהִיטִיב אֶת הָעוֹלָם בְּכַמָּה צְדָדִים.

בְּנִסְתַּיִשְׂרָאֵל, אֵף עַל גִּבְּ שְׁהִיא בְּכָלֵל, מִתְבַּרְכֶּת מִכָּל הַשָּׁשׂה, (ולתברך מאותם ששה) וּמִהַנְּחַל הָעֵמֶק שֶׁל הַמַּעַיָן שְׁשׁוּפֵעַ וְאִינוּ פּוֹסֵק אֶת מִימּוֹ לְעוֹלָמִים שְׁמִשְׁפִּיעַ (מִלְּהַשְׁפִּיעַ) עֲלֵיהֶם, וּמִיָּנִיק לְבַת. שְׁמִשׁוּם שְׁהִיא בַת לְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן וְלַתְּחִתּוֹן, הִיא מִתְבַּרְכֶּת מֵהֶם בְּהַתְעוֹרְרוֹת הַזֹּו. שְׁהָרִי בְּשַׁעָה שְׁכַנְסַת יִשְׂרָאֵל מִתְבַּרְכֶּת מֵהֶם, כָּל הָעוֹלָמוֹת מִתְבַּרְכִּים, וְעַל כֵּן סוֹבְבִים אֶת הַמְזַבֵּחַ, כְּמוֹ שְׁנִתְבָּאָר.

וְעוֹד, בְּהַתְעוֹרְרוֹת הַזֹּאת מִתְבַּרְכִּים כָּל הַשָּׁשׂה בְּמִים לְהַנּוֹת בּוֹ, וְכֹלֶם שׁוֹאֲבִים מֵהַמַּעַיָן שֶׁל הַיָּיִן (שֶׁל הַיָּם) (שֶׁל הַמַּיִם) (שֶׁל הַנְּחַל) הָעֵמֶק שֶׁל הַכָּל לְרַדַּת לְעוֹלָם. וּמִשׁוּם כְּךָ צְרִיכִים כָּלֶם לְחַיִּים וְלֹא יְבִשִׁים,

דְּהָא לִית לָךְ טַב וּבִישׁ, קְדוּשָׁא וּמִסְאָבוּתָא, דְּלִית לִיהַ עֶקְרָא וְשִׂרְשָׁא לְעִילָא. וּבְעוֹבְדָא דְּלַתְתָּא אֲתַעֵר עוֹבְדָא דְּלְעִילָא, מַה דְּתִלּוּ בְּעוֹבְדָא, בְּעוֹבְדָא אֲתַעֵר לְעִילָא, וְאֲתַעֵבִיד עוֹבְדָא. וּמַה דְּתִלּוּ בְּמַלְיָן, בְּמַלְיָן. כִּד אֲתַגְזֵר בְּמַלְהַ, אֲתַעֵר הָכִי לְעִילָא.

וְאִי תִימָא, מַלְהַ מַה אֲתַעֵר. אֲלֹא הָכִי כְּתִיב, (ישעיה נח) וְדַבֵּר דְּבָר. הַהוּא דְּבָר, אֲתַעֵר מַלְהַ אֲחִירָא לְעִילָא, דְּאִקְרִי דְּבָר. (הושע א) דְּבַר יְיָ אֲשֶׁר הָיָה. (שמואל א, ג) וְדַבֵּר יְיָ הָיָה יָקָר. (תהלים לג) בְּדְבַר יְיָ שְׁמַיִם נַעֲשׂוּ. דְּהָא תְּגִינָן, הַהִיא מַלְהַ סְלִקָא, וּבְקַע רְקִיעִין, עַד דְּסְלִקָא (ס"א דְּאֲתִישְׁבָא) בְּדוֹכְתִיָה, וְאֲתַעֵר מַה דְּאֲתַעֵר, אִי טַב, אִי טַב. אִי בִישׁ, בִישׁ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים כג) וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דְּבַר רַע.

ד' מִיָּנִין בְּלוֹלָב, וְאִינוּן שְׁבַעָה. וְאִי תִימָא דְז' מִיָּנִין אִינוּן. לָאוּ הָכִי, אֲלֹא אַרְבָּעָה נִינְהוּ וְאִינוּן מִתְפָּרְשִׁין לְתַלְתָּא אוֹחְרִינִין. וּבְעוֹבְדָא דְּלַהוּן אֲתַעֵרוּ שְׁבַעָה אַחְרִינִין לְעִילָא, לָאוּטְבָא עֲלֵמָא בְּכַמָּה סְטָרִין.

בְּנִסְתַּיִשְׂרָאֵל, אֵף עַל גִּבְּ דְּאִיהִי בְּכָלֵלָא, מִתְבַּרְכָּא מְכַלְהוּ שִׁית, (ס"א וְלֹא תִבְרָכָא מֵאִינוּן שִׁית) וּמִנְחַלָּא דְּעַמִּיקָא דְּמִבוּעָא, דְּנִגִיד וְלֹא פָּסִיק לְעַלְמִין מִימּוֹי דְּנִגְדָא (ס"א מִלְּנִגְדָא) עֲלִיָּהוּ, וְיִנְקָא לְבַת. דְּהָא בְּגִין דְּאִיהִי בַת לָהּ לְעַלְמָא עֲלֵאָה וְתַתְּאָה, אֲתַבְּרָכָא מְנִיָּהוּ בְּאֲתַעֵרוּתָא דָּא. דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל אֲתַבְּרָכָא מְנִיָּהוּ, כְּלַהוּ עַלְמִין אֲתַבְּרָכָן, עַל דָּא סוֹבְבִים אֶת הַמְזַבֵּחַ כְּמָה דְּאֲתַמַּר.

וְעוֹד בְּאֲתַעֵרוּתָא דָּא, שִׁיתָא כְּלַהוּ מִתְבַּרְכָּא בְּמִיָּא, לָאִסְתַּפְּקָא בִיָּה, וְאֲשַׁתְּאֲבִין כְּלַהוּ

למשך ברכות לעולם, משום שהאילנות הללו פלם לחים תמיד, והעלים שלהם נמצאים תמיד, וזמן השמחה שלהם בזמן הזה.

ושנינו בספרו של רב המנונא סבא, שהרי אותו פח שהפקד על האילנות הללו, כל אחד ואחד מאלו לא נוטל ברכות של שמחה למעלה, אלא בזמן הזה, והשמחה שלהם פלם למעלה, ושמחת האילנות הללו למטה, פלם בזמן הזה הוא. וההתעוררות שלהם באותם קדושי המלך תלויים. וכשישראל נוטלים אותם, הכל מתעורר בזמן הזה, והעולם מתברך (לכנסת ישראל מתברכת) להוריק ברכות לעולם.

בתוב, (תהלים כט) קול ה' על המים אל הפבור. אמר רבי יוסי, זה אברהם. קול ה' בפח - זה יצחק. קול ה' בהדר - זה יעקב. קול ה' שבר ארזים - זה נצח. קול ה' חצב להבות אש - זה הוד. קול ה' יחיל מדבר - זה צדיק. קול ה' יחולל אילות - זה צדק. וכלם גדלים על הים (המים) ונשקים במים כדי לגדל. זהו שכתוב (בראשית) ונהר יצא מעדן להשקות את הגן. וכל אלה מעוררים ברכות לעולם מאותה ההשקאה שפלם משקים.

בא ראה, שבעת הקולות הללו תלויים בפבור הפה בשאר ימות השנה, ועכשו אין תלויים אלא במעשה, ואנו צריכים מעשה, ולא דבור, משום שבזמן הזה מברך את כל השנה.

ביום השביעי של החג, הוא סיום הדין של העולם, והפתקים יוצאים מבית המלך, והגבורות מתעוררות ומסתימות ביום הזה, וערכי נחל (תלויים) בהם. וצריכים

ממבועא דיינא (ס"א דינא) (דמנא) (ס"א דנחלא) עמיקא דכלא, לנחתא לעלמא. ובגין כך, בעיין פלהו לחין ולא יבשין, לאמשכא ברכאן לעלמא, בגין דאילני אלין, פלהו לחין תדירא, וטרפין דלהון משתפחין תדירא, וזמן חדוותא דלהון בהאי זמנא.

ותנינן בספרא דרב המנונא סבא, דהא ההוא חילא דאתפקדא על אילנין אלין, כל חד וחד מאלין, לא נטיל ברכאן דחדוותא לעילא, אלא בזמנא דא. וחדוותא דלהון פלהו לעילא, וחדוותא דאילנין אלין לתתא, פלהו בזמנא דא הוא. ואתערוותא דלהון באינון קדישי מלפא תליין. וכד ישראל נטלי לון, פלא אתער בזמנא דא, ועלמא מתברכא, (ס"א לכנסת ישראל מתברכא) לארקא ברכאן לעלמא.

בתוב (תהלים כט) קול יי' על המים אל הפבור, אמר רבי יוסי, דא אברהם. קול יי' בפח: דא יצחק. קול יי' בהדר: דא יעקב. קול יי' שובר ארזים: דא נצח. קול יי' חוצב להבות אש: דא הוד. קול יי' יחיל מדבר: דא צדיק. קול יי' יחולל אילות: דא צדק. וכלהו מתגדלי על ימא (מיא) ואתשקיין במיא, לגדלא. הדא הוא דכתיב, (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. וכלהו הני מתערי ברכאן לעלמא, מההוא שקיו, דאתשקיין פלהו.

הא חזי, הני שבע קלין, תליין במלה דפומא בשאר יומי שתא, והשתא, לא תליין אלא בעובדא, ואנן עובדא קא בעינן, ולא מלה. בגין דבזמנא דא, מברך לכל שתא.

ביומא שביעאה דחג, הוא סיומא דדינא דעלמא, ופתקין נפקין מבי מלפא, וגבורן מתערי ומסתימן בהאי יומא, וערכי

לעורר גבורות למים, ולהקיף
שבע פעמים כדי לרוות את
המזבח הזה מהמים של יצחק,
משום שהבאר הזו של יצחק
מתמלאת מים, וכשמתמלאת, כל
העולם מתברך במים.

וביום הזה צריכים גבורות למים,
ולסים אותה אחר כך, שהרי ביום
הזה מסתים הדין, ומשום כך
צריכים לחבט אותם בקרקע
שלא ימצאו, שהרי זהו יום של
התעוררות וסיום. ולכן
התעוררות וסיום הוא שעושים
בצרכי נחל.

אמר רבי חזיא, ודאי כך הוא,
ויפה. וערכי נחל, מהצד של נחל
יוצאות גבורות. וביום הזה
מתעוררים ומסיימי. ביום הזה
כתוב, (בראשית כו) וישב יצחק
ויחפר את בארת המים. בארת
כתוב חסר. וישב, מה זה וישב?
אלא היום הראשון של החדש,
ראשית הדין היה בכל העולם,
ויצחק עומד לכסא לדון את
העולם. ביום הזה, וישב יצחק,
לעורר דינים ולסים דינים. ויחפר
את בארת המים, להריק גבורות
לכנסת ישראל לעורר את המים,
שהרי מים יורדים לעולם
בגבורות.

וכשום שהגבורות הללו אין
יורדות אלא בעננים, ויום המענן
לא נחה רוחם של עמודי העולם,
רק משום שהעולם צריך אותם.
מה הטעם? משום שהעולם
נברא בדין, והכל כך צריך. משום
כך הכל תלוי במעשה. ועל כן
הכחן במעשה ובתקון שהוא
עושה למטה, מתעוררים עליונים
ותחתונים לתקן אותם, והם
מתתקנים על ידו.

אמר רבי יוסי, הרי שנינו,
הערכה שדומה לשפתים ביום
הזה, ומה היא? אמר רבי חזיא,

נחל (פלוין) בהו. ובעינן לאתערא גבורין למיא.
ולסחרא ז' זמנין, לרוואה להאי מזבח, ממיא
דיצחק, בגין דאתמלא מיא האי בירא דיצחק,
וכד הוא אתמליא, כל עלמא אתברכא במיא.

ובהאי יומא גבורות בעינן למיא, ולסיימא
לון לבתר, דהא (דף ג"ב ע"א) בהאי יומא

מסתיימי דינא. ובגין כך בעינן לבטשא לון
בארעא, ולסיימא לון דלא משתכחו, דהאי
יומא אתערוותא וסיומא הוא. ועל דא
אתערוותא וסיומא הוא דעבדינן בצרכי נחל.

אמר רבי חזיא ודאי הכי הוא, ושפיר. וערכי
נחל, מסטרא דנחל, נפקי גבורין.

ובהאי יומא מתערי ומסיימי. בהאי יומא
כתיב, (בראשית כו) וישב יצחק ויחפור את בארת

המים. בארת כתיב חסר. וישב, מהו וישב.
אלא יומא קדמאה דירחא, שירותא דדינא

היה בכל עלמא, ויצחק קיימא לכוורסייא
למידן עלמא. בהאי יומא, וישב יצחק

לאתערא דינין ולסיימא דינין. ויחפור את
בארת המים, לארקא גבורין לכנסת ישראל,

לאתערא למיא, דהא מיא בגבורין נחתין
לעלמא.

ובגין דאלין גבורין, לא נחתין אלא בעיבא,
ויומא דעיבא לא נייחא רוחיהון דקיימי

עלמא, אלא בגין דעלמא אצטריף להו. מאי
טעמא. בגין דעלמא בדינא אתברי, וכלא

בעיא הכי. בגין כך פלא בעובדא תליא מלתא.
ועל דא, פהנא בעובדא ותקוונא דאיהו עביד

לתתא, אתערו עלאין ותתאין לתקנא לון,
ומתתקני על ידוי.

אמר רבי יוסי הא תנינן, הערכה דדמיא
לשפון בהאי יומא, ומאי היא. אמר

רבי חזיא, אף על גב דלדרשא הוא דאתי,

אף על גב שְלִדְרַשׁ הוּא בָּא, כִּף זֶה וְדָאִי. שְׁהָרִי בְיוֹם הַזֶּה זֶה תְלוּי בְשַׁפְתִּים, בְּיוֹם הַזֶּה מַצִּיחַ הַמְלִיךְ לַתַּת פְּתָקִים לַמְנַחֵה, וְהַדְיָנִים מְסִימִים, וְנִסְתָּם לְשׁוֹן הָרַע מִהָעוֹלָם. בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַחֹדֶשׁ הוּא רֵאשִׁית הַדִּין, וְהַסִּיּוֹם הוּא בְיוֹם הַזֶּה, וְהָרִי נִתְבָּאָר. בָּא רָאָה, בְּיוֹם הַזֶּה הָעַמִּים עוֹבְדֵי

עֲבוּדָה זָרָה מְשַׁלְיִמִים וּמְסִימִים אֶת הַבְּרֻכּוֹת שְׁלֵהֶם וְשׁוֹרִים בְּדִין, וְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹם הַזֶּה מְסִימִים אֶת הַדְיָנִים שְׁלֵהֶם וְשׁוֹרִים בַּבְּרֻכּוֹת, שְׁהָרִי לְיוֹם אַחַר עֲתִידִים לְהַשְׁתַּעֲשֵׁעַ עִם הַמְלִיךְ, לְטַל מִמֶּנּוּ בְרֻכּוֹת לְכָל הַשָּׁנָה, וּבִאֲוֹתָהּ שְׁמַחָה לֹא נִמְצָאִים עִם הַמְלִיךְ, רַק יִשְׂרָאֵל לְבָדָם. וּמִי שִׁיּוֹשֵׁב עִם הַמְלִיךְ וְנוֹטֵל אוֹתוֹ לְבָדוֹ, כֹּל מֵה שְׁרוּצָה שׁוֹאֵל, וְנוֹתֵן לוֹ. וְעַל כֵּן יִשְׂרָאֵל מִתְחַלֵּים, וְעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה מְסִימִים. וְעַל כֵּן פְּתוּב, (מְלֹאכִי א) אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אָמַר ה' וְגו'.

אָמַר לוֹ, הָרִי אֲנִי רוֹאֶה אֶת עֲשׂו בְשִׁלְוָה, בְּמַלְכוּת, בְּכַרְפִּים עֲלִיוֹנִים, וְשׁוֹלֵט עַל הָעוֹלָם, וְאַתָּה אֲמַרְתָּ וְאֲשִׁים אֶת הָרִי שְׁמָמָה?! אָמַר לוֹ, כֹּכֵל מְקוֹם זֶה כִּף, כִּינּוּן שֶׁהַמְלִיךְ הַקְּדוֹשׁ גָּזַר גְּזֵרָה וְשֵׁם אוֹתָהּ גְּזֵרָה בְּפִתְקֵי שְׁלוֹ, הַכְּתוּב מְעִיד כְּמוֹ שְׁנַעֲשֵׂהָ. וְעַל כֵּן וְאֲשִׁים אֶת הָרִי שְׁמָמָה, שְׁהָרִי שְׁמַתִּי אֶת זֶה בְּפִתְקֵי שְׁלִי, וְכֵן כֹּל אוֹתָן טוֹבוֹת שְׁגֹזַר עַל יִשְׂרָאֵל, שְׁכְּתוּב (יְחֻזְקָא ל) אֲנִי ה' דְּבִרְתִּי וְעֲשִׂיתִי.

וְזֹאת תּוֹרַת הָאֲשֵׁם וְזֹאת תּוֹרַת הַמְּנַחֵה וְזֹאת תּוֹרַת זְבַח הַשְּׁלָמִים זֹאת תּוֹרַת הַחֲטָאֵת. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הָרִי פְּרִשׁוּהָ, אִם לְמִטָּה - זוֹ כִּפֵּל, וְאִם לְמַעְלָה - זוֹ כִּפֵּל. וּמִי שְׁמַשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, נוֹטֵל אוֹתָהּ לְחַלְקוֹ בְּכָל וּנְאָחֲזוּ בְּכָל הַצְּדִידִים, וְלֹא צְרִיךְ לְהַקְרִיב קֶרֶבֶן עַל נַפְשׁוֹ, וְהָרִי נִתְבָּאָר.

הַחֲטָאֵת. (וְיִקְרָא ז) רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הָא אוּקְמוּהָ אִי לְתַתָּא דָּא כִּכְלָא. אִי לְעִילָא דָּא כִּכְלָא. וּמֵאֵן דָּא שְׁתַּדֵּל בְּאוּרִייתָא, נְטִילָא לְחוּלְקִיהָ כִּכְלָא, וְאַתְאַחִיד בְּכָל סְטְרִין, וְלֹא בְעִי לְקַרְבָּא קַרְבָּנָא עַל נַפְשִׁיהָ, וְהָא אֶתְמַר.

הָכִי הוּא וְדָאִי. דְּהָא בְּהָאִי יוֹמָא בְּשַׁפְּוֹן תְּלִיא, בְּהָאִי יוֹמָא פְּקִיד מְלַפָּא לְמִיָּהֵב פְּתָקִין לְסַנְטִירָא, וּמְסִימִי דִּנְיָן, וְאַסְתִּים לִישְׁנָא בִישָׂא מְעַלְמָא. בְּיוֹמָא קַדְמָאָה דִּירְחָא שִׁירוּתָא דְדִינָא הוּא, וְסִיּוּמָא הוּא בְּהָאִי יוֹמָא, וְהָא אֶתְמַר.

הָא חֲזִי, בְּיוֹמָא דָּא שְׁלַמִּין וּמְסִימִי עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה בְּרַכָּאן דְּלַהוֹן, וְשָׂרָאן בְּדִינָא, וְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹמָא דָּא מְסִימִי דִּינִין דְּלַהוֹן וְשָׂרָאן בְּבְרַכְתָּא. דְּהָא לְיוֹמָא אַחֲרָא זְמִינִין לְאַשְׁתַּעֲשֵׂעַא בְּמַלְפָּא, לְנִטְלָא מִינִיהָ בְּרַכָּאן לְכָל שְׁתָּא, וּבְהֵהוּא חֲדוּתָא לָא מְשַׁתְּפַחִי בְּמַלְפָּא אֶלָּא יִשְׂרָאֵל בְּלַחֲדוּדִיָּהוּ. וּמֵאֵן דִּיתִיב עִם מְלַפָּא, וְנִטְלָא לִיהָ בְּלַחֲדוּדִיָּה, כֹּל מֵה דְבְעֵי שְׁאִיל, וְיִהִיב לִיהָ. וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל שָׂרָאן, וְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה מְסִימִי. וְעַל דָּא פְּתִיב, (מְלֹאכִי א) אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אָמַר יי' וְגו'.

אָמַר לִיהָ, הָא חֲמִינָא לִיהָ לְעֲשׂו בְשִׁלְוָה, בְּמַלְכוֹ, בְּכַרְיִכֵּן עַלְאִין, וְשְׁלִיט עַל עַלְמָא, וְאַתָּה אָמַר וְאֲשִׁים אֶת הָרִי שְׁמָמָה. אָמַר לִיהָ, בְּכָל אֶתְר הָכִי הוּא. כִּינּוּן דְּמַלְפָּא קַדִּישָׁא גְזַר גְּזֵרָה, וְשׁוּי הֵהִיא גְזֵרָה בְּפִתְקִיָּה, קָרָא אֶסְהִיד כְּמָה דְּאַתְעֲבִיד. וְעַל דָּא וְאֲשִׁים אֶת הָרִי שְׁמָמָה, הָא שְׁוִיתִי בְּפִתְקָא דִּילִי. וְכֵן כֹּל אִינוּן טְבִין דְּגִזַּר עַלְיָהוּ דִּישְׂרָאֵל, דְּכְּתִיב, (יְחֻזְקָא ל) אֲנִי יי' דְּבִרְתִּי וְעֲשִׂיתִי.

וְזֹאת תּוֹרַת הָאֲשֵׁם וְזֹאת תּוֹרַת הַמְּנַחֵה וְזֹאת תּוֹרַת זְבַח הַשְּׁלָמִים זֹאת תּוֹרַת

רבי יצחק פתח, (ירמיה ב) הפהנים לא אמרו איה ה' ותפשי התורה לא ידעוני והרעים פשעו בי. הפהנים - אלו הפהנים שמשמשים בכהנה גדולה, ומקריבים דברים קדושים למקומם, ומיחדים היחוד כל אחד ואחד פראוי. ותפשי התורה, מי הם תפשי התורה? וכי כהנים אינם תפשי התורה? אלא אלו הם הלויים שתופשים את הפנורות, שבאים מצד של התורה, והתורה נתנה מהצד שלהם, והם ממנים על השבח של תשבתו של המלך הקדוש ליחד אותו יחוד שלם פראוי. והרעים פשעו בי - אלה הם גדולי העמים, שהרי רועים את העם כמו רועה שמנהיג את צאנו.

ואלה הם שלש דרגות שצריכות תמיד להמצא על הקרבן למצא רצון למעלה ולמטה ושימצאו ברכות בכל העולמות. הפהן מקריב קרבן, ומתפונן ליחד את השם הקדוש פראוי ולעורר את הצד שלו, והלויים מתפונים בשיר לעורר את הצד שלהם ולהפיל בצדו של הפהן, וישראל מכון לבו ורצונו לתשובה שלמה ונכנע לפני המלך הקדוש, וזה נוטל הכל ומתפפר חטאו, ונמצאת שמחה בעליונים ובתחתונים.

רבי יהודה פתח, (תהלים קד) המקרה במים עליותיו וגו'. כשפרא הקדוש ברוך הוא את העולם, הוציא אותו מתוך מים, וסדר אותו על המים. מה עשה? חלק את המים לשנים, מחצית למטה ומחצית למעלה, ועשה מהם מעשים. מהמחצית התחתונה עשה ותקן את העולם הזה וסדר אותו על המחצית הזאת, ותקן אותו למעלה

רבי יצחק פתח, (ירמיה ב) הפהנים לא אמרו איה יי' ותפשי התורה לא ידעוני והרועים פשעו בי. הפהנים, אלין פהנים דמשמשין בכהונה גדולה, ומקריבין מלין קדישין לאתרייהו, ומייחדין יחודא כל חד וחד פדקא חזי. ותופשי התורה מאן אינון תופשי התורה, וכי כהני לאו תופשי התורה נינהו. אלא, אלין אינון ליואי, דתפשי בכנורות, דאתיין מסטרא דאורייתא. ואתייהבת מסטרא דלהון אורייתא. ואינון ממנן על שבחא דתושבחתא דמלכא קדישא, ליחדא ליה יחודא שלים פדקא יאות. והרועים פשעו בי. אלין אינון רבירבי עמא, דאינון רעיין לעמא, פרעיא דמדבר עאניה.

ואלין אינון ג' דרגין, דבעיא לאשתפחא תדיר על קרבנא, לאשפחא רעוא לעילא ותתא, ולאשתפחא ברכאן בכלהו עלמין. פהנא מקריב קרבנא, ואתפונן ליחדא שמא קדישא כדקא חזי, ולאשתפחא סטרא דיליה. וליואי אתפונון בשיר, לאשתפחא סטרא דלהון, (דף ל"ב ע"ב) ולאשתפחא דכהנא. וישראל אתפונן לכא ורעותא לתיובתא שלימתא, ואתכנע קמי מלכא קדישא, והאי נטיל פלא, ואתפפר חוביה, ואשתכח חדוותא בעלאי ותתאי.

רבי יהודה פתח, (תהלים קד) המקרה במים עליותיו וגו'. קדשא ברוך הוא כד פרא עלמא, מגו מיא אפיק ליה, וסדר ליה על מיא. מה עבד. פלג מיא לתרין. פלגותא לתתא, ופלגותא לעילא. ועביד מנייהו עובדין, מפלגותא תתאה עבד ותקן עלמא דא, וסדר ליה על פלגותא דא, ואתקין ליה לעילא עלייהו. הדא הוא דכתיב, (תהלים כד) פי

עליהם, זהו שכתוב (שסכד) כי הוא על ימים יסדה. ואת המחצית האחרת העלה למעלה וסדר בו את התקרות העליונות, זהו שכתוב המקרה במים עליותיו וגו'.

ועשה רקיע בין שני החצאים הללו, זהו שכתוב (בראשית א) יהי רקיע בתוך המים וגו'. ועליהם תקן וסדר עליונים קדושים מתוך טפות טפות ברוח שנגזרה בתאר (במאור) וסדר מלאכים עליונים קדושים מתוך רוח שנגזרה מפיו, שכתוב וברוח פיו כל צבאם.

ובאלו תקן וסדר המזמרים את תשבתותו ביום, והתערבו בשלהבות אש. ואותם גודדי הצבאות אומרים שירה ביום, תשבתות בבקר וזמירות בערב. כשמגיע הלילה, כלם מפסיקים את השירה. מעליהם גודדי אש בשלהבת חזקה עומדים ומריחים אש אוכלת, וחוזרים למקומם.

ויש בצד האחר שתהומות עולים אלו על אלו, ויש תהום עליון ותהום תחתון, ובכלם שורים בעלי הדינים מצד של הדין הקשה. ויש בתוך צד התהום התחתון שלהבות ששורפות זיקים של אש הממנים על דיני העולם, לשרף את הרשעים באש שיוצאת מאותו נהר דינור. וכלם אש, ומראיהם אש לוהטת, ועומדים בין עליונים ותחתונים. וכשעולה עשן המזבח, עוברים ועולים מאותה דרגה, שעומדים לכלות ולהאביר, ואותו זרם של של אש חזרה של נהר דינור, שהוא תקיף ועליון, חוזר למקומו, וכלם נהנים מעשן המזבח, משום שנתמקן פנגד (המזבח) המלך העליון, ומשום פן הם נהנים ממנו, והם קרבים לכאן. ועשן אחר עולה, והרי

הוא על ימים יסדה. ופלגו אחרא סלקיה לעילא, ותקר ביה תקראין עלאין, הדא הוא דכתיב המקרה במים עליותיו וגו'.

ועבר רקיע בין תרין פלגותיא אלין, הדא הוא דכתיב (בראשית א) יהי רקיע בתוך המים וגו', ועלייהו אתקין וסדר עלאין קדישין מגו טיפי טיפי ברוחא דאתגזרא בבסיטא (ס"א כבוצינא) (ס"א וסדר מלאכי עלאי קדישי, מגו רוחא דאתגזר מפומיה).

דכתיב, (תהלים לג) וברוח פיו כל צבאם. ובאלו אתקין וסדר מזמרי תושבתותיה ביוםא, ואתערבו בשלהובי אשא. ואינון גודדי חיילין, אמרין שירתא ביוםא, תשבתון בצפרא, וזמירן ברמשא. פד מטי ליליא, כלהו פסקי שירתא. לעילא מנייהו, גודדין דאשא, בשלהובא תקיף, קיימין ומריחין אשא דאכלא, ואהדרי לאתרייהו.

ואית בסטרא אחרא, דתהומין סלקין אלין על אלין. ואית תהומא עלאה, ותהומא תתאה, ובכלהו שארן מאריהון דדינין מסטרא דדינא קשיא. ואית בגו סטרא דתהומא תתאה, שלהובן דאוקדין זיקין נורין, ממנן על דינין דעלמא, לאוקדא לחייביא בנורא, דנגדי מההוא נהר דינור. וכלהו אשא, וחיזו דלהון אשא דלהיט, וקיימין בין עלאי ותתאי.

וכר תננא דמדבחה סליק, מתעברן וסלקין מההוא דרגא, דקיימין לשיצאה ולאובדא, וההוא נגידו דאשא תקיפא דנהר דינור, דאיהו תקיף ועלאה, אהדר לאתריה. וכלהו, מתהניין מתננא דמדבחה, בגין דאתתקנת לקבלי (ס"א מדבחה) מלכא עלאה, ובגין פן מתהניין מניה, ואינון קרבין להכא.

המלך העליון, ומשום פן הם נהנים ממנו, והם קרבים לכאן. ועשן אחר עולה, והרי

בארנו, לכל אחד ואחד, הרצון של הכל שעולה למעלה, שהוא נחת רוח למלך הקדוש.

הרי נתבאר שבמזבח עולה ונראה אוריאל, כמו מראה של אריה חזק רובץ על טרפו, והיו הפהגים וישראלים רואים ושמחים, שהיו יודעים שהתקבל ברצון לפני המלך הקדוש, ואש אחרת עליונה קדושה יורדת כנגד האש התחתונה, ואז אדם הולך (כדא) ומדעוץ לפני אדונו ושב בתשובה שלמה.

למלך ששלחו לו דורון, והיה מקבל לפניו. אמר לעבדו, לך וטל את הדורון הזה שהביאו לי. כך אמר הקדוש ברוך הוא לאוריאל, לך וקבל את הדורון שבני מקריבים לפני. כמה שמחה נמצאת בכל, כמה התבשמות נמצאת בכל, כשהכהן והלוי ואותו שמקריב קרבן מכונים להקריב קרבן כראוי ביחוד שלם. בא ראה, כתוב ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העלה וגו'. זה אוריאל, שיורד במראה של אש בשלהבת, עד שיורד למזבח לקבל את הדורון, ונראה כמו אריה גדול רובץ על הקרבן. וכשישראל לא נמצאו צדיקים, או שאותו מקריב הקרבן לא הקריב כראוי ולא התקבל קרבנו, היו רואים שהעשן לא עולה בדרך ישרה, והיתה עומדת רוח אחת מנגב הצפון ונכנסת למזבח, והיו רואים דיוקן של פלב אחד חצוף רובץ על הקרבן, ואז היו יודעים שלא התקבל ברצון אותו הקרבן.

למלך ששלחו לו דורון, ראה אותו המלך שאינו כדאי לקרבו לפניו. אמר המלך, סלקו את

ותננא אחרא סליק, והא אוקימנא, לכל חד וחד, רעותא דכלא דסלקא לעילא, דאיהו נייחא דרוחא, לגבי מלכא קדישא.

הא אתמר, דבמדבחה סלקא ואתחזי אוריאל, כחיוזו דחד אריא תקיפא, רביע על טרפיה. והווי חמאן פהגי וישראל, וחדאן, דהווי ידעין דאתקבל ברעווא קמי מלכא קדישא. ואשא אחרא עלאה קדישא נחית, לקבלא אשא תפאה, פדין בר גש אזיל (נ"א דחיל) ואזדעוץ קמי מאריה, ותב בתיובתא שלימתא.

למלכא דשדרו ליה דורונא, ואתיישר קמיה, אמר לעבדיה, זיל וטול דורון דא, דאייתיאו לי. כך אמר קדשא בריה הוא לאוריאל, זיל וקביל דורונא דבני מקריבין קמאי. כמה חדוה משתפחי בכלא, כמה בסימותא בכלא משתכח, פד פהנא וליואה, וההוא דמקריב קרבנא, מכווני לקרבא קרבנא כדקא יאות, ביחודא שלים.

הא חזי, פתיב, (ויקרא ט) ותצא אש מלפני יי' ותאכל על המזבח את העולה וגו'. דא אוריאל, דנחית בחיוזו דאשא בשלהובא, עד דנחית למדבחה, לקבלא דורונא ואתחזי כאריה רברבא, רביע על קרבנא.

וכר ישראל לא אשתכחו זכאין, או ההוא דמקריב קרבנא לא קריב פדקא יאות, ולא אתקבל קרבניה, הווי חמאן דלא סליק תננא בארע מישר, והוה קם חד רוחא מנוקבא דצפון, ועאל למדבחה, והווי חמאן דיוקנא דחד פלבא חציפא, רביע על קרבנא. פדין הווי ידעי דלא אתקבל ברעווא ההוא קרבנא. למלכא דשדרו ליה דורון, חמא ליה מלכא

דלאו איהו פדאי לקרבא קמיה, אמר מלכא, אסיקו ההוא

אותו הדורון ותנו אותו לפלֵב, שאינו כדאי להפנס לפני. כִּף בשעה שנקרב הקרבן ולא התקבל ברצון, הדורון נמסר לפלֵב, ומשום כִּף היו רואים את דיוקן הפלֵב על גבי המזבח.

בא ראה, כתוב ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העלה. אמר רבי יהודה, זה אוריאל, שנראה בשלהבת אש על המזבח, כמו שנאמר רובץ על הקרבן. ואז היתה שמחה בכל, שהרי התקבל ברצון, כמו שכתוב וירא כבוד ה' אל כל העם. ואם לא היתה הערפוביאי של בני אהרן מיום שיצאו ישראל ממצרים, לא נמצא רצון כִּף למעלה ולמטה.

רעיא מהימנא

מצוה זו לשרף קדשים באש, ואחריה - והנותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף. תנאים ואמוראים, בסתרי תורה יש קדש, ויש קדשים, ויש קדוש קדשים. מה הנאה יש לקדוש ברנף הוא בקדשים שנשרפו? אם תאמר בשביל יצחק, שבשעה שישראל בצרה, עולה אפרו של יצחק לפניו, שאם חייבים שרפה ינצלו בגללו - זהו לדרש. ואם תאמרו משום (הצדיקים) (ואם משום) בני אהרן שהיו שרפת קדשים, שכתוב בהם ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימתו, ומיתתם פפרה לישראל כמו שרפת קדשים - אף זה לדרש בא.

ארא שלשה אשים בנר: אש לבנה, ואש שחרה, ואש תכלה, כנגד תורה נביאים וכתובים, כנגד פהן לוי וישראל. ותכלת היא שכינה, קרובה לנו, והיא אחוזה באותן פתילות, בכנפי מצוה, שנאמר בהם ועשו להם ציצית. והתכלת הזו שהיא שכינה, היא דין שאוכלת קרבנות ועולות.

דורנא, והבו ליה לכלבא, דלאו איהו כדאי לאעלא קמאי. כִּף בשעתא דקרנא אתקריב, ולא אתקבל ברענא, דורנא לכלבא אתמסר. ובגין כִּף הוּו חמאן, דיוקנא דכלבא על גבי מדבחא.

הא חזי כתיב (דף ל"ג ע"א) (ויקרא ט) **ותצא אש מלפני יי' ותאכל על המזבח את העולה. אמר רבי יהודה, דא אוריאל, דאתחזי בשלהוביתא דאשא על מדבחא, כמה דאתמר רביע על קרבנא. וכדין חדוותא הוה בכלא, דהא אתקבל ברעווא, כמה דכתיב, וירא כבוד יי' אל כל העם. ואי לא הוה ערפוביאי דבני אהרן, מן יומא דנפקו ישראל ממצרים, לא אשתכח רענא הכי לעילא ותתא.**

רעיא מהימנא

פקודא דא לשרוף קדשים באש. ואבתריה והנותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף. תנאין ואמוראין. בסתרי תורה, אית קדש, ואית קדשים, ואית קדש קדשים. מה הנאה אית לקודשא בריה הוא בקדשים דאתוקדו. אי תימא בגין יצחק, דבשעתא דישראל בעקו, סליק אפרו של יצחק קמיה, דאי חייבין שריפה אשתזיבו כגיניה. האי לדרשא איהו. ואי תימרון בגין (צדיקיא) (נ"א ויאניו) בני אהרן דהוו שריפת קדשים, דכתיב בהון ותצא אש מלפני יי' ותאכל אותם וימתו. ומיתתהון פפרה לישראל כמו שריפת קדשים, אוף דא לדרשא קא אתי. **אלא**, תלת אשין בשרגא: אשא חורא, ואשא אוכמא, ואשא תכלתא. לקבל: תורה, נביאים, וכתובים. לקבל: פהן, לוי, וישראל. ותכלת איהי שכינתא, קריבא לן, ואיהי אחידא באינון פתילות, בכנפי מצוה, דאתמר בהון ועשו להם ציצית. והאי תכלת דאיהי שכינתא, איהי דינא, דאכילת קרבנין ועלוון.

אם מוצאת בני אדם שהם עצים
יבשים כמו אותן פתילות יבשות,
בלי שמן, שהיא תורה ורחמים,
היא להם (שידורנו) שרפה, ושורפת
אותם. ומשום שעמי הארץ הם
בהמות, כמו שבארנו שהם
שקץ. תכלת, שהיא אדני, שורפת
אותם, משום שקרבים אליה עם
שרץ, שהוא יצר הרע זר. זהו
שכתוב והזר הקרב יומת.

ואם במיתתם חוזרים בתשובה,
(כששוחט אותם מלאך המות, מיכאל)
המלאך מיכאל שהוא כהן גדול,
האריה שאוכל קרבנות יורד
עליהם להקריבם קרבן לפני ה'.
ולפני שתצא נשמתו מתודה
בכמה ודויים, וכשיוצאת נשמתו
הוא היה מתפנן לגמר את השם,
שמע ישראל וברוך שם, להקריב
את נשמתו פלי (קרבן) לשם יהוה,
וצריך להתודות אל הקדוש ברוך
הוא לקבל ולקרב ה' שבשמו
שאוכלת ומכלה, ולהחזיר
בתשובה ליהו' אהי"ה כחשבון
מ"ב. של אדני" קוראים דין של
מלכות דין.

ויבון בשם המפרש, שהוא יו"ד
ה"א וא"ו ה"א, בלב אחד, ובו
תצא רוחו. בנפש שלו מקבל
עליו מיתה ויסורים, ובנשמה
מודה בכמה ודויים ומתחרט.
בנפש מקבל עליו מיתה,
שחיטה, שרפה. ואם צריך ארבע
מיתות בית דין, שהם סקילה
שרפה הרג וחנק, מקבל אותם
מאדני"י בנפש שלו. ובנשמתו
מודה בכמה ודויים, וחוזר
בתשובה אל אהי"ה, שאחוז
בשני שמות - יהו"ה יהו"ה.

במחשבתו יבון להוציא ודוי
וקבלת מיתה עליו בלב אחד,
שהוא שם המפרש, כמו זה: יו"ד

ה"א וא"ו ה"א, (כבוד) שבו הכהנים כורעים ומשתחווים על פניהם ואומרים: ברוך שם כבוד
מלכותו לעולם ועד. כבוד הוא ל"ב בחשבון, וביה היה מתפנן לגמר את השם. (וא"ו אהו אחד בלב).

א' אשפחת בני נשא, דאינון עצים יבשים, פגוונא דאינון
פתילות יבשין, בלא משחא, דאיהי אורייתא רחמי,
איהי לון (דלדוננו) שריפה, ואוקינת לון. ובגין דעמי
הארץ אינון בעירן, כמה דאוקמוה דאינון שקץ. תכלת,
דאיהי אדני, אוקינת לון, בגין דקרבין לגבה עם שרץ,
דאיהו יצר הרע, זר, קדא הוא דכתיב, (כמדבר ג) והזר
הקרב יומת.

ואי במיתתהון חזרין בתשובתא, (נ"א כד שחייט לון מלאך המות
מיכאל) מלאך מיכאל דאיהו כהנא רבא, אריה דאכיל
קרבנין, נחית עליהו, לקרבא לון קרבנא קדם יי'.

וקדם דתפוק נשמתיה, מתודה בכמה ודויין, וכד נפיק
נשמתיה הוא הוה מתפנן לגמור את השם, שמע
ישראל וברוך שם, לקרבא נשמתיה מאנא (נ"א
קרבנא) לשם יהו"ה, וצריך למתודה לקודשא בריך הוא,
לקבלא לקרבא ה' בשמיה, דאכיל ושחי, ולאחזרה
בתשובתא לגבי יהו', אהי"ה כחושבן מ"ב. דאדני קרינא
ליה דינא דמלכותא דינא.

ויבון בשמא מפרש, דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, בלב
אחד. וביה יפוק רוחיה. בנפש דיליה מקבל עליה
מיתה ויסורין. ובנשמתא מודה בכמה ודויין ומתחרט.
בנפש מקבל עליה מיתה שחיטה שריפה, ואי צריך
ארבע מיתות בית דין, דאינון סקילה שריפה הרג
וחנק, מקבל ליה מאדני"י בנפש דיליה. ובנשמתיה מודה
בכמה ודויין, וחוזר בתשובתא לגבי אהי"ה, דאחיד
בתרין שמיהן, יהו"ה יהו"ה.

במחשבתיה יבון לאפקא ודוי, וקבלת מיתה עליה,
בלב אחד, דאיהו שמא מפרש, פגוונא
דא יו"ד ה"א וא"ו ה"א. (כבוד) ביה כהנים כורעים
ומשתחווים על פניהם, ואומרים ברוך שם כבוד מלכותו
לעולם ועד. כבוד, איהו ל"ב בחושבן. וביה היה מתפנן
לגמור את השם. (וא"ו איהו אחד בלב).

וְתַנְאִין וְאַמְרָאין, אִי תִימְרוּן וְכִי עִם הָאֲרֵץ מִנָּא יַדַּע דָּא. אֶלָּא וְדָאֵי עִם הָאֲרֵץ אִיהוּ כְּשׁוּר, אוּ שְׁה, אוּ עֵז, אוּ (פּר) תוּר, אוּ יוֹנָה. מַה בְּעֵרִין לָא יַדְעֵי אוּרִייתָא, דְּאִיהִי שֵׁם יְהוֹ"ה, הִכִּי עִם הָאֲרֵץ, לָא יַדַּע. אֶלָּא מִיכָאֵל פִּתְנָא רַבָּא, אִיהוּ עָבִיד לִיהַ עוֹלָה וְקִרְבָּנָא קָדָם יי', וְאִיהוּ מְכוּוֹן בְּשִׁמָּא מִפְּרִשׁ, בְּסַלְיָקוּ דְרוּחִייהּ, דְּתַפּוּק בְּלַב אֶחָד, פְּגוּוּנָא דְכַד נְפִיק רוּחָא דְבַר נֶשׁ בְּכַל לַיְלִיא.

וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ רַבָּנֵן, שׁוּב יוֹם אֶחָד לִפְנֵי מִיתְתָךְ, דְּבְכַל יוֹם וְיוֹם צָרִיף בַּר נֶשׁ לְאַהֲדָרָא בְּתִיבְתָא, וְלִמְסַר רוּחִיהּ לְגַבְיָהּ, דְּיַפּוּק בְּאַחַד, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים לא) בְּיַדְךָ אֶפְקִיד רוּחִי.

וְאִם הוּא תַלְמִיד חֲכָם, עַלִּיהּ אֲתַמַּר (משלי יב) יוֹדַע צַדִּיק נֶפֶשׁ בְּהִמְתּוּ דְלִית חֲכָם, כְּמוֹ פִתְנָא. כְּמוֹ דְאוּקְמוּהָ הַרְוּצָה לְהַחֲפִים יַדְרִים. וְאִם תַלְמִיד חֲכָם הוּא, צָרִיף שְׂיֵהָא בֵּיה חֶסֶד, וְעַם יי' דְּאִיהוּ חֲכָמָה, חֶסֶד. וּמֵאֵן (דף ל"ג ע"ב) דְלִית בֵּיה חֲכָמָה, לָאוּ אִיהוּ חֶסֶד. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ, וְלֹא עִם הָאֲרֵץ חֶסֶד. וְאִי אִית בֵּיה ה', חֲמֻשָּׁה חוּמְשֵׁי תוּרָה, דְּאֲתִיְהִיבוּ מִשְׁמָאֵלָא, אֲתַקְרִי גְבוּר בַּתוּרָה, וְיִרָא חֶטָּא. וְאִי אִיהוּ בּוּר, אֲתַמַּר בֵּיה, אֵין בּוּר יִרָא חֶטָּא.

וּמֵאֵן דְּזָכִי לְתַפְאָרְתָּא, דְּאִיהוּ ו', וְאִיהוּ חֲכָם מְבִין בַּתוּרָה וְיִרָא חֶטָּא, יִרִית מְלַכּוּתִיהּ, דְּאִיהוּ ה"א, מְצוֹת הַמֶּלֶךְ, אִי עָבִיד פְּקוּדֵי מַלְכָּא. פִּינֵן דְּזָכִי לְשֵׁם יְהוֹ"ה, זָכִי לְשִׁמָּא מִפְּרִשׁ דְּאֲתַקְרִי אָדָם, וְדָא יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. בְּהוּא זְמַנָּא שְׁלִיט עַל גּוֹפִיָּהּ, דְּאִיהוּ שׁוּתְפּוּ דְנֶפֶשׁ הַפְּהֻמִּית. וְרוּחַ הַפְּהֻמִּית דְּבִנְפֶשׁ הַפְּהֻמִּית עֲשִׂית הַבְּלִי עֲלֵמָא, רוּחַ מְמַלְלָא בְּהַבְּלִי עֲלֵמָא (נִשְׁמָה דְכָּה בַל הַרְהוּרִין וּפְחֻשְׁבוֹת הַבְּלִי עֲלֵמָא). וְתַלְמִיד חֲכָם שְׁלִיט עַלִּיהּ.

הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית א) וַיִּרְדּוּ בְדִגְתַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל הָאֲרֵץ. מָאֵי וּבְכָל הָאֲרֵץ.

וְתַנְאִין וְאַמְרָאין, אִי תִימְרוּן וְכִי עִם הָאֲרֵץ מִנָּא יַדַּע דָּא. אֶלָּא וְדָאֵי עִם הָאֲרֵץ אִיהוּ כְּשׁוּר, אוּ שְׁה, אוּ עֵז, אוּ (פּר) תוּר, אוּ יוֹנָה. מַה בְּעֵרִין לָא יַדְעֵי אוּרִייתָא, דְּאִיהִי שֵׁם יְהוֹ"ה, הִכִּי עִם הָאֲרֵץ, לָא יַדַּע. אֶלָּא מִיכָאֵל פִּתְנָא רַבָּא, אִיהוּ עָבִיד לִיהַ עוֹלָה וְקִרְבָּנָא קָדָם יי', וְאִיהוּ מְכוּוֹן בְּשִׁמָּא מִפְּרִשׁ, בְּסַלְיָקוּ דְרוּחִייהּ, דְּתַפּוּק בְּלַב אֶחָד, פְּגוּוּנָא דְכַד נְפִיק רוּחָא דְבַר נֶשׁ בְּכַל לַיְלִיא.

וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ רַבָּנֵן, שׁוּב יוֹם אֶחָד לִפְנֵי מִיתְתָךְ, דְּבְכַל יוֹם וְיוֹם צָרִיף בַּר נֶשׁ לְאַהֲדָרָא בְּתִיבְתָא, וְלִמְסַר רוּחִיהּ לְגַבְיָהּ, דְּיַפּוּק בְּאַחַד, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים לא) בְּיַדְךָ אֶפְקִיד רוּחִי.

וְאִם הוּא תַלְמִיד חֲכָם, עַלִּיהּ אֲתַמַּר (משלי יב) יוֹדַע צַדִּיק נֶפֶשׁ בְּהִמְתּוּ דְלִית חֲכָם, כְּמוֹ פִתְנָא. כְּמוֹ דְאוּקְמוּהָ הַרְוּצָה לְהַחֲפִים יַדְרִים. וְאִם תַלְמִיד חֲכָם הוּא, צָרִיף שְׂיֵהָא בֵּיה חֶסֶד, וְעַם יי' דְּאִיהוּ חֲכָמָה, חֶסֶד. וּמֵאֵן (דף ל"ג ע"ב) דְלִית בֵּיה חֲכָמָה, לָאוּ אִיהוּ חֶסֶד. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ, וְלֹא עִם הָאֲרֵץ חֶסֶד. וְאִי אִית בֵּיה ה', חֲמֻשָּׁה חוּמְשֵׁי תוּרָה, דְּאֲתִיְהִיבוּ מִשְׁמָאֵלָא, אֲתַקְרִי גְבוּר בַּתוּרָה, וְיִרָא חֶטָּא. וְאִי אִיהוּ בּוּר, אֲתַמַּר בֵּיה, אֵין בּוּר יִרָא חֶטָּא.

וּמֵאֵן דְּזָכִי לְתַפְאָרְתָּא, דְּאִיהוּ ו', וְאִיהוּ חֲכָם מְבִין בַּתוּרָה וְיִרָא חֶטָּא, יִרִית מְלַכּוּתִיהּ, דְּאִיהוּ ה"א, מְצוֹת הַמֶּלֶךְ, אִי עָבִיד פְּקוּדֵי מַלְכָּא. פִּינֵן דְּזָכִי לְשֵׁם יְהוֹ"ה, זָכִי לְשִׁמָּא מִפְּרִשׁ דְּאֲתַקְרִי אָדָם, וְדָא יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. בְּהוּא זְמַנָּא שְׁלִיט עַל גּוֹפִיָּהּ, דְּאִיהוּ שׁוּתְפּוּ דְנֶפֶשׁ הַפְּהֻמִּית. וְרוּחַ הַפְּהֻמִּית דְּבִנְפֶשׁ הַפְּהֻמִּית עֲשִׂית הַבְּלִי עֲלֵמָא, רוּחַ מְמַלְלָא בְּהַבְּלִי עֲלֵמָא (נִשְׁמָה דְכָּה בַל הַרְהוּרִין וּפְחֻשְׁבוֹת הַבְּלִי עֲלֵמָא). וְתַלְמִיד חֲכָם שְׁלִיט עַלִּיהּ.

הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית א) וַיִּרְדּוּ בְדִגְתַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל הָאֲרֵץ. מָאֵי וּבְכָל הָאֲרֵץ.

הַפְּהֻמִּית עֲשִׂית הַבְּלִי הַעוֹלָם, רוּחַ שְׁמַדְפְּרַת בְּהַבְּלִי הַעוֹלָם, (נִשְׁמָה שְׁבָה בַל הַרְהוּרִים וּפְחֻשְׁבוֹת שַׁל הַבְּלִי הַעוֹלָם), וְתַלְמִיד חֲכָם שׁוּלֵט עַלִּיהֶם.

וְזֵהוּ שְׁפַתּוּב, (בראשית א) וַיִּרְדּוּ בְדִגְתַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל הָאֲרֵץ. מַה זֵה וּבְכָל הָאֲרֵץ?

זֶה הַגּוֹפֵּי, עוֹלָם קָטָן, וּפְחוּדִים מְמַנּוּ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שם ט) וּמִרְאָכֶם וְחַתְכֶם. מִצַּד הַיְמִין שׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם, בּוֹ וַיְרִדוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים עב) וַיְרִד מִיָּם עַד יָם. מִצַּד הַשְּׂמָאל פּוֹחֲדִים מְמַנּוּ, זֶהוּ שְׁכָתוּב וּמִרְאָכֶם וְחַתְכֶם, וְעַלֵּיו נֶאֱמַר יוֹדֵעַ צְדִיק נֶפֶשׁ בְּהִמָּתוֹ. אַחַר שֶׁהוּא צְדִיק, לֹא גוֹתֵן לוֹ שְׂכָר מַצּוֹת, אֵין לוֹ שְׂכָר בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא מְזוֹן לְבִהְמוֹת, שֶׁעֲנִי חָשׁוּב כְּמוֹ מֵת. הוּא עִם הַשְּׂכִינָה בְּקַבְּיֵעוֹת שְׁלֵה עֲמָה עַל הַכֹּל. כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא (דברים ד). הָאֵשׁ הַזֶּה הוּא צְרִיף לְהִיּוֹת תְּמִיד עֲמָה, שְׂאִין לָהּ כְּבִיָּה, שֶׁהוּא אוֹכֵל כָּל הַקְּרַבְנֹת שֶׁל הַתְּפִלוֹת וְדַכְרֵי תוֹרָה. שְׁהִיא הַשְּׂכִינָה הִיא פְּרֻנְסוֹתוֹ, וּבְכַמָּה? בַּתְּפִלָּה, זֶהוּ שְׁכָתוּב (שיר ה) פְּתַחֵי לִי. פְּתַחֵי לִי, בַּתְּפִלָּה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (תהלים נא) אֲדַנִּי שְׁפַתִּי תִפְתַּח, דְּאִיְהִי אַחֲתֵי רַעֲיָתִי, וְלִית רַעֲיָתִי אֶלָּא פְּרֻנְסוֹתִי, דְּבָהּ מִתְקַנֵּין מֵאֲכַלֵּין דְּקַרְבְּנִין דְּמַלְכָּא בְּנִין קְדִישִׁין, בְּכַמָּה מִיַּגֵּי מֵאֲכַלִּים, בְּנִהְמָא דְאוּרִייתָא.

דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְּלַחְמִי, מִיַּמִּינָא. וּבַחֲמָרָא, דְּאִיְהוּ יִינָא דְאוּרִייתָא, מִשְׁמָאֵלָא. בְּנִסּוּף הַמַּיִם, וַיִּזֵּן דְאוּרִייתָא דְבִכְתָּב וּבְעַל פֶּה, מִעֲמֻדָּא דְאִמְצָעִיתָא, דְּכָלִּיל תְּרוּוִיָּהּ. בְּבִשְׂרָא, דְּאִיְהִי בִשָׁר הַקֶּדֶשׁ, בְּכַמָּה קַרְבְּנִין, דְּעֵלָה אוֹקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין בְּבִשָׁר הַיּוֹרֵד מִן הַשְּׁמַיִם עֲסָקִין. מְאִי מִן הַשְּׁמַיִם. עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא. דְּעֵלָה אִתְמַר, וּבִשָׁר מְבִשְׂרֵי.

דָּא גּוֹפָא, עוֹלָם קָטָן, וְדַחְלִין מַנְיָה, הָדָא הוּא דְכָתִיב, (בראשית ט) וּמִרְאָכֶם וְחַתְכֶם. מִסְטָרָא דִיַּמִּינָא, שְׁלִיט עֲלֵיהֶוּ, בִּיָּה וַיְרִדוּ, כְּמָה דְאִתְּ אֱמַר, (תהלים עב) וַיְרִד מִיָּם עַד יָם. מִסְטָרָא דְשְׂמָאֵלָא, דַּחְלִין מַנְיָה, הָדָא הוּא דְכָתִיב וּמִרְאָכֶם וְחַתְכֶם. וְעַלֵּיהּ אִתְמַר, יוֹדֵעַ צְדִיק נֶפֶשׁ בְּהִמָּתוֹ. בְּתַר דְּאִיְהוּ צְדִיק, לֹא יְהִיב לִיָּה שְׂכָר מַצּוֹת, לִית לִיָּה אֲגָרָא בְּעֵלְמָא דָּא, וְלֹא מְזוֹנָא לְבַעֲרִין דְּעֲנֵי חָשׁוּב כְּמֵת. אִיְהוּ עִם שְׂכִינְתָּא בְּקַבְּיֵעוֹ דִּילָהּ עֲמָה עַל כָּלָא.

(דברים ד) כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא. הִיא אֵשׁ, צְרִיף לִיָּה תְּמִיד עֲמָה, דְּלִית לִיָּה כְּבִיָּה, דְּאִיְהוּ אֹכִיל כָּל קַרְבְּנִין דְּצִלוֹתִין, וּמַלְיִן דְאוּרִייתָא. דְּאִיְהִי שְׂכִינְתָּא אִיְהוּ פְּרֻנְסָה דִּילִיָּה, וּבְכַמָּה. בְּצִלוֹתִין, הָדָא הוּא דְכָתִיב, (שיר השירים ה) פְּתַחֵי לִי. פְּתַחֵי לִי, בְּצִלוֹתָא דְאִתְמַר בָּהּ (תהלים נא) אֲדַנִּי שְׁפַתִּי תִפְתַּח, דְּאִיְהִי אַחֲתֵי רַעֲיָתִי, וְלִית רַעֲיָתִי אֶלָּא פְּרֻנְסוֹתִי, דְּבָהּ מִתְקַנֵּין מֵאֲכַלֵּין דְּקַרְבְּנִין דְּמַלְכָּא בְּנִין קְדִישִׁין, בְּכַמָּה מִיַּגֵּי מֵאֲכַלִּים, בְּנִהְמָא דְאוּרִייתָא.

דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְּלַחְמִי, מִיַּמִּינָא. וּבַחֲמָרָא, דְּאִיְהוּ יִינָא דְאוּרִייתָא, מִשְׁמָאֵלָא. בְּנִסּוּף הַמַּיִם, וַיִּזֵּן דְאוּרִייתָא דְבִכְתָּב וּבְעַל פֶּה, מִעֲמֻדָּא דְאִמְצָעִיתָא, דְּכָלִּיל תְּרוּוִיָּהּ. בְּבִשְׂרָא, דְּאִיְהִי בִשָׁר הַקֶּדֶשׁ, בְּכַמָּה קַרְבְּנִין, דְּעֵלָה אוֹקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין בְּבִשָׁר הַיּוֹרֵד מִן הַשְּׁמַיִם עֲסָקִין. מְאִי מִן הַשְּׁמַיִם. עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא. דְּעֵלָה אִתְמַר, וּבִשָׁר מְבִשְׂרֵי.

וְדָא בִשָׁר הַקֶּדֶשׁ, דְּאִדְלִיקַת בְּכַמָּה שְׁלֵהוּבִין, מִסְטָרָא דְגִבּוּרָה בְּרַחֲמֵוֹ דְּבַעֲלָה, אִתְּוֹקְדַת בְּרַחֲמֵוֹ דְאִהְבָּה בְּקִרְיַת שְׁמַע, בְּרַחֲמֵוֹ דִּיחֻדָּא, דְּלִילָא וַיּוֹמֵם לֹא תִכְבֶּה. וְחִבְרִיאָא בְּחִיכּוֹן אֵל תִּתְּנוּ דְמִי לוֹ לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, לְמַהוּי אִיְהוּ בְּשְׁלֵהוּבִין דְּרַחֲמֵוֹ דִּיחֻדָּיהּ דְּקִרְיַת שְׁמַע. לְקִימָא בִיָּה, אֵשׁ תְּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמְזַבַּח לֹא תִכְבֶּה. (ע"כ רעיא מהימנא).

בְּקִרְיַת שְׁמַע, בְּאִהְבַת הַיְחֻד, שְׁלִילָה יוֹם לֹא תִכְבֶּה. וְהַחֲבָרִים, בְּחִיכּוֹם, אֵל תִּתְּנוּ דְמִי לוֹ לְקוּדְשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁהוּא יְהִיָּה בְּשְׁלֵהוּבֹת שֶׁל אִהְבָּה שֶׁל יְחֻדוֹ בְּקִרְיַת שְׁמַע, לְקִים בּוֹ אֵשׁ תְּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמְזַבַּח לֹא תִכְבֶּה. (ע"כ רעיא מהימנא).

והר:

והר

הא חזי, אף על גב דבני אהרן מיתו בההיא
שעתא, יאות הוה בכמה גוונין. חדא,
דלא הוה שעתא דקטרת, דהא קטרת לא
סלקא, אלא בזמנין ידיען, דכתיב (שמות ל)
והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בפקר.
ואימתי בהטיבו את הנרות וגו' לאשתכחא
שמן וקטרת פחדא. וכתיב ובהעלות אהרן את
הנרות בין הערבים יקטירנה וגו'.

בא ראה, אף על גב שבני אהרן
מתו באותה שעה, זה היה
מתאים בכמה גונים. אחד - שלא
היתה זו שעת הקטרת, שהרי
קטרת אינה עולה אלא בזמנים
ידועים, שכתוב (שמות ל) והקטיר
עליו אהרן קטרת סמים בפקר
בפקר. ומתי? בהטיבו את הנרות
וגו', להמצא שמן וקטרת כאחד.
וכתוב, ובהעלת אהרן את הנרות
בין הערבים יקטירנה וגו'.

ובזמנין אלין אתקריב, ולא בזמנא אחרא, בר
בזמנא דמותנא שריא בעלמא, כמה
דאערע דכתיב (במדבר יז) ויאמר משה אל אהרן
קח את המחפה ותן עליה אש וגו'. ובני אהרן
לא קריבו בשעתא דשמן וקטרת משתכחי
פחדא.

ובזמנים הללו נקרכת, ולא בזמן
אחר, פרט לזמן שהמות שרי
בעולם, כמו שקרה, שכתוב
(במדבר יז) ויאמר משה אל אהרן קח
את המחפה ותן עליה אש וגו'.
ובני אהרן לא הקריבו בשעה
ששמן וקטרת נמצאים כאחד.
ועוד, שדחקו את השעה בחיי
אביהם, ועוד שלא היו נשואים,
והיו פגומים. שמי שלא נשא הוא
פגום, ואינו כדאי שימצאו
ברכות על ידו בעולם. עליו הן
לא שורות, כל שכן על ידי
אחרים. ועוד, שהרי שנינו שהיו
שתויי יין, ומשום כך ותצא אש
מלפני ה' ותאכל אתם וגו'. שהרי
הקטרת היא חביבה מן הכל,
והיא שמחת העליונים
והתחתונים. וכתוב שמן וקטרת
ישמח לב.

ועוד דדחקו שעתא בחיי דאבוהון. ועוד דלא
אנסיבו, והו פגימין, (ד"ק ל"ד ע"א) דמאן דלא
אנסיב, פגים הוא, ולא הוא כדאי לאשתכחא
ברכאן בעלמא על ידוי, עלוי לא שריין, כל
שפן על ידוי לאתרים. ועוד, דהא תנן רזוי
חמרא הו, ובגין כך, ותצא אש מלפני יי'
ותאכל אותם וגו'. דהא קטרת חביב הוא
מכלא, וחדוותא דעלאין ותתאין, וכתיב (משלי
יז) שמן וקטרת ישמח לב.

ועוד, שדחקו את השעה בחיי
אביהם, ועוד שלא היו נשואים,
והיו פגומים. שמי שלא נשא הוא
פגום, ואינו כדאי שימצאו
ברכות על ידו בעולם. עליו הן
לא שורות, כל שכן על ידי
אחרים. ועוד, שהרי שנינו שהיו
שתויי יין, ומשום כך ותצא אש
מלפני ה' ותאכל אתם וגו'. שהרי
הקטרת היא חביבה מן הכל,
והיא שמחת העליונים
והתחתונים. וכתוב שמן וקטרת
ישמח לב.

רעיא מהימנא

רעיא מהימנא

לית מצורע אלא ההוא דאתעביד בזכותא. דחמש דמים
אינון דדם נדה מסאבין, דאינון פלהו דם טמא.
וחמש דמין דכניין. ומאן דאעבר עליהו, פאלו אעבר
על עשר דברות, דאינון פלל תרי"ג פקודין.

אין מצרע אלא אותו שנעשה
בזיבה. שחמשה דמים הם של
דם נדה שמטמאים, שכלם הם
דם טמא, וחמשה דמים טהורים.
ומי שעובר עליהם פאלו עבר על
עשרת הדברות, שהם כלל של
תרי"ג מצוות.

ושפחה יצר הרע איהי מליא מומין. ובגין דא, (ויקרא
כא) כל אשר בו מום לא יקרב. ובגין דא, פהנא

ושפחה, יצר הרע, היא מלאה
במומים, ומשום כך (ויקרא כא) כל
אשר בו מום לא יקרב. ומשום
שבעולם, משום שנאמר בגבירה,

זה הפהן לא היה צריך לקרב אל מי שיש בו מום מפל המומים

גודל השכר והזכות בהוראת אצבע

הגר"א במשלי (יב, יד), מבאר גודל הזכות שיש למזכי הרבים ומוכיח את חבירו, אם שמע, מקבל שכר על כל מה שיעשה לדורות, וגם אם לא שמע, אז מקבל כל חלקו הטוב, וזה שלא שמע לוקח ממנו את חלק הגיהנום שלו.

הידעת? ברגע אחת אתה יכול לזכות לעולמות נצח! "עין לא ראתה.."
 - עתה הכול בידך - אתה יכול לחלק ס' "ערכה של שעה", שמעודד ומעורר ללמוד זה"ק בכל יום. וכל הלומד שעה זה"ק בשבת עולה לו למאה מיליון שנה תורה, ואם תכפיל בכל שבתות השנה ויו"ט, לכל ימי חייו, תגיע ל' 640 מיליארד שנה תורה. ואם בזכותך יתארגן שיעור לעשר יהודים, תגיע ל' 6 טריליון ו' 400 מיליארד שנה תורה. ובזה"ק (פ' ויצא קס"א). כתוב: שכל מה שנותנים משמים הוא באלף, ועוד כידוע כל עשרה ביה שכינה שריה, אתה מכפיל כל מנין יהודים באלף. תגיע ל' 6 זיליון ו' 400 טריליון שנה תורה. - ומי יוכל לחשב את גודל השכר הנצחי שיש לך מכך בוודאות!!!

החפץ חיים והחזון איש זי"ע

במכתבי מרן החפץ חיים זצ"ל (דף יד אות ג'), שספר בנו הר' אריה ליב על אביו, שהחזיק מאד בחכמת הקבלה באמרו כי הוא אחד מחלקי תורה היותר נעלים, ומרגלא בפומיה תמיד כי בלי סתרי תורה מגששים אנו באפלה, ובס' "מאיר עיני ישראל" (כ"ג ע' תקנ"ו), שרבי שלמה ספר לו על רבו החפץ חיים, שכל שבת קודש למד את הזהר של הפרשה, גם היה אומר לאחרים שילמדו הזהר של הפרשה, אפילו בחורים. והיה אומר שרבו כמדרש. (אור הזהר דף 82). ובספר מעשה איש (חלק ג' ע' צ"ח): שמרן החזון איש זצ"ל אמר להג' ר' שמריהו גריינימן זצ"ל, שאין ספר מוסר כל כך טוב כמו ספר הזהר. (מפעל הזהר העולמי - 0548436784)

– פֶּרֶק כּו –

שְׁלַחַן עֲרוּךְ הַזֵּהָר הַלְכוֹת תְּלִמוּד

תּוֹרָה סִימָן רמ"ו

לְהַגְאֹן הַצַּדִּיק הָרַב אַבְרָהָם אַבִּישׁ צִינּוֹרְט שְׁלִיט"א
חֶלֶק חֲמִישֵׁי יְרוּשָׁלַיִם תּשס"א

א) מִי שְׁלוּמֵד סִתְרֵי תּוֹרָה נִקְרָא בֵּן לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
וְאֲשָׁרֵי חֶלְקוֹ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת

קמ. מאן דִּישְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵיטָא לְמַנְדַּע לִיה לִקְוֹדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
וּבְאִינוּן גְּנִיזִין דִּילִיה, אַקְרִי בֵּן לְקוֹדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל חִילֵי שְׂמַיָא,

וְדַן מֵאֵן דִּישְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵיטָא לְמַנְדַּע לִיה וְכוּ' גְּנִיזִין דִּילִיה אַקְרִי בֵּן וְכוּ'. עֵינ מַה שְׁכַתּוּב
שֵׁם בְּדַבְרֵי הָרַעֲיָא מְהִימְנָא (בְּדף ק"א) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: בְּזִמְנָא דִּידַע לִיה בַּר נֶשׁ בְּאַרְח פְּרִט, כְּדִין
אַקְרִי בֵּן רַחֲמֵי דִּילִיה, כְּבֵן דְחַפִּישׁ בְּגִיזוּזֵי, בְּכָל רְזִין דְּבִיתִיה. עַד כָּאֵן לְשׁוֹן הָרַעֲיָא מְהִימְנָא
שֵׁם.

פְּרוּשׁ בְּזִמְן שְׁהָאָדָם יוֹדַע אוֹתוֹ בְּדַרְךָ פְּרִט, אִזּוּ נִקְרָא בֵּן אֲהוּבּוֹ, כְּבֵן מְחַפֵּשׁ בְּנִסְתָּרוֹת
שְׁלוֹ בְּכָל הַסּוּדוֹת שְׁבִבִיתוֹ. עַד כָּאֵן.

וְעֵינ שֵׁם מַה שְׁכַתּוּב בְּסַפֵּר אור החמה בְּשֵׁם הַרְמ"ק וְזָכְרוּנוּ לְבִרְכָה, וְזֶה לְשׁוֹן הָעֵנִין
בְּקַצְרָה, כִּי כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ נֶפֶשׁ רוּחַ וְנִשְׁמָה מִבְּרִיאָה יְצִירָה עֲשִׂיהָ, וְזֶהוּ עֶבֶד בְּעוֹד
שְׁהוּא עוֹבֵד קוֹנוֹ עַל דְּרָף הַפֶּשֶׁט, שְׁאִינוּ מַכִּיר מִבוֹרְאוֹ רַק פֶּשְׁטֵי הַדְּבָרִים.

וְכֵן בְּתַפְלֹתוֹ בְּכּוֹנְתּוֹ לִיחֹד בּוֹרָא עוֹלָם.. אִף אִם יַעֲמִיק לְדַעַת אֲמַתַּת הַדְּבָרִים בְּשֶׁרֶשׁ
כְּמוֹ שְׁפָרְשׁוּ הַחוֹקְרִים, בְּכָל עֵינֵן זֶה לֹא יַעֲלֶה יוֹתֵר מֵעֶבֶד, מִפְּנֵי שְׁאִינוּ מַחֲפֵשׁ בְּגִיזֵי קוֹנוֹ שְׁהָם
סוּד הַקְּבָלָה.

וּמִי שְׁיַעֲמִיק יוֹתֵר לִידַע גְּנִיזֵי מְאֲרִיה, דְּהִינּוּ סוּדוֹת הָעוֹלָמוֹת הָעֵלְיוֹנִים וּפְרִטֵי הָעֵנְפִים
בְּסַפִּירוֹת וְקִשְׁר הַיְחוּד, הֵנָּה כְּמוֹ שְׁהוּא עוֹסֵק בְּסַפִּירוֹת כֵּן נִשְׁפַּעַת אֵלָיו נִשְׁמָה דְּאֲצִילוֹת בֵּן
לְקוֹדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְיִנְתִּיהָ, דְּהִינּוּ נֶפֶשׁ מִמְּלַכוּת, רוּחַ מִתְּפָאֲרָת, נִשְׁמָה מִבְּיָנָה.

לית מאן דַיִמְחֵי בִידֵיהּ, בְּכֹל שַׁעְתָּא דַאֲצֵטְרִיף לְמִיעַל לְגַבֵי אָבוּי. זְכָאָה חוּלְקִיהּ בְּעֵלְמִין פְּלוּהוּ. וּבְגִין דָּא, כַּד אֲשַׁתְּדַל לְמַנְדַּע לִיהּ בְּאַרְח פְּרֵט, בְּרִזָּא דְחֻכְמַתָּא, כְּדִין אַקְרִי בִּן.

[תרגום ללשון הקדש]: מי שעוסק בתורה (כְּדִין) לְדַעַת אֶת

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּבְאַלּוּ הַנְּסִתְרוֹת שְׁלוֹ, נִקְרָא בֶּן לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. (וְלִכְּוֹן) כָּל צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם אֵין (מֵהֶם) מִי שְׁיִמְחָה בְּיָדוֹ בְּכֹל שַׁעָה שֶׁהוּא צָרִיף לְהַכְנִס אֶצֶל אָבוּי. אֲשֶׁרִי חִלְקוּ בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת. וּמִשׁוּם זֶה כְּשֶׁמִּשְׁתַּדֵּל לְדַעַת אוֹתוֹ בְּדֶרֶךְ פְּרֵט בְּסוּד הַחֻכְמָה, אָז נִקְרָא בֶּן.

(רעיא מהימנא סוף פרשת בהר דף קיב.)

וְזֶה כְּשִׁיכְוֹן בְּתוֹרָתוֹ וּבַעֲסַק סוּדוֹתָיו, לִיְחַד וּלְקִשֵׁר בְּסוּד הַיְחוּדִים הָעֲלִיוֹנִים וְהַשְּׁפַעַת הַסְּפִירוֹת וְיַחְדָּים זוֹ בּוֹז, יִקְרָא בֶּן בֵּית שְׁכָל גְּנֵי רַבּוּ בְּיָדוֹ. עַד כָּאן לְשׁוֹן (הָאוּר הַחֲמֵה בְּשֵׁם) הַרְמִ"ק וּזְכוּנוֹ לְבִרְכָה שֵׁם.

וּלְפִי הַנּוֹזֵר לְעֵיל יוֹבֵן מַה שְׁכַתוּב כָּאן מֵאן דַּיִשְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵיתָא וְכוּ' וּבְאִינוּן גְּנִיזִין דִּילִיָּה אַקְרִי בֶּן, רְצָה לוֹמַר, שְׁמִי שְׁעוּסַק בְּתוֹרָה וּבְסִתְרֵי תוֹרָה כְּדִי לִידַע אוֹתוֹ יִתְבָּרַף וּכְדִי לְקִשֵׁר הַסְּפִירוֹת וּלְיַחַד אוֹתָם, הִרִי זֶה נִקְרָא בֶּן לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וְהוּ דַּיִשְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵיתָא לְמַנְדַּע לִיהּ וְכוּ' אַקְרִי בֶּן וְכוּ'. רְצָה לוֹמַר שְׁאִינוּ עוֹסַק בְּתוֹרָה לְצַרְף עֲצֻמוֹ וְהַנְּאָתוֹ, אֶלָּא כְּדִי לְדַעַת עַל יְדֵי הַלְמוּד אֶת גְּדֻלוֹת הַבוּרָא יִתְבָּרַף (בְּכַרְיָאֵת עוֹלָמוֹת וּבַהֲנַגְהָתָם), וּכְדִי לְקַיֵּם מִצְוֹת הַבוּרָא יִתְבָּרַף, וּכְדִי לִיְחַד קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא וּשְׂכִינְתֵיהּ עַל יְדֵי עֵסַק הַתוֹרָה.

וְעֵין מַה שְׁכַתֵּב מוֹרִינוּ הָרַב חַיִּים וַיִּטְאַל וּזְכוּנוֹ לְבִרְכָה בְּהַקְדַּמְתוֹ לְסַפֵּר שַׁעַר הַמִּצְוֹת (דף א) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: יְכוֹן בַּעֲשִׂית הַמִּצְוָה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה אוֹתָהּ לְשֵׁם עוֹשִׂיהֶן שֶׁהוּא הַשֵּׁם יִתְבָּרַף.

עוֹד כָּתַב שֵׁם זֶה לְשׁוֹנוֹ: יְכוֹן הָאָדָם שְׁאִינוּ עוֹשֶׂה אוֹתָהּ הַמִּצְוָה כְּעֶבֶד הַמְּשַׁמֵּשׁ אֶת רַבּוֹ עַל מִנַּת לְקַבֵּל פְּרִס, אֶלָּא כְּבֵן שְׁכָל כּוֹנֵנוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹן וְנַחַת רֵיחַ לְאָבוּי שְׁבַשְׁמִים, וְאֵין עֵינִין זֶה מִתְקַיֵּם אֶלָּא בְּמִי שִׁידַע כּוֹנֵן הַתַּפְּלָה וְהַמִּצְוֹת וּמִכּוֹן בַּעֲשִׂיתָם לְתַקֵּן עוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים וּלְיַחַד שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא עִם שְׂכִינְתֵיהּ, וְאֵין כּוֹנֵנוֹ לְקַבֵּל שְׂכַר הָעוֹלָם הַזֶּה וְאֵף לֹא לְתוֹעֲלָתוֹ הַנְּמַשֵּׁף לוֹ לְעוֹלָם הַבָּא.

עוֹד כָּתַב שֵׁם זֶה לְשׁוֹנוֹ: וְאֵף גַּם בַּעֲסַק הַתוֹרָה אֵל יַחֲשַׁב שְׁעוּסַק בְּתוֹרָה כְּדִי שִׁידַע מַה שִׁישׁ בָּהּ, אֶלָּא שְׁעוּסַק בָּהּ כְּשׁוֹר לְעַל וּכְחֻמוֹר לְמִשְׁאֵוִי, לְקַיֵּם מִצְוֹת בּוּרָאוֹ, וּלְיַחַד קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּשְׂכִינְתֵיהּ עַל יְדֵי מִצְוֹת עֵסַקוּ בְּתוֹרָה.

וְזֶה לְמַנְדַּע לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא וּבְאִינוּן גְּנִיזִין וְכוּ'. עֵין מַה שְׁכַתוּב לְעֵיל בְּסַעֲיָף קל"ב וּבְאֵבָן יִקְרָה שֵׁם כְּדַבּוּר הַמִּתְחִיל חֻכְמַתָּא דַאֲצֵטְרִיף.

וְזֶה לְמַנְדַּע לִיָּה בְּאַרְח פְּרֵט וְכוּ'. אַקְרִי בֶּן. בְּאוּר הָעֵינִין עֵין מַה שְׁכַתוּב לְעֵיל כְּדַבּוּר הַמִּתְחִיל מֵאן דַּיִשְׁתַּדֵּל.

ב) אין שעור לשׁכר של אלו הלוֹמְדִים סוּדוֹת הַתּוֹרָה, אֲשֶׁרֵי חֵלְקֵם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא

קמא. לית אגרא בההוא עלמא, כאיננון^ח דמשתדלי בחכמתא, לאסתפלא ביקרא דמאריהון, ולית שיעורא לאגרא, דאינון דינעי חכמתא, לאסתפלא ביקרא דמאריהון. זכאה חולקיהון בעלמא דין, ובעלמא דאתי, דכתביב, (משלי ג) אשרי אדם מצא חכמה ואדם יפיק תבונה.

[תרגום ללשון הקדש]: אין שׁכר בעולם ההוא כאלו העוסקים בחכמה (פדי) להסתפל בכבוד אדונם, ואין שעור לשׁכר של אלו היודעים חכמה (פדי) להסתפל בכבוד אדונם, אשׁרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא. (כמו) שפנתוב "אשׁרי אדם מצא חכמה ואדם יפיק תבונה".

(היכלות בזהר הקדוש פרשת פקודי דף רמו:)

לימוד היומי - ב אייר

ג) אוי לבני אדם, שאינם לומדים סודות התורה, רק פשט שהוא לבוש התורה

קמב. פתח רבי שמעון ואמר וי לבני עלמא דאנון אטימין לבא וסתמינן עינין. דהא^ט כמה רזין סתימין אית באורייתא ולא משגיחין

ח) כאיננון דמשתדלי בחכמתא, לאסתפלא ביקרא דמאריהון וכו'. עין מה שכתב הרמ"ק זכרונו לברכה בספרו אור יקר שם (בכרך יא עמוד רט) וזה לשונו: עקר חכמה זו הוא סודות התורה, שממם נבר גבורת יוצרנו ונגדלתו בפלא נוראותיו. ויש במשמעות הלשון סתם עסק התורה, שמתוכה נבר גדלת הבורא.

ואם בן הזה הפגנה, היה לו לומר דמשתדלי באורייתא.

אמר בחכמתא, מורה שהפגנה על סתרי תורה. והעד אמרו (להלן מאמר הכתוב בספר משלי ג) אשׁרי אדם מצא חכמה, ולא אמר מצא תורה, עד כאן לשון הרמ"ק זכרונו לברכה שם.

ט) דהא כמה רזין סתימין אית באורייתא ולא משגיחין בהון. רצה לומר שבכל דבר שבתורה, מרמזים בה גם בן סודות התורה, ואנשים האלו אינם לומדים רק חלק הפשט, ואינם מנסים ללמוד ולדעת גם חלק הסוד.

בהון. דלא בעאן אלא למיכל תבן דאורייתא דאיהו פשט לבושא דאורייתא, ולא טעמין מן^א מחא מלגאון.

[תרגום ללשון הקדש]: פתח רבי שמעון ואמר: אוי לבני העולם שהם אטומי הלב וסתומי עינים, שהרי כמה סודות סתומים יש בתורה, ואינם מסתכלים בהם, שאינם רוצים לאכל אלא תבן של התורה שהוא פשט (שהוא) לבוש התורה, ואינם טועמים מן המוח שבפנים.

(תקונים מזהר חדש דף קיח:)

לימוד היומי - ג אייר

קמג. ווי לאיננו^ב דאכלין^א תבן תבל דאורייתא, ולא^א ידע בסתרי דאורייתא, אלא קלין^א וחמורין דאורייתא.

וין אלא למיכל תבן דאורייתא, דאיהו פשט לבושא דאורייתא. יש לומר דהכונה היא לומר כי כמו שהתבן הוא רק המלבוש של התבואה, והעקר הוא הפנימיות שהוא התבואה. כן על דרך זה הפשט הוא רק המלבוש של התורה, והעקר היא הפנימיות שהיא חכמת הקבלה.

ויאן מן מחא מלגאון. רצה לומר הפנימיות שהיא סתרי תורה, עין מה שכתוב לעיל בדבור המתחיל אלא למיכל.

ולכן הוא קורא אותה מחא, כעין המוח שהיא הפנימיות שבתוך העצמות.

ויבן ווי לאיננו דאכלין תבן וכו'. הינו נגלות התורה לבד בלי סתרי תורה, והוא חושב שהיא (רק) בפשטות, עליו אמר ווי, (דמשק אליעזר).

ויגן לאיננו דאכלין תבן תבל דאורייתא. עין מה שכתוב בהסלם וזה לשונו תבל פרושו שבליים, כי על (בראשית מא ו) שבליים, תרגם יונתן, תובלי. עוד כתב שם בהסלם וזה לשונו: (דאכלין תבן תבל דאורייתא) כלומר שתורתם מערבת מטוב ורע, כמו תבן ושבליים המערבים מאכל וקלפות.

וידן ולא ידע בסתרי דאורייתא. יש לומר דהכונה היא לומר, שאינו יודע שיש גם סתרי תורה, אלא שהוא חושב שאין רק פשטות התורה, עין לעיל בדבור המתחיל ווי לאיננו.

וטון קלין וחמורין דאורייתא. רצה לומר דרשות קל וחמור שבתורה, וכן על דרך זה שאר דרשות שבתורת הנגלה.

[תרגום ללשון הקדש]: אוי לאותם האוכלים תבן (עם) שבלים שבתורה, ואינם יודעים בסתרי תורה, אלא בקלים וחסומים שבתורה.

(רעיא מהימנא תחלת פרשת כי תצא דף ערה:)

(ד) כל יאלו העוסקים רק בתורת הנגלה ולא בתורת הנסתה, הם גורמים שמשיח ילך מן העולם ולא ישוב, וכן הם גורמים עניות וחרב ובזה והרג ואבדן בעולם

קמד. אפלו כל¹⁰⁰ אינון דמשתדלין באורייתא כל חסד דעבדין לגרמיהו עבדין, בהוא¹⁰¹ זמנא (תהילים עח טל) ויזכור כי בשר המה רוח הולך¹⁰² ולא ישוב, לעלמא, ודא¹⁰³ איהו ריחא דמשית.

וטו אפלו כל אינון דמשתדלין באורייתא וכו'. לגרמיהו עבדין וכו' עין מה שהקשה מורינו הרב חיים ויטאל זכרוננו לברכה בהקדמתו לספר שער הקדמות (פדף א.) וזה לשונו: דבר קשה מאד מאד לומר, וכי בשופטני עסקינן ולא בכללות כל התלמידי חכמים העוסקים בתורה. והראיה על זה אמרו דרך כללות ואפלו כל אינון דמשתדלי באורייתא כל חסד דעבדי לגרמיהו עבדי. ואין לומר דמלת כל היא יתרה ומשבשתא, שהרי מקרא דורש (ישעיה מ 1) וכל חסדו כציץ השדה, שלא נאמר וחסדו, אלא וכל חסדו. לרמז כי כל התלמידי חכמים העוסקים בתורה הנקראת (משלי ג לא כו) תורת חסד על לשונה, הם דומים בחסד ההוא אל ציץ השדה משום דלגרמיהו עבדי (עד כאן הוא לשון מורינו הרב חיים ויטאל זכרוננו לברכה שם בפרוט הקושיא).

ועין שם בהמשך דברי מורינו הרב חיים ויטאל זכרוננו לברכה שמאריך שם בכמה הקדמות כדי לבאר התרוץ, וכתב שם בסוף דבריו (בטור ג שם) וזה לשונו: פרוש כי הנה כל מידותיו יתברך הם מדה כנגד מדה. ולכן העוסקים בפשטיה הגופניים הטובים, עליהם נאמר (משלי ג טו) "בשמאלה עשר וכבוד", הוא הפרט הנתון להם בעולם הזה, כי כן עסקם בתורה הוא בבחינת היותם בעולם הזה בדיני היותם בעולם הזה אסור והתר טמאה וטהרה וכו'. והם כנגד העבד העובד את רבו, שבודאי הוא על מנת לקבל פרס, וכל חסד דעבדי וכו' כעבדים ושפחות המשמשים את רבם על מנת לקבל פרס.

אמנם העוסקים ברזי התורה שהם בחינת התורה כפי מה שעוסקים בה בעולם הבא, עליהם נאמר (שם) "אריך ימים בימינה", לעולם שפלו ארץ, כבן הנכנס לפני ולפנים ומשמש לפני אביו שלא על מנת לקבל פרס. עד כאן לשון מורינו הרב חיים ויטאל זכרוננו לברכה (בהקדמתו לספר שער ההקדמות) שם.

ויז בההוא זמנא ויזכר כי בשר המה וכו' הינו כי הקדוש ברוך הוא מלמד זכות עליהם, כי התרשלותם בלמוד חכמת הקבלה הוא מחמת מעוט הבנה מצד חסר העבור, כי הם בשר ודם וקרוץ מחמר, (באר לחי ראי).

דְּקַבְּלָהּ, דְּגֵרְמִין דְּאֶסְתֵּלַק נְבִיעוּ דְּחֻכְמָה דְּאִיְהִי ל' מִינָהּ, וְאֶשְׁתַּאֲרַת
ב' יְבִישָׁה.

[תרגום ללשון הקדש]: אוי להם מי שגורמים שילך מן העולם
ולא ישוב לעולם, שאלו הם שעושים את התורה יבשה ואינם רוצים
לעסוק בחכמת הקבלה, שגורמים שמסתלקת ממנה נביעת החכמה
שהיא י'. והב' נשארת יבשה.

וי לון דגֵרְמִין^{כב} ענייתא^{כב} וחרבא וביזה והרג ואבדן בעלמא.

[תרגום ללשון הקדש]: אוי להם שגורמים עניות וחרב וביזה
והרג ואבדן בעולם.

(תקונים תקון ל' דף עג:)

וכבו וי לון דגֵרְמִין ענייתא וחרבא וביזה וכו'. עין מה שכתוב בכסא מלך (אות ק) וזה
לשוננו: שלא תאמר במה עשירים שאין מקפידים אם יבוא משיח או לא, כי יש להם על מה
שיסמכו וישימו זהב כסלם. לזה אמר דגֵרְמִין ענייתא להם, ואז ישתוקקו למשיח ולא
ימצאוהו. עד כאן לשון הכסא מלך שם.

וכג' דגֵרְמִין ענייתא וחרבא וביזה והרג וכו'. עין מה שכתוב במס' שבת (דף לג.) בעוון וכו'
בטול תורה חרב וביזה רבה ודבר ובעצרת בא ובני אדם אוכלין ואינן שבעין ואוכלין לחמם
במשקל. דכתיב (ויקרא כו כה) והבאתי עליכם חרב נקמת נקם ברית וגו', ואין ברית אלא תורה
שנאמר (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה וגו', וכתיב (ויקרא כו כו) בשברי לכם משה להם
ואפו עשר נשים וגו', עד כאן.

ופרש רש"י שם וזה לשוננו: דכתיב נקם ברית, ואין ברית אלא תורה דכתיב אם לא
בריתי יומם ולילה והגית בו יומם ולילה. וכתיב חרב, ועל ידי חרב דהינו משלחת גרוי
מלחמה הבזה באה. וכתיב (ויקרא כו כה) ושלחתי דבר, הרי דבר. וכתיב בשברי לכם משה
לכם, הרי בעצרת. עד כאן לשון רש"י שם.

והנה שם בדברי הגמרא מה שכתוב בעוון בטול תורה, משמע דרצה לומר שאף על פי
שלומדים תורה, היות שאין לומדים בכל זמן שהם יכולים ללמד והם מבטלים תורה בחלק
מן הזמן, לכן הם נענשים בחרב וביזה ודבר ובעצרת.

וכאן בדברי התקונים איירי באפן שלומדים תורת הנגלה, ותורת הקבלה הם מבטלים
לגמרי, על זה הוא אמר שהם נענשים גם כן בעניות (שהוא בעין בעצרת) וחרב וביזה. וביזה
הוא יותר חמור שהם נענשים גם כן בהרג ואבדן חס ושלום.

(ה) גדל הענש למי שנפטר מן העולם בלי שום ידיעות מתורת הנסתר

קמה. תא חזי, כל מאן דאזיל לההוא עלמא בלא"ז ידיעה, אפלו"ז אית ביה עובדין טבין סגיאין, מפקין ליה מפל"ז תרעי דההוא עלמא.

וכדו בלא ידיעה רצה לומר בלא ידיעות של תורת הנסתר, עין שם בדברי הזהר בתחלת הענין.

וכהו אפילו אית ביה עובדין טבין סגיאין, מפקין ליה וכו' עין מה שכתב הרמ"ק זכרוננו לברכה בספרו אור יקר שם (בכרך יז עמוד קמה) וזה לשונו: אפלו אית ביה עובדין טבין וכו', הרגיה מאמרו (שיר השירים א ח) היפה בנשים, הרי שנתפתה הנשמה הזאת ואפלו הכי אומרים לה (שם) צאי לך, והעד אמרו (שם) צאי לך בעקבי הצאן, עד שתחזור לעולם הזה ללמד. כדמפרש ואזיל שאמר מפל תרעין דההוא עלמא, שאין מקום מכיל אותו. לךך אומרים צאי לך, עד היותו חוזר לעולם הזה, עד כאן הרמ"ק זכרוננו לברכה שם.

וכו מפל תרעי דההוא עלמא. עין שם מה שכתוב בהמשך דברי הזהר וזה לשונו: תא חזי מה פתיב (שיר השירים א ח) אם לא תדעי לך היפה בנשים, אם אנת אתיא בלא ידיעה, ולא אסתבלת בהכמתא, עד דלא תיעול הכא, ולא ידעת ברזין דעלמא עילאה, צאי לך, לית אנת בדי למיעל הכא בלא ידיעה, עד כאן לשון הזהר הקדוש שם. פרוש בא וראה מה פתיב אם לא תדעי לך היפה בנשים, (הכונה היא שהשם יתברך אומר לנשמה) אם את באת בלי ידיעה ולא הסתבלת בהכמה מטרים שבאת לכאן ואינך יודעת את סודות העולם העליון, צאי לך, (כי אין את ראויה לכנס כאן בלי ידיעה, עד כאן.

ועין מה שכתב הרמ"ק זכרוננו לברכה בספרו אור יקר שם (בכרך יז עמוד קמה) וזה לשונו: אם אנת אתיא בלא ידיעה, למי שלא למד כל עקר ולא אסתלקת בהכמתא, למי שלא למד בנעלמות, וזהו אמרו ולא ידעת ברזין וכו', שאין ידיעה שם, מי שלא טרח בעולם תחתון אין מלמדן לו בעולם עליון אלא תוספת לא עקר, עד כאן לשון הרמ"ק זכרוננו לברכה שם.

עוד כתב שם בהמשך דברי הזהר וזה לשונו (שיר השירים א ח) צאי לך בעקבי הצאן והוי ידעת גו אינון עקבי הצאן, אלן אינון דבני נשא דדשין לו בעקב, וידעין רזין עילאין דמאריהון, עד כאן לשון הזהר הקדוש שם. פרוש צאי לך בעקבי הצאן ותהיי יודעת בעקבי הצאן האלו, שהם בני אדם שהאנשים דשים אותם בעקב והם יודעים הסודות העליונים של אדונם, עד כאן.

ועין מה שכתב הרמ"ק ז"ל בספרו אור יקר שם (בכרך יז עמוד קמה) וזה לשונו: אילין אינון דבני נשא דשין לון וכו', מחמת ענותנותם שאינם מתנאים. כענין רבי חגי וכיוצא הרבים בזהר (פרשת שלח דף קנח) שהיו מלאים סודות פרמון ולא היו נכרים בין בני אדם. ואינם לומדים אותה להתגאות ולהנות. עד כאן לשון הרמ"ק זכרוננו לברכה שם.

[תרגום ללשון הקדש]: בא וראה כל מי שהולך לעולם ההוא בלי ידיעה, אפלו יש בו מעשים טובים רבים, מוציאין אותו מכל השערים שבעולם ההוא.

(זהר תדש שיר השירים דף ע' עמוד ד')

— לימוד היומי - ו אייר —

ו) מי שגורם לאנשים שלא ילמדו חכמת הקבלה, טוב לו שלא נברא

קמו. מאן^י דגרים דאסתלק קבלה וחכמתא מאורייתא דבעל פה ומאורייתא דבכתב, וגרים דלא ישתדלון בהון, ואמרין דלא אית אלא פשט באורייתא ובתלמודא, בודאי כאלו הוא^ב יסלק נביעו מההוא נהר ומההוא^ג גן, ווי ליה^ל טב ליה דלא אתברי בעלמא ולא יוליף ההיא אורייתא דבכתב ואורייתא דבעל פה, דאתחשב^ל ליה

[כז] מאן דגרים דאסתלק קבלה וחכמתא וכו' באמרו אין צריך ללמד קבלה, (פסא מלך אות מ). עוד כתב שם בכסא מלך וזה לשונו: כי עקר אור ורוע לצדיק הם רזי תורה, כי אור רז אתקרי, עד כאן לשון הכסא מלך שם. והינו כי אור הוא בגימטריא כמנין ר"ז.

[כח] כאלו הוא יסלק נביעו מההוא נהר עין מה שכתוב בכסא מלך (אות מ) וזה לשונו: על ידי רזי תורה, היסוד הנקרא רזא מתמלא אור המוזין ורע קדש, ואם יחסר יסתלק נביעו מההוא נהר שהוא יסוד זעיר אנפין.

[כט] ומההוא גן יש לומר דהכונה היא לומר כי אם יסתלק השפע מיסוד זעיר אנפין (עין מה שכתוב לעיל בדבור המתחיל כאלו הוא), ממילא יחסר השפע מהמלכות הנקראת גן, כי המלכות לית לה מגרמה בלום רק מה שהיא מקבלת מיסוד זעיר אנפין.

[ל] ווי ליה טב ליה דלא אתברי בעלמא ולא יוליף ההיא אורייתא וכו' עין מה שכתוב בכסא מלך (אות נ) וזה לשונו: אם היה עם הארץ יותר טוב לו, כי אינו פוגם אם אינו לומד קבלה, כי אין לטיל בפרדס קדם שימלא כרוס בשר וזין. אבל מאן דאוליף תורה שבכתב (שהוא) בשר לחמה של תורה, ושתה יין (שהיא) תורה שבעל פה, ענשו כל כף גדול אם לא ילמד קבלה. ואדרבה פוגם בתלמודו וטב ליה דלא יוליף ליה, כי אחור עלמא ליסוד שבירת הכלים, שמגביר הקלפות בשנהר והגן יבשה, דמנע הטפה רזי תורה מהם. עד כאן לשון הכסא מלך שם.

[לא] דאתחשב ליה כאלו אחור עלמא לתהו ובהו. עין מה שכתוב בדברי הזהר הקדוש פרשת בראשית (דף ט"ז). ועין מה שכתב בספר באר לחי ראי, וזה לשונו: ומבאר (בזהר שם) דתקון העולם היה בכח התגלות סודות העליונים וסתרי תורה שנקרא אור, נתקן ענין התהו ובהו שהיה קדם התקון. ולזה אמר הכא שמי שאינו נותן לב להבין סודות התורה שזהו עקר

כאלו אחזר עלמא לתהו ובהו, וגרים^ל עניותא בעלמא וארך^ל גלותא.

[תרגום ללשון הקדש]: מי שגורם שמסתלקת קבלה ויחכמה מתורה שבעל פה ומתורה שבכתב, וגורם שלא יעסקו בהן,

תקונו של העולם, נחשב כאלו אחזר העולם לתהו ובהו וכאמור. עד כאן לשון הבאר לחי ראי שם.

ולבו וגרים עניותא. בעלמא עין מה שכתוב לעיל בסעיף קמ"ד ומה שכתוב באבן יקרה בדבור המתחיל דגרמין עניותא.

ולגו וארף גלותא. והענין הוא פי על ידי למוד סתרי תורה, יזכר לצאת מן הגלות. וכמו שכתב ברעיא מהימנא פרשת נשא (בדף קכ"ד) וזה לשונו: דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר הזהר יפקון ביה מן גלותא ברחמי. עד כאן לשון הרעיא מהימנא שם. פרוש שעתידים ישראל לטעם מאילן החיים שהוא ספר הזהר הזה, שעל ידו יצאו מן הגלות ברחמים, עד כאן. ולזה אמר כאן שמי שמונע עצמו מללמוד זהר וסתרי תורה, הרי זה גורם ארף הגלות חס ושלום, ועין בכסא מלך אות ט' ובבאר לחי ראי.

כתב בכסא מלך (באות ט') וזה לשונו: ומי שיכול לקנות לו רב שילמדוהו קבלה או חבר או מתוך הספרים ומתורשל, גורם ארף גלותא. עוד כתב שם בכסא מלך וזה לשונו: ומגדל הענש שכתב כאן ובדף עו: (צריך לומר: בתקון ל' דף עג) רחמנא ליצלן ווי ליה טב ליה דלא יתברי ולא יוליי וכו', ממנו יודע גדל החיוב וגדל השוכר למי שלומד הקבלה. כי למוד הזהר בגי' וסא בעלמא בונה עולמות. וכל שפן אם יזכה ללמוד ולהבין פרוש מאמר אחד, יעשה בו תקוון למעלה בשעה אחד מה שלא יעשה בלמוד הפשט שנה תמימה.

עוד כתב שם בכסא מלך וזה לשונו: קים לון (במסכת סוטה דף כ"א) תורה מגנא ומצלא אפלו בעידנא דלא עסיק ביה, ואיך אמר טב ליה דלא יוליי ההיא אוריתא דבכתב ודבעל פה שהיא משנה וגמרא, שאין לה מדה טובה הימנה (כמו שכתוב במסכת בבא מציעא דף ל"ג) אלא ודאי למודו כל השנה אינו בלום, אם אין מעטרו ביום אחד בלמוד הקבלה, כי שקול הוא כנגד כלם. וזהו שאמר וגרים דלא ישתדלון בהון, דוק מינה הא אם ישתדלון בהון כל אחד כפי יבלתו אפלו יום לשנה, תורתו בלה עושה פרות למעלה. וכל שפן אם קובע עת להשם שעה אחת כל לילה, או מבטח לו שהוא בן העולם הבא מבני היכלא דמלכא ויהיה מרואי פני המלך היושבים ראשונה במלכותא דרקייעא, עד כאן לשון הכסא מלך שם.

והנה מה שכתוב בדברי הכסא מלך הנזכר לעיל קים לן תורה מגנא ומצלא אפלו בעידנא דלא עסיק ביה, קשה להבין. כי באמת מסקנת הגמרא במסכת סוטה (בדף כא) היא שתורה בעידנא דעסיק בה מגנא ומצלא, בעידנא דלא עסיק בה אגוני מגנא אצולי לא מצלא, עין שם. ואולי יש לומר דהכסא מלך נקט לשון זה, כי כן הוא לפי תרוץ דרב יוסף שם שתורה בין בעידנא דעסיק בה ובין בעידנא דלא עסיק בה מגנא ומצלא. אבל עקר כוננתו היא לומר שתורה מגנא בין בעידנא דעסיק ביה ובין בעידנא דלא עסיק בה, שזהו אליבא דכלי עלמא אפלו לפי מסקנת הגמרא שם.